

Rada
Európskej únie

V Bruseli 8. júna 2023
(OR. en)

6601/23

Medziinštitucionálny spis:
2023/0038 (NLE)

POLCOM 28
SERVICES 8
FDI 7
COASI 40

LEGISLATÍVNE AKTY A INÉ PRÁVNE AKTY

Predmet: Dohoda o voľnom obchode medzi Európskou úniou a Novým Zélandom

DOHODA O VOĽNOM OBCHODE
MEDZI EURÓPSKOU ÚNIOU
A NOVÝM ZÉLANDOM

OBSAH

PREAMBULA

1. KAPITOLA – ÚVODNÉ USTANOVENIA

2. KAPITOLA – NÁRODNÉ ZAOBCHÁDZANIE A PRÍSTUP NA TRH PRE TOVAR

3. KAPITOLA – PRAVIDLÁ PÔVODU A POSTUPY STANOVENIA PÔVODU

ODDIEL A: PRAVIDLÁ PÔVODU

ODDIEL B: POSTUPY STANOVENIA PÔVODU

ODDIEL C: ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

4. KAPITOLA – UĽAHČENIE V OBLASTI CIEL A OBCHODU

5. KAPITOLA – NÁPRAVNÉ OPATRENIA V OBLASTI OBCHODU

ODDIEL A: VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ODDIEL B: ANTIDUMPINGOVÉ A VYROVNÁVACIE CLÁ

ODDIEL C: GLOBÁLNE OCHRANNÉ OPATRENIA

ODDIEL D: DVOJSTRANNÉ OCHRANNÉ OPATRENIA

PODODDIEL 1: PROCEDURÁLNE PRAVIDLÁ UPLATNITEĽNÉ NA DVOJSTRANNÉ OCHRANNÉ OPATRENIA

6. KAPITOLA – SANITÁRNE A RASTLINOLEKÁRSKE OPATRENIA

7. KAPITOLA – UDRŽATEĽNÉ POTRAVINOVÉ SYSTÉMY

8. KAPITOLA – DOBRÉ ŽIVOTNÉ PODMIENKY ZVIERAT

9. KAPITOLA – TECHNICKÉ PREKÁŽKY OBCHODU

10. KAPITOLA – OBCHOD SO SLUŽBAMI A INVESTÍCIE

ODDIEL A: VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ODDIEL B: LIBERALIZÁCIA INVESTÍCIÍ

ODDIEL C: CEZHRANIČNÝ OBCHOD SO SLUŽBAMI

ODDIEL D: VSTUP A PRECHODNÝ POBYT FYZICKÝCH OSÔB NA OBCHODNÉ
ÚČELY

ODDIEL E: REGULAČNÝ RÁMEC

PODODDIEL 1: DOMÁCA REGULÁCIA

PODODDIEL 2: VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ USTANOVENIA

PODODDIEL 3: DORUČOVACIE SLUŽBY

PODODDIEL 4: TELEKOMUNIKAČNÉ SLUŽBY

PODODDIEL 5: FINANČNÉ SLUŽBY

PODODDIEL 6: SLUŽBY MEDZINÁRODNEJ NÁMORNEJ DOPRAVY

11. KAPITOLA – POHYB KAPITÁLU, PLATBY A PREVODY

12. KAPITOLA – DIGITÁLNY OBCHOD

ODDIEL A: VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ODDIEL B: CEZHRANIČNÉ TOKY ÚDAJOV A OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJOV

ODDIEL C: OSOBITNÉ USTANOVENIA

13. KAPITOLA – ENERGIA A SUROVINY

14. KAPITOLA – VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

15. KAPITOLA – POLITIKA HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE

16. KAPITOLA – SUBVENCIE

17. KAPITOLA – ŠTÁTOM VLASTNENÉ PODNIKY

18. KAPITOLA – DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO

ODDIEL A: VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ODDIEL B: NORMY TÝKAJÚCE SA PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

PODODDIEL 1: AUTORSKÉ PRÁVO A PRÁVA SÚVISIACE S AUTORSKÝM PRÁVOM

PODODDIEL 2: OCHRANNÉ ZNÁMKY

PODODDIEL 3: DIZAJNY

PODODDIEL 4: ZEMEPISNÉ OZNAČENIA

PODODDIEL 5: OCHRANA NEZVEREJNENÝCH INFORMÁCIÍ

PODODDIEL 6: ODRODY RASTLÍN

ODDIEL C: PRESADZOVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

PODODDIEL 1: OBČIANSKOPRÁVNE A ADMINISTRATÍVNE
PRESADZOVANIE

PODODDIEL 2: PRESADZOVANIE PRÁV NA HRANICIACH

ODDIEL D: ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

19. KAPITOLA – OBCHOD A UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

20. KAPITOLA – OBCHODNÁ A HOSPODÁRSKA SPOLUPRÁCA S MAORIAMI

21. KAPITOLA – MALÉ A STREDNÉ PODNIKY

22. KAPITOLA – OSVEDČENÉ REGULAČNÉ POSTUPY A REGULAČNÁ SPOLUPRÁCA

23. KAPITOLA – TRANSPARENTNOSŤ

24. KAPITOLA – INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

25. KAPITOLA – VÝNIMKY A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

26. KAPITOLA – UROVNÁVANIE SPOROV

ODDIEL A: CIEĽ A ROZSAH PÔSOBNOSTI

ODDIEL B: KONZULTÁCIE

ODDIEL C: KONANIE PRED TRIBUNÁLOM

ODDIEL D: MEDIÁCIA

ODDIEL E: SPOLOČNÉ USTANOVENIA

27. KAPITOLA – ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

PRÍLOHA 2-A: LISTINY ODSTRAŇOVANIA CIEĽ

ODDIEL A: VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ODDIEL B: SPRÁVA COLNÝCH KVÓT

ODDIEL C: COLNÉ KVÓTY EURÓPSKEJ ÚNIE

ODDIEL D: KOEFICIENTY PREPOČTU

PRÍLOHA 3-A: ÚVODNÉ POZNÁMKY K ŠPECIFICKÝM PRAVIDLÁM PÔVODU PRE VÝROBKY

PRÍLOHA 3-B: ŠPECIFICKÉ PRAVIDLÁ PÔVODU PRE VÝROBKY

DODATOK 3-B-1: KVÓTY PÔVODU A ALTERNATÍVY K ŠPECIFICKÝM PRAVIDLÁM PÔVODU PRE VÝROBKY V PRÍLOHE 3-B (ŠPECIFICKÉ PRAVIDLÁ PÔVODU PRE VÝROBKY)

PRÍLOHA 3-C: TEXT POTVRDENIA O PÔVODE

PRÍLOHA 3-D: VYHLÁSENIE DODÁVATEĽA UVEDENÉ V ČLÁNKU 3.3 ODS. 4 (KUMULÁCIA PÔVODU)

PRÍLOHA 3-E: SPOLOČNÉ VYHLÁSENIE TÝKAJÚCE SA ANDORRSKÉHO KNIEŽATSTVA

PRÍLOHA 3-F: SPOLOČNÉ VYHLÁSENIE TÝKAJÚCE SA SANMARÍNSKEJ REPUBLIKY

PRÍLOHA 6-A: PRÍSLUŠNÉ ORGÁNY

PRÍLOHA 6-B: REGIONÁLNE PODMIENKY PRE RASTLINY A RASTLINNÉ PRODUKTY

PRÍLOHA 6-C: UZNÁVANIE ROVNOCENNOSTI SANITÁRNYCH A RASTLINOLEKÁRSKYCH OPATRENÍ

PRÍLOHA 6-D: USMERNENIA A POSTUPY PRE AUDIT ALEBO OVEROVANIE

PRÍLOHA 6-E: CERTIFIKÁCIA

ODDIEL 1: KOMODITY S ROVNOCENNOŠŤOU UVEDENÉ V PRÍLOHE 6-C
(UZNÁVANIE ROVNOCENNOSTI SANITÁRNYCH A RASTLINOLEKÁRSKYCH
OPATRENÍ) – VYHLÁSENIA

ODDIEL 2: ELEKTRONICKÝ PRENOS ÚDAJOV

ODDIEL 3: REAKCIA NA KRÍZU

PRÍLOHA 6-F: DOVOZNÉ KONTROLY A POPLATKY

PRÍLOHA 9-A: AKCEPTOVANIE POSUDZOVANIA ZHODY (DOKUMENTY)

PRÍLOHA 9-B: MOTOROVÉ VOZIDLÁ A ZARIADENIA ALEBO ICH ČASTI A SÚČASTI

DODATOK 9-B-1: VYLÚČENÉ KATEGÓRIE VOZIDIEL

PRÍLOHA 9-C: DOJEDNANIE UVEDENÉ V ČLÁNKU 9.10 ODS. 5 PÍSM. B)
O SYSTEMATICKEJ VÝMENE INFORMÁCIÍ TÝKAJÚCICH SA BEZPEČNOSTI
NEPOTRAVINOVÝCH VÝROBKOV A SÚVISIACICH OCHRANNÝCH, REŠTRIKTÍVNYCH
A NÁPRAVNÝCH OPATRENÍ

PRÍLOHA 9-D: DOJEDNANIE UVEDENÉ V ČLÁNKU 9.10 ODS. 6 O PRAVIDELNEJ VÝMENE INFORMÁCIÍ TÝKAJÚCICH SA OPATRENÍ PRIJATÝCH V SÚVISLOSTI S NEVYHOVUJÚCIMI NEPOTRAVINOVÝMI VÝROBKAMI INÝCH, AKO SÚ TIE, KTORÉ SA UVÁDZAJÚ V ČLÁNKU 9.10 ODS. 5 PÍSM. B)

PRÍLOHA 9-E: VÍNA A LIEHOVINY

DODATOK 9-E-1: PRÁVNE PREDPISY NOVÉHO ZÉLANDU UVEDENÉ V ČLÁNKU 6 ODS. 1 PÍSM. a) (VYMEDZENIE VÝROBKOV A ENOLOGICKÉ POSTUPY A OŠETRENIA)

DODATOK 9-E-2: PRÁVNE PREDPISY NOVÉHO ZÉLANDU UVEDENÉ V ČLÁNKU 6 ODS. 1 PÍSM. b) (VYMEDZENIE VÝROBKOV A ENOLOGICKÉ POSTUPY A OŠETRENIA)

DODATOK 9-E-3: ENOLOGICKÉ POSTUPY NOVÉHO ZÉLANDU

DODATOK 9-E-4: PRÁVNE PREDPISY ÚNIE UVEDENÉ V ČLÁNKU 6 ODS. 2 PÍSM. a) (VYMEDZENIE VÝROBKOV A ENOLOGICKÉ POSTUPY A OŠETRENIA)

DODATOK 9-E-5: PRÁVNE PREDPISY ÚNIE UVEDENÉ V ČLÁNKU 6 ODS. 2 PÍSM. b) (VYMEDZENIE VÝROBKOV A ENOLOGICKÉ POSTUPY A OŠETRENIA)

DODATOK 9-E-6: ENOLOGICKÉ POSTUPY EURÓPSKEJ ÚNIE

DODATOK 9-E-7: ZJEDNODUŠENÝ DOKLAD VI-1

DODATOK 9-E-8: ZJEDNODUŠENÝ CERTIFIKÁT

DODATOK 9-E-9: VYHLÁSENIA

PRÍLOHA 10-A: PLATNÉ OPATRENIA

PRÍLOHA 10-B: BUDÚCE OPATRENIA

PRÍLOHA 10-C: OBCHODNÉ NÁVŠTEVY NA ÚČELY USADENIA SA, OSOBY
PRELOŽENÉ V RÁMCI SPOLOČNOSTI A KRÁTKODOBÉ OBCHODNÉ NÁVŠTEVY

PRÍLOHA 10-D: ZOZNAM ČINNOSTÍ PRI KRÁTKODOBÝCH OBCHODNÝCH
NÁVŠTEVÁCH

PRÍLOHA 10-E: POSKYTOVATELIA ZMLUVNÝCH SLUŽIEB A NEZÁVISLÍ ODBORNÍCI

PRÍLOHA 10-F: POHYB FYZICKÝCH OSÔB NA OBCHODNÉ ÚČELY

PRÍLOHA 13: ZOZNAM ENERGETICKÉHO TOVARU, UHL'OVODÍKOV A SUROVÍN

PRÍLOHA 14: ZÁVÄZKY TÝKAJÚCE SA PRÍSTUPU NA TRH VEREJNÉHO
OBSTARÁVANIA

ODDIEL A: LISTINA EURÓPSKEJ ÚNIE

ODDIEL B: LISTINA NOVÉHO ZÉLANDU

PODODDIEL 1: SUBJEKTY ÚSTREDNEJ ŠTÁTNEJ SPRÁVY

PODODDIEL 2: SUBJEKTY NA NIŽŠEJ ÚROVNI NEŽ ÚSTREDNÁ ŠTÁTNA
SPRÁVA

PODODDIEL 3: INÉ SUBJEKTY

PODODDIEL 4: TOVAR

PODODDIEL 5: SLUŽBY

PODODDIEL 6: STAVEBNÉ SLUŽBY

PODODDIEL 7: VŠEOBECNÉ POZNÁMKY

PRÍLOHA 18-A: TRIEDY VÝROBKOV

PRÍLOHA 18-B: ZOZNAMY ZEMEPISNÝCH OZNAČENÍ

ODDIEL A: ZOZNAM ZEMEPISNÝCH OZNAČENÍ – EURÓPSKA ÚNIA

ODDIEL B: ZOZNAM ZEMEPISNÝCH OZNAČENÍ – NOVÝ ZÉLAND

PRÍLOHA 19: ENVIRONMENTÁLNY TOVAR A SLUŽBY

PRÍLOHA 24: ROKOVACÍ PORIADOK VÝBORU PRE OBCHOD

PRÍLOHA 26-A: ROKOVACÍ PORIADOK PRE UROVNÁVANIE SPOROV

PRÍLOHA 26-B: KÓDEX SPRÁVANIA ROZHODCOV A MEDIÁTOROV

PRÍLOHA 26-C: ROKOVACÍ PORIADOK PRE MEDIÁCIU

PRÍLOHA 27: SPOLOČNÉ VYHLÁSENIE TÝKAJÚCE SA COLNÝCH ÚNÍÍ

DODATOK 2-A-1: ZOZNAM COLNÝCH SADZIEB EURÓPSKEJ ÚNIE

DODATOK 2-A-2: ZOZNAM COLNÝCH SADZIEB NOVÉHO ZÉLANDU

PREAMBULA

Európska únia, ďalej len „Únia“,

a

Nový Zéland,

ďalej jednotlivo len „zmluvná strana“ a spolu „zmluvné strany“,

UZNÁVAJÚC svoje dlhodobé a silné partnerstvo založené na spoločných zásadách a hodnotách, ktoré sa odrážajú v Partnerskej dohode o vzťahoch a spolupráci medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Novým Zélandom na strane druhej podpísanej 5. októbra 2016 v Bruseli, a dôležité hospodárske, obchodné a investičné vzťahy,

ODHODLANÉ posilniť svoje hospodárske vzťahy a rozšíriť bilaterálny obchod a investície,

UZNÁVAJÚC dôležitosť globálnej spolupráce pri riešení otázok spoločného záujmu,

UZNÁVAJÚC dôležitosť transparentnosti v medzinárodnom obchode a investíciách v prospech všetkých zainteresovaných strán,

USILUJÚC SA o vytvorenie stabilného a predvídateľného prostredia s jasnými a so vzájomne výhodnými pravidlami, ktorými sa bude riadiť obchod a investície medzi zmluvnými stranami, a o zníženie alebo odstránenie súvisiacich prekážok,

UZŇAVAJÚC, že *te Tiriti o Waitangi* / Zmluva z Waitangi je základným dokumentom ústavného významu pre Nový Zéland,

ŽELAJÚC SI zvýšiť životnú úroveň, podporiť inkluzívny hospodársky rast a stabilitu, vytvoriť nové pracovné príležitosti a zlepšiť všeobecnú kvalitu života a na tento účel opätovne potvrdzujú svoj záväzok podporiť liberalizáciu obchodu a služieb,

PRESVEDČENÉ, že táto dohoda vytvorí rozšírený a bezpečný trh s tovarom a so službami, čím sa podporí konkurencieschopnosť ich podnikov na svetových trhoch,

ODHODLANÉ posilniť svoje hospodárske, obchodné a investičné vzťahy v súlade s cieľom udržateľného rozvoja v rámci jeho hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozmeru a podporiť obchod a investície, ktoré sú v súlade s cieľmi zameranými na vysokú úroveň ochrany v oblasti životného prostredia a práce a a v súlade s príslušnými medzinárodne uznanými normami a dohodami, ktorých sú zmluvnou stranou,

ODHODLANÉ zvýšiť blahobyt spotrebiteľov prostredníctvom politík zabezpečujúcich vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, jeho rozhodovania a hospodárskej prosperity,

POTVRDZUJÚC právo zmluvných strán na reguláciu na svojom území v záujme dosiahnutia legitímnych cieľov politiky, akými sú ochrana života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín; sociálne služby, verejné vzdelávanie; bezpečnosť; životné prostredie vrátane zmeny klímy; verejná morálka; sociálna ochrana alebo ochrana spotrebiteľa; dobré životné podmienky zvierat; ochrana súkromia a osobných údajov; podpora a ochrana kultúrnej rozmanitosti a v prípade Nového Zélandu presadzovanie alebo ochrana práv, záujmov, povinností a zodpovedností Maoriov,

ODHODLANÉ komunikovať so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami z občianskej spoločnosti vrátane súkromného sektora, odborových zväzov a iných mimovládnych organizácií,

UZNÁVAJÚC význam podpory inkluzívnej účasti na medzinárodnom obchode a riešenia prekážok a iných výziev, s ktorými sa stretávajú vnútroštátne zainteresované strany pri prístupe k medzinárodnému obchodu a hospodárskym príležitostiam, a to aj v oblasti digitálneho obchodu,

ODHODLANÉ riešiť osobitné výzvy, ktorým čelia malé a stredné podniky pri prispievaní k rozvoju obchodu a priamych zahraničných investícií,

UZNÁVAJÚC význam medzinárodného obchodu pri umožňovaní a zlepšovaní dobrých životných podmienok Maori a výzvy, s ktorými sa stretávajú Maoria vrátane *wāhine Māori* pri prístupe k obchodným a investičným príležitostiam vyplývajúcim z medzinárodného obchodu, a to aj pokiaľ ide o príležitosti a prínosy vytvorené touto dohodou,

USILUJÚC SA o zlepšenie rodovej rovnosti a posilnenie hospodárskeho postavenia žien zvýšením významu rodovo inkluzívnych politík a postupov v hospodárskych činnostiach vrátane medzinárodného obchodu v snahe odstrániť všetky formy diskriminácie na základe pohlavia a rodu,

OPĀTOVNE POTVRDZUJÚC svoj záväzok v súvislosti s Chartou Organizácie Spojených národov podpísanou 26. júna 1945 v San Franciscu a so zreteľom na zásady formulované vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv prijatej Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov 10. decembra 1948,

VYCHÁDZAJÚC zo svojich príslušných práv a povinností vyplývajúcich z Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie podpísanej 15. apríla 1994 v Marrákeši a z iných mnohostranných a dvojstranných nástrojov spolupráce, na ktorých sa obe zmluvné strany zúčastňujú,

SA DOHODLI TAKTO:

1. KAPITOLA

ÚVODNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 1.1

Ciele tejto dohody

Cieľmi tejto dohody sú liberalizácia a uľahčenie obchodu a investícií, ako aj podpora užších hospodárskych vzťahov medzi zmluvnými stranami.

ČLÁNOK 1.2

Všeobecné vymedzenie pojmov

Na účely tejto dohody sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „poľnohospodársky výrobok“ je výrobok uvedený v prílohe 1 k Dohode o poľnohospodárstve;
- b) „dohoda CCMAA“ je Dohoda medzi Európskou úniou a Novým Zélandom o spolupráci a vzájomnej administratívnej pomoci v colných otázkach¹ podpísaná 3. júla 2017 v Bruseli;

¹ Ú. v. EÚ L 101, 20.4.2018, s. 6.

- c) „colný orgán“:
- i) je v prípade Nového Zélandu Colná správa Nového Zélandu a
 - ii) sú v prípade Únie útvary Európskej komisie zodpovedné za colné otázky alebo, v prípade potreby, colné orgány a akékoľvek iné orgány splnomocnené v členských štátoch na uplatňovanie a presadzovanie colných predpisov;
- d) „clo“ je akékoľvek clo alebo poplatky akéhokoľvek druhu, ktoré sa ukladajú na dovoz tovaru alebo v súvislosti s týmto dovozom, okrem:
- i) akéhokoľvek poplatku, ktorý zodpovedá vnútroštátnej dani uloženej v súlade s článkom III:2 dohody GATT z roku 1994;
 - ii) akéhokoľvek antidumpingového alebo vyrovnávacieho cla uplatňovaného v súlade s dohodou GATT z roku 1994, s antidumpingovou dohodou a dohodou SCM a
 - iii) akýchkoľvek poplatkov a iných platieb uložených na dovoz alebo v súvislosti s dovozom, ktoré sú obmedzené do výšky približných nákladov na poskytnuté služby;
- e) „CPC“ je provizórna ústredná klasifikácia produkcie (Statistical Papers, séria M, č. 77, Odbor hospodárskych a sociálnych záležitostí Štatistickej komisie Organizácie Spojených národov, New York, 1991);

- f) „deň“ je kalendárny deň;
- g) „podnik“ je právnická osoba alebo organizačná zložka, alebo zastupiteľská kancelária právnickej osoby;
- h) „EÚ“ alebo „Únia“ je Európska únia;
- i) „platný“ je, pokiaľ v tejto dohode nie je stanovené inak, uplatňovaný v momente nadobudnutia platnosti tejto dohody;
- j) „tovar zmluvnej strany“ je domáci výrobok v zmysle dohody GATT z roku 1994 a zahŕňa tovar s pôvodom v danej zmluvnej strane;
- k) „harmonizovaný systém“ alebo „HS“ je harmonizovaný systém opisu a číselného označovania tovaru vypracovaný WCO vrátane všetkých právnych poznámok k nemu a všetkých jeho zmien;
- l) „položka“ sú prvé štyri číslice v čísle nomenklatúrneho zatriedenia v rámci harmonizovaného systému;
- m) „MOP“ je Medzinárodná organizácia práce;
- n) „právnická osoba“ je akýkoľvek právny subjekt riadne ustanovený alebo inak organizovaný podľa práva zmluvnej strany na ziskové alebo iné účely v súkromnom alebo štátnom vlastníctve vrátane akejkoľvek korporácie, trustu, partnerstva, spoločného podniku, spoločnosti s jediným spoločníkom alebo združenia;

- o) „opatrenie“ je akékoľvek opatrenie zmluvnej strany, či už vo forme zákona, iného právneho predpisu, pravidla, postupu, rozhodnutia, správneho opatrenia, požiadavky alebo praktiky, alebo v akejkolvek inej forme¹;
- p) „opatrenia zmluvnej strany“ sú akékoľvek opatrenia prijaté alebo zachovávané:²
- i) ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi vládami alebo orgánmi a
 - ii) mimovládnymi subjektmi pri výkone právomocí delegovaných na ne ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi vládami alebo orgánmi;
- q) „členský štát“ je členský štát Únie;
- r) „fyzická osoba zmluvnej strany“ je:
- i) v prípade Únie štátny príslušník jedného z členských štátov podľa jeho práva³ a
 - ii) v prípade Nového Zélandu štátny príslušník Nového Zélandu podľa jeho práva⁴;

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pojem „opatrenie“ zahŕňa aj pojem „opomenutie“.

² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že „opatrenia zmluvnej strany“ zahŕňajú opatrenia, ktoré sú prijaté alebo zachovávané na základe pokynov, usmernení alebo ovládaním činnosti iných subjektov.

³ Pojem „fyzická osoba zmluvnej strany“ zahŕňa aj osoby s trvalým pobytom v Lotyšskej republike, ktoré nie sú občanmi Lotyšskej republiky ani žiadneho iného štátu, ale ktoré majú podľa právnych predpisov Lotyšskej republiky nárok na vydanie pasu pre osoby, ktoré nie sú občanmi.

⁴ Únia opätovne potvrdzuje svoje povinnosti týkajúce sa osôb s trvalým pobytom na Novom Zélande podľa dohody GATS. Na tento účel pojem „fyzická osoba zmluvnej strany“ zahŕňa aj osoby, ktoré majú právo na trvalý pobyt na Novom Zélande, ktoré nie sú štátnymi príslušníkmi Nového Zélandu, pokiaľ sa na takéto fyzické osoby vzťahujú záväzky Únie podľa dohody GATS.

- s) „OECD“ je Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj;
- t) „s pôvodom“ je spĺňajúci požiadavky na udelenie statusu „s pôvodom“ podľa pravidiel pôvodu stanovených v 3. kapitole (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu);
- u) „pôvodný tovar“ alebo „tovar s pôvodom v zmluvnej strane“ je tovar spĺňajúci pravidlá pôvodu stanovené v 3. kapitole (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu);
- v) „osoba“ je fyzická osoba alebo právnická osoba;
- w) „preferenčné sadzobné zaobchádzanie“ je sadzba cla uplatniteľná na pôvodný tovar podľa listín odstraňovania ciel v prílohe 2-A (Listiny odstraňovania ciel);
- x) „dohoda o sanitárnych opatreniach“ je Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a Novým Zélandom o sanitárnych opatreniach uplatniteľných pri obchodovaní so živými zvieratami a výrobkami živočíšneho pôvodu¹ podpísaná 17. decembra 1996 v Bruseli;
- y) „sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenie“ je akékoľvek opatrenie uvedené v odseku 1 prílohy A k dohode SPS;
- z) „SDR“ sú zvláštne práva čerpania;

¹ Ú. v. ES L 57, 26.2.1997, s. 5.

- aa) „poskytovateľ služby“ je osoba, ktorá poskytuje službu alebo sa usiluje o poskytnutie služby;
- bb) „MSP“ je malý a stredný podnik;
- cc) „územie“ je vo vzťahu ku každej zmluvnej strane oblasť, v ktorej sa uplatňuje táto dohoda v súlade s článkom 1.4 (Územná pôsobnosť);
- dd) „ZFEÚ“ je Zmluva o fungovaní Európskej únie;
- ee) „Parížska dohoda“ je Parížska dohoda prijatá na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy¹ podpísaná 12. decembra 2015 v Paríži;
- ff) „partnerská dohoda“ je Partnerská dohoda o vzťahoch a spolupráci medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Novým Zélandom na strane druhej² podpísaná 5. októbra 2016 v Bruseli;
- gg) „tretia krajina“ je krajina alebo územie mimo územného rozsahu pôsobnosti tejto dohody;
- hh) „WTO“ je Svetová obchodná organizácia; a
- ii) „WCO“ je Svetová colná organizácia.

¹ Ú. v. EÚ L 282, 19.10.2016, s. 4.

² Ú. v. EÚ L 321, 29.11.2016, s. 3.

ČLÁNOK 1.3

Dohody WTO

Na účely tejto dohody sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „dohoda o poľnohospodárstve“ je Dohoda o poľnohospodárstve obsiahnutá v prílohe 1A k dohode o založení WTO;
- b) „dohoda o ochranných opatreniach“ je Dohoda o ochranných opatreniach obsiahnutá v prílohe 1A k dohode o založení WTO;
- c) „antidumpingová dohoda“ je Dohoda o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode z roku 1994 obsiahnutá v prílohe 1A k dohode o založení WTO;
- d) „dohoda o colnej hodnote“ je Dohoda o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode z roku 1994 obsiahnutá v prílohe 1A k dohode o založení WTO;
- e) „dohovor DSU“ je Dohovor o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov obsiahnutý v prílohe 2 k dohode o založení WTO;
- f) „dohoda GATS“ je Všeobecná dohoda o obchode so službami obsiahnutá v prílohe 1B k dohode o založení WTO;

- g) „dohoda GATT z roku 1994“ je Všeobecná dohoda o clách a obchode 1994 obsiahnutá v prílohe 1A k dohode o založení WTO;
- h) „dohoda GPA“ je Dohoda o vládnom obstarávaní zmenená Protokolom, ktorým sa mení Dohoda o vládnom obstarávaní, podpísaným 30. marca 2012 v Ženeve;
- i) „dohoda o dovozných licenciách“ je Dohoda o dovoznom licenčnom konaní obsiahnutá v prílohe 1A k dohode o založení WTO;
- j) „dohoda SCM“ je Dohoda o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach obsiahnutá v prílohe 1A k dohode o založení WTO;
- k) „dohoda SPS“ je Dohoda o uplatňovaní sanitárnych a fytozdravotných opatrení obsiahnutá v prílohe 1A k dohode o založení WTO;
- l) „dohoda TBT“ je Dohoda o technických prekážkach obchodu obsiahnutá v prílohe 1A k dohode o založení WTO;
- m) „dohoda TRIPS“ je Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva obsiahnutá v prílohe 1C k dohode o založení WTO a
- n) „dohoda o založení WTO“ je Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie podpísaná 15. apríla 1994 v Marrákeši.

ČLÁNOK 1.4

Územná pôsobnosť

1. Táto dohoda sa uplatňuje:
 - a) na územia, na ktoré sa uplatňuje Zmluva o Európskej únii a ZFEÚ, a to za podmienok, ktoré sú v týchto zmluvách stanovené, a
 - b) na územie Nového Zélandu a výhradnú hospodársku zónu, morské dno a podložie, nad ktorými má Nový Zéland zvrchované práva, pokiaľ ide o prírodné zdroje v súlade s medzinárodným právom, ktoré však nezahŕňa Tokelau.
2. Pokiaľ ide o ustanovenia tejto dohody týkajúce sa sadzobného zaobchádzania s tovarom vrátane pravidiel pôvodu a postupov stanovenia pôvodu, táto dohoda sa uplatňuje aj na tie oblasti colného územia Únie v zmysle článku 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013¹, na ktoré sa nevzťahuje odsek 1 písm. a) tohto článku.
3. Odkazy na „územie“ v tejto dohode sa chápu v zmysle uvedenom v odsekoch 1 a 2, ak sa výslovne nestanovuje inak.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (Ú. v. EÚ L 269, 10.10.2013, s. 1).

ČLÁNOK 1.5

Vzťah k iným medzinárodným dohodám

1. Pokiaľ nie je v tejto dohode stanovené inak, platné medzinárodné dohody medzi Európskym spoločenstvom, Úniou alebo členskými štátmi, na jednej strane, a Novým Zélandom, na strane druhej, sa touto dohodou nenahrádzajú ani neukončujú.
2. Táto dohoda je neoddeliteľnou súčasťou celkových dvojstranných vzťahov, ktoré sa riadia partnerskou dohodou, a tvorí súčasť spoločného inštitucionálneho rámca.
3. Zmluvné strany potvrdzujú svoje práva a povinnosti voči sebe navzájom, ktoré im vyplývajú z dohody o založení WTO. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že žiadnym z ustanovení tejto dohody sa neukladá zmluvnej strane povinnosť konať spôsobom, ktorý by bol v rozpore s jej záväzkami vyplývajúcimi z dohody o založení WTO.
4. V prípade akéhokoľvek rozporu medzi touto dohodou a akoukoľvek inou medzinárodnou dohodou než dohodou o založení WTO, na ktorej sa obe zmluvné strany zúčastňujú, uskutočnia zmluvné strany bezodkladne konzultácie s cieľom nájsť vzájomne uspokojivé riešenie.
5. Pokiaľ nie je stanovené inak, v prípade, že sa v tejto dohode úplne alebo čiastočne odkazuje na medzinárodné dohody alebo sa do tejto dohody medzinárodné dohody úplne alebo čiastočne začleňujú, treba tomu rozumieť tak, že tieto odkazy alebo začlenenia zahŕňajú aj zmeny daných dohôd a následné dohody, ktoré ich nahradili, pričom pre obe zmluvné strany nadobúdajú platnosť v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody alebo po tomto dni.

6. V prípade vzniku akýchkoľvek otázok v súvislosti s vykonávaním alebo uplatňovaním tejto dohody v dôsledku akýchkoľvek zmien alebo následných dohôd, ako je uvedené v odseku 5, môžu zmluvné strany na požiadanie ktorejkoľvek z nich uskutočniť vzájomné konzultácie s cieľom v prípade potreby nájsť vzájomne uspokojivé riešenie takýchto otázok.

ČLÁNOK 1.6

Vytvorenie zóny voľného obchodu

Zmluvné strany týmto vytvárajú zónu voľného obchodu v súlade s článkom XXIV dohody GATT z roku 1994 a s článkom V dohody GATS.

2. KAPITOLA

NÁRODNÉ ZAOBCHÁDZANIE A PRÍSTUP NA TRH PRE TOVAR

ČLÁNOK 2.1

Cieľ

Zmluvné strany postupne a vzájomne liberalizujú obchod s tovarom v súlade s touto dohodou.

ČLÁNOK 2.2

Rozsah pôsobnosti

Pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak, táto kapitola sa uplatňuje na obchod s tovarom zmluvnej strany.

ČLÁNOK 2.3

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „karnet ATA“ je doklad vydaný v súlade s prílohou k Colnému dohovoru o karnete ATA na dočasné použitie tovaru podpísanému 6. decembra 1961 v Bruseli;
- b) „konzulárna transakcia“ je postup získania konzulárnej faktúry alebo konzulárneho víza od konzula dovážajúcej zmluvnej strany na území vyvážajúcej zmluvnej strany alebo na území tretej krajiny k obchodnej faktúre, osvedčeniu o pôvode, zoznamu tovaru, vývoznému vyhláseniu odosielateľa alebo k akýmkoľvek iným colným dokladom v spojení s dovozom tovaru;
- c) „vývozné licenčné konanie“ je administratívny postup, pri ktorom sa vyžaduje predloženie žiadosti alebo iných dokumentov, iných než sa zvyčajne vyžadujú na účely colného konania, príslušnému správnomu orgánu alebo orgánom ako predbežná podmienka vývozu z územia vyvážajúcej zmluvnej strany;

- d) „dovozné licenčné konanie“ je administratívny postup, pri ktorom sa vyžaduje predloženie žiadosti alebo iných dokumentov, iných než sa zvyčajne vyžadujú na účely colného konania, príslušnému správnomu orgánu alebo orgánom ako predbežná podmienka dovozu na územie dovážajúcej zmluvnej strany;
- e) „repasovaný tovar“ je tovar zatriedený do 84. kapitoly až 90. kapitoly alebo položky 94.02 HS, ktorý:
- i) sa úplne alebo čiastočne skladá z častí získaných z použitého tovaru;
 - ii) má podobné funkcie a podmienky fungovania v porovnaní s náhradným tovarom, keď je nový, a
 - iii) má rovnakú záruku, aká sa uplatňuje na náhradný tovar, keď je nový;
- f) „oprava“ alebo „úprava“ je akákoľvek spracovateľská operácia, ktorá sa realizuje na tovare bez ohľadu na akékoľvek zvýšenie jeho hodnoty s cieľom odstrániť prevádzkové chyby alebo materiálne poškodenie na obnovenie pôvodnej funkcie tovaru alebo zabezpečenie súladu s technickými požiadavkami na jeho používanie, bez ktorých by tovar nemohol byť ďalej používaný obvyklým spôsobom na účely, na ktoré bol určený; oprava alebo úprava tovaru zahŕňa obnovu a údržbu, nezahŕňa však žiadnu operáciu ani proces:
- i) ktorými sa ničia základné charakteristiky tovaru alebo vytvára nový alebo komerčne iný tovar;

- ii) ktorými sa transformuje nedokončený tovar na hotový tovar alebo
 - iii) ktoré sa využívajú na podstatnú zmenu funkcie tovaru, a
- g) „kategória postupného znižovania“ je lehota na odstránenie ciel v rozpätí od nula do siedmich rokov, po uplynutí ktorej je tovar oslobodený od cla, pokiaľ nie je v prílohe 2-A (Listiny odstraňovania ciel) stanovené inak.

ČLÁNOK 2.4

Národné zaobchádzanie v oblasti vnútroštátneho zdaňovania a regulácie

Každá zmluvná strana poskytne národné zaobchádzanie tovaru druhej zmluvnej strany v súlade s článkom III dohody GATT z roku 1994 vrátane vysvetľujúcich poznámok a doplňujúcich ustanovení k uvedenému článku. Na tento účel sa článok III dohody GATT z roku 1994 a vysvetľujúce poznámky a doplňujúce ustanovenia k uvedenému článku *mutatis mutandis* začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.

ČLÁNOK 2.5

Odstránenie ciel

1. Pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak, každá zmluvná strana zníži alebo odstráni svoje clo na tovar s pôvodom v druhej zmluvnej strane v súlade s prílohou 2-A (Listiny odstraňovania ciel).

2. Na účely odseku 1 je základnou sadzbou cla základná sadzba stanovená pre každý tovar v prílohe 2-A (Listiny odstraňovania ciel).
3. Ak niektorá zmluvná strana zníži svoju uplatňovanú colnú sadzbu podľa doložky najvyšších výhod, takáto colná sadzba sa uplatňuje na tovar s pôvodom v druhej zmluvnej strane dovtedy, kým je nižšia ako colná sadzba určená podľa prílohy 2-A (Listiny odstraňovania ciel).
4. Dva roky odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody zmluvné strany na žiadosť niektorej z nich uskutočnia konzultácie s cieľom zvážiť urýchlenie zníženia alebo odstránenia ciel stanovených v prílohe 2-A (Listiny odstraňovania ciel). Výbor pre obchod môže prijať rozhodnutie o zmene prílohy 2-A (Listiny odstraňovania ciel) na urýchlenie zníženia alebo odstránenia ciel.
5. Zmluvná strana môže kedykoľvek autonómne urýchliť odstránenie ciel stanovených v prílohe 2-A (Listiny odstraňovania ciel) na tovar s pôvodom v druhej zmluvnej strane. Táto zmluvná strana informuje druhú zmluvnú stranu čo najskôr pred nadobudnutím platnosti novej colnej sadzby.
6. Ak zmluvná strana autonómne urýchli odstránenie ciel v súlade s odsekom 5 tohto článku, táto zmluvná strana môže zvýšiť dané clo na úroveň stanovenú v prílohe 2-A (Listiny odstraňovania ciel) na príslušný rok nasledujúci po akomkoľvek autonómnom znížení.

ČLÁNOK 2.6

Zachovanie súčasného stavu

Pokiaľ nie je v tejto dohode stanovené inak, zmluvná strana nezvýši žiadne clo stanovené ako základná sadzba v prílohe 2-A (Listiny odstraňovania ciel) ani neprijme žiadne nové clo na tovar s pôvodom v druhej zmluvnej strane.

ČLÁNOK 2.7

Vývozné clá, dane alebo iné poplatky

1. Zmluvná strana neprijme ani nezachová:
 - a) žiadne clo, daň alebo iný poplatok akéhokoľvek druhu uložené na vývoz tovaru na územie druhej zmluvnej strany alebo v súvislosti s týmto vývozom ani
 - b) žiadnu vnútroštátnu daň alebo iný vnútroštátny poplatok v súvislosti s tovarom vyvezeným na územie druhej zmluvnej strany, ktorý prevyšuje dane alebo poplatky, ktoré by sa vzťahovali na podobný tovar určený na domácu spotrebu.
2. Žiadnym z ustanovení tohto článku sa nebráni zmluvnej strane uložiť poplatok alebo platbu na vývoz tovaru, ktoré sú povolené podľa článku 2.8 (Poplatky a formality).

ČLÁNOK 2.8

Poplatky a formality

1. Každá zmluvná strana v súlade s článkom VIII:1 dohody GATT z roku 1994, vrátane vysvetľujúcich poznámok a doplňujúcich ustanovení k nemu zabezpečí, aby všetky poplatky a iné platby akéhokoľvek druhu ukladané zmluvnou stranou na dovoz alebo vývoz tovaru, resp. v súvislosti s týmto dovozom či vývozom, boli obmedzené len na sumu približných nákladov na poskytnuté služby a aby nepredstavovali nepriamu ochranu domáceho tovaru ani zdaňovanie dovozu alebo vývozu na fiškálne účely.
2. Zmluvná strana nevyberá poplatky a iné platby akéhokoľvek druhu uvedené v odseku 1 na základe *ad valorem*.
3. Každá zmluvná strana bezodkladne uverejní všetky poplatky a iné platby akéhokoľvek druhu, ktoré ukladá na dovoz alebo vývoz tovaru alebo v súvislosti s týmto dovozom či vývozom tovaru, a to tak, aby sa s nimi mohli vlády, obchodníci a iné zainteresované strany oboznámiť.
4. Zmluvná strana v súvislosti s dovozom akéhokoľvek tovaru druhej zmluvnej strany nevyžaduje konzulárne transakcie ani súvisiace poplatky a iné platby akéhokoľvek druhu.
5. Na účely tohto článku poplatky alebo iné platby akéhokoľvek druhu nezahŕňajú vývozné dane, clá, platby zodpovedajúce vnútroštátnej dani ani iné vnútroštátne platby uložené v súlade s článkom III:2 dohody GATT z roku 1994, ani antidumpingové alebo vyrovnávacie clá.

ČLÁNOK 2.9

Opravený alebo upravený tovar

1. Zmluvná strana neuplatňuje clo na tovar, bez ohľadu na jeho pôvod, ktorý znovu vstúpi na územie tejto zmluvnej strany po tom, ako bol dočasne vyvezený z jej územia na územie druhej zmluvnej strany na účely opravy alebo úpravy, a to bez ohľadu na to, či sa táto oprava alebo úprava mohla vykonať na území zmluvnej strany, z ktorej bol tovar vyvezený na opravu alebo úpravu.
2. Odsek 1 sa neuplatňuje na tovar dovážaný na kauciu, do zón voľného obchodu alebo zón s podobným právnym postavením, ktorý sa potom vyváža na opravu alebo úpravu a nie je spätne dovezený na kauciu, do zón voľného obchodu alebo zón s podobným právnym postavením.
3. Zmluvná strana neuplatňuje clo na tovar, bez ohľadu na jeho pôvod, dočasne dovezený z územia druhej zmluvnej strany na účely opravy alebo úpravy.

ČLÁNOK 2.10

Repasovaný tovar

1. Zmluvná strana neposkytne repasovanému tovaru druhej zmluvnej strany menej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré táto zmluvná strana poskytuje náhradnému tovaru, keď je nový.

2. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že článok 2.11 (Dovozné a vývozné obmedzenia) sa uplatňuje na zákazy alebo obmedzenia dovozu alebo vývozu repasovaného tovaru. Ak zmluvná strana prijme alebo zachová zákazy alebo obmedzenia dovozu alebo vývozu použitého tovaru, takéto opatrenia neuplatní na repasovaný tovar.

3. Zmluvná strana môže vyžadovať, aby bol repasovaný tovar označený ako repasovaný tovar v prípade jeho distribúcie alebo predaja na jej území a aby daný tovar spĺňal všetky platné technické požiadavky, ktoré sa uplatňujú na náhradný tovar, keď je nový.

ČLÁNOK 2.11

Dovozné a vývozné obmedzenia

1. Zmluvná strana neprijme ani nezachová žiadne zákazy ani obmedzenia, pokiaľ ide o dovoz akéhokoľvek tovaru druhej zmluvnej strany alebo o vývoz alebo predaj na vývoz akéhokoľvek tovaru určeného pre územie druhej zmluvnej strany, okrem prípadov, keď je to v súlade s článkom XI dohody GATT z roku 1994 vrátane vysvetľujúcich poznámok a doplňujúcich ustanovení k uvedenému článku.

2. Zmluvná strana neprijme ani nezachová:
 - a) požiadavky v súvislosti s vývoznou a dovoznou cenou¹ okrem prípadov povolených v súvislosti s príkazmi na vymáhanie vyrovnávacieho a antidumpingového cla a záväzkov, ani
 - b) vydávanie dovozných licencií podmienené splnením výkonnostných požiadaviek.

ČLÁNOK 2.12

Označovanie pôvodu

1. Ak Nový Zéland požaduje označenie pôvodu pri dovoze tovaru z Únie, Nový Zéland akceptuje označenie pôvodu „Made in the EU“ za podmienok, ktoré nie sú menej priaznivé ako podmienky uplatňované na označenia pôvodu členského štátu.
2. Na účely označenia pôvodu „Made in the EU“ Nový Zéland považuje Úniu za jednotné územie.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že týmto ustanovením sa nemá brániť zmluvnej strane v tom, aby pri určovaní uplatniteľnej colnej sadzby v súlade s touto dohodou vychádzala z ceny dovozu.

ČLÁNOK 2.13

Dovozné licenčné konania

1. Každá zmluvná strana prijme a spravuje všetky dovozné licenčné konania v súlade s článkami 1 až 3 dohody o dovozných licenciách. Na tento účel sa články 1 až 3 dohody o dovozných licenciách *mutatis mutandis* začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.
2. Zmluvná strana, ktorá prijme nové dovozné licenčné konanie alebo zmení platné dovozné licenčné konanie, druhej zmluvnej strane bezodkladne a v každom prípade najneskôr do 60 dní odo dňa uverejnenia príslušného konania oznámi takéto prijatie alebo zmenu. Oznámenie zahŕňa informácie stanovené v článku 5 ods. 2 dohody o dovozných licenciách. Táto oznamovacia povinnosť sa bude považovať za splnenú zmluvnou stranou, ak táto zmluvná strana oznámi prijatie nového dovozného licenčného konania alebo zmenu platného dovozného licenčného konania Výboru WTO pre dovozné licencie zriadeného článkom 4 dohody o dovozných licenciách vrátane informácií uvedených v článku 5 ods. 2 uvedenej dohody.
3. Na žiadosť jednej zmluvnej strany druhá zmluvná strana bezodkladne poskytne všetky relevantné informácie vrátane informácií uvedených v článku 5 ods. 2 dohody o dovozných licenciách týkajúce sa akéhokoľvek dovozného licenčného konania, ktoré má v úmysle prijať alebo ktoré zachováva, ako aj akejkokoľvek zmeny platného dovozného licenčného konania.

4. Ak zmluvná strana odmietne žiadosť o dovoznú licenciu týkajúcu sa tovaru druhej zmluvnej strany, na požiadanie a v primeranej lehote po doručení požiadavky poskytne žiadateľovi písomné vysvetlenie dôvodu odmietnutia.

ČLÁNOK 2.14

Vývozné licenčné konania

1. Každá zmluvná strana uverejní každé nové vývozné licenčné konanie alebo každú zmenu v platnom vývoznom licenčnom konaní, a to tak, aby sa s nimi mohli vlády, obchodníci a iné zainteresované strany oboznámiť. Takéto uverejnenie sa uskutoční vždy, keď je to možné, a to 45 dní pred nadobudnutím platnosti nového vývozného licenčného konania alebo akejkoľvek zmeny platného vývozného licenčného konania, a v každom prípade najneskôr v deň nadobudnutia platnosti nového vývozného licenčného konania alebo akejkoľvek zmeny platného vývozného licenčného konania.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby do svojho uverejnenia vývozných licenčných konaní zahrnula tieto informácie:
 - a) znenia svojich vývozných licenčných konaní alebo všetkých zmien, ktoré v týchto konaniach zmluvná strana vykoná;
 - b) tovar, ktorý podlieha každému vývoznému licenčnému konaniu;

- c) pri každom vývoznom licenčnom konaní opis postupu na podanie žiadosti o licenciu a všetky kritériá, ktoré musí žiadateľ spĺňať, aby bol oprávnený požiadať o licenciu, ako je napríklad povolenie na činnosť, zriadenie alebo udržovanie investície alebo fungovanie prostredníctvom konkrétnej formy usadenia sa na území zmluvnej strany;
- d) kontaktné miesto alebo miesta, kde môžu zainteresované osoby získať ďalšie informácie o podmienkach získania vývozných licencií;
- e) správny orgán alebo orgány, ktorým sa má predložiť žiadosť o licenciu alebo iné relevantné dokumenty;
- f) opis každého opatrenia, resp. všetkých opatrení vykonávaných prostredníctvom vývozného licenčného konania;
- g) obdobie, počas ktorého bude platiť každé vývozné licenčné konanie, okrem prípadov, keď vývozné licenčné konanie zostáva v platnosti do jeho zrušenia alebo revízie, čo povedie k novému uverejneniu;
- h) ak chce zmluvná strana využívať vývozné licenčné konanie na uplatňovanie vývozných kvót, celkovú výšku, prípadne hodnotu kvóty a dátum začatia a skončenia udelenia kvóty a
- i) všetky oslobodenia alebo výnimky, ktoré nahrádzajú požiadavku na získanie vývozných licencií, spôsob, ako požiadať o tieto oslobodenia alebo výnimky, alebo ako ich využívať, a kritériá na ich udelenie.

3. Do 30 dní odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody každá zmluvná strana informuje druhú zmluvnú stranu o svojich platných vývozných licenčných konaniach. Zmluvná strana, ktorá prijme nové vývozné licenčné konania alebo zmeny platných licenčných konaní, oznámi druhej zmluvnej strane takéto prijatie alebo zmenu do 60 dní od uverejnenia akéhokoľvek nového vývozného licenčného konania alebo akejkolvek zmeny platného licenčného konania. Uvedené oznámenie zahŕňa odkaz na zdroj či zdroje, kde sú uverejnené informácie uvedené v odseku 2, a prípadne obsahuje aj adresu príslušného vládneho webového sídla alebo webových sídiel.

4. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že žiadnym z ustanovení tohto článku sa neukladá zmluvnej strane povinnosť udeliť vývoznú licenciu ani sa nebráni zmluvnej strane v plnení jej záväzkov podľa rezolúcií Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov a podľa mnohostranných režimov nešírenia zbraní a mechanizmov kontroly vývozu vrátane:

- a) Wassenaarského usporiadania kontrol vývozu konvenčných zbraní a tovaru s dvojakým použitím podpísaného 19. decembra 1995 v Haagu;
- b) Dohovoru o zákaze vývoja, výroby, hromadenia a použitia chemických zbraní a o ich zničení podpísaného 13. januára 1993 v Paríži;
- c) Dohovoru o zákaze vývoja, výroby a hromadenia zásob bakteriologických (biologických) a toxínových zbraní a o ich zničení podpísaného 10. apríla 1972 v Londýne, Moskve a vo Washingtone;
- d) Zmluvy o nešírení jadrových zbraní podpísanej 1. júla 1968 v Londýne, Moskve a vo Washingtone a

- e) Austrálskej skupiny, Skupina jadrových dodávateľov a Režimu kontroly raketových technológií.

ČLÁNOK 2.15

Miery využívania preferencií

1. Na účely monitorovania fungovania tejto dohody a výpočtu mier využívania preferencií si zmluvné strany každoročne vymieňajú komplexné štatistické údaje o dovoze za obdobie začínajúce sa jeden rok odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody až do desiatich rokov od dokončenia odstraňovania ciel pre všetok tovar v súlade s prílohou 2-A (Listiny odstraňovania ciel). Pokiaľ Výbor pre obchod nerozhodne inak, uvedené obdobie sa automaticky predĺži o päť rokov a Výbor pre obchod môže následne rozhodnúť o jeho ďalšom predĺžení.
2. Výmena štatistických údajov o dovoze sa vzťahuje na údaje týkajúce sa posledného dostupného roka vrátane hodnoty a prípadne objemu na úrovni colnej položky pre dovoz tovaru druhej zmluvnej strany, na ktorý sa vzťahuje preferenčné colné zaobchádzanie podľa tejto dohody, a pre dovoz tovaru, na ktorý sa vzťahovalo nepreferenčné zaobchádzanie, a to aj v rámci rôznych režimov, ktoré zmluvné strany používajú pri dovoze. Takéto štatistické údaje, ako aj miery využívania preferencií možno predložiť Výboru pre obchod na výmenu názorov.

ČLÁNOK 2.16

Dočasné použitie

1. Na účely tohto článku pojem „dočasné použitie“ je colný režim, v rámci ktorého určitý tovar vrátane dopravných prostriedkov možno prepraviť na územie zmluvnej strany s tým, že je podmiennečne oslobodený od úhrady dovozných ciel a daní a že sa naň neuplatňujú dovozné zákazy ani obmedzenia hospodárskeho charakteru, a to za podmienky, že tovar sa dováža na konkrétny účel a je určený na spätný vývoz v stanovenej lehote a bez toho, aby podstúpil akúkoľvek zmenu okrem bežného znehodnotenia spôsobeného jeho používaním.
2. Každá zmluvná strana v súlade so svojimi zákonmi, inými právnymi predpismi alebo postupmi umožní dočasné použitie tohto tovaru bez ohľadu na jeho pôvod:
 - a) profesionálne vybavenie vrátane vybavenia pre tlač alebo televíziu, softvéru a vysielacieho a kinematografického vybavenia potrebného na vykonávanie podnikateľskej činnosti, obchodu alebo povolania osoby navštevujúcej územie druhej zmluvnej strany s cieľom plniť určitú úlohu;
 - b) tovar vrátane jeho súčastí, pomocných prístrojov a príslušenstva určený na vystavenie alebo použitie na výstavách, veľtrhoch, stretnutiach alebo podobných podujatiach;

- c) obchodné vzorky a reklamné filmy a záznamy (nahraté vizuálne médiá alebo zvukové materiály zložené hlavne z obrazov či zvuku zobrazujúcich povahu alebo fungovanie tovaru alebo služieb ponúkaných na predaj alebo prenájom osobou, ktorá je usadená alebo má pobyt na území niektorej zmluvnej strany, za predpokladu, že takéto materiály sú takého druhu, ktorý je vhodný na ukážku potenciálnym zákazníkom, ale nie na vysielanie širokej verejnosti); a
 - d) tovar dovážaný na športové účely vrátane súťaží, ukážok, tréningu, pretekov alebo podobných podujatí.
3. Na účely dočasného použitia tovaru uvedeného v odseku 2 každá zmluvná strana akceptuje karnety ATA vydané v druhej zmluvnej strane, schválené v nej a zaručené združením, ktoré je súčasťou medzinárodného záručného reťazca, osvedčené príslušnými orgánmi a platné na území dovážajúcej zmluvnej strany.
4. Každá zmluvná strana určí obdobie, počas ktorého môže tovar zostať v colnom režime dočasné použitie. Zmluvná strana môže počiatočné obdobie autonómne predĺžiť.
5. Každá zmluvná strana môže požadovať, aby tovar, na ktorý sa vzťahuje dočasné použitie:
- a) bol používaný výlučne štátnym príslušníkom alebo rezidentom druhej zmluvnej strany alebo pod jeho osobným dohľadom pri výkone podnikateľskej činnosti, obchodu, povolania alebo športu, ktoré tento štátny príslušník alebo rezident vykonáva;
 - b) nebol počas pobytu na jej území predaný, prenajatý, scudzený ani prevedený;

- c) bol sprevádzaný zábezpekou, ktorá je v súlade so záväzkami dovážajúcej zmluvnej strany podľa príslušných medzinárodných colných dohovorov, ku ktorým pristúpila;
- d) bol identifikovaný pri dovoze a vývoze;
- e) bol vyvezený pri odchode štátneho príslušníka alebo rezidenta uvedených v písmene a) alebo pred ním, alebo v lehote súvisiacej s účelom dočasného použitia, ktorú môže zmluvná strana stanoviť, alebo do jedného roka, pokiaľ nedôjde k predĺženiu;
- f) bol prepustený v množstve, ktoré nepresahuje množstvo primerané na jeho zamýšľané použitie, alebo
- g) sa mohol inak prepustiť na územie zmluvnej strany podľa jej právnych predpisov.

6. Ak nie je splnená akákoľvek podmienka, ktorú zmluvná strana môže uložiť podľa odseku 5, daná zmluvná strana môže uplatniť clo a akúkoľvek inú platbu, ktorá by sa za normálnych okolností dlhovala za tovar, ako aj akékoľvek iné platby alebo sankcie stanovené v jej právnych predpisoch.

7. Každá zmluvná strana umožní, aby sa tovar prepustený do režimu dočasného použitia podľa tohto článku späťne vyviezol cez iný bod autorizovaný na colné účely, než je bod, cez ktorý bol prepustený.

8. Zmluvná strana oslobodí dovozcu alebo inú osobu zodpovednú za tovar dočasne prepustený podľa tohto článku od zodpovednosti za nevyvezenie tovaru prepusteného do režimu dočasného použitia podľa tohto článku po predložení uspokojivého dôkazu dovážajúcej zmluvnej strane o tom, že tovar dočasne prepustený podľa tohto článku bol zničený alebo nenávratne stratený, a to v súlade s colnými predpismi tejto zmluvnej strany.

ČLÁNOK 2.17

Bezcolný vstup obchodných vzoriek zanedbateľnej hodnoty a tlačeneho reklamného materiálu

1. Každá zmluvná strana v súlade so svojimi zákonmi, inými právnymi predpismi alebo postupmi umožní bezcolný vstup obchodným vzorkám zanedbateľnej hodnoty a tlačnému reklamnému materiálu dovezeným z druhej zmluvnej strany bez ohľadu na ich pôvod.
2. Zmluvná strana môže vymedziť obchodné vzorky zanedbateľnej hodnoty ako:
 - a) vzorky s hodnotou, jednotlivou alebo súhrnne pri odoslaní, ktorá nepresahuje sumu stanovenú v právnych predpisoch zmluvnej strany, alebo
 - b) označené ako vzorky zanedbateľnej hodnoty, roztrhnuté, perforované alebo inak upravené, aby neboli vhodné na predaj ani použitie, ale len ako obchodné vzorky.
3. Tlačené reklamné materiály sú vymedzené ako tovar zatriedený do 49. kapitoly HS vrátane brožúr, prospektov, letákov, obchodných katalógov, ročeniek uverejňovaných obchodnými združeniami, turistických propagačných materiálov a plagátov, ktoré sa používajú na propagáciu, zverejnenie alebo inzerciu tovaru alebo služby, sú v podstate určené na inzerciu tovaru alebo služby a sú dodávané bezodplatne.

ČLÁNOK 2.18

Osobitné opatrenia týkajúce sa správy preferenčného zaobchádzania

1. Zmluvné strany spolupracujú pri predchádzaní porušovaniu colných predpisov týkajúcich sa preferenčného zaobchádzania poskytnutého podľa tejto kapitoly, ich odhaľovaní a boji proti nim v súlade s 3. kapitolou (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu) a hlavami I, III, IV a V dohody CCMAA.
2. Zmluvná strana môže dočasne pozastaviť príslušné preferenčné zaobchádzanie s dotknutým tovarom v súlade s postupom stanoveným v odsekoch 3 až 5, ak:
 - a) daná zmluvná strana na základe objektívnych, presvedčivých a overiteľných informácií dospela k zisteniu, že došlo k systematickému a odvetvovému porušovaniu colných predpisov týkajúcich sa preferenčného zaobchádzania poskytnutého podľa tejto kapitoly, ktoré má za následok značnú stratu príjmov tejto zmluvnej strany, a
 - b) druhá zmluvná strana opakovane a neodôvodnene odmieta spolupracovať alebo inak nespolupracuje, pokiaľ ide o porušenie colných predpisov uvedené v písmene a).
3. Zmluvná strana, ktorá dospela k zisteniu uvedenému v odseku 2 písm. a), ho bez zbytočného odkladu oznámi Výboru pre obchod a v rámci tohto výboru začne konzultácie s druhou zmluvnou stranou s cieľom dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie.

4. Ak sa zmluvné strany nedohodnú na prijateľnom riešení do troch mesiacov od oznámenia uvedeného v odseku 3, zmluvná strana, ktorá dospela k zisteniu, môže rozhodnúť o dočasnom pozastavení príslušného preferenčného zaobchádzania s dotknutým tovarom. Dočasné pozastavenie sa uplatňuje len na tých obchodníkov, ktorých obe zmluvné strany identifikovali počas konzultácií uvedených v odseku 3 a v súvislosti s ktorými sa zhodli, že títo obchodníci sa podieľali na porušení colných predpisov. Takéto dočasné pozastavenie sa bez zbytočného odkladu oznámi Výboru pre obchod.

5. Ak zmluvná strana dospeje k zisteniu uvedenému v odseku 2 písm. a) a do troch mesiacov od oznámenia uvedeného v odseku 4 zistí, že dočasné pozastavenie uvedené v odseku 4 bolo neúčinné v boji proti porušeniu colných predpisov týkajúceho sa preferenčného zaobchádzania poskytnutého podľa tejto kapitoly, daná zmluvná strana môže rozhodnúť o dočasnom pozastavení príslušného preferenčného zaobchádzania s dotknutým tovarom. Táto zmluvná strana môže rozhodnúť o dočasnom pozastavení príslušného preferenčného zaobchádzania s dotknutým tovarom aj vtedy, keď počas konzultácií uvedených v odseku 3 zmluvné strany nedokázali identifikovať obchodníkov a dospieť k zhode v súvislosti s obchodníkmi, ktorí sa podieľali na porušení colných predpisov. Uvedené dočasné pozastavenie sa bez zbytočného odkladu oznámi Výboru pre obchod.

6. Dočasné pozastavenia uvedené v tomto článku sa uplatňujú len na obdobie potrebné na ochranu finančných záujmov dotknutej zmluvnej strany a v žiadnom prípade sa neuplatňujú dlhšie ako šesť mesiacov. Ak podmienky, ktoré boli príčinou pôvodného dočasného pozastavenia, pretrvávajú v čase uplynutia šesťmesačného obdobia, dotknutá zmluvná strana sa môže rozhodnúť obnoviť dočasné pozastavenie po zaslaní oznámenia druhej zmluvnej strane. Každé takéto pozastavenie je predmetom pravidelných konzultácií vo Výbore pre obchod.

7. Každá zmluvná strana v súlade so svojimi internými postupmi uverejní oznámenia pre dovozcov v súvislosti s každým rozhodnutím o dočasnom pozastavení podľa tohto článku.

8. Bez ohľadu na odsek 5, ak je dovozca schopný preukázať colnému orgánu dovážajúcej zmluvnej strany, že dotknutý tovar je v úplnom súlade s colnými predpismi dovážajúcej zmluvnej strany, požiadavkami tejto dohody a so všetkými ďalšími podmienkami súvisiacimi s dočasným pozastavením stanoveným dovážajúcou zmluvnou stranou v súlade s jej právnymi predpismi, dovážajúca zmluvná strana umožní dovozcovi požiadať o preferenčné zaobchádzanie a získať späť všetky clá zaplatené nad rámec uplatniteľných preferenčných colných sadzieb, keď sa dotknutý tovar doviezol.

ČLÁNOK 2.19

Výbor pre obchod s tovarom

1. Tento článok dopĺňa a ďalej sa ním spresňuje článok 24.4 (Osobitné výbory).
2. Medzi funkcie Výboru pre obchod s tovarom v súvislosti s touto kapitolou patrí:
 - a) podpora obchodu s tovarom medzi zmluvnými stranami, a to aj prostredníctvom konzultácií o urýchlení odstránenia ciel podľa tejto dohody;
 - b) pohotovú riešenie prekážok obchodu s tovarom medzi zmluvnými stranami;

- c) bez toho, aby bola dotknutá 26. kapitola (Urovnávanie sporov), konzultácie a úsilie v snahe vyriešiť všetky otázky týkajúce sa tejto kapitoly vrátane odlišností, ktoré sa môžu vyskytnúť medzi zmluvnými stranami v záležitostiach súvisiacich so zatriedením tovaru v rámci harmonizovaného systému a prílohy 2-A (Listiny odstraňovania ciel) alebo so zmenou štruktúry číselných kódov harmonizovaného systému alebo príslušných nomenklatúr každej zmluvnej strany, s cieľom zabezpečiť, aby sa nezmenili povinnosti každej zmluvnej strany podľa prílohy 2-A (Listiny odstraňovania ciel);
- d) monitorovanie mier a štatistických údajov využívania preferencií, pričom Výbor pre obchod s tovarom môže údaje o nich predložiť Výboru pre obchod na účely výmeny názorov, a
- e) podľa potreby spolupráca s každým osobitným výborom alebo iným orgánom zriadeným alebo povereným, aby konal podľa tejto dohody v otázkach, ktoré môžu byť relevantné pre tento osobitný výbor alebo iný orgán.

ČLÁNOK 2.20

Kontaktné miesta

Do 90 dní odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody každá zmluvná strana určí kontaktné miesto na sprostredkovávanie komunikácie medzi zmluvnými stranami o záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, a druhej zmluvnej strane oznámi kontaktné údaje kontaktného miesta. Každá zmluvná strana bezodkladne zašle oznámenie druhej zmluvnej strane v prípade akejkoľvek zmeny týchto kontaktných údajov.

3. KAPITOLA

PRAVIDLÁ PÔVODU A POSTUPY STANOVENIA PÔVODU

ODDIEL A

PRAVIDLÁ PÔVODU

ČLÁNOK 3.1

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „zásielka“ je výrobok, ktorý buď súčasne zasiela odosielateľ príjemcovi, alebo sa naň vzťahuje jednotný prepravný doklad, ktorý zahŕňa prepravu od odosielateľa k príjemcovi, alebo, ak taký doklad chýba, jednotná faktúra;
- b) „vývozca“ je osoba usadená na území zmluvnej strany, ktorá v súlade s požiadavkami stanovenými v právnych predpisoch tejto zmluvnej strany vyváža alebo vyrába pôvodný výrobok a vyhotovuje potvrdenie o pôvode;
- c) „dovozca“ je osoba, ktorá dováža pôvodný výrobok a žiada preň preferenčné sadzobné zaobchádzanie;

- d) „materiál“ je akákoľvek látka, ktorá sa používa pri výrobe výrobku, vrátane akýchkoľvek zložiek, surovín, súčastí alebo častí;
- e) „nepôvodný materiál“ je materiál, ktorý nespĺňa podmienky na udelenie statusu pôvodného materiálu podľa tejto kapitoly, vrátane materiálu, ktorého status pôvodu nemožno určiť;
- f) „výrobok“ je výsledok výroby, a to aj vtedy, ak sa má použiť ako materiál pri výrobe iného výrobku, a
- g) „výroba“ je každý druh opracovania alebo spracovania vrátane montáže.

ČLÁNOK 3.2

Všeobecné požiadavky kladené na pôvodné výrobky

1. Na účely uplatňovania preferenčného sadzobného zaobchádzania jednou zmluvnou stranou na pôvodný tovar druhej zmluvnej strany v súlade s touto dohodou sa za predpokladu, že výrobok spĺňa všetky ostatné uplatniteľné požiadavky tejto kapitoly, za výrobky s pôvodom v druhej zmluvnej strane považujú tieto výrobky:

- a) úplne získané v tejto zmluvnej strane v zmysle článku 3.4 (Úplne získané výrobky);
- b) vyrobené v tejto zmluvnej strane výlučne z pôvodných materiálov alebo

- c) vyrobené v tejto zmluvnej strane začlenením nepôvodných materiálov za predpokladu, že výrobok spĺňa požiadavky stanovené v prílohe 3-B (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky).
2. Ak výrobok získal status pôvodu, nepôvodné materiály použité pri výrobe tohto výrobku sa nepovažujú za nepôvodné materiály, ak je tento výrobok začlenený ako materiál do iného výrobku.
3. Podmienky získania statusu pôvodu musia byť splnené bez prerušenia na Novom Zélande alebo v Únii.

ČLÁNOK 3.3

Kumulácia pôvodu

1. Výrobok s pôvodom v zmluvnej strane sa považuje za výrobok s pôvodom v druhej zmluvnej strane, ak sa tento výrobok používa ako materiál pri výrobe iného výrobku v tejto druhej zmluvnej strane.
2. Výroba, ktorá sa vykonala v zmluvnej strane na nepôvodnom materiáli, sa môže zohľadniť na účely určenia, či je určitý výrobok výrobkom s pôvodom v druhej zmluvnej strane.
3. Odseky 1 a 2 sa neuplatňujú, ak výroba vykonaná v druhej zmluvnej strane nepresahuje jednu alebo viacero operácií uvedených v článku 3.6 (Nedostatočné opracovanie alebo spracovanie).

4. V záujme toho, aby vývozca mohol vyhotoviť potvrdenie o pôvode uvedené v článku 3.16 ods. 2 písm. a) (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie) v prípade nepôvodného materiálu, vývozca získa od svojho dodávateľa vyhlásenie dodávateľa stanovené v prílohe 3-D [Vyhlásenie dodávateľa uvedené v článku 3.3 ods. 4 (Kumulácia pôvodu)] alebo rovnocenný doklad, ktorý obsahuje rovnaké informácie opisujúce dotknuté nepôvodné materiály dostatočne podrobne nato, aby ich bolo možné identifikovať.

ČLÁNOK 3.4

Úplne získané výrobky

1. Za úplne získané v zmluvnej strane sa považujú:
 - a) nerastná alebo prirodzene sa vyskytujúca látka vytŕažená alebo získaná z pôdy alebo morského dna zmluvnej strany;
 - b) rastlina alebo zelenina pestovaná alebo zberaná v zmluvnej strane;
 - c) živé zvieratá narodené a chované v zmluvnej strane;
 - d) produkt získaný zo živého zvieratá chovaného v zmluvnej strane;
 - e) výrobok získaný z jatového zvieratá narodeného a chovaného v zmluvnej strane;

- f) produkt získaný lovom alebo rybolovom vykonávaným v zmluvnej strane, ale neprekračujúcim vonkajšie hranice pobrežných vôd zmluvnej strany;
- g) výrobok získaný z akvakultúry v zmluvnej strane, ak ide o vodné organizmy vrátane rýb, mäkkýšov, kôrovcov, iných vodných bezstavovcov a vodných rastlín, ktoré sú narodené alebo chované/pestované zo zdrojov, akými sú vajíčka, ikry a mliečie, plôdiky, plôdiky s absorbovaným žltkovým vakom alebo larvy, prostredníctvom zasahovania do procesov chovu alebo rastu s cieľom podporovať produkciu, napríklad pravidelným zarybňovaním, kŕmením alebo ochranou pred predátormi;
- h) produkt morského rybolovu a iný produkt získaný v súlade s medzinárodným právom plavidlami zmluvnej strany z mora mimo pobrežných vôd;
- i) výrobok vyrobený na palube spracovateľského plavidla zmluvnej strany výlučne z produktu uvedeného v písmene h);
- j) výrobok získaný alebo vytážený zmluvnou stranou alebo osobou zmluvnej strany z morského dna alebo podložia mimo akýchkoľvek pobrežných vôd za predpokladu, že táto zmluvná strana alebo osoba tejto zmluvnej strany má právo ťažiť z morského dna alebo podložia v súlade s medzinárodným právom;
- k) odpad alebo šrot z výrobných operácií uskutočnených v zmluvnej strane;
- l) použitý výrobok zozbieraný v zmluvnej strane, ktorý je vhodný len na opätovné získanie surovín, vrátane takýchto surovín a
- m) výrobok vyrobený v zmluvnej strane výlučne z produktov uvedených v písmenách a) až l).

2. Pojmy „plavidlo zmluvnej strany“ a „spracovateľské plavidlo zmluvnej strany“ uvedené v odseku 1 písm. h) a i) označujú len plavidlo, resp. spracovateľské plavidlo, ktoré:

- a) je registrované v členskom štáte alebo na Novom Zélande;
- b) sa plaví pod vlajkou členského štátu alebo Nového Zélandu a
- c) spĺňa jednu z týchto podmienok:
 - i) je aspoň z 50 % vlastnené štátnymi príslušníkmi členského štátu alebo Nového Zélandu alebo
 - ii) je vlastnené jednou alebo viacerými právnickými osobami, z ktorých každá:
 - A) má svoje ústredie a hlavné miesto podnikania v členskom štáte alebo na Novom Zélande a
 - B) je aspoň z 50 % vlastnená verejnými subjektmi alebo osobami členského štátu alebo Nového Zélandu.

ČLÁNOK 3.5

Tolerancie

1. Ak nepôvodné materiály použité pri výrobe výrobku nespĺňajú požiadavky stanovené v prílohe 3-B (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky), výrobok sa považuje za výrobok s pôvodom v zmluvnej strane:
 - a) pokiaľ ide o všetky výrobky okrem výrobkov zatriedených do 50. kapitoly až 63. kapitoly HS, ak hodnota nepôvodných materiálov použitých pri výrobe dotknutých výrobkov nepresahuje 10 % ceny výrobku zo závodu;
 - b) pokiaľ ide o výrobky zatriedené do 50. kapitoly až 63. kapitoly HS, uplatnia sa tolerancie uvedené v poznámkach 7 a 8 prílohy 3-A (Úvodné poznámky k špecifickým pravidlám pôvodu pre výrobky).
2. Odsek 1 sa neuplatní, ak hodnota alebo hmotnosť nepôvodných materiálov použitých pri výrobe výrobku presahuje ktorýkoľvek z percentuálnych podielov pre maximálnu hodnotu alebo hmotnosť nepôvodných materiálov uvedených v požiadavkách stanovených v prílohe 3-B (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky).
3. Odsek 1 sa neuplatňuje na výrobky úplne získané v zmluvnej strane v zmysle článku 3.4 (Úplne získané výrobky). Ak sa v prílohe 3-B (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky) vyžaduje, aby materiály použité pri výrobe určitého výrobku boli úplne získané v zmluvnej strane v zmysle článku 3.4 (Úplne získané výrobky), uplatnia sa odseky 1 a 2.

ČLÁNOK 3.6

Nedostatočné opracovanie alebo spracovanie

1. Bez ohľadu na článok 3.2 ods. 1 písm. c) (Všeobecné požiadavky kladené na pôvodné výrobky) sa výrobok nepovažuje za výrobok s pôvodom v zmluvnej strane, ak sa výroba výrobku v zmluvnej strane skladá len z jednej alebo viacerých týchto operácií vykonaných na nepôvodných materiáloch:
 - a) konzervačné operácie, ako napríklad sušenie, mrazenie, nakladanie do soľného roztoku a iné podobné operácie, keď je ich jediným účelom zabezpečiť, aby výrobok zostal v dobrom stave počas prepravy a skladovania¹;
 - b) delenie alebo zostavovanie zásielok;
 - c) pranie alebo čistenie, odstraňovanie prachu, hrdze, oleja, náteru alebo iných nánosov;
 - d) žehlenie alebo lisovanie textílií alebo textilných výrobkov;
 - e) jednoduché operácie súvisiace s natieraním a leštením;
 - f) lúpanie a čiastočné alebo úplné obrusovanie ryže; hladenie a leštenie obilnín a ryže;

¹ V kontexte písmena a) sa konzervačné operácie, ako napríklad chladenie, mrazenie alebo ventilácia, považujú za nedostatočné, zatiaľ čo operácie ako piklovanie, sušenie alebo údenie, ktoré majú výrobku dodať osobitné alebo odlišné vlastnosti, sa nepovažujú za nedostatočné.

- g) operácie farbenia alebo ochucovania cukru alebo jeho tvarovania do kociek, čiastočné alebo úplné mletie kryštálového cukru;
- h) šúpanie, odkôstkovávanie a lúskanie ovocia, orechov a zeleniny;
- i) ostrenie, jednoduché brúsenie alebo jednoduché rezanie;
- j) osievanie, prečisťovanie, triedenie, preberanie, zatriedovanie, zostavovanie vrátane zostavovania súprav predmetov;
- k) jednoduché plnenie do fliaš, plechoviek, baniek, vriec, debien, škatúl, pripevňovanie na lepenky alebo dosky a všetky ostatné jednoduché baliarske operácie;
- l) pripevňovanie alebo tlač značiek, označení, log a obdobných rozlišovacích znakov na výrobok alebo jeho obal;
- m) jednoduché miešanie výrobkov, tiež rôzneho druhu; miešanie cukru s akýmkoľvek materiálom;
- n) jednoduché pridávanie vody alebo riedenie vodou, prípadne inou látkou, ktorá podstatným spôsobom nemení vlastnosti výrobku, dehydratácia alebo denaturácia výrobku;
- o) jednoduché skladanie častí predmetov s cieľom vytvoriť kompletný výrobok alebo rozloženie výrobku na časti alebo

p) zabíjanie zvierat.

2. Na účely odseku 1 sa operácie považujú za jednoduché, ak na ich vykonanie nie sú potrebné žiadne osobitné schopnosti ani osobitne vyrobené či nainštalované stroje, prístroje alebo zariadenia.

ČLÁNOK 3.7

Určujúca jednotka

1. Na účely tejto kapitoly je určujúcou jednotkou konkrétny výrobok, ktorý sa považuje za základnú jednotku pri zatriedovaní výrobku podľa HS.

2. Ak sa zásielka skladá z niekoľkých totožných výrobkov zatriedených do rovnakej položky harmonizovaného systému, každý výrobok sa pri uplatňovaní tejto kapitoly posudzuje jednotlivo.

ČLÁNOK 3.8

Obalové materiály a obaly na prepravu

Obalové materiály a obaly na prepravu, ktoré sa používajú na ochranu výrobku počas prepravy, sa pri určovaní statusu pôvodu výrobku neberú do úvahy.

ČLÁNOK 3.9

Obalové materiály a obaly na maloobchodný predaj

1. Obalové materiály a obaly, do ktorých je výrobok balený na predaj v malom, sa v prípade ich zatriedenia spolu s daným výrobkom neberú do úvahy pri určovaní, či nepôvodné materiály použité pri výrobe výrobku boli podrobené príslušnej zmene nomenklatúrneho zatriedenia alebo osobitnej výrobnej alebo spracovateľskej operácii stanovenej v prílohe 3-B (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky) alebo či ide o úplne získaný výrobok v zmluvnej strane v zmysle článku 3.4 (Úplne získané výrobky).
2. Ak sa na výrobok vzťahuje požiadavka na hodnotu stanovená v prílohe 3-B (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky), tak sa pri výpočte na účely uplatnenia požiadavky na hodnotu na výrobok v prípade ich zatriedenia spolu s týmto výrobkom zohľadňuje hodnota obalových materiálov a obalov, do ktorých je výrobok balený na predaj v malom, ako pôvodných alebo nepôvodných materiálov.

ČLÁNOK 3.10

Príslušenstvo, náhradné diely a nástroje

1. Na účely tohto článku sa zahŕňa príslušenstvo, náhradné diely, nástroje a inštruktážne alebo iné informačné materiály výrobku, ak:
 - a) sú zatriedené, dodané a fakturované spolu s výrobkom a

b) ich druh, množstvo a hodnota sú pre dotknutý výrobok bežné.

2. Pri určovaní, či výrobok:

- a) je úplne získaný v zmluvnej strane v zmysle článku 3.4 (Úplne získané výrobky) alebo či spĺňa požiadavku na výrobný proces alebo na zmenu nomenklatúrneho zatriedenia stanovené v prílohe 3-B (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky), sa príslušenstvo, náhradné diely, nástroje a inštruktážne alebo iné informačné materiály k tomuto výrobku nezohľadňujú, a
- b) spĺňa požiadavku na hodnotu stanovenú v prílohe 3-B (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky) sa pri výpočte na účely uplatnenia požiadavky na hodnotu na výrobok zohľadňuje hodnota príslušenstva, náhradných dielov, nástrojov a inštruktážnych alebo iných informačných materiálov k tomuto výrobku ako pôvodných alebo nepôvodných materiálov.

ČLÁNOK 3.11

Súpravy

Súpravy uvedené vo všeobecnom pravidle 3 písm. a) a b) všeobecných pravidiel na interpretáciu harmonizovaného systému sa považujú za súpravy s pôvodom v zmluvnej strane, ak všetky ich súčasti majú status pôvodu. Ak sa súprava skladá z pôvodných a nepôvodných súčastí, súprava ako celok sa považuje za súpravu s pôvodom v zmluvnej strane, ak hodnota nepôvodných súčastí nepresahuje 15 % ceny tejto súpravy zo závodu.

ČLÁNOK 3.12

Neutrálne prvky

Na účely určenia, či je určitý výrobok výrobkom s pôvodom v zmluvnej strane, nie je potrebné určiť status pôvodu týchto neutrálnych prvkov:

- a) energia a palivo;
- b) prevádzka a zariadenie vrátane výrobkov použitých na údržbu;
- c) stroje, nástroje, farbivá a formy;
- d) náhradné diely a materiály použité na údržbu zariadení a budov;
- e) lubrikanty, mazivá, zmesové a iné materiály použité pri výrobe alebo použité na účely prevádzkovania zariadení alebo budov;
- f) rukavice, okuliare, obuv, odev, bezpečnostné vybavenie a materiál;
- g) zariadenia, prístroje a spotrebný materiál používaný na skúšanie alebo inšpekciu výrobku;
- h) katalyzátory a rozpúšťadlá a

- i) iné materiály, ktoré nie sú začlenené ani určené na začlenenie do konečného zloženia výrobku.

ČLÁNOK 3.13

Metóda účtovného delenia zastupiteľných materiálov a zastupiteľných výrobkov

1. Na účely tohto článku sú „zastupiteľné materiály“ alebo „zastupiteľné výrobky“ materiály alebo výrobky rovnakého druhu a rovnakej obchodnej kvality s rovnakými technickými a fyzickými vlastnosťami, ktoré sa pri určovaní pôvodu nedajú od seba rozlíšiť.
2. Pôvodné a nepôvodné zastupiteľné materiály alebo zastupiteľné výrobky sú počas skladovania fyzicky oddelené, aby sa zachoval ich status pôvodných, resp. nepôvodných materiálov.
3. Bez ohľadu na odsek 2 možno pôvodné a nepôvodné zastupiteľné materiály použiť pri výrobe výrobku bez toho, aby boli počas skladovania fyzicky oddelené, pod podmienkou, že sa používa metóda účtovného delenia.
4. Bez ohľadu na odsek 2 možno pôvodné a nepôvodné zastupiteľné výrobky zatriedené do 10., 15., 27., 28. a 29. kapitoly, položiek 32.01 až 32.07 alebo položiek 39.01 až 39.14 harmonizovaného systému uskladniť v zmluvnej strane pred vývozom do druhej zmluvnej strany bez toho, aby boli fyzicky oddelené, ak sa použije metóda účtovného delenia.

5. Metóda účtovného delenia uvedená v odsekoch 3 a 4 sa uplatňuje v súlade s metódou riadenia zásob podľa účtovných zásad, ktoré sú v zmluvnej strane všeobecne akceptované, ak sa metóda účtovného delenia používa.

6. Metóda účtovného delenia je každá metóda, ktorou sa zabezpečuje, že status pôvodu nezíska v žiadnom momente viac výrobkov, než by to bolo v prípade, keby tieto materiály alebo výrobky boli fyzicky oddelené.

ČLÁNOK 3.14

Vrátené výrobky

Ak sa pôvodný výrobok zmluvnej strany, ktorý sa z nej vyváža do tretej krajiny, vráti späť do tejto zmluvnej strany, považuje sa za nepôvodný výrobok, pokiaľ vrátený výrobok:

- a) nie je ten istý ako vyvezený výrobok a
- b) v tretej krajine, do ktorej bol vyvezený, alebo počas vývozu prešiel akoukoľvek inou operáciou než operáciou nevyhnutnou na jeho uchovanie v dobrom stave.

ČLÁNOK 3.15

Zákaz úpravy

1. Pôvodný výrobok, ktorý bol deklarovaný ako výrobok na domáce použitie v dovážajúcej zmluvnej strane, nesmie byť po vývoze a pred tým, než je deklarovaný na domáce použitie, nijako pozmenený, spracovaný ani sa na ňom nesmú vykonať iné operácie ako také, ktoré ho majú uchovať v dobrom stave, alebo ktorými sa pridávajú alebo pripevňujú značky, označenia, pečate alebo akékoľvek iné doklady zabezpečujúce súlad s osobitnými požiadavkami dovážajúcej zmluvnej strany.
2. Skladovanie alebo vystavenie pôvodného výrobku sa môže uskutočniť v tretej krajine, ak tento pôvodný výrobok nie je prepustený do daňového voľného obehu v tejto tretej krajine.
3. Bez toho, aby bol dotknutý oddiel B (Postupy stanovenia pôvodu) tejto kapitoly, rozdelenie zásielok sa môže uskutočniť v tretej krajine, ak zásielky nie sú prepustené do daňového voľného obehu v tejto tretej krajine.
4. Colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany môže v prípade pochybností o tom, či boli splnené požiadavky stanovené v odsekoch 1 až 3, požiadať dovozcu, aby poskytol dôkaz o splnení daných požiadaviek, ktorý je možné poskytnúť akýmkoľvek spôsobom vrátane zmluvných prepravných dokladov, ako sú nákladné listy, faktických či konkrétnych dôkazov založených na označení alebo číslovaní balení alebo akýchkoľvek dôkazov týkajúcich sa samotného výrobku.

ODDIEL B

POSTUPY STANOVENIA PÔVODU

ČLÁNOK 3.16

Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie

1. Dovážajúca zmluvná strana poskytne preferenčné sadzobné zaobchádzanie výrobku s pôvodom v druhej zmluvnej strane na základe žiadosti dovozcu o preferenčné sadzobné zaobchádzanie. Dovozca je zodpovedný za správnosť žiadosti o preferenčné sadzobné zaobchádzanie a súlad s požiadavkami stanovenými v tejto kapitole.
2. Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie sa zakladá buď na:
 - a) potvrdení o pôvode uvádzajúcom, že ide o pôvodný výrobok, ktoré vyhotovil vývozca, alebo
 - b) vedomosti dovozcu, že výrobok je pôvodným výrobkom.
3. Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie a jej základ podľa odseku 2 písm. a) a b) sa uvedú v dovoznom colnom vyhlásení v súlade s právnymi predpismi dovážajúcej zmluvnej strany.

4. Dovožca podávajúci žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie na základe potvrdenia o pôvode uvedeného v odseku 2 písm. a) toto potvrdenie o pôvode uchová a keď ho o to colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany požiada, poskytne tomuto colnému orgánu jeho kópiu.

ČLÁNOK 3.17

Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie po dovoze

1. Ak dovozca nepodal žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie v čase dovozu a výrobok by v čase dovozu splňal podmienky na preferenčné sadzobné zaobchádzanie, dovážajúca zmluvná strana poskytne preferenčné sadzobné zaobchádzanie a vráti alebo odpustí akékoľvek zaplatené nadmerné clo.

2. Dovážajúca zmluvná strana môže ako podmienku na poskytnutie preferenčného sadzobného zaobchádzania podľa odseku 1 vyžadovať, aby dovozca podal žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie a poskytol základ pre túto žiadosť uvedený v článku 3.16 ods. 2 (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie). Takáto žiadosť sa podá najneskôr do troch rokov odo dňa dovozu alebo v rámci dlhšej lehoty, ak je to stanovené v právnych predpisoch dovážajúcej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 3.18

Potvrdenie o pôvode

1. Potvrdenie o pôvode vyhotoví vývozca výrobku na základe informácií, ktoré preukazujú, že výrobok je pôvodný, v relevantných prípadoch vrátane informácií o statuse pôvodu materiálov, ktoré sa použili pri výrobe tohto výrobku. Vývozca je zodpovedný za správnosť potvrdenia o pôvode a poskytnutých informácií.
2. Potvrdenie o pôvode sa vyhotoví v jednej z jazykových verzií zahrnutých v prílohe 3-C (Text potvrdenia o pôvode) na faktúre alebo akomkoľvek inom doklade, ktorý opisuje pôvodný výrobok dostatočne podrobne nato, aby ho bolo možné identifikovať¹. Dovážajúca zmluvná strana nebude vyžadovať, aby dovozca predložil preklad potvrdenia o pôvode.
3. Potvrdenie o pôvode platí jeden rok odo dňa jeho vyhotovenia.
4. Potvrdenie o pôvode sa môže uplatňovať na:
 - a) jednu zásielku jedného alebo viacerých výrobkov dovezených do zmluvnej strany alebo

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že hoci potvrdenie o pôvode musí vyhotoviť vývozca a vývozca je zodpovedný za poskytnutie dostatočných podrobností na identifikáciu pôvodného výrobku, neexistuje žiadna požiadavka týkajúca sa totožnosti alebo miesta usadenia osoby, ktorá vyplňa faktúru alebo akýkoľvek iný doklad, ak tento doklad umožňuje jasnú identifikáciu vývozcu.

b) viacnásobné zásielky identických výrobkov dovážaných do zmluvnej strany v rámci obdobia uvedeného v potvrdení o pôvode, ktoré nepresahuje 12 mesiacov.

5. Dovážajúca zmluvná strana na žiadosť dovozcu a s výhradou požiadaviek, ktoré môže dovážajúca zmluvná strana stanoviť, povolí jedno potvrdenie o pôvode pre rozobrané alebo nezmontované výrobky v zmysle všeobecného pravidla 2 písm. a) všeobecných pravidiel na interpretáciu harmonizovaného systému, ktoré patria do tried XV až XXI harmonizovaného systému, ak sa dovážajú po častiach.

ČLÁNOK 3.19

Menej významné chyby alebo menej významné nezrovnalosti

Colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany nezamietne žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie z dôvodu menej významných chýb alebo menej významných nezrovnalostí v potvrdení o pôvode.

ČLÁNOK 3.20

Vedomosť dovozcu

Vedomosť dovozcu o tom, že určitý výrobok je výrobkom s pôvodom vo vyvážajúcej zmluvnej strane, sa musí opierať o informácie, ktoré preukazujú, že tento výrobok je pôvodný a že spĺňa požiadavky tejto kapitoly.

ČLÁNOK 3.21

Požiadavky týkajúce sa uchovávaní záznamov

1. Dovozca, ktorý podáva žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie alebo preferenčné sadzobné zaobchádzanie po dovoze v prípade výrobku dovážaného do dovážajúcej zmluvnej strany, počas najmenej troch rokov odo dňa podania žiadosti o preferenčné sadzobné zaobchádzanie, ako sa uvádza v článku 3.16 (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie) alebo o preferenčné sadzobné zaobchádzanie po dovoze, ako sa uvádza v článku 3.17 (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie po dovoze), alebo počas dlhšieho obdobia, ktoré možno stanoviť v právnych predpisoch dovážajúcej zmluvnej strany, uchováva:
 - a) potvrdenie o pôvode vyhotovené vývozcom, ak bola žiadosť založená na potvrdení o pôvode, alebo
 - b) všetky záznamy, ktoré preukazujú, že výrobok spĺňa požiadavky na získanie statusu pôvodu, ak bola žiadosť založená na vedomosti dovozcu.
2. Vývozca, ktorý vyhotovil potvrdenie o pôvode, uchováva počas najmenej štyroch rokov od vyhotovenia tohto potvrdenia alebo počas dlhšieho obdobia stanoveného v právnych predpisoch vyvážajúcej zmluvnej strany kópiu tohto potvrdenia a ostatné záznamy, ktoré preukazujú, že výrobok spĺňa požiadavky na získanie statusu pôvodu.
3. Ak vývozca nie je výrobcom výrobkov a vychádzal z informácií od dodávateľa, pokiaľ ide o status pôvodu výrobkov, od vývozcu sa vyžaduje, aby uchovával informácie poskytnuté daným dodávateľom.

4. Záznamy, ktoré sa majú uchovávať v súlade s týmto článkom, môžu byť uchovávané v elektronickej podobe.

ČLÁNOK 3.22

Výnimky z procedurálnych požiadaviek

1. Bez ohľadu na články 3.16 až 3.21 dovážajúca zmluvná strana poskytne preferenčné sadzobné zaobchádzanie:

- a) výrobku, ktorý súkromné osoby posielajú v malej zásielke súkromným osobám, alebo
- b) výrobku, ktorý je súčasťou osobnej batožiny cestujúceho.

2. Odsek 1 sa uplatňuje len na výrobky, ktoré sú predmetom colného vyhlásenia deklarujúceho, že požiadavky tejto kapitoly boli splnené, a v prípade ktorých colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany nemá žiadne pochybnosti o pravdivosti takéhoto vyhlásenia.

3. Z uplatňovania odseku 1 sú vylúčené tieto výrobky:

- a) výrobky dovážané na obchodné účely s výnimkou dovozu, ktorý je príležitostný a skladá sa výlučne z výrobkov na osobnú potrebu príjemcov alebo cestujúcich, alebo ich príbuzných, ak je z povahy a množstva výrobkov zrejmé, že dovoz nemá obchodný účel;

- b) výrobky, ktorých dovoz je súčasťou série dovozov, ktoré možno odôvodnene považovať za uskutočnené samostatne s cieľom vyhnúť sa požiadavkám článku 3.16 (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie);
- c) výrobky, ktorých celková hodnota presahuje:
- i) pokiaľ ide o Úniu, 500 EUR v prípade výrobkov zaslaných v malých zásielkach alebo 1 200 EUR v prípade výrobkov, ktoré sú súčasťou osobnej batožiny cestujúceho. Sumy, ktoré sa majú použiť v danej národnej mene, sa v tejto mene rovnajú sumám vyjadreným v eurách podľa výmenného kurzu platného v prvý pracovný deň mesiaca október. Výmenné kurzy sú tie, ktoré uverejní pre uvedený deň Európska centrálna banka, pokiaľ sa Európskej komisii do 15. októbra každého roka neoznami iný výmenný kurz, a uplatňujú sa od 1. januára nasledujúceho roka. Európska komisia oznámi príslušné výmenné kurzy Novému Zélandu;
 - ii) pokiaľ ide o Nový Zéland, 1 000 NZD v prípade výrobkov zaslaných v malých zásielkach, ako aj v prípade výrobkov, ktoré sú súčasťou osobnej batožiny cestujúceho.
4. Dovozca je zodpovedný za správnosť colného vyhlásenia uvedeného v odseku 2. Požiadavky týkajúce sa uchovávaní záznamov stanovené v článku 3.21 (Požiadavky týkajúce sa uchovávaní záznamov) sa neuplatňujú na dovozcu, keď sa uplatňuje tento článok.

ČLÁNOK 3.23

Overovanie

1. Colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany môže vykonať overenie, či je výrobok pôvodný alebo či sú splnené ostatné požiadavky tejto kapitoly, a to na základe metód posúdenia rizika, ktoré môžu zahŕňať náhodný výber. Takéto overenie sa môže vykonať prostredníctvom žiadosti o informácie určenej dovozcovi, ktorý podal žiadosť o preferenčné colné zaobchádzanie uvedené v článku 3.16 (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie), a to v čase predloženia dovozného vyhlásenia buď pred prepustením výrobkov, alebo po ich prepustení.

2. Informácie požadované podľa odseku 1 nezahŕňajú viac než tieto prvky:

a) ak bola žiadosť založená na potvrdení o pôvode uvedenom v článku 3.16 ods. 2 písm. a) (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie), toto potvrdenie o pôvode;

b) ak je kritérium pôvodu založené na:

i) skutočnosti, že výrobok je úplne získaný, príslušnú kategóriu (napr. zber, ťažba, rybolov) a miesto výroby;

ii) zmene v nomenklatúrnom zatriedení tovaru, zoznam všetkých nepôvodných materiálov vrátane ich nomenklatúrneho zatriedenia (na úrovni dvoch, štyroch alebo šiestich číselných znakov v závislosti od kritéria pôvodu);

- iii) metóde hodnoty, hodnotu hotového výrobku a hodnotu všetkých nepôvodných materiálov použitých pri výrobe tohto hotového výrobku;
- iv) hmotnosti, hmotnosť hotového výrobku a hmotnosť príslušných nepôvodných materiálov použitých pri výrobe tohto hotového výrobku;
- v) konkrétnom výrobnom procese, konkrétny opis tohto výrobného procesu.

3. Dovožca môže pri poskytnutí požadovaných informácií doplniť aj akékoľvek ďalšie informácie, ktoré považuje za relevantné na účely overenia.

4. Ak je žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie založená na potvrdení o pôvode, dovozca informuje colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany, ak dovozca nemá potvrdenie o pôvode uvedené v článku 3.16 ods. 2 písm. a) (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie). V takom prípade môže dovozca informovať colný orgán, že požadované informácie poskytne priamo vývozca.

5. Ak je žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie založená na vedomosti dovozcu podľa článku 3.16 ods. 2 písm. b) (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie), colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany, ktorý vykonáva overenie, po tom, ako najprv požiadal o informácie v súlade s odsekom 1 tohto článku, môže dovozcovi zaslať žiadosť o dodatočné informácie, ak sa domnieva, že dodatočné informácie sú potrebné na overenie, či má výrobok statusu pôvodu alebo či sú splnené ostatné požiadavky tejto kapitoly. Colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany môže v prípade potreby požiadať dovozcu o osobitnú dokumentáciu a informácie.

6. Dovážajúca zmluvná strana počas overovania umožní prepustenie dotknutých výrobkov. Dovážajúca zmluvná strana môže takéto prepustenie podmieniť tým, že dovozca poskytne záruku alebo vykoná iné vhodné preventívne opatrenia, ktoré požadujú colné orgány. Akékoľvek pozastavenie preferenčného sadzobného zaobchádzania sa ukončí čo najskôr po tom, ako sa colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany uistí, že dotknuté výrobky majú status pôvodu a že sú splnené ostatné požiadavky tejto kapitoly.

ČLÁNOK 3.24

Administratívna spolupráca

1. S cieľom zabezpečiť správne uplatňovanie tejto kapitoly zmluvné strany spolupracujú prostredníctvom svojich colných orgánov pri overovaní toho, či je výrobok pôvodný a či spĺňa ostatné požiadavky stanovené v tejto kapitole.

2. Ak je žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie založená na potvrdení o pôvode, colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany, ktorý vykonáva overenie, po tom, ako najprv požiadal o informácie v súlade s článkom 3.23 ods. 1 (Overovanie), môže požiadať o informácie aj colný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany, a to počas obdobia dvoch rokov odo dňa podania žiadosti o preferenčné sadzobné zaobchádzanie na základe potvrdenia o pôvode, ako sa uvádza v článku 3.16 ods. 2 písm. a) (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie) alebo žiadosti o preferenčné colné zaobchádzanie po dovoze, ako sa uvádza v článku 3.17 ods. 2 (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie po dovoze), ak sa colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany domnieva, že potrebuje dodatočné informácie na overenie statusu pôvodu výrobku alebo toho, či sú splnené ostatné požiadavky stanovené v tejto kapitole. Colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany si môže v prípade potreby vyžiadať od colného orgánu vyvážajúcej zmluvnej strany osobitnú dokumentáciu a informácie.

3. Žiadosť o informácie uvedená v odseku 2 zahŕňa tieto prvky:

- a) potvrdenie o pôvode;
- b) identitu colného orgánu, ktorý vydáva žiadosť;
- c) meno vývozcu;
- d) predmet a rozsah overovania a
- e) prípadne akúkoľvek príslušnú dokumentáciu.

4. Colný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany môže v súlade so svojimi inými právnymi predpismi požadovať dokumentáciu alebo uskutočniť preskúmanie tým, že vyzve na predloženie akýchkoľvek dôkazov, alebo tým, že navštívi priestory vývozcu s cieľom preskúmať záznamy a zariadenia používané pri výrobe výrobku.

5. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 6, colný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany, ktorý dostane žiadosť o informácie uvedenú v odseku 2, poskytne colnému orgánu dovážajúcej zmluvnej strany tieto informácie:

- a) požadovanú dokumentáciu, ak je k dispozícii;
- b) stanovisko k statusu pôvodu daného výrobku;

- c) opis výrobku, ktorý je predmetom preskúmania, a nomenklatúrne zatriedenie tovaru relevantné pre uplatňovanie tejto kapitoly;
- d) opis a vysvetlenie výrobného procesu na podporu statusu pôvodu daného výrobku;
- e) informácie o spôsobe vykonania preskúmania a
- f) v prípade potreby podpornú dokumentáciu.

6. Colný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany neposkytne colnému orgánu dovážajúcej zmluvnej strany informácie uvedené v odseku 5 bez súhlasu vývozcu.

7. Každá zmluvná strana oznámi druhej zmluvnej strane kontaktné údaje svojich colných orgánov a do 30 dní odo dňa ich zmeny oznámi druhej zmluvnej strane všetky takéto zmeny. V prípade Únie je za oznamovanie uvedené v tomto odseku zodpovedná Európska komisia.

ČLÁNOK 3.25

Odobrenie preferenčného sadzobného zaobchádzania

1. Bez toho, aby boli dotknuté požiadavky v odseku 3 tohto článku, colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany môže odoprieť preferenčné sadzobné zaobchádzanie, ak:
 - a) do troch mesiacov od dátumu žiadosti o informácie podľa článku 3.23 ods. 1 (Overovanie):
 - i) dovozca neposkytol odpoveď;
 - ii) ak je žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie založená na potvrdení o pôvode, nebolo poskytnuté potvrdenie o pôvode alebo
 - iii) ak je žiadosť o preferenčné colné zaobchádzanie založená na vedomosti dovozcu, informácie poskytnuté dovozcom nie sú dostatočné na potvrdenie toho, že výrobok má status pôvodu;
 - b) do troch mesiacov od dátumu žiadosti o informácie uvedenej v článku 3.23 ods. 5 (Overovanie):
 - i) dovozca neposkytol odpoveď alebo

- ii) informácie poskytnuté dovozcom nie sú dostatočné na potvrdenie toho, že výrobok má status pôvodu;
- c) do desiatich mesiacov od dátumu doručenia žiadosti o informácie podľa článku 3.24 ods. 2 (Administratívna spolupráca):
- i) colný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany neposkytol odpoveď alebo
 - ii) informácie poskytnuté colným orgánom vyvážajúcej zmluvnej strany nie sú dostatočné na potvrdenie toho, že výrobok má status pôvodu.

2. Colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany môže odoprieť preferenčné sadzobné zaobchádzanie výrobku, pre ktorý dovozca žiada preferenčné sadzobné zaobchádzanie, ak tento dovozca nesplní iné požiadavky tejto kapitoly ako tie, ktoré sa týkajú statusu pôvodu výrobkov.

3. Ak má colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany dostatočné dôvody nato, aby odoprel preferenčné sadzobné zaobchádzanie podľa odseku 1 tohto článku, v prípadoch, keď colný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany poskytol stanovisko o statuse pôvodu výrobkov podľa článku 3.24 ods. 5 písm. b) (Administratívna spolupráca) potvrdzujúce status pôvodu výrobkov, colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany oznámi colnému orgánu vyvážajúcej zmluvnej strany svoje dôvody a úmysel odoprieť preferenčné sadzobné zaobchádzanie, a to do dvoch mesiacov odo dňa doručenia uvedeného stanoviska.

4. V prípade zaslania oznámenia podľa odseku 3 sa na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany uskutočnia konzultácie, a to do troch mesiacov odo dňa takéhoto oznámenia. Lehotu na konzultácie možno v jednotlivých prípadoch predĺžiť vzájomnou dohodou medzi colnými orgánmi zmluvných strán. Konzultácie sa uskutočnia v súlade s postupom stanoveným Spoločným výborom pre colnú spoluprácu, pokiaľ sa colné orgány zmluvných strán nedohodnú inak.

5. Ak colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany nemôže po uplynutí lehoty na konzultácie potvrdiť, že výrobok je pôvodný, môže odoprieť preferenčné sadzobné zaobchádzanie, ak má na to dostatočné dôvody, po tom, čo mal dovozca možnosť uplatniť si svoje právo na vypočutie. Keď však colný orgán vyvážajúcej zmluvnej strany potvrdí status pôvodu výrobkov a poskytne dôvody pre takéto potvrdenie, colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany výrobku neodoprie preferenčné sadzobné zaobchádzanie výrobku iba z toho dôvodu, že sa uplatnil článok 3 24 ods. 6 (Administratívna spolupráca).

6. Do dvoch mesiacov odo dňa konečného rozhodnutia o statuse pôvodu výrobku colný orgán dovážajúcej zmluvnej strany oznámi toto konečné rozhodnutie colnému orgánu vyvážajúcej zmluvnej strany, ktorý poskytol stanovisko o statuse pôvodu výrobku podľa článku 3.24 ods. 5 písm. b) (Administratívna spolupráca).

ČLÁNOK 3.26

Dôvernosť

1. Každá zmluvná strana zachová v súlade so svojimi právnymi predpismi dôvernosť informácií poskytnutých druhou zmluvnou stranou alebo osobou tejto zmluvnej strany podľa tejto kapitoly a bude ich chrániť pred sprístupnením.
2. Informácie získané orgánmi dovážajúcej zmluvnej strany môžu byť použité len na účely tejto kapitoly. Zmluvná strana môže použiť informácie získané podľa tejto kapitoly v rámci akéhokoľvek správneho, súdneho alebo kvázisúdneho konania začatého v dôsledku nedodržania požiadaviek stanovených v tejto kapitole. Takéto použitie zmluvná strana vopred oznámi druhej zmluvnej strane alebo osobe z uvedenej zmluvnej strany, ktorá poskytla tieto informácie.
3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa dôverné informácie získané na základe tejto kapitoly nepoužili na iné účely než na účely správy a presadzovania rozhodnutí a na určenia týkajúce sa pôvodu a colných záležitostí s výnimkou prípadov, keď to druhá zmluvná strana alebo osoba z uvedenej zmluvnej strany, ktorá takéto dôverné informácie poskytla, povolí. Ak sa dôverné informácie požadujú na účely súdneho konania netýkajúceho sa pôvodu a colných záležitostí v záujme súladu s právnymi predpismi zmluvnej strany, a za predpokladu, že táto zmluvná strana vopred zašle oznámenie druhej zmluvnej strane alebo osobe z uvedenej zmluvnej strany, ktorá informácie poskytla, a uvedie právnu požiadavku na takéto použitie, povolenie druhej zmluvnej strany alebo osoby z uvedenej zmluvnej strany, ktorá poskytla dôverné informácie, sa nevyžaduje.

ČLÁNOK 3.27

Správne opatrenia a sankcie

Každá zmluvná strana zabezpečí účinné presadzovanie tejto kapitoly. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej príslušné orgány mohli v súlade s jej právnymi predpismi ukladať správne opatrenia a v prípade potreby sankcie za porušenia povinností podľa tejto kapitoly.

ODDIEL C

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 3.28

Ceuta a Melilla

1. Na účely tejto kapitoly pojem „zmluvná strana“ nezahŕňa Ceutu a Melillu.

2. Výrobky s pôvodom na Novom Zélande podliehajú pri dovoze do Ceuty a Melilly vo všetkých ohľadoch rovnakému colnému režimu vrátane preferenčného sadzobného zaobchádzania, aký sa uplatňuje na výrobky s pôvodom na colnom území Únie podľa protokolu 2 o Kanárskych ostrovoch a Ceute a Melille aktu o pristúpení z roku 1985¹. Nový Zéland uplatňuje na dovoz výrobkov, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda a ktoré majú pôvod v Ceute a Melille, rovnaký colný režim vrátane preferenčného sadzobného zaobchádzania, aký sa uplatňuje na výrobky dovážané a pochádzajúce z Únie.
3. Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu uplatniteľné na Nový Zéland podľa tejto kapitoly sa uplatňujú pri určovaní pôvodu výrobkov vyvázaných z Nového Zélandu do Ceuty a Melilly. Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu uplatniteľné na Úniu podľa tejto kapitoly sa uplatňujú pri určovaní pôvodu výrobkov vyvázaných z Ceuty a Melilly na Nový Zéland.
4. Ceuta a Melilla sa považujú za jednotné územie.
5. Za uplatňovanie tejto kapitoly v Ceute a Melille sú zodpovedné španielske colné orgány.

¹ Ú. v. ES L 302, 15.11.1985, s. 9.

ČLÁNOK 3.29

Prechodné ustanovenia pre výrobky v režime tranzit alebo uskladnenie

Túto dohodu možno uplatňovať na výrobky, ktoré sú v súlade s touto kapitolou a ktoré ku dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody sú buď v režime tranzit z vyvážajúcej zmluvnej strany do dovážajúcej zmluvnej strany, alebo pod colným dohľadom v dovážajúcej zmluvnej strane bez platby dovozného cla a daní, pod podmienkou podania žiadosti o preferenčné sadzobné zaobchádzanie uvedenej v článku 3.16 (Žiadosť o preferenčné sadzobné zaobchádzanie) colnému orgánu dovážajúcej zmluvnej strany do 12 mesiacov odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody.

ČLÁNOK 3.30

Spoločný výbor pre colnú spoluprácu

1. Tento článok dopĺňa a ďalej sa ním spresňuje článok 24.4 (Osobitné výbory).
2. Spoločný výbor pre colnú spoluprácu, ktorý bol zriadený na základe dohody CCMAA, má v súvislosti s touto kapitolou tieto funkcie:
 - a) posudzovanie možných zmien tejto kapitoly vrátane tých, ktoré vyplývajú z preskúmania harmonizovaného systému;

- b) prijímanie vysvetliviek na uľahčenie vykonávania tejto kapitoly prostredníctvom rozhodnutí a
- c) prijatie rozhodnutia o stanovení konzultačného postupu uvedeného v článku 3.25 ods. 4 (Odopretie preferenčného sadzobného zaobchádzania).

4. KAPITOLA

UĽAHČENIE V OBLASTI CIEL A OBCHODU

ČLÁNOK 4.1

Ciele

Cieľmi tejto kapitoly sú:

- a) podporiť uľahčenie obchodu s tovarom medzi zmluvnými stranami a súčasne zaistiť účinné colné kontroly, a to pri zohľadnení vývoja obchodných praktík;
- b) zabezpečiť transparentnosť zákonov a iných právnych predpisov každej zmluvnej strany týkajúcich sa požiadaviek na dovoz, vývoz a tranzit tovaru a ich súlad s uplatniteľnými medzinárodnými normami;

- c) zabezpečiť predvídateľné, jednotné a nediskriminačné uplatňovanie colných predpisov a iných právnych predpisov týkajúcich sa požiadaviek na dovoz, vývoz a tranzit tovaru každou zmluvnou stranou;
- d) podporiť zjednodušenie a modernizáciu colných režimov a praxe každej zmluvnej strany;
- e) ďalej rozvíjať metódy riadenia rizika s cieľom uľahčiť zákonný obchod pri súčasnom zabezpečení medzinárodného obchodného dodávateľského reťazca a
- f) posilniť spoluprácu medzi zmluvnými stranami v oblasti colných záležitostí a uľahčenia obchodu.

ČLÁNOK 4.2

Colná spolupráca a vzájomná administratívna pomoc

1. Príslušné orgány zmluvných strán spolupracujú v colných záležitostiach, aby dosiahli ciele stanovené v článku 4.1 (Ciele).
2. Zmluvné strany rozvíjajú spoluprácu popri dohode CCMAA aj v týchto oblastiach:
 - a) výmena informácií o colných predpisoch a iných právnych predpisoch, ich vykonávaní a colných režimoch, a to najmä v týchto oblastiach:
 - i) presadzovanie práv duševného vlastníctva colnými orgánmi;

- ii) uľahčovanie tranzitu a prekládky a
 - iii) vzťahy s podnikateľskou komunitou;
- b) posilnenie vzájomnej spolupráce v colnej oblasti v rámci medzinárodných organizácií, ako je WTO a WCO;
 - c) usilovanie sa o harmonizáciu svojich požiadaviek na údaje pri dovoze, vývoze a iných colných režimoch uplatňovaním spoločných noriem a údajových prvkov v súlade s modelom údajov WCO;
 - d) v relevantných a vo vhodných prípadoch výmeny určitých kategórií colných informácií prostredníctvom štruktúrovanej a pravidelnej komunikácie medzi colnými orgánmi zmluvných strán na účely zlepšenia riadenia rizika a účinnosti colných kontrol, zamerania sa na vysokorizikový tovar a uľahčenia zákonného obchodu. Výmenami podľa tohto písmena nie sú dotknuté výmeny informácií, ktoré sa môžu medzi zmluvnými stranami uskutočňovať na základe ustanovení o vzájomnej administratívnej pomoci v dohode CCMAA;
 - e) posilnenie vzájomnej spolupráce v oblasti techník riadenia rizika vrátane výmeny najlepších postupov a prípadne informácií o rizikách a výsledkov kontrol a
 - f) v relevantných a vo vhodných prípadoch stanovenie vzájomného uznávania programov schválených hospodárskych subjektov a colných kontrol vrátane rovnocenných opatrení na uľahčenie obchodu.

3. Bez toho, aby boli dotknuté ostatné formy spolupráce stanovené v tejto dohode, colné orgány zmluvných strán spolupracujú, a to aj prostredníctvom výmeny informácií, a poskytujú si vzájomnú administratívnu pomoc v záležitostiach uvedených v tejto kapitole v súlade s ustanoveniami dohody CCMAA. Na akúkoľvek výmenu informácií medzi zmluvnými stranami podľa tejto kapitoly sa *mutatis mutandis* uplatňujú požiadavky dôvernosti a ochrany informácií stanovené v článku 17 dohody CCMAA, ako aj všetky požiadavky na dôvernosť a súkromie, na ktorých sa zmluvné strany dohodnú.

ČLÁNOK 4.3

Colné ustanovenia a režimy

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej colné ustanovenia a režimy boli založené na:
 - a) medzinárodných nástrojoch a normách platných v oblasti ciel a obchodu, ktoré každá zmluvná strana prijala, vrátane podstatných prvkov Medzinárodného dohovoru o zjednodušení a zladení colných režimov podpísaného 18. mája 1973 v Kjóte v znení neskorších zmien (revidovaný Kjótsky dohovor), Medzinárodného dohovoru o harmonizovanom systéme opisu a číselného označovania tovaru podpísaného 14. júna 1983 v Bruseli, ako aj Systému noriem na zabezpečenie a uľahčenie globálneho obchodu a modelu údajov WCO;
 - b) ochrane a uľahčení zákonného obchodu prostredníctvom účinného presadzovania a dodržiavania uplatniteľných požiadaviek stanovených v jej právnych predpisoch;

- c) colných predpisoch a iných právnych predpisoch, ktoré sú primerané a nediskriminačné, predchádzajú zbytočnému zaťaženiu hospodárskych subjektov, poskytujú hospodárskym subjektom ďalšie uľahčenie s vysokou úrovňou dodržiavania predpisov vrátane priaznivého zaobchádzania, pokiaľ ide o colné kontroly pred prepustením tovaru, a zabezpečujú záruky proti podvodom a nezákonným alebo škodlivým činnostiam, a
 - d) pravidlách, ktoré zabezpečia, že všetky sankcie uložené za porušenie colných predpisov a iných právnych predpisov budú primerané a nediskriminačné a že uloženie takýchto sankcií nespôsobí nenáležité zdržanie pri prepúšťaní tovaru.
2. Každá zmluvná strana by mala pravidelne preskúmať svoje colné predpisy, iné právne predpisy a režimy. Aj colné režimy sa uplatňujú predvídateľným, dôsledným a transparentným spôsobom.
3. V záujme zlepšenia pracovných metód a zabezpečenia, aby sa v súvislosti s operáciami dodržiavali zásady nediskriminácie, transparentnosti, efektívnosti, integrity a zodpovednosti, každá zmluvná strana:
- a) keď je to možné, zjednodušuje a preskúmava požiadavky a formality v záujme zabezpečenia rýchleho prepustenia a colného vybavenia tovaru a
 - b) pracuje na ďalšom zjednodušení a štandardizácii údajov a dokumentácie požadovaných colnými orgánmi a inými agentúrami.

ČLÁNOK 4.4

Prepustenie tovaru

1. Každá zmluvná strana prijme alebo zachová colné režimy, ktoré:
 - a) zaisťujú rýchle prepustenie tovaru v lehote, ktorá nie je dlhšia než je potrebné na zabezpečenie dodržania jej zákonov a iných právnych predpisov, a pokiaľ je to možné, po príchode tovaru;
 - b) zabezpečujú predbežné elektronické podávanie a spracovanie dokumentácie a všetkých ďalších požadovaných informácií pred príchodom tovaru s cieľom umožniť prepustenie tovaru po príchode;
 - c) umožňujú prepustenie tovaru pred konečným určením uplatniteľných ciel, daní, poplatkov a platieb, ak sa takéto určenie neurobí pred alebo po príchode, alebo čo najskôr po príchode a za predpokladu, že boli splnené všetky ďalšie regulačné požiadavky. Ako podmienku na takéto prepustenie môže každá zmluvná strana požadovať záruku na akúkoľvek sumu, ktorá ešte nie je určená, a to vo forme avalu, preddavku alebo iného vhodného nástroja stanoveného v jej zákonoch a iných právnych predpisoch. Takáto záruka nie je vyššia ako suma, ktorú zmluvná strana požaduje na zabezpečenie úhrady ciel, daní, poplatkov a platieb, ktoré sú v konečnom dôsledku splatné za tovar, na ktorý sa záruka vzťahuje. Záruka zanikne, ak sa už ďalej nevyžaduje, a

- d) umožňujú prepustenie tovaru v mieste príchodu bez dočasného presunu do skladov alebo iných zariadení za predpokladu, že tovar je inak oprávnený na prepustenie.
2. Každá zmluvná strana v čo najväčšom možnom rozsahu minimalizuje dokumentáciu potrebnú na prepustenie tovaru.
3. Každá zmluvná strana sa usiluje o umožnenie rýchleho prepustenia tovaru, ktorý si vyžaduje naliehavé colné konanie, a to aj mimo bežného pracovného času colných orgánov a iných príslušných orgánov.
4. Každá zmluvná strana v čo najväčšom možnom rozsahu prijme alebo zachová colné režimy, ktorými sa zabezpečí urýchlené prepustenie určitých zásielok, pričom zachová primeranú colnú kontrolu vrátane umožnenia predloženia jednotného dokladu vzťahujúceho sa na všetok tovar v zásielke, ak je to možné, elektronickými prostriedkami.

ČLÁNOK 4.5

Tovar podliehajúci skaze

1. Na účely tohto článku je „tovar podliehajúci skaze“ tovar, ktorý sa rýchlo rozkladá vzhľadom na svoje prirodzené vlastnosti, a to najmä v prípade absencie vhodných podmienok skladovania.
2. S cieľom zabrániť poškodeniu alebo strate tovaru podliehajúceho skaze, ktorým sa dá predísť, každá zmluvná strana pri plánovaní a vykonávaní akýchkoľvek potrebných preskúmaní vhodne uprednostní tovar podliehajúci skaze.

3. Popri článku 4.4 ods. 1 písm. a) (Prepustenie tovaru) a na žiadosť hospodárskeho subjektu každá zmluvná strana, ak je to uskutočniteľné a v súlade s jej zákonmi a inými právnymi predpismi:

- a) zabezpečí colné vybavenie zásielky tovaru podliehajúceho skaze mimo bežného pracovného času colných orgánov a iných príslušných orgánov a
- b) umožní presun zásielok tovaru podliehajúceho skaze a ich colné vybavenie v priestoroch hospodárskeho subjektu.

ČLÁNOK 4.6

Zjednodušené colné režimy

Každá zmluvná strana prijme alebo zachová opatrenia, ktoré obchodníkom alebo hospodárskym subjektom spĺňajúcim kritériá stanovené v jej zákonoch a iných právnych predpisoch umožňujú mať úžitok z ďalšieho zjednodušenia colných režimov. Takéto opatrenia môžu zahŕňať:

- a) colné vyhlásenia obsahujúce obmedzený súbor údajov alebo podporných dokladov alebo
- b) pravidelné colné vyhlásenia na účely stanovenia a úhrady cla a daní zahŕňajúce viacero dovozov v rámci určitého obdobia po prepustení tovaru.

ČLÁNOK 4.7

Tranzit a prekládka

1. Každá zmluvná strana zaistí uľahčenie a účinnú kontrolu prekládok a tranzitov cez svoje príslušné územie.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí spoluprácu a koordináciu všetkých príslušných orgánov a agentúr na svojom príslušnom území s cieľom uľahčiť dopravu v rámci tranzitu.
3. Každá zmluvná strana, pokiaľ sú splnené všetky regulačné požiadavky právnych predpisov, umožní presun tovaru určeného na dovoz v rámci svojho územia pod colnou kontrolou od colného orgánu vstupu k inému colnému orgánu na svojom území, z ktorého by bol tovar prepustený alebo vybavený.

ČLÁNOK 4.8

Riadenie rizika

1. Každá zmluvná strana prijme alebo zachová systém riadenia rizika na účely colnej kontroly.
2. Každá zmluvná strana navrhne a uplatní riadenie rizika takým spôsobom, aby sa predišlo svojoľnej alebo neoprávnenej diskriminácii alebo skrytým obmedzeniam medzinárodného obchodu.

3. Každá zmluvná strana zameriava colnú kontrolu a iné príslušné hraničné kontroly na zásielky s vysokým rizikom a urýchl'uje prepustenie zásielok s nízkym rizikom. Každá zmluvná strana si takisto môže náhodne zvolit' zásielky na takéto kontroly ako súčasť svojho riadenia rizika.
4. Každá zmluvná strana vychádza pri riadení rizika z posúdenia rizika prostredníctvom vhodných kritérií selektívnosti.

ČLÁNOK 4.9

Audit po prepustení tovaru

1. S cieľom urýchl'it' prepustenie tovaru každá zmluvná strana prijme alebo zachová audity po prepustení tovaru, aby zabezpečila súlad s colnými a inými súvisiacimi zákonmi a právnymi predpismi.
2. Každá zmluvná strana vyberie osobu alebo zásielku určenú na audit po prepustení tovaru spôsobom založeným na riziku, ktorý môže zahŕňať príslušné kritériá selektívnosti. Každá zmluvná strana vykonáva audit po prepustení tovaru transparentne. Ak je do procesu auditu zapojená osoba a dospelo sa ku konečným výsledkom, zmluvná strana bezodkladne informuje osobu, ktorej záznamy sú kontrolované, o výsledkoch, o jej právach a povinnostiach a o dôvodoch týchto výsledkov.
3. Informácie získané v rámci auditov po prepustení tovaru môžu byť použité pri ďalších správnych alebo súdnych konaniach.

4. Zmluvné strany vždy, keď je to uskutočniteľné, použijú výsledky z auditu po prepustení tovaru pri vykonávaní riadenia rizík.

ČLÁNOK 4.10

Schválené hospodárske subjekty

1. Každá zmluvná strana zavedie alebo zachová program partnerstva pre hospodárske subjekty, ktoré spĺňajú stanovené kritériá (ďalej len „schválené hospodárske subjekty“).

2. Stanovené kritériá, aby sa hospodársky subjekt mohol považovať za schválený hospodársky subjekt, musia byť uverejnené a týkať sa súladu s požiadavkami stanovenými v príslušných zákonoch a iných právnych predpisoch alebo postupoch zmluvných strán. Takéto kritériá môžu zahŕňať:

- a) náležitý záznam o dodržiavaní colných a iných súvisiacich zákonov a iných právnych predpisov;
- b) systém riadenia záznamov s cieľom umožniť potrebné vnútorné kontroly;
- c) platobnú schopnosť vrátane prípadného poskytnutia dostatočnej zábezpeky alebo záruky a
- d) bezpečnosť dodávateľského reťazca.

3. Stanovené kritériá, aby sa hospodársky subjekt mohol považovať za schválený hospodársky subjekt, sa nenavrhujú ani neuplatňujú tak, aby umožňovali alebo vytvárali svojvoľnú alebo bezdôvodnú diskrimináciu medzi hospodárskymi subjektmi, ak existujú rovnaké podmienky, a umožňujú účasť MSP.

4. Program schválených hospodárskych subjektov zahŕňa osobitné výhody pre schválený hospodársky subjekt, ako napríklad:

- a) nízka miera fyzických inšpekcií a preskúmaní, ak je to vhodné;
- b) prioritné zaobchádzanie, ak je vybraný na kontrolu;
- c) rýchle prepustenie, ak je to vhodné;
- d) odložená úhrada ciel, daní, poplatkov a platieb;
- e) použitie komplexných záruk alebo znížených záruk;
- f) jediné colné vyhlásenie pre všetky dovozy alebo vývozy v danom období a
- g) colné vybavenie tovaru v priestoroch schváleného hospodárskeho subjektu alebo na inom mieste schválenom colnými orgánmi.

5. Bez ohľadu na odseky 1 až 4 môže zmluvná strana ponúknuť osobitné výhody uvedené v odseku 4 prostredníctvom colných režimov, ktoré sú všeobecne dostupné všetkým hospodárskym subjektom, pričom v takom prípade sa od tejto zmluvnej strany nevyžaduje, aby zaviedla samostatný systém pre schválené hospodárske subjekty.

6. Zmluvné strany môžu v súvislosti s programami schválených hospodárskych subjektov podporovať spoluprácu medzi colnými orgánmi a inými vládnymi orgánmi alebo agentúrami v rámci zmluvnej strany. Takúto spoluprácu možno dosiahnuť okrem iného zosúladením požiadaviek, uľahčením prístupu k výhodám a minimalizáciou zbytočnej duplicity.

ČLÁNOK 4.11

Uverejňovanie a dostupnosť informácií

1. Každá zmluvná strana bezodkladne, a to nediskriminačným a ľahko prístupným spôsobom, a podľa možnosti cez internet uverejní zákony, iné právne predpisy a colné režimy týkajúce sa požiadaviek na dovoz, vývoz a tranzit tovaru. To zahŕňa:

- a) dovozné, vývozné a tranzitné režimy, vrátane režimov v prístavoch, na letiskách a iných miestach vstupu, a požadované formuláre a dokumenty;
- b) stanovené sadzby ciel a daní akéhokoľvek druhu, ktoré sa uplatňujú pri dovoze alebo vývoze alebo v súvislosti s nimi;
- c) poplatky a platby uložené vládnymi agentúrami alebo v ich mene za dovoz, vývoz alebo tranzit alebo v súvislosti s nimi;
- d) pravidlá zatriedenia alebo určovania hodnoty výrobkov na colné účely;

- e) všeobecne záväzné zákony, iné právne predpisy a správne predpisy týkajúce sa pravidiel pôvodu;
- f) obmedzenia alebo zákazy v oblasti dovozu, vývozu alebo tranzitu;
- g) sankčné ustanovenia proti porušovaniu dovozných, vývozných alebo tranzitných formalít;
- h) odvolacie konania;
- i) dohody alebo ich časti s ktoroukoľvek krajinou alebo krajinami týkajúce sa dovozu, vývozu alebo tranzitu;
- j) režimy týkajúce sa správy colných kvót;
- k) prevádzkové hodiny colných úradov a
- l) príslušné oznámenia administratívnej povahy.

2. Každá zmluvná strana sa usiluje o uverejnenie nových zákonov, iných právnych predpisov a colných režimov týkajúcich sa požiadaviek na dovoz, vývoz a tranzit tovaru pred ich uplatňovaním, ako aj ich zmien a výkladov.

3. Každá zmluvná strana v čo najväčšom možnom rozsahu zabezpečí, aby medzi uverejnením zmenených alebo nových zákonov, iných právnych predpisov a colných režimov, poplatkov alebo platieb a nadobudnutím ich platnosti bola primeraná lehota.

4. Každá zmluvná strana cez internet sprístupní a podľa potreby aktualizuje:
- a) opis svojich dovozných, vývozných a tranzitných režimov vrátane odvolacích konaní, pričom informuje o praktických krokoch potrebných na dovoz, vývoz a tranzit;
 - b) formuláre a dokumenty potrebné na dovoz na územie zmluvnej strany, vývoz z jej územia alebo tranzit cez jej územie a
 - c) kontaktné údaje informačných miest.
5. Každá zmluvná strana v závislosti od svojich dostupných zdrojov zriadi alebo zachová informačné miesta, aby v primeranej lehote odpovedali na otázky vlád, obchodníkov a iných zainteresovaných strán týkajúce sa záležitostí, na ktoré sa vzťahuje odsek 1. Zmluvná strana nevyžaduje zaplatenie poplatku za zodpovedanie otázok od druhej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 4.12

Predbežné rozhodnutia

1. Colný orgán každej zmluvnej strany v súlade s jej zákonmi a inými právnymi predpismi vydá žiadateľovi predbežné rozhodnutia s uvedením zaobchádzania, ktoré sa má poskytnúť dotknutému tovaru. Takéto rozhodnutia sa vydávajú písomne alebo v elektronickej podobe v časovo obmedzenej lehote a obsahujú všetky potrebné informácie. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby predbežné rozhodnutie mohlo byť vydané žiadateľovi druhej zmluvnej strany a aby ho mohol použiť v zmluvnej strane.

2. Predbežné rozhodnutia sa vydávajú so zreteľom na:
 - a) nomenklatúrne zatriedenie tovaru;
 - b) pôvod tovaru a
 - c) vhodnú metódu alebo kritériá a ich uplatňovanie, ktoré sa majú použiť na určenie colnej hodnoty podľa konkrétneho súboru skutočností, ak sa to povoľuje zákonmi a inými právnymi predpismi zmluvnej strany.

3. Predbežné rozhodnutia sú platné najmenej tri roky odo dňa ich vydania alebo od iného dňa, ak je uvedený v rozhodnutí. Vydávajúca zmluvná strana môže predbežné rozhodnutie zmeniť alebo odvolať, zrušiť ho alebo vyhlásiť za neplatné, ak bolo rozhodnutie založené na nesprávnych, neúplných, nepravdivých alebo zavádzajúcich informáciách, administratívnej chybe alebo ak došlo k zmene právnych predpisov, vecných skutočností alebo okolností, na ktorých sa rozhodnutie zakladá.

4. Zmluvná strana môže odmietnuť vydať predbežné rozhodnutie, ak je otázka položená v žiadosti predmetom správneho alebo súdneho preskúmania alebo ak sa žiadosť netýka zamýšľaného využívania predbežného rozhodnutia alebo zamýšľaného využívania colného režimu. Ak zmluvná strana odmietne vydať predbežné rozhodnutie, uvedená zmluvná strana o tom bezodkladne písomne upovedomí žiadateľa, pričom uvedie relevantné skutočnosti a základ, o ktorý sa toto rozhodnutie opiera.

5. Každá zmluvná strana uverejňuje aspoň:
 - a) požiadavky týkajúce sa žiadosti o predbežné rozhodnutie vrátane informácií, ktoré je potrebné poskytnúť, a ich formátu;

- b) lehotu, v rámci ktorej vydá predbežné rozhodnutie, a
- c) dĺžku obdobia, počas ktorého je predbežné rozhodnutie platné.

6. V prípade, že zmluvná strana predbežné rozhodnutie zmení, odvolá, zruší alebo vyhlási za neplatné, poskytne žiadateľovi písomné oznámenie, v ktorom uvedie relevantné skutočnosti a základ, o ktorý sa toto rozhodnutie opiera. Zmluvná strana môže predbežné rozhodnutie zmeniť, odvolať, zrušiť alebo vyhlásiť za neplatné so spätnou účinnosťou vtedy, ak predbežné rozhodnutie vychádzalo z neúplných, nesprávnych, nepravdivých alebo zavádzajúcich informácií.

7. Predbežné rozhodnutie vydané zmluvnou stranou je pre túto zmluvnú stranu vo vzťahu k žiadateľovi, ktorý oň požiadal, záväzné. Zmluvná strana môže stanoviť, že predbežné rozhodnutie je pre žiadateľa záväzné.

8. Každá zmluvná strana na základe písomnej žiadosti žiadateľa zabezpečí preskúmanie predbežného rozhodnutia alebo rozhodnutia o zmene, odvolaní alebo zrušení predbežného rozhodnutia.

9. Každá zmluvná strana sa usiluje o uverejnenie informácií o predbežných rozhodnutiach, pričom berie do úvahy potrebu ochrany osobných a dôverných obchodných informácií.

10. Každá zmluvná strana vydá predbežné rozhodnutie bezodkladne a za normálnych okolností do 150 dní odo dňa doručenia všetkých potrebných informácií. Toto obdobie sa môže v súlade so zákonmi a s inými právnymi predpismi zmluvnej strany predĺžiť, ak je potrebný dodatočný čas na zabezpečenie toho, aby sa predbežné rozhodnutia vydávali správnym a jednotným spôsobom. V takom prípade zmluvná strana informuje žiadateľa o dôvode a trvaní predĺženia.

ČLÁNOK 4.13

Colní sprostredkovatelia

V colných ustanoveniach a režimoch zmluvnej strany sa nevyžaduje povinné využívanie colných sprostredkovateľov. Každá zmluvná strana oznamuje a uverejňuje svoje opatrenia týkajúce sa využívania colných sprostredkovateľov. Každá zmluvná strana uplatňuje pri udeľovaní licencií colným sprostredkovateľom transparentné, nediskriminačné a primerané pravidlá.

ČLÁNOK 4.14

Určovanie colnej hodnoty

1. Zmluvné strany určia colnú hodnotu tovaru v súlade s časťou 1 dohody o colnej hodnote. Na tento účel sa časť 1 dohody o colnej hodnote týmto *mutatis mutandis* začleňuje do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.
2. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom dosiahnuť spoločný prístup k otázkam týkajúcim sa určovania colnej hodnoty.

ČLÁNOK 4.15

Kontroly pred odoslaním zásielky

Zmluvná strana nevyžaduje povinné využívanie kontrol pred odoslaním zásielky v zmysle článku 1 ods. 3 Dohody WTO o kontrole pred odoslaním obsiahnutej v prílohe IA k dohode o WTO.

ČLÁNOK 4.16

Odvolanie a preskúmanie

1. Každá zmluvná strana zabezpečí účinné, rýchle, nediskriminačné a ľahko prístupné konania s cieľom zaručiť právo na odvolanie sa proti správnym opatreniam, stanoviskám a rozhodnutiam colných orgánov a iných príslušných orgánov, ktoré majú vplyv na dovoz alebo vývoz tovaru alebo na tovar v tranzite.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby každá osoba v súvislosti s ktorou prijíma správne opatrenie uvedené v odseku 1 alebo ktorej vydá stanovisko alebo rozhodnutie uvedené v odseku 1, mala prístup k:
 - a) správne odvolaniu alebo preskúmaniu správnym orgánom, ktorý je vyššie postavený ako úradník alebo orgán, ktorý prijal správne opatrenie alebo vydal stanovisko alebo rozhodnutie, alebo ktorý je od nich nezávislý, alebo
 - b) súdnemu odvolaniu alebo preskúmaniu správneho opatrenia alebo stanoviska alebo rozhodnutia.

3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby v prípade, že rozhodnutie o správnom odvolaní alebo preskúmaní podľa odseku 2 písm. a) nebolo vydané v lehote stanovenej v jej zákonoch a iných právnych predpisoch alebo bez zbytočného odkladu, predkladateľ mal právo na ďalšie správne alebo súdne odvolanie alebo preskúmanie, alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok pred justičným orgánom podľa zákonov a iných právnych predpisov tejto zmluvnej strany.

4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby boli predkladateľovi písomne, a to aj elektronicky, poskytnuté dôvody správneho rozhodnutia, aby predkladateľ mal v prípade potreby možnosť využiť postupy na odvolanie alebo preskúmanie.

ČLÁNOK 4.17

Interakcia s podnikateľskou komunitou

1. Vzhľadom na potrebu včasných a pravidelných konzultácií so zástupcami z oblasti obchodu o legislatívnych návrhoch a všeobecných postupoch týkajúcich sa otázok uľahčenia v oblasti ciel a obchodu colná správa každej zmluvnej strany uskutočňuje konzultácie s podnikateľskou komunitou tejto zmluvnej strany.

2. Každá zmluvná strana podľa možnosti zabezpečí, aby jej colné a súvisiace požiadavky a postupy naďalej plnili potreby podnikateľskej komunity, riadili sa medzinárodne akceptovanými najlepšími postupmi a aby sa nimi pokiaľ možno čo najmenej obmedzoval obchod.

ČLÁNOK 4.18

Spoločný výbor pre colnú spoluprácu

1. Tento článok dopĺňa a ďalej sa ním spresňuje článok 24.4 (Osobitné výbory).
2. Spoločný výbor pre colnú spoluprácu má v súvislosti s kapitolami a ustanoveniami, ktoré patria do jeho pôsobnosti podľa článku 24.4 ods. 2 (Osobitné výbory) s výnimkou 3. kapitoly (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu), tieto funkcie:
 - a) určovanie oblastí na zlepšenie pri ich vykonávaní a fungovaní a
 - b) hľadanie vhodných spôsobov a metód na dosiahnutie vzájomne dohodnutých riešení, pokiaľ ide o akékoľvek otázky, ktoré sa môžu objaviť.
3. Spoločný výbor pre colnú spoluprácu môže prijímať rozhodnutia týkajúce sa oblastí uvedených v článku 4.2 ods. 2 (Colná spolupráca a vzájomná administratívna pomoc), a to aj, ak to považuje za nevyhnutné, na účely vykonávania odseku 2 písm. d) a f) uvedeného článku.

5. KAPITOLA

NÁPRAVNÉ OPATRENIA V OBLASTI OBCHODU

ODDIEL A

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 5.1

Neuplatňovanie preferenčných pravidiel pôvodu

Na účely oddielu B (Antidumpingové a vyrovnávacie clá) tejto kapitoly a oddielu C (Globálne ochranné opatrenia) tejto kapitoly sa preferenčné pravidlá pôvodu podľa 3. kapitoly (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu) neuplatňujú.

ČLÁNOK 5.2

Neuplatňovanie urovnávania sporov

26. kapitola (Urovnávanie sporov) sa neuplatňuje na oddiel B (Antidumpingové a vyrovnávacie clá) tejto kapitoly a oddiel C (Globálne ochranné opatrenia) tejto kapitoly.

ODDIEL B

ANTIDUMPINGOVÉ A VYROVNÁVACIE CLÁ

ČLÁNOK 5.3

Transparentnosť

1. Nápravné opatrenia v oblasti obchodu by sa mali používať v plnom súlade s príslušnými požiadavkami WTO a mali by sa zakladať na spravodlivom a transparentnom systéme.
2. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6.5 antidumpingovej dohody a článok 12.4 dohody SCM, každá zmluvná strana čo najskôr po každom zavedení predbežných opatrení a pred tým, ako sa vykoná konečné zistenie, zabezpečí úplné a zmysluplné poskytnutie všetkých základných skutočností a úvah, na ktorých je založené rozhodnutie o uplatnení konečných opatrení. Uvedené skutočnosti a úvahy sa poskytnú písomne a zainteresovaným stranám sa poskytne dostatok času na vyjadrenie.
3. Za predpokladu, že tým nedôjde k zbytočnému zdržaniu v rámci prešetrovania, sa každej zainteresovanej strane poskytne možnosť vypočutia, aby mohla vyjadriť svoje názory v priebehu prešetrovaní týkajúcich sa nápravných opatrení v oblasti obchodu.

ČLÁNOK 5.4

Zohľadnenie verejného záujmu

1. Zmluvná strana môže upustiť od uplatňovania antidumpingových alebo vyrovnávacích opatrení na tovar druhej zmluvnej strany, ak na základe informácií sprístupnených počas prešetrovania v súlade s požiadavkami zákonov a iných právnych predpisov tejto zmluvnej strany možno dospieť k záveru, že uplatňovanie takýchto opatrení nie je vo verejnom záujme.
2. Pri konečnom rozhodovaní o uložení ciel každá zmluvná strana v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi zohľadní informácie poskytnuté príslušnými zainteresovanými stranami, medzi ktoré môže patriť domáce výrobné odvetvie, dovozcovia a ich zastupujúce združenia, reprezentatívni používatelia a reprezentatívne spotrebiteľské organizácie.

ČLÁNOK 5.5

Pravidlo nižšieho cla

Ak jedna zmluvná strana uloží antidumpingové clo na tovar druhej zmluvnej strany, výška takéhoto cla nesmie presiahnuť dumpingové rozpätie. Ak je clo, ktoré je nižšie ako dumpingové rozpätie, dostatočné na odstránenie ujmy spôsobenej domácemu výrobnému odvetviu, zmluvná strana prijme takéto nižšie clo v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi.

ODDIEL C

GLOBÁLNE OCHRANNÉ OPATRENIA

ČLÁNOK 5.6

Transparentnosť

1. Zmluvná strana, ktorá iniciuje globálne ochranné prešetrovanie alebo má v úmysle uplatniť globálne ochranné opatrenia, na žiadosť druhej zmluvnej strany bezodkladne poskytne písomné oznámenie všetkých relevantných informácií, ktoré viedli k začatiu globálneho ochranného prešetrovania alebo uloženiu globálnych ochranných opatrení, a to v prípade potreby aj o predbežných zisteniach. Týmto ustanovením nie je dotknutý článok 3.2 dohody o ochranných opatreniach.
2. Každá zmluvná strana sa usiluje o to, aby globálne ochranné opatrenia ukladala spôsobom, ktorý má na obchod medzi zmluvnými stranami čo najmenší dosah.
3. Na účely odseku 2, ak sa zmluvná strana domnieva, že sú splnené právne požiadavky na uloženie konečných globálnych ochranných opatrení, zmluvná strana, ktorá má v úmysle uplatniť takéto opatrenia, túto skutočnosť oznámi druhej zmluvnej strane a usiluje sa o poskytnutie primeranej príležitosti na predchádzajúce konzultácie s touto zmluvnou stranou s cieľom preskúmať informácie poskytnuté podľa odseku 1 a vymeniť si názory na navrhované globálne ochranné opatrenia pred prijatím konečného rozhodnutia.

ODDIEL D

DVOJSTRANNÉ OCHRANNÉ OPATRENIA

ČLÁNOK 5.7

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto oddielu sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „dvojstranné ochranné opatrenie“ je dvojstranné ochranné opatrenie uvedené v článku 5.8 (Uplatňovanie dvojstranného ochranného opatrenia);
- b) „domáce výrobné odvetvie“ sú vo vzťahu k dovážaným výrobkom výrobcovia ako celok vyrábajúci podobný alebo priamo konkurujúci tovar, ktorí pôsobia na území zmluvnej strany, alebo výrobcovia, ktorých súhrnná výroba podobného alebo priamo konkurujúceho tovaru tvorí značnú časť celkovej domácej výroby takéhoto tovaru;
- c) „vážne zhoršenie“ sú závažné ťažkosti v odvetví hospodárstva, v ktorom sa vyrábajú podobné alebo priamo konkurujúci tovar;
- d) „vážna ujma“ je závažné celkové poškodenie pozície domáceho výrobného odvetvia;

- e) „hrozba vážneho zhoršenia“ je vážne zhoršenie, ktoré zjavne hrozí na základe skutočností, a nie iba na základe tvrdenia, dohadu alebo málo pravdepodobnej možnosti;
- f) „hrozba vážnej ujmy“ je vážna ujma, ktorá zjavne hrozí na základe skutočností, a nie iba na základe tvrdenia, dohadu alebo málo pravdepodobnej možnosti, a
- g) „prechodné obdobie“ je obdobie siedmich rokov odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody.

ČLÁNOK 5.8

Uplatňovanie dvojstranného ochranného opatrenia

1. Bez toho, aby boli dotknuté práva a povinnosti zmluvných strán podľa oddielu C (Globálne ochranné opatrenia) tejto kapitoly, ak sa v dôsledku zníženia alebo odstránenia cla podľa tejto dohody tovar s pôvodom v jednej zmluvnej strane dováža na územie druhej zmluvnej strany v takom zvýšenom množstve, v absolútnom vyjadrení alebo v pomere k domácej výrobe, a za takých podmienok, že to spôsobuje vážnu ujmu domácemu výrobnému odvetviu druhej zmluvnej strany alebo hrozbu takejto vážnej ujmy, táto druhá zmluvná strana môže uplatniť dvojstranné ochranné opatrenie počas prechodného obdobia a len v súlade s podmienkami a postupmi stanovenými v tomto oddiele.
2. Dvojstranné ochranné opatrenia uplatňované podľa odseku 1 sa môžu skladať len:
 - a) z pozastavenia akéhokoľvek ďalšieho znižovania colnej sadzby na dotknutý tovar v súlade s 2. kapitolou (Národné zaobchádzanie a prístup na trh pre tovar) alebo

- b) zo zvýšenia colnej sadzby na dotknutý tovar na úroveň, ktorá nepresahuje nižšiu z týchto sadzieb:
 - i) colná sadzba uplatňovaná na tovar podľa doložky najvyšších výhod v platnosti v deň, keď sa dvojstranné ochranné opatrenie uplatní, alebo
 - ii) colná sadzba uplatňovaná na tovar podľa doložky najvyšších výhod v platnosti v deň, ktorý bezprostredne predchádza dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody.

ČLÁNOK 5.9

Normy pre dvojstranné ochranné opatrenie

1. Dvojstranné ochranné opatrenie sa neuplatňuje:
 - a) s výnimkou rozsahu a na taký čas, aký môže byť potrebný na zabránenie vážnej ujme alebo hrozbe vážnej ujmy domácemu výrobnému odvetviu, resp. vážnemu zhoršeniu alebo hrozbe vážneho zhoršenia hospodárskej situácie v najvzdialenejšom regióne alebo regiónoch alebo na ich nápravu;
 - b) dlhšie ako dva roky a
 - c) po uplynutí prechodného obdobia.

2. Obdobie uvedené v odseku 1 písm. b) možno predĺžiť o jeden rok za predpokladu, že:
 - a) príslušné prešetrojúce orgány dovážajúcej zmluvnej strany v súlade s postupmi uvedenými v pododdieli 1 (Procedurálne pravidlá uplatniteľné na dvojstranné ochranné opatrenia) určia, že dvojstranné ochranné opatrenie je naďalej potrebné na zabránenie vážnej ujmy alebo hrozbe vážnej ujmy domácemu výrobnému odvetviu, resp. vážnemu zhoršeniu alebo hrozbe vážneho zhoršenia hospodárskej situácie v najvzdialenejšom regióne alebo regiónoch alebo na ich nápravu, a
 - b) existujú dôkazy o tom, že domáce výrobné odvetvie sa prispôbuje a celkové obdobie uplatňovania dvojstranného ochranného opatrenia vrátane obdobia počiatočného uplatňovania a akéhokoľvek jeho predĺženia nepresahuje tri roky.
3. Ak zmluvná strana prestane uplatňovať dvojstranné ochranné opatrenie, colná sadzba je sadzba, ktorá by platila pre dotknutý tovar v súlade s prílohou 2-A (Listiny odstraňovania ciel).
4. Dvojstranné ochranné opatrenie sa neuplatňuje na dovoz určitého tovaru zmluvnej strany, ktorý už bol predmetom takéhoto dvojstranného ochranného opatrenia počas obdobia zodpovedajúceho polovici trvania predchádzajúceho dvojstranného ochranného opatrenia.
5. Zmluvná strana na ten istý tovar súčasne neuplatňuje:
 - a) predbežné dvojstranné ochranné opatrenie, dvojstranné ochranné opatrenie alebo ochranné opatrenie v najvzdialenejších regiónoch podľa tejto dohody a

- b) ochranné opatrenie podľa článku XIX dohody GATT z roku 1994 a dohody o ochranných opatreniach.

ČLÁNOK 5.10

Predbežné dvojstranné ochranné opatrenia

1. Za kritických okolností, keď by oneskorenie spôsobilo škodu, ktorú by bolo ťažké napraviť, môže zmluvná strana uplatniť predbežné dvojstranné ochranné opatrenie na základe predbežného určenia, že existuje jasný dôkaz, že dovoz tovaru s pôvodom v druhej zmluvnej strane sa zvýšil v dôsledku zníženia alebo odstránenia cla podľa tejto dohody a že takýto dovoz spôsobuje vážnu ujmu alebo hrozbu vážnej ujmy domácemu výrobnému odvetviu, prípadne vážne zhoršenie alebo hrozbu vážneho zhoršenia hospodárskej situácie v najvzdialenejšom regióne alebo regiónoch.
2. Trvanie akéhokoľvek predbežného dvojstranného ochranného opatrenia nesmie presiahnuť 200 dní. Počas tohto obdobia musí zmluvná strana dodržiavať príslušné procedurálne pravidlá stanovené v pododdieli 1 (Procedurálne pravidlá uplatniteľné na dvojstranné ochranné opatrenia).
3. Clo uložené v dôsledku predbežného dvojstranného ochranného opatrenia sa bezodkladne vráti, ak sa následným prešetrovaním uvedeným v pododdieli 1 (Procedurálne pravidlá uplatniteľné na dvojstranné ochranné opatrenia) neurčí, že zvýšený dovoz tovaru, ktorý je predmetom predbežného dvojstranného ochranného opatrenia, spôsobuje vážnu ujmu alebo hrozbu vážnej ujmy domácemu výrobnému odvetviu, resp. vážne zhoršenie alebo hrozbu vážneho zhoršenia hospodárskej situácie v najvzdialenejšom regióne alebo regiónoch.

4. Trvanie akéhokoľvek predbežného dvojstranného ochranného opatrenia sa započítava do obdobia stanoveného v článku 5.9 ods. 1 písm. b) (Normy pre dvojstranné ochranné opatrenie).
5. Zmluvná strana uplatňujúca predbežné dvojstranné ochranné opatrenie informuje druhú zmluvnú stranu ihneď po uplatnení takýchto predbežných dvojstranných ochranných opatrení.
6. Na žiadosť druhej zmluvnej strany sa ihneď po uplatnení predbežného dvojstranného ochranného opatrenia uskutočnia konzultácie.

ČLÁNOK 5.11

Najvzdialenejšie regióny

1. Ak sa priamo dováža akýkoľvek výrobok s pôvodom na Novom Zélande na územie jedného alebo viacerých najvzdialenejších regiónov Únie¹ v takých zvýšených množstvách a za takých podmienok, že to spôsobuje vážne zhoršenie alebo hrozí spôsobenie vážneho zhoršenia hospodárskej situácie v dotknutom najvzdialenejšom regióne či regiónoch, Únia môže po preskúmaní alternatívnych riešení výnimočne uplatniť dvojstranné ochranné opatrenia obmedzené na územie dotknutého najvzdialenejšieho regiónu či regiónov.

¹ V deň nadobudnutia platnosti tejto dohody sú najvzdialenejšími regiónmi Únie Guadeloupe, Francúzska Guyana, Martinik, Réunion, Mayotte, Svätý Martin, Azory, Madeira a Kanárske ostrovy. Tento článok sa uplatňuje aj na krajinu alebo zámorské územie, ktoré rozhodnutím Európskej rady v súlade s postupom stanoveným v článku 355 ods. 6 ZFEÚ zmenia svoje postavenie na najvzdialenejší región odo dňa prijatia uvedeného rozhodnutia. V prípade, že najvzdialenejší región Únie tým istým postupom zmení toto svoje postavenie, článok 5.11 (Najvzdialenejšie regióny) sa zodpovedajúcim spôsobom prestane uplatňovať odo dňa nadobudnutia účinnosti príslušného rozhodnutia Európskej rady. Únia oznámi Novému Zélandu každú zmenu statusu území, ktoré sa považujú za najvzdialenejšie regióny Únie.

2. Na účely odseku 1 určenie vážneho zhoršenia vychádza z objektívnych faktorov vrátane týchto prvkov:
- a) nárast objemu dovozu v absolútnom vyjadrení alebo v pomere k domácej výrobe a k dovozu z iných zdrojov a
 - b) účinok takéhoto dovozu na situáciu v príslušnom výrobnom odvetví alebo v dotknutom hospodárskom odvetví vrátane úrovni predaja, výroby, finančnej situácie a zamestnanosti.
3. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 1, sa tento oddiel uplatňuje *mutatis mutandis* na každé ochranné opatrenie prijaté podľa tohto článku.

ČLÁNOK 5.12

Kompenzácia a pozastavenie koncesíí

1. Najneskôr do 30 dní odo dňa začatia uplatňovania dvojstranného ochranného opatrenia zmluvná strana uplatňujúca dané opatrenie poskytne príležitosť na konzultácie s druhou zmluvnou stranou s cieľom vzájomne sa dohodnúť na primeranej kompenzácii liberalizujúcej obchod vo forme koncesíí, ktoré majú v podstate rovnocenný vplyv na obchod.
2. Ak na základe konzultácií uvedených v odseku 1 nedôjde k dohode o kompenzácii liberalizujúcej obchod do 30 dní od prvého dňa konzultácií, zmluvná strana, na ktorej pôvodný tovar sa uplatňuje dvojstranné ochranné opatrenie, môže pozastaviť uplatňovanie koncesíí, ktoré majú v podstate rovnocenný vplyv na obchod vo vzťahu k zmluvnej strane uplatňujúcej dvojstranné ochranné opatrenie.

3. Povinnosť poskytnúť koncesie uvedené v odseku 1 a právo pozastaviť koncesie podľa odseku 2 sa uplatňujú len dovtedy, kým sa zachová dvojstranné ochranné opatrenie.

4. Bez ohľadu na odsek 3 sa právo na pozastavenie uvedené v danom odseku neuplatňuje počas prvých 24 mesiacov uplatňovania dvojstranného ochranného opatrenia, ak toto dvojstranné ochranné opatrenie bolo uplatnené v dôsledku absolútneho zvýšenia dovozu a ak je dané dvojstranné ochranné opatrenie v súlade s touto dohodou.

PODODDIEL 1

PROCEDURÁLNE PRAVIDLÁ UPLATNITEĽNÉ NA DVOJSTRANNÉ OCHRANNÉ OPATRENIA

ČLÁNOK 5.13

Rozhodné právo

Tento pododdiel sa uplatňuje na dvojstranné ochranné opatrenia, na ktoré sa vzťahuje oddiel D (Dvojstranné ochranné opatrenia) tejto kapitoly a ktoré uplatňuje príslušný prešetrojúci orgán zmluvnej strany. V prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje tento pododdiel, príslušný prešetrojúci orgán uplatňuje pravidlá stanovené v jeho vnútroštátnych právnych predpisoch za predpokladu, že uvedené pravidlá sú v súlade týmto oddielom.

ČLÁNOK 5.14

Postupy pri prešetrovaní

1. Zmluvná strana uplatní dvojstranné ochranné opatrenie len po tom, ako jej príslušné prešetrojúce orgány uskutočnili prešetrovanie v súlade s článkom 3 a článkom 4.2 písm. a) a c) dohody o ochranných opatreniach. Na tento účel sa článok 3 a článok 4.2 písm. a) a c) dohody o ochranných opatreniach *mutatis mutandis* začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.
2. S cieľom uplatniť dvojstranné ochranné opatrenie príslušný prešetrojúci orgán na základe objektívnych dôkazov preukáže existenciu príčinnej súvislosti medzi zvýšeným dovozom dotknutého výrobku a vážnou ujmu alebo hrozbou vážnej ujmy alebo existenciu príčinnej súvislosti medzi zvýšeným dovozom dotknutého výrobku a vážnym zhoršením alebo hrozbou vážneho zhoršenia. Príslušný prešetrojúci orgán preskúma aj iné známe faktory ako zvýšený dovoz v snahe zabezpečiť, aby ujma spôsobená takýmito inými faktormi nebola pripísaná zvýšenému dovozu.
3. Prešetrovanie sa vždy ukončí do jedného roka odo dňa jeho začatia.

ČLÁNOK 5.15

Oznamovanie a konzultácie

1. Zmluvná strana bezodkladne písomne oznámi druhej zmluvnej strane, ak:
 - a) začne dvojstranné ochranné prešetrovanie podľa tejto kapitoly;

- b) určí, že zvýšený dovoz spôsobuje vážnu ujmu alebo hrozbu vážnej ujmy, resp. vážne zhoršenie hospodárskej situácie v najvzdialenejšom regióne alebo regiónoch alebo hrozbu vážneho zhoršenia hospodárskej situácie;
 - c) sa rozhodne uplatniť predbežné dvojstranné ochranné opatrenie alebo uplatniť alebo predĺžiť dvojstranné ochranné opatrenie alebo
 - d) sa rozhodne zmeniť predtým prijaté dvojstranné ochranné opatrenie.
2. Zmluvná strana poskytne druhej zmluvnej strane kópiu verejnej verzie podnetu a správu svojich príslušných prešetrojúcich orgánov, ktorá sa vyžaduje podľa článku 3 dohody o ochranných opatreniach.
3. Ak zmluvná strana oznámi druhej zmluvnej strane, že sa rozhodla uplatniť alebo predĺžiť dvojstranné ochranné opatrenie uvedené v odseku 1 písm. c), táto zmluvná strana zahrnie do svojho oznámenia všetky relevantné informácie, ako napríklad:
- a) dôkaz o tom, že v dôsledku zníženia alebo odstránenia cla podľa tejto dohody zvýšený dovoz tovaru druhej zmluvnej strany spôsobuje vážnu ujmu alebo hrozbu vážnej ujmy domácemu výrobnému odvetviu, resp. vážne zhoršenie alebo hrozbu vážneho zhoršenia hospodárskej situácie v najvzdialenejšom regióne alebo regiónoch;
 - b) presný opis tovaru, ktorý je predmetom dvojstranného ochranného opatrenia, vrátane jeho položky či podpoložky v rámci HS, na ktorej je založená príloha 2-A (Listiny odstraňovania ciel);

- c) presný opis dvojstranného ochranného opatrenia;
- d) dátum začatia uplatňovania dvojstranného ochranného opatrenia, jeho očakávané trvanie a prípadne harmonogram postupnej liberalizácie daného opatrenia a
- e) v prípade predĺženia dvojstranného ochranného opatrenia dôkaz o tom, že poškodenie pozície dotknutého domáceho výrobného odvetvia sa prispôsobuje.

4. Na žiadosť zmluvnej strany, ktorej tovar je predmetom dvojstranného ochranného konania podľa tejto kapitoly, zmluvná strana, ktorá vedie toto konanie, poskytne primeranú príležitosť na konzultácie so žiadajúcou zmluvnou stranou pred prijatím konečného rozhodnutia o uplatnení dvojstranných ochranných opatrení s cieľom preskúmať oznámenie uvedené v odseku 1 tohto článku alebo akékoľvek verejné oznámenie alebo správu, ktorú vydal príslušný prešetrojúci orgán v súvislosti s daným konaním, a vymeniť si názory na navrhované opatrenie a dosiahnuť dohodu o kompenzáciách stanovených v článku 5.12 (Kompenzácia a pozastavenie koncesii).

6. KAPITOLA

SANITÁRNE A RASTLINOLEKÁRSKE OPATRENIA

ČLÁNOK 6.1

Ciele a všeobecné ustanovenia

1. Cieľmi tejto kapitoly sú:
 - a) chrániť zdravie ľudí, zvierat a rastlín na príslušných územiach zmluvných strán a zároveň uľahčovať obchod medzi nimi;
 - b) zabezpečovať, aby sanitárne a rastlinolekárske opatrenia zmluvných strán nevytvárali neopodstatnené prekážky obchodu;
 - c) uľahčovať vykonávanie dohody SPS, medzinárodných noriem a súvisiacich textov, a najmä regionalizácie a rovnocennosti;
 - d) zachovať spoluprácu v medzinárodných normalizačných orgánoch;
 - e) podporovať transparentnosť a porozumenie v súvislosti s uplatňovaním sanitárnych a rastlinolekárskych opatrení každej zmluvnej strany;

- f) posilniť spoluprácu medzi zmluvnými stranami a uznať ich spoločné ciele v záujme boja proti antimikrobiálnej rezistencii (ďalej len „AMR“) a
 - g) zlepšiť komunikáciu, spoluprácu a riešenia v oblasti sanitárnych a rastlinolekárskejších otázok, ktoré môžu mať dosah na obchod medzi zmluvnými stranami.
2. Pokiaľ ide o dohodu SPS, zmluvné strany pripomínajú najmä:
- a) zásadu, že sanitárne a rastlinolekárske opatrenia zmluvnej strany sú založené na posúdení rizika v súlade s článkom 5 a ďalšími príslušnými ustanoveniami dohody SPS, a
 - b) koncepciu predbežných sanitárnych a rastlinolekárskejších opatrení.

ČLÁNOK 6.2

Rozsah pôsobnosti

1. Zmluvné strany potvrdzujú svoje príslušné práva a povinnosti, ktoré im vyplývajú z dohody o sanitárnych opatreniach.
2. S výhradou odseku 3 sa táto kapitola uplatňuje:
 - a) na sanitárne a rastlinolekárske opatrenia zmluvnej strany, ktoré môžu mať dosah na obchod medzi zmluvnými stranami, a

b) na spoluprácu v oblasti AMR.

3. Táto kapitola sa neuplatňuje na žiadne opatrenie zmluvnej strany ani na záležitosti, na ktoré sa vzťahuje dohoda o sanitárnych opatreniach.

ČLÁNOK 6.3

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) vymedzenie pojmov obsiahnuté v prílohe A k dohode SPS;
- b) vymedzenie pojmov prijaté pod záštitou Komisie *Codex Alimentarius*;
- c) vymedzenie pojmov prijaté pod záštitou Svetovej organizácie pre zdravie zvierat;
- d) vymedzenie pojmov prijaté pod záštitou Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín;
- e) „príslušný orgán“ je vládny orgán uvedený v prílohe 6-A (Príslušné orgány) a zahŕňa príslušné vnútroštátne organizácie na ochranu rastlín a

- f) „kontrola dovozu“ je posúdenie, ktoré môže zahŕňať inšpekciu, prehliadku, odber vzoriek, preskúmanie dokumentácie, testy alebo postupy vrátane laboratórnych, organoleptických alebo súvisiacich s totožnosťou, ktoré na hraniciach dovážajúcej zmluvnej strany vykonáva príslušný orgán dovážajúcej zmluvnej strany s cieľom určiť, či zásielka spĺňa sanitárne a rastlinolekárske požiadavky dovážajúcej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 6.4

Osobitné podmienky týkajúce sa zdravia rastlín

1. V súlade s uplatniteľnými normami dohodnutými v rámci Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín si zmluvné strany vymieňajú informácie o statuse škodcov na svojich príslušných územiach. Na žiadosť jednej zmluvnej strany druhá zmluvná strana poskytne odôvodnenie kategorizácie škodcov a súvisiacich rastlinolekárskeho opatrení.
2. Pokiaľ ide o kategorizáciu škodcov, každá zmluvná strana vytvorí a aktualizuje zoznam regulovaných škodcov v prípade rastlín a rastlinných produktov, v súvislosti s ktorými existuje rastlinolekárska obava. Takýto zoznam obsahuje:
 - a) karanténnych škodcov nevyskytujúcich sa na žiadnej časti jej územia;
 - b) vyskytujúcich sa karanténnych škodcov, ale nie veľmi rozšírených a pod úradnou kontrolou;
 - c) karanténnych škodcov chránenej zóny a
 - d) prípadne regulovaných nekaranténnych škodcov.

3. Každá zmluvná strana obmedzí svoje požiadavky na dovoz rastlín alebo rastlinných produktov na požiadavky, ktoré sú potrebné na zmiernenie rizík zavlečenia regulovaných škodcov. Požiadavky na dovoz v záujme zmiernenia rizika vyplývajúceho z karanténnych škodcov chránenej zóny sa neuplatňujú, pokiaľ nie je známe, že miesto určenia akýchkoľvek rastlín alebo rastlinných produktov sa nachádza v chránenej zóne.

4. Predvývozná inšpekcia vnútroštátnou organizáciou na ochranu rastlín dovážajúcej zmluvnej strany by nemala byť požiadavkou dovážajúcej zmluvnej strany, ak inšpekcia rastlín alebo rastlinných produktov patrí do rozsahu pôsobnosti vnútroštátnej organizácie na ochranu rastlín vyvážajúcej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 6.5

Uznanie stavu bez výskytu škodcov

Ak je regionalizácia vymedzená v súvislosti s oblasťou bez výskytu škodcu, miestom výroby bez výskytu škodcu, výrobnou prevádzkou bez výskytu škodcu alebo chránenou zónou v sektore rastlín a rastlinných produktov:

- a) zmluvné strany uznávajú koncepcie oblastí bez výskytu škodcov, miest výroby bez výskytu škodcov a výrobných prevádzok bez výskytu škodcov, ako sa uvádza v príslušných medzinárodných normách Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín pre rastlinolekárске opatrenia (ďalej len „ISPM“);
- b) zmluvné strany si vzájomne akceptujú:
 - i) oblasti bez výskytu škodcov, miesta výroby bez výskytu škodcov a výrobné prevádzky bez výskytu škodcov a

- ii) úradné kontroly pri stanovovaní a udržiavaní oblastí bez výskytu škodcov, miest výroby bez výskytu škodcov a výrobných prevádzok bez výskytu škodcov;
- c) Nový Zéland uznáva koncepciu chránených zón na území Únie za rovnocennú s oblasťou bez výskytu škodcu, ako sa uvádza v norme Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín ISPM č. 4 (Požiadavky na stanovenie oblastí bez výskytu škodcov);
- d) vyvážajúca zmluvná strana, ak ju o to požiada dovážajúca zmluvná strana, určí oblasti bez výskytu škodcov, miesta výroby bez výskytu škodcov, výrobné prevádzky bez výskytu škodcov a chránené zóny a, ak ju o to požiada dovážajúca zmluvná strana, poskytne úplné vysvetlenie a podporné údaje, ako sa stanovuje v príslušných normách ISPM alebo ako sa inak považuje za vhodné, a
- e) Výbor pre obchod môže prijať rozhodnutie o zmene prílohy 6-B (Regionálne podmienky pre rastliny a rastlinné produkty) s cieľom stanoviť akúkoľvek inú záležitosť, ktorá sa môže týkať regionalizácie, alebo spresniť akékoľvek vhodné osobitné podmienky založené na riziku.

ČLÁNOK 6.6

Rovnocennosť

1. Zmluvné strany si uvedomujú, že uznanie rovnocennosti je dôležitým prostriedkom na uľahčenie obchodu.

2. Pri určovaní rovnocennosti konkrétneho sanitárneho alebo rastlinolekárského opatrenia, skupiny sanitárnych alebo rastlinolekárskych opatrení alebo na celosystémovom základe každá zmluvná strana vezme do úvahy príslušné usmernenia Výboru WTO pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia a medzinárodné normy, usmernenia a odporúčania. Výbor pre obchod môže prijať rozhodnutie o stanovení ďalších usmernení a postupov na určenie, uznanie a zachovanie rovnocennosti v prílohe 6-C (Uznávanie rovnocennosti sanitárnych a rastlinolekárskych opatrení).
3. Na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany dovážajúca zmluvná strana v primeranej lehote vysvetlí cieľ a dôvody svojho sanitárneho alebo rastlinolekárského opatrenia a jednoznačne určí riziko, ktoré má dané sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenie riešiť.
4. Dovážajúca zmluvná strana uzná rovnocennosť sanitárneho alebo rastlinolekárského opatrenia, ak vyvážajúca zmluvná strana objektívne preukáže, že jej sanitárnym alebo rastlinolekárskym opatrením sa dosahuje primeraná úroveň ochrany dovážajúcej zmluvnej strany vo vzťahu k zdraviu ľudí, zvierat alebo rastlín.
5. Ak posúdenie rovnocennosti nevedie k určeniu rovnocennosti dovážajúcou zmluvnou stranou, dovážajúca zmluvná strana poskytne vyvážajúcej zmluvnej strane odôvodnenie svojho rozhodnutia.
6. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6.8 ods. 6 (Certifikácia), môže Výbor pre obchod prijať rozhodnutie o zmene prílohy 6-C (Uznávanie rovnocennosti sanitárnych a rastlinolekárskych opatrení) s cieľom:
 - a) stanoviť druhy komodít vyvážajúcej zmluvnej strany, pri ktorých dovážajúca zmluvná strana uznáva, že sa na ne vzťahuje sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenie rovnocenné s jej vlastným, alebo stanoviť úradné kontroly vyvážajúcej zmluvnej strany, ktoré dovážajúca zmluvná strana uznáva za rovnocenné s jej vlastnými, a

b) spresniť akékoľvek vhodné osobitné podmienky založené na riziku alebo akýkoľvek dohodnutý status škodcov alebo chorôb.

7. Ak zmluvná strana zmení sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenie spôsobom, o ktorom sa domnieva, že nemá vplyv na určenie rovnocennosti uvedené v tejto kapitole, toto určenie je uplatniteľné na najnovšie znenie príslušného zákona alebo iného právneho predpisu, ktorým sa mení dané sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenie.

8. Ak sa zmluvná strana domnieva, že predchádzajúce určenie rovnocennosti je ovplyvnené, oznámi to druhej zmluvnej strane.

9. Ak dovážajúca zmluvná strana zmení sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenie a usúdi, že určenie rovnocennosti uvedené v tejto kapitole môže byť ovplyvnené:

a) objektívne zväži, či predchádzajúce určenie rovnocennosti už nepostačuje na dosiahnutie jej PÚO, a

b) uskutoční konzultáciu s vyvážajúcou zmluvnou stranou a následne rozhodne, či určenie rovnocennosti možno zachovať s prípadnými osobitnými podmienkami alebo bez nich.

ČLÁNOK 6.7

Obchodné podmienky a schvaľovacie postupy

1. Dovážajúca zmluvná strana zverejní svoje rastlinolekárske požiadavky na zdravie pri dovoze a postupy použité na stanovenie týchto požiadaviek.

2. Ak zmluvné strany spoločne identifikujú konkrétnu rastlinu alebo rastlinný produkt ako prioritu, dovážajúca zmluvná strana stanoví osobitné požiadavky na dovoz tohto produktu bez zbytočného odkladu okrem riadne odôvodnených okolností.
3. Ak bola doručená žiadosť o dovoz v súvislosti s konkrétnou rastlinou alebo rastlinným produktom, ktorý bol predtým schválený na dovoz z vyvážajúcej zmluvnej strany, dovážajúca zmluvná strana posúdi rizikový profil a v prípade, že sa určí za rovnaký, ukončí schvaľovací postup bez zbytočného odkladu okrem riadne odôvodnených okolností.
4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa bez zbytočného odkladu vykonali a ukončili postupy využívané na schvaľovanie dovozu z druhej zmluvnej strany vrátane, ak je to potrebné, auditov a legislatívnych alebo administratívnych opatrení potrebných na ukončenie schvaľovacieho postupu. Každá zmluvná strana sa predovšetkým vyhýba zbytočným alebo neprimerane zaťažujúcim žiadosťiam o informácie, ktoré sa obmedzujú na to, čo je potrebné, a zohľadňuje informácie, ktoré má dovážajúca zmluvná strana už k dispozícii, ako sú informácie o uplatniteľných zákonoch a iných právnych predpisoch a auditorských správach vyvážajúcej zmluvnej strany.
5. S výnimkou ustanovení článku 6.5 (Uznanie stavu bez výskytu škodcov) každá zmluvná strana uplatňuje svoje rastlinolekárske podmienky dovozu na celé územie druhej zmluvnej strany, na ktorom prevláda rovnaký status škodcov.
6. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6.10 (Núdzové opatrenia), každá zmluvná strana uzná úradné kontroly uplatňované druhou zmluvnou stranou v oblasti obchodu za rovnocenné za predpokladu, že odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody nenastanú žiadne významné zmeny v systémoch úradných kontrol vyvážajúcej zmluvnej strany, ktoré by znížili stupeň istoty pre dovážajúcu zmluvnú stranu.

7. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6.10 (Núdzové opatrenia), dovážajúca zmluvná strana neodmietne ani nezastaví dovoz tovaru vyvážajúcej zmluvnej strany len z dôvodu, že dovážajúca zmluvná strana práve preskúmava svoje sanitárne a rastlinolekárske opatrenia, ak dovážajúca zmluvná strana povolila dovoz daného tovaru z druhej zmluvnej strany v čase začatia preskúmania.
8. Zmluvné strany si bez akýchkoľvek následných schvaľovacích procesov vzájomne akceptujú zoznamy prevádzkarní, na ktoré sa vzťahujú sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenia v oblasti obchodu.
9. Každá zmluvná strana na požiadanie sprístupní druhej zmluvnej strane zoznamy prevádzkarní uvedené v odseku 8.

ČLÁNOK 6.8

Certifikácia

1. Pokiaľ ide o zdravotnú certifikáciu v prípade rastlín a rastlinných produktov, príslušné orgány uplatňujú zásady stanovené v norme Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín ISPM č. 7 (Systém vývozných certifikátov) a norme Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín ISPM č. 12 (Usmernenia pre rastlinolekárske certifikáty).
2. Každá zmluvná strana podporuje zavádzanie elektronickej certifikácie a iných technológií na uľahčenie obchodu.
3. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6.2 (Rozsah pôsobnosti) a článok 6.10 (Núdzové opatrenia), certifikácia bezpečnosti potravín sa nevyžaduje v prípade spracovaných potravín, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, pokiaľ to nie je podporené analýzou rizika.

4. Výbor pre obchod môže prijať rozhodnutie o zmene prílohy 6-E (Certifikácia) s cieľom spresniť ďalšie usmernenia, postupy a požiadavky v súvislosti s certifikáciou.
5. Ak dovážajúca zmluvná strana akceptovala komoditné sanitárne alebo rastlinolekárske opatrenie vyvážajúcej zmluvnej strany za rovnocenné so svojim vlastným, vyvážajúca zmluvná strana môže do úradného zdravotného certifikátu zahrnúť vzorové zdravotné potvrdenie stanovené v oddiele 1 prílohy 6-E (Certifikácia).
6. Ak dovážajúca zmluvná strana v súlade s článkom 6.6 ods. 7 (Rovnocennosť) alebo článkom 6.6 ods. 8 (Rovnocennosť) určila, že rovnocennosť je zachovaná, v dovoznom zdravotnom certifikáte uvedenom v prílohe 6-E (Certifikácia) sa v prípade, že je to uskutočniteľné a relevantné, uvedú základné zákony alebo iné právne predpisy dovážajúcej zmluvnej strany, na základe ktorých sa určila rovnocennosť.
7. Ak dovážajúca zmluvná strana určí, že osobitná podmienka uvedená v prílohe 6-C (Uznávanie rovnocennosti sanitárnych a rastlinolekárskeho opatrení) už nie je potrebná, záruky týkajúce sa tejto osobitnej podmienky sa už nevyžadujú a Výbor pre obchod v primeranej lehote prijme rozhodnutie o príslušnej zmene prílohy 6-C (Uznávanie rovnocennosti sanitárnych a rastlinolekárskeho opatrení).

ČLÁNOK 6.9

Transparentnosť, výmena informácií a technické konzultácie

1. Zmluvné strany sa bezodkladne navzájom informujú o všetkých dôležitých:
 - a) zisteniach epidemiologického významu, ktoré sa môžu týkať výrobku, s ktorým zmluvné strany obchodujú;

b) otázkach bezpečnosti potravín týkajúcich sa výrobku, s ktorým zmluvné strany obchodujú, alebo

c) iných relevantných informáciách v záujme riadneho vykonávania tejto kapitoly.

2. Ak boli informácie uvedené v odseku 1 sprístupnené prostredníctvom oznámenia WTO alebo príslušnému medzinárodnému normalizačnému orgánu v súlade s ich pravidlami alebo na verejne prístupnom webovom sídle zmluvnej strany, povinnosť v odseku 1 sa považuje za splnenú.

3. Ak má ktorákoľvek zmluvná strana vážne obavy, pokiaľ ide o sanitárne alebo rastlinolekárske riziko, na požiadanie sa čo najskôr a v každom prípade do 14 dní odo dňa doručenia žiadosti uskutočnia technické konzultácie týkajúce sa tohto sanitárneho alebo rastlinolekárskeho rizika.

4. Ak má zmluvná strana závažné obavy týkajúce sa sanitárneho alebo rastlinolekárskeho opatrenia, ktoré navrhla alebo zaviedla druhá zmluvná strana, táto zmluvná strana môže požiadať o technické konzultácie s druhou zmluvnou stranou. Zmluvná strana, ktorej bola adresovaná uvedená žiadosť, odpovie do 30 dní odo dňa doručenia žiadosti.

5. Pokiaľ ide o odseky 3 a 4, každá zmluvná strana sa usiluje o poskytnutie všetkých informácií potrebných nato, aby sa zabránilo narušeniu obchodu a aby zmluvné strany mohli dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie, ktorým sa účinne riadi akékoľvek sanitárne alebo rastlinolekárske riziko.

6. Zmluvné strany sa snažia vyriešiť akékoľvek obavy vyplývajúce z vykonávania tejto kapitoly prostredníctvom technických konzultácií podľa tohto článku¹ pred začatím urovnávania sporov podľa 26. kapitoly (Urovnávanie sporov).

ČLÁNOK 6.10

Núdzové opatrenia

1. Ak zmluvná strana prijme núdzové opatrenie, ktoré je nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, príslušný orgán tejto zmluvnej strany to oznámi príslušnému orgánu druhej zmluvnej strany do 24 hodín. Ak zmluvná strana žiada o technické konzultácie na riešenie núdzového sanitárneho alebo rastlinolekárského opatrenia, tieto konzultácie sa uskutočnia do 14 dní odo dňa doručenia oznámenia núdzového sanitárneho alebo rastlinolekárského opatrenia. Zmluvné strany zvažujú všetky informácie poskytnuté prostredníctvom technických konzultácií.
2. Zmluvná strana uplatňujúca núdzové opatrenie pri prijímaní svojho rozhodnutia v súvislosti s každou zásielkou, ktorá sa v čase prijatia núdzového sanitárneho alebo rastlinolekárského opatrenia nachádzala v preprave medzi zmluvnými stranami, zváži všetky informácie, ktoré jej včas poskytla vyvážajúca zmluvná strana.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že technické konzultácie podľa tohto článku nenahrádzajú konzultácie podľa článku 26.3 (Konzultácie), pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak.

3. Ak núdzové opatrenie vážne naruší alebo pozastaví obchod, dovážajúca zmluvná strana toto núdzové opatrenie čo najskôr, ako je to možné, odvolá alebo poskytne relevantné vedecké a technické odôvodnenie jeho zachovania.

ČLÁNOK 6.11

Audity

1. Na účely zachovania dôvery vo vykonávanie tejto kapitoly má každá zmluvná strana právo uskutočniť systémový audit celého kontrolného systému príslušného orgánu druhej zmluvnej strany alebo jeho časti s cieľom určiť, či funguje podľa plánov.
2. Pri uskutočňovaní auditu zmluvná strana zohľadní príslušné usmernenia Výboru WTO pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia a medzinárodné normy, usmernenia a odporúčania.
3. Každým rozhodnutím alebo opatrením prijatým zmluvnou stranou vykonávajúcou audit, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť obchod v dôsledku auditu, sa zohľadnia tieto aspekty a bude primerané z hľadiska týchto aspektov:
 - a) posúdené riziko podložené objektívnymi dôkazmi a údajmi, ktoré možno overiť, a
 - b) vedomosti zmluvnej strany vykonávajúcej audit o zmluvnej strane, v ktorej sa uskutočňuje audit, jej relevantné skúsenosti s touto zmluvnou stranou a jej dôvera v túto zmluvnú stranu.

4. Zmluvná strana vykonávajúca audit poskytne na požiadanie zmluvnej strane, v ktorej sa uskutočňuje audit, objektívne dôkazy a údaje.
5. Zmluvná strana vykonávajúca audit znáša svoje vlastné náklady spojené s auditmi.
6. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby boli zavedené postupy na zabránenie zverejneniu dôverných informácií získaných počas auditu príslušných orgánov druhej zmluvnej strany vrátane postupov na odstránenie akýchkoľvek dôverných informácií zo záverečnej audítorskej správy, ktorá sa sprístupní verejnosti.
7. Zmluvná strana vykonávajúca audit zväži akékoľvek pripomienky zmluvnej strany, v ktorej sa uskutočňuje audit, k uvedenej správe a určí, či sa správa alebo jej časť uverejní alebo sprístupní obmedzenejším spôsobom.
8. Výbor pre obchod môže prijať rozhodnutie o zmene prílohy 6-D (Usmernenia a postupy pre audit alebo overovanie) s cieľom stanoviť alebo spresniť usmernenia a postupy týkajúce sa auditu.

ČLÁNOK 6.12

Kontroly dovozu a poplatky

1. Dovážajúca zmluvná strana má právo vykonávať kontroly dovozu na základe sanitárnych alebo rastlinolekárskeho rizík spojených s dovozom. Takéto kontroly sa vykonávajú bez zbytočného odkladu a s minimálnymi účinkami narúšajúcimi obchod.

2. Ak sa kontrolami dovozu zistí nesúlad s príslušnými požiadavkami na dovoz, opatrenia prijaté dovážajúcou zmluvnou stranou sa riadia medzinárodnými normami, vychádzajú z posúdenia príslušného rizika a neobmedzuje sa nimi obchod viac, ako je potrebné na dosiahnutie primeranej úrovne ochrany dovážajúcej zmluvnej strany.
3. Príslušný orgán dovážajúcej zmluvnej strany oznámi príslušnému orgánu vyvážajúcej zmluvnej strany, ak prípadný nesúlad predstavuje vážne riziko pre zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín.
4. Príslušný orgán dovážajúcej zmluvnej strany zašle dovozcovi alebo jeho zástupcovi oznámenie o nevyhovujúcej zásielke vrátane dôvodu, pre ktorý zásielka nevyhovuje, a poskytne dovozcovi alebo jeho zástupcovi príležitosť na preskúmanie rozhodnutia. Príslušný orgán dovážajúcej zmluvnej strany zväži všetky relevantné informácie predložené na pomoc pri takomto preskúmaní.
5. Žiadne poplatky uložené za postupy v prípade dovážaných výrobkov nepresahujú výšku akýchkoľvek poplatkov účtovaných za porovnateľné kontroly podobných domácich výrobkov a výšku skutočných nákladov na danú službu.
6. Výbor pre obchod môže prijať rozhodnutie o zmene prílohy 6-F (Kontroly dovozu a poplatky) s cieľom stanoviť pravidelnosť a poplatky, pokiaľ ide o kontroly dovozu určitých komodít v rozsahu pôsobnosti tejto kapitoly.

ČLÁNOK 6.13

Vedecká spoľahlivosť a transparentnosť v špecifických postupoch povoľovania¹

1. Zmluvné strany uznávajú, že postupy povoľovania musia vychádzať zo spoľahlivých vedeckých poznatkov a musia sa vykonávať transparentným spôsobom v snahe vybudovať a zachovať dôveru verejnosti. Zmluvné strany spolupracujú na zvyšovaní spoľahlivosti a transparentnosti týchto postupov povoľovania.
2. Zmluvné strany uznávajú, že účelom ich príslušných postupov povoľovania je poskytnúť porovnateľné výsledky a že spolupráca v tejto oblasti je žiaduca.
3. Ak osoba zodpovedná za zabezpečovanie splnenia požiadaviek na získanie povolenia na uvedenie na trh podnikom podliehajúcim jej kontrole zadá vedecké štúdie vo vedeckej inštitúcii² nachádzajúcej sa v jednej zmluvnej strane s cieľom podporiť žiadosť o povolenie v súvislosti s určitými špecifickými postupmi povoľovania v druhej zmluvnej strane, a na túto skutočnosť bude upozornená zmluvná strana, v ktorej sa vedecká inštitúcia nachádza, obe zmluvné strany sa usilujú o vzájomnú výmenu takýchto informácií.

¹ Na účely tohto článku pojem „postupy povoľovania“ znamená všetky povolenia pred uvedením na trh v oblasti potravinového reťazca: t. j. kultivácia geneticky modifikovaných organizmov alebo geneticky modifikovaných potravín a krmív, kŕmne doplnkové látky, prídavné látky v potravinách, enzýmy, arómy, dymové arómy, prípravky na ochranu rastlín, nové potraviny, materiály prichádzajúce do styku s potravinami, zdravotné tvrdenia a pridávanie vitamínov a minerálov a iných látok do potravín.

² Na účely tohto článku pojem „vedecká inštitúcia“ zahŕňa inštitúcie, ktoré vykonávajú vedecké štúdie za poplatok, napríklad univerzity, laboratóriá a testovacie alebo výskumné zariadenia.

4. Zmluvné strany si takisto môžu vymieňať informácie o svojich postupoch povoľovania.
5. Zmluvná strana môže podľa tohto článku požiadať o zisťovanie potrebných skutočností na mieste vo vedeckej inštitúcii nachádzajúcej sa v druhej zmluvnej strane s cieľom zhromaždiť informácie, ktoré sa týkajú uplatňovania príslušných noriem danou vedeckou inštitúciou pri uskutočňovaní vedeckej štúdie na účely určitých špecifických postupov povoľovania v zmluvnej strane, ktorá žiada o zisťovanie potrebných skutočností na mieste.
6. Ak má zmluvná strana v úmysle uskutočniť zisťovanie potrebných skutočností na mieste, najneskôr 60 dní pred takýmto zisťovaním na mieste to oznámi druhej zmluvnej strane.
7. Ak má zmluvná strana v úmysle uskutočniť zisťovanie potrebných skutočností na mieste a vedecká inštitúcia s takýmto zisťovaním na mieste súhlasí, úradníci druhej zmluvnej strany môžu počas zisťovania na mieste sprevádzať úradníkov zmluvnej strany vykonávajúcej zisťovanie na mieste.
8. Záverečná správa z každého zisťovania potrebných skutočností na mieste sa sprístupní príslušným orgánom oboch zmluvných strán. Relevantné časti záverečnej správy sa sprístupnia aj vedeckej inštitúcii, v ktorej sa uskutočnilo zisťovanie na mieste.
9. Náklady na akékoľvek takéto zisťovanie potrebných skutočností na mieste znáša zmluvná strana, ktorá žiada o zisťovanie potrebných skutočností na mieste.
10. Výbor pre obchod môže v súvislosti s odsekmi 3 až 9 prijať rozhodnutie o stanovení podrobných vykonávacích pravidiel a akýchkoľvek potrebných usmernení.

ČLÁNOK 6.14

Antimikrobiálna rezistencia

1. Zmluvné strany uznávajú, že AMR je vážnou hrozbou pre zdravie ľudí a zvierat.
2. Zmluvné strany v súlade s prístupom „jedno zdravie“ spolupracujú a uľahčujú výmenu informácií, a to aj pokiaľ ide o predpisy, usmernenia, národné plány, normy, odborné znalosti a skúsenosti v oblasti AMR, a identifikujú spoločné názory, záujmy, priority a politiky v tejto oblasti.
3. Zmluvné strany uznávajú, že:
 - a) ich príslušné regulačné normy, usmernenia a systémy dohľadu súvisiace s antimikrobiálnymi látkami vedú k porovnateľným kontrolám a výsledkom v oblasti zdravia;
 - b) antimikrobiálne látky, ktoré sú kritické pre liečbu a zdravie ľudí a zvierat, sú stredobodom ich príslušných stratégií v oblasti AMR a
 - c) obe strany v rámci svojich príslušných stratégií a politik prijímajú iniciatívy na podporu postupného ukončenia používania antibiotických látok ako rastových stimulátorov, najmä látok, ktoré majú medicínsky význam, a na obmedzenie používania antimikrobiálnych látok v živočíšnej výrobe.

4. Okrem toho zmluvné strany:
 - a) spolupracujú na príslušných medzinárodných fórach pri vypracúvaní budúcich kódexov, usmernení, noriem, odporúčaní a iniciatív;
 - b) spolupracujú na medzinárodných akčných plánoch, najmä pokiaľ ide o zodpovedné a obozretné používanie antimikrobiálnych látok s cieľom účinnejšie bojovať proti AMR, a
 - c) v kontexte svojich príslušných stratégií a politík podporujú vykonávanie dohodnutých medzinárodných akčných plánov a stratégií v oblasti AMR.
5. Žiadne predpisy, usmernenia, strategické plány, normy ani iné iniciatívy týkajúce sa AMR sa nepoužijú na vytvorenie ani vykonávanie opatrení ovplyvňujúcich obchod, pokiaľ dané opatrenia nie sú v súlade s dohodou SPS a príslušnými ustanoveniami tejto kapitoly.
6. Výbor pre sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia môže zriadiť technickú pracovnú skupinu pre AMR.

ČLÁNOK 6.15

Podvod s obchodovanými komoditami

1. Zmluvné strany uznávajú, že podvodné činnosti obchodných subjektov zapojených do medzinárodného obchodu môžu:
 - a) mať dosah na zdravie ľudí, zvierat, rastlín a následne aj životné prostredie a

b) narušiť poctivé obchodné praktiky a dôveru spotrebiteľov.

2. Zmluvné strany si vymieňajú relevantné informácie a spolupracujú s cieľom odrádzať od praktík, ktoré sú alebo sa javia v rozpore s ich príslušnými sanitárnymi a rastlinolekáorskými opatreniami alebo prostredníctvom ktorých sa zavádzajú spotrebiteľia a iné príslušné zainteresované strany.

ČLÁNOK 6.16

Vykonávanie a zdroje

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej príslušné orgány mali zdroje potrebné na účinné vykonávanie tejto kapitoly.

ČLÁNOK 6.17

Výbor pre sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia

1. Tento článok dopĺňa a ďalej sa ním spresňuje článok 24.4 (Osobitné výbory).
2. Výbor pre sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia má v súvislosti s touto kapitolou tieto funkcie:
 - a) poskytovať fórum na výmenu informácií o regulačnom systéme každej zmluvnej strany vrátane vedeckého základu a základu na posudzovanie rizika pre jej sanitárne a rastlinolekáorské opatrenia;

- b) identifikovať príležitosti na spoluprácu vrátane iniciatív na uľahčenie obchodu a ďalšej práce na odstraňovaní zbytočných prekážok obchodu medzi zmluvnými stranami;
- c) podľa potreby podporovať spoluprácu na mnohostranných fórach vrátane Výboru WTO pre sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia a medzinárodných normalizačných orgánov;
- d) zriaďovať *ad hoc* pracovné skupiny;
- e) poskytovať zmluvným stranám fórum, aby sa v počiatočnom štádiu navzájom informovali o regulačných úvahách týkajúcich sa sanitárnych a rastlinolekárskeho opatrení;
- f) bez toho, aby bola dotknutá 26. kapitola (Urovnávanie sporov), slúžiť ako fórum na riešenie osobitných obchodných obáv v prípadoch, keď zmluvné strany nedokázali dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie prostredníctvom technických konzultácií podľa článku 6.9 (Transparentnosť, výmena informácií a technické konzultácie);
- g) prijímať v rámci výkonu svojich funkcií akékoľvek iné opatrenia, na ktorých sa zmluvné strany dohodnú, a
- h) zvažovať akékoľvek iné záležitosti týkajúce sa tejto kapitoly.

3. Pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak, výbor zasadne a zostaví svoj pracovný program najneskôr do jedného roka odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody.

7. KAPITOLA

UDRŽATEĽNÉ POTRAVINOVÉ SYSTÉMY

ČLÁNOK 7.1

Ciele

1. Zmluvné strany uznávajú význam posilňovania politík a stanovovania programov, ktoré prispievajú k rozvoju udržateľných, inkluzívnych, zdravých a odolných potravinových systémov, sa dohodli na nadviazaní úzkej spolupráce s cieľom spoločne sa angažovať na prechode na udržateľné potravinové systémy.
2. Táto kapitola sa uplatňuje popri iných kapitolách tejto dohody týkajúcich sa potravinových systémov alebo udržateľnosti a bez toho, aby boli dotknuté tieto kapitoly, a to najmä 6. kapitola (Sanitárne a rastlinolekárske opatrenia), 9. kapitola (Technické prekážky obchodu) a 19. kapitola (Obchod a udržateľný rozvoj).

ČLÁNOK 7.2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa uplatňuje na spoluprácu medzi zmluvnými stranami s cieľom zlepšiť udržateľnosť ich príslušných potravinových systémov.
2. V tejto kapitole sa uvádzajú ustanovenia o spolupráci v oblastiach, v ktorých možno dosiahnuť udržateľnejšie potravinové systémy. Orientačné oblasti spolupráce sú uvedené v článku 7.4 (Spolupráca na zlepšenie udržateľnosti potravinových systémov).
3. Zmluvné strany uznávajú, že priority spolupráce sa môžu časom meniť v závislosti od vývoja ich príslušného chápania a medzinárodného chápania potravinových systémov a prístupu k nim.

ČLÁNOK 7.3

Vymedzenie udržateľného potravinového systému

1. Zmluvné strany uznávajú, že potravinové systémy sú rôznorodé a špecifické pre daný kontext a zahŕňajú celý rad aktérov a ich vzájomne prepojené činnosti vo všetkých oblastiach potravinového systému vrátane produkcie, zberu, spracovania, výroby, prepravy, skladovania, distribúcie, predaja, spotreby a likvidácie potravinových výrobkov.

2. Na účely tejto kapitoly a uznávajúc, že vymedzenia udržateľných potravinových systémov sa môžu časom vyvíjať, zmluvné strany považujú udržateľné potravinové systémy za potravinové systémy, ktoré zaisťujú prístup k bezpečným, výživným a dostatočným potravinám počas celého roka tak, aby sa neohrozil hospodársky, sociálny, kultúrny a environmentálny základ na vytváranie potravinovej bezpečnosti a výživy pre budúce generácie.

ČLÁNOK 7.4

Spolupráca na zlepšenie udržateľnosti potravinových systémov

1. Zmluvné strany uznávajú význam spolupráce ako mechanizmu na vykonávanie tejto kapitoly popri posilňovaní svojich obchodných a investičných vzťahov.
2. Zmluvné strany so zreteľom na svoje príslušné priority a okolnosti spolupracujú s cieľom riešiť otázky spoločného záujmu týkajúce sa vykonávania tejto kapitoly. Takáto spolupráca sa môže uskutočňovať dvojstranne, ako aj na medzinárodných fórach.
3. Spolupráca môže zahŕňať výmenu informácií, odborných znalostí a skúseností, ako aj spoluprácu v oblasti výskumu a inovácií.
4. Zmluvné strany spolupracujú na témach, ktoré môžu zahŕňať:
 - a) metódy a postupy výroby potravín, ktorých cieľom je zlepšiť udržateľnosť, okrem iného vrátane ekologického poľnohospodárstva a regeneratívneho poľnohospodárstva;

- b) efektívne využívanie prírodných zdrojov a poľnohospodárskych vstupov vrátane prípadného obmedzenia používania a rizika chemických pesticídov a hnojív;
- c) vplyv výroby potravín na životné prostredie a klímu vrátane emisií skleníkových plynov v poľnohospodárstve, záchytov CO₂ a straty biodiverzity;
- d) plány pre nepredvídané udalosti na zaistenie bezpečnosti a odolnosti potravinových dodávateľských reťazcov a obchodu v čase medzinárodnej krízy;
- e) udržateľné spracúvanie potravín, prepravu, veľkoobchod, maloobchod a stravovacie služby;
- f) zdravé, udržateľné a výživné stravovanie;
- g) uhlíkovú stopu spotreby;
- h) potravinové straty a plytvanie potravinami v súlade s cieľom udržateľného rozvoja Organizácie Spojených národov č. 12.3;
- i) zníženie nepriaznivých vplyvov politík a opatrení spojených s potravinovým systémom na životné prostredie a
- j) vedomosti pôvodného obyvateľstva, jeho účasť a vedúce postavenie v potravinových systémoch v súlade s príslušnými okolnosťami zmluvných strán.

ČLÁNOK 7.5

Dodatočné ustanovenia

1. Činnosti v oblasti spolupráce podľa tejto kapitoly nemajú vplyv na nezávislosť agentúr každej zmluvnej strany vrátane regionálnych agentúr ktorejkoľvek zmluvnej strany.
2. Pri plnom rešpektovaní práva každej zmluvnej strany na reguláciu sa žiadne z ustanovení tejto kapitoly nevykladá tak, že by sa ním zmluvnej strane ukladala povinnosť:
 - a) upraviť svoje dovozné požiadavky;
 - b) odchýliť sa od svojich postupov na prípravu alebo prijímanie regulačných opatrení;
 - c) prijať kroky, ktoré by sťažovali alebo znemožňovali včasné prijatie regulačných opatrení na dosiahnutie cieľov jej verejnej politiky, alebo
 - d) prijať akékoľvek konkrétne regulačné opatrenie.

ČLÁNOK 7.6

Výbor pre udržateľné potravinové systémy

1. Tento článok dopĺňa a ďalej sa ním spresňuje článok 24.4 (Osobitné výbory).

2. Výbor pre udržateľné potravinové systémy má v súvislosti s touto kapitolou tieto funkcie:
 - a) stanovovanie priorít spolupráce a pracovných plánov na vykonávanie týchto priorít;
 - b) podpora spolupráce na mnohostranných fórach a
 - c) vykonávanie akýchkoľvek iných funkcií týkajúcich sa vykonávania alebo fungovania tejto kapitoly.
3. Pri plnení cieľov tejto kapitoly a v záujme monitorovania výsledkov dosiahnutých pri jej vykonávaní Výbor pre udržateľné potravinové systémy každoročne stanoví ročný pracovný plán zahŕňajúci opatrenia s cieľmi a míľnikmi pre tieto opatrenia.
4. V prípade potreby môže Výbor pre udržateľné potravinové systémy zriadiť pracovné skupiny zložené zo zástupcov každej zmluvnej strany na úrovni expertov.
5. Výbor pre udržateľné potravinové systémy zasadne do jedného roka odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody a následne podľa vzájomnej dohody.
6. Výbor pre udržateľné potravinové systémy môže stanoviť pravidlá na zmiernenie potenciálnych konfliktov záujmov pre expertov, ktorí sa môžu zúčastňovať na jeho zasadnutiach a zasadnutiach ktorejkoľvek pracovnej skupiny, ktorá mu podáva správy.

ČLÁNOK 7.7

Kontaktné miesta

Do 90 dní odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody každá zmluvná strana určí kontaktné miesto zodpovedné za sprostredkovávanie komunikácie medzi zmluvnými stranami o záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, a druhej zmluvnej strane oznámi kontaktné údaje kontaktného miesta. Každá zmluvná strana bezodkladne zašle oznámenie druhej zmluvnej strane v prípade akejkoľvek zmeny týchto kontaktných údajov.

8. KAPITOLA

DOBRÉ ŽIVOTNÉ PODMIENKY ZVIERAT

ČLÁNOK 8.1

Cieľ

Cieľom tejto kapitoly je posilniť spoluprácu medzi zmluvnými stranami v oblasti dobrých životných podmienok hospodárskych zvierat s cieľom uľahčiť obchod medzi zmluvnými stranami.

ČLÁNOK 8.2

Všeobecné ustanovenia a spolupráca

1. Zmluvné strany uznávajú, že zvieratá sú cítiace bytosti¹.
2. Zmluvné strany berú na vedomie, že ich poľnohospodárske postupy sú podstatne odlišné, ale uznávajú, že ich príslušné normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a súvisiace systémy poskytujú porovnateľné výsledky, pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat.
3. Zmluvné strany vynakladajú maximálne úsilie na spoluprácu na medzinárodných fórach s cieľom podporiť rozvoj a vykonávanie vedecky podložených noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Zmluvné strany konkrétne spolupracujú na posilnení a rozšírení rozsahu noriem Svetovej organizácie pre zdravie zvierat týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat, ako aj na ich vykonávaní so zameraním na hospodárske zvieratá.
4. Zmluvné strany si vymieňajú informácie, odborné znalosti a skúsenosti v oblasti dobrých životných podmienok zvierat týkajúce sa zaobchádzania so zvieratami v poľnohospodárskom podniku, počas prepravy a pri zabíjaní alebo usmrcovaní.
5. Zmluvné strany pokračujú v spolupráci pri výskume v oblasti dobrých životných podmienok zvierat s cieľom uľahčiť rozvoj vedecky podložených noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ktoré sa týkajú zaobchádzania so zvieratami v poľnohospodárskom podniku, počas prepravy a pri zabíjaní alebo usmrcovaní.

¹ V zmysle zákonov a iných právnych predpisov každej zmluvnej strany týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat.

ČLÁNOK 8.3

Technická pracovná skupina pre dobré životné podmienky zvierat

Zmluvné strany týmto zriaďujú technickú pracovnú skupinu pre dobré životné podmienky zvierat. Táto technická pracovná skupina pre dobré životné podmienky zvierat podáva správy Výboru pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia a vykonáva činnosti špecifikované týmto výborom.

9. KAPITOLA

TECHNICKÉ PREKÁŽKY OBCHODU

ČLÁNOK 9.1

Ciele

Cieľmi tejto kapitoly sú uľahčovať obchod s tovarom medzi zmluvnými stranami tak, že sa predchádza vzniku zbytočných technických prekážok obchodu a že sa takéto prekážky identifikujú a odstraňujú, a posilňovať spoluprácu medzi zmluvnými stranami v záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola.

ČLÁNOK 9.2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa uplatňuje na vypracúvanie, prijímanie a uplatňovanie všetkých technických predpisov, noriem a postupov posudzovania zhody v zmysle prílohy 1 k dohode TBT, ktoré môžu mať vplyv na obchod s tovarom medzi zmluvnými stranami.
2. Táto kapitola sa neuplatňuje na:
 - a) nákupné špecifikácie vypracované vládnymi orgánmi na účely požiadaviek orgánov na výrobu alebo spotrebu, na ktoré sa uplatňuje 14. kapitola (Verejné obstarávanie), ani
 - b) sanitárne a rastlinolekárске opatrenia, na ktoré sa uplatňuje 6. kapitola (Sanitárne a rastlinolekárске opatrenia).

ČLÁNOK 9.3

Vzťah k dohode TBT

1. Články 2 až 9 dohody TBT a prílohy 1 a 3 k uvedenej dohode sa *mutatis mutandis* začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.

2. Pojmy použité v tejto kapitole vrátane príloh k tejto kapitole majú rovnaký význam, ako majú v dohode TBT.

ČLÁNOK 9.4

Technické predpisy

1. Nadväzujúc na článok 22.8 (Posúdenie vplyvu) sa každá zmluvná strana v súlade so svojimi pravidlami a postupmi usiluje o vykonanie posúdenia vplyvu plánovaných technických predpisov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti regulačných opatrení v zmysle článku 22.2 písm. b) (Vymedzenie pojmov), ktoré môžu mať významný vplyv na obchod. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že tento odsek sa uplatňuje aj na postupy posudzovania zhody, ktoré sú súčasťou takýchto technických predpisov.

2. Ak sa vykoná posúdenie vplyvu podľa odseku 1 tohto článku, každá zmluvná strana nadväzujúc na článok 22.8 ods. 2 písm. b) (Posúdenie vplyvu) posúdi uskutočniteľné a vhodné regulačné i neregulačné možnosti navrhovaného technického predpisu, ktoré môžu splniť legitímne ciele zmluvnej strany v súlade s článkom 2.2 dohody TBT. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že takáto povinnosť posudzovať sa uplatňuje aj na postupy posudzovania zhody, ktoré sú súčasťou takýchto technických predpisov.

3. Nadväzujúc na články 2.3 a 2.4 dohody TBT každá zmluvná strana z času na čas preskúma svoje technické predpisy. Pri vykonávaní takéhoto preskúmania každá zmluvná strana okrem iného ústretovo zväží zvýšenie konvergencie s príslušnými medzinárodnými normami, pričom zohľadní akýkoľvek najnovší vývoj, pokiaľ ide o príslušné medzinárodné normy, a to, či predchádzajúce okolnosti, ktoré spôsobili odchýlky od akýchkoľvek príslušných medzinárodných noriem, naďalej pretrvávajú.

4. Bez toho, aby bola dotknutá 22. kapitola (Osvedčené regulačné postupy a regulačná spolupráca), každá zmluvná strana pri vypracúvaní hlavných technických predpisov, ktoré môžu mať významný dosah na obchod, podľa požiadaviek v jej pravidlách a postupoch umožňuje osobám zmluvných strán, aby poskytli informácie prostredníctvom procesu verejných konzultácií, s výnimkou prípadov, keď vzniknú alebo hrozí, že vzniknú naliehavé problémy týkajúce sa bezpečnosti, zdravia, ochrany životného prostredia alebo národnej bezpečnosti. Každá zmluvná strana umožňuje osobám druhej zmluvnej strany zúčastňovať sa na takýchto konzultáciách za podmienok, ktoré nie sú menej priaznivé ako podmienky poskytované jej vlastným osobám, a uverejňuje výsledky uvedeného procesu konzultácií.

ČLÁNOK 9.5

Medzinárodné normy

1. Medzinárodné normy vypracované Medzinárodnou organizáciou pre normalizáciu (ISO), Medzinárodnou elektrotechnickou komisiou (ďalej len „IEC“), Medzinárodnou telekomunikačnou úniou (ITU) a Komisiou *Codex Alimentarius* sa považujú za príslušné medzinárodné normy v zmysle článku 2 a článku 5 dohody TBT a prílohy 3 k nej za predpokladu, že spĺňajú podmienky stanovené v odseku 2 tohto článku.

2. Za príslušnú medzinárodnú normu v zmysle článkov 2 a 5 dohody TBT a prílohy 3 k uvedenej dohode možno považovať aj normu vypracovanú medzinárodnou organizáciou, ktorá nie je uvedená v odseku 1, za predpokladu, že:

- a) ju vypracoval normalizačný orgán, ktorý sa snaží dosiahnuť konsenzus, a to buď:
 - i) medzi národnými delegáciami zúčastnených členov WTO zastupujúcimi všetky vnútroštátne normalizačné orgány na ich území, ktoré prijali alebo plánujú prijať normy v predmetnej oblasti, ktorej sa týka medzinárodná normalizačná činnosť, alebo
 - ii) medzi vládnyimi orgánmi zúčastnených členov WTO, a
- b) bola vypracovaná v súlade s rozhodnutím Výboru pre technické prekážky obchodu zriadeného článkom 13 dohody TBT o zásadách pre vypracovanie medzinárodných noriem, usmernení a odporúčaní v súvislosti s článkom 2 a článkom 5 dohody TBT a prílohou 3 k uvedenej dohode.

3. Ak zmluvná strana nepoužila medzinárodné normy ako základ pre svoje technické predpisy a súvisiace postupy posudzovania zhody, zmluvná strana na žiadosť druhej zmluvnej strany určí akúkoľvek podstatnú odchýlku od príslušnej medzinárodnej normy a vysvetlí dôvody, pre ktoré sa tieto normy považovali za nevhodné alebo neúčinné na dosiahnutie sledovaného cieľa, a podľa dostupnosti poskytne dôkazy, z ktorých dané posúdenie vychádza.

ČLÁNOK 9.6

Normy

1. V záujme harmonizácie noriem na čo najširšom základe a popri článku 4.1 dohody TBT každá zmluvná strana nabáda normalizačné orgány v rámci svojho územia, ako aj regionálne normalizačné orgány, ktorých sú zmluvná strana alebo normalizačné orgány v rámci jej územia členmi, aby:
 - a) v pravidelných intervaloch okrem iných úvah preskúmali vnútroštátne a regionálne normy, ktoré nie sú založené na príslušných medzinárodných normách, s cieľom zvyšovať konvergenciu týchto vnútroštátnych a regionálnych noriem s príslušnými medzinárodnými normami;
 - b) spolupracovali s príslušnými normalizačnými orgánmi druhej zmluvnej strany v rámci medzinárodných normalizačných činností, a to aj prostredníctvom spolupráce v rámci medzinárodných normalizačných orgánov alebo na regionálnej úrovni a
 - c) podporovali dvojstrannú spoluprácu s normalizačnými orgánmi druhej zmluvnej strany.
2. Zmluvné strany by si mali vymieňať informácie:
 - a) o tom, ako využívajú normy na podporu technických predpisov, a
 - b) o svojich príslušných normalizačných procesoch, ako aj o rozsahu využívania medzinárodných, regionálnych alebo subregionálnych noriem ako základu pre svoje vnútroštátne normy.

3. Ak sa normy stanú povinnými prostredníctvom začlenenia do návrhu technického predpisu alebo uvedením odkazu v ňom alebo v rámci postupu posudzovania zhody, uplatňujú sa povinnosti týkajúce sa transparentnosti stanovené v článku 9.8 (Transparentnosť) tejto kapitoly a v článku 2 alebo článku 5 dohody TBT v rozsahu povolenom uplatniteľným autorským právom.

ČLÁNOK 9.7

Posudzovanie zhody

1. Ak zmluvná strana požaduje posúdenie zhody ako pozitívnu záruku, že výrobok vyhovuje technickému predpisu:

- a) zvolí postupy posudzovania zhody primerané príslušným rizikám;
- b) v relevantných prípadoch akceptuje použitie vyhlásenia dodávateľa o zhode a
- c) ak o to požiada druhá zmluvná strana, vysvetlí dôvody zvolenia osobitných postupov posudzovania zhody pre konkrétne výrobky.

2. Zmluvné strany uznávajú, že existuje široká škála mechanizmov na uľahčenie akceptovania výsledkov postupov posudzovania zhody. Tieto mechanizmy môžu zahŕňať:

- a) vyhlásenie dodávateľa o zhode;

- b) uznávanie výsledkov postupov posudzovania zhody uskutočňovaných na území jednej strany druhou stranou;
- c) mechanizmy spolupráce a dobrovoľné dohody medzi orgánmi posudzovania zhody so sídlom na území zmluvných strán;
- d) dohody o vzájomnom uznávaní výsledkov postupov posudzovania zhody v súvislosti s osobitnými technickými predpismi, ktoré vykonali orgány so sídlom na území druhej zmluvnej strany;
- e) využitie postupov akreditácie na kvalifikáciu orgánov posudzovania zhody a
- f) určenie orgánov posudzovania zhody vládou.

3. Ak zmluvná strana požiada tretiu stranu o posúdenie zhody ako pozitívnej záruky toho, že výrobok vyhovuje technickému predpisu, a túto úlohu nevyhradila vládnomu orgánu uvedenému v odseku 4:

- a) uprednostní využitie postupov akreditácie na kvalifikáciu orgánov posudzovania zhody;
- b) pri akreditácii a posudzovaní zhody použije medzinárodné normy;
- c) ak je to uskutočniteľné, využije medzinárodné dohody, na ktorých sa zúčastňujú akreditačné orgány zmluvných strán, napríklad prostredníctvom mechanizmov Medzinárodného združenia pre spoluprácu pri akreditácii laboratórií a Medzinárodného akreditačného fóra;

- d) nabáda k využívaniu fungujúcich medzinárodných dohôd alebo mechanizmov na harmonizáciu alebo uľahčenie akceptovania výsledkov posudzovania zhody;
- e) zabezpečí, aby sa jej pravidlami a postupmi zbytočne neobmedzoval výber hospodárskych subjektov spomedzi orgánov posudzovania zhody určených jej orgánmi pre konkrétny výrobok alebo súbor výrobkov;
- f) zabezpečí, aby činnosti jej akreditačných orgánov boli v súlade s medzinárodnými normami pre akreditáciu a aby v tejto súvislosti nedochádzalo ku konfliktom záujmov medzi akreditačnými orgánmi a orgánmi posudzovania zhody v súvislosti s ich činnosťami v oblasti zhody vrátane zamestnancov;
- g) zabezpečí, aby orgány posudzovania zhody vykonávali svoje činnosti tak, aby sa predchádzalo konfliktom záujmov ovplyvňujúcim výsledok posúdenia zhody;
- h) umožní orgánom posudzovania zhody využívať subdodávateľov na vykonávanie skúšok alebo inšpekcií v súvislosti s posudzovaním zhody vrátane subdodávateľov so sídlom na území druhej zmluvnej strany. Žiadne z ustanovení tohto písmena sa nevykladá tak, že by sa zmluvnej strane zakazovalo požadovať, aby subdodávatelia spĺňali tie isté požiadavky, aké musí spĺňať orgán posudzovania zhody, s ktorým majú títo subdodávatelia zmluvy, aby mohol sám vykonať zmluvne zadané skúšky alebo inšpekciu, a
- i) zabezpečí, aby sa údaje o orgánoch, ktoré boli určené na vykonanie takéhoto posudzovania zhody, vrátane rozsahu určenia uverejnili online.

4. Žiadnym z ustanovení tohto článku sa nebráni zmluvnej strane požadovať, aby posudzovanie zhody týkajúce sa konkrétnych výrobkov vykonávali určené vládne orgány zmluvnej strany. Ak zmluvná strana požaduje vykonanie posúdenia zhody svojimi určenými vládnymi orgánmi, daná zmluvná strana:

- a) obmedzí poplatky za posudzovanie zhody na približné náklady na poskytované služby a v nadväznosti na žiadosť žiadateľa o posúdenie zhody vysvetlí, akým spôsobom sú všetky poplatky, ktoré za takéto posudzovanie zhody ukladá, obmedzené na približné náklady na poskytované služby, a
- b) zabezpečí, aby poplatky za posudzovanie zhody boli v prípade, že nie sú uverejnené, k dispozícii na požiadanie.

5. Bez ohľadu na odseky 1, 3 a 4 tohto článku v oblastiach uvedených v prílohe 9-A [Akceptovanie posudzovania zhody (dokumenty)], v súvislosti s ktorými Únia akceptuje vyhlásenie dodávateľa o zhode, Nový Zéland, ak považuje posúdenie zhody nevykonané prvou stranou za potrebné ako záruku, že výrobok vyhovuje požiadavkám technických predpisov Nového Zélandu, akceptuje:

- a) osvedčenia a skúšobné protokoly vydané orgánmi posudzovania zhody so sídlom na území Únie, ktoré boli akreditované akreditačným orgánom, ktorý je členom medzinárodných mechanizmov o vzájomnom uznávaní Medzinárodného združenia pre spoluprácu pri akreditácii laboratórií alebo Medzinárodného akreditačného fóra, prípadne ich nástupcov, alebo ktoré sú inak uznané podľa technických predpisov Nového Zélandu, alebo
- b) pokiaľ ide o aspekty elektrickej bezpečnosti a elektromagnetickej kompatibility, osvedčenia a skúšobné protokoly vydané orgánmi posudzovania zhody so sídlom na území Únie a v rámci systému IEC pre schémy posudzovania zhody v prípade elektrotechnických zariadení a komponentov (*IEC System for Conformity Assessment Schemes for Electrotechnical Equipment and Components, IECEE*) a schémy certifikačných orgánov (*Certification Body, CB*) .

6. Vyhlásenie dodávateľa o zhode je potvrdenie zhody vykonané prvou stranou, ktoré vydal¹ výrobca alebo iná autorizovaná prvá strana na svoju výhradnú zodpovednosť, na základe výsledkov vhodného typu činnosti posúdenia zhody a s výnimkou povinného posúdenia treťou stranou.

7. Zmluvné strany spolupracujú v oblasti vzájomného uznávania v súlade s dohodou o vzájomnom uznávaní v súvislosti s posudzovaním zhody medzi Európskym spoločenstvom a Novým Zélandom² podpísanou 25. júna 1998 vo Wellingtone. Zmluvné strany sa takisto môžu rozhodnúť, že v súlade s príslušnými ustanoveniami uvedenej zmluvy rozšíria jej rozsah pôsobnosti, pokiaľ ide o výrobky, uplatniteľné regulačné požiadavky alebo uznané orgány posudzovania zhody.

ČLÁNOK 9.8

Transparentnosť

1. Okrem prípadov, keď vzniknú alebo hrozí, že vzniknú naliehavé problémy týkajúce sa bezpečnosti, zdravia, ochrany životného prostredia alebo národnej bezpečnosti, každá zmluvná strana umožňuje druhej zmluvnej strane predkladať písomné pripomienky k oznámeným navrhovaným technickým predpisom a postupom posudzovania zhody v lehote najmenej 60 dní odo dňa zaslania oznámenia o takýchto predpisoch alebo postupoch do centrálného registra oznámení WTO. Zmluvná strana ústretovo zväži odôvodnenú žiadosť o predĺženie tejto lehoty na predkladanie pripomienok.

¹ Podľa technických predpisov každej zmluvnej strany.

² Ú. v. EÚ L 229, 17.8.1998, s. 62.

2. Ak oznamovaný text nie je v niektorom z úradných jazykov WTO, každá zmluvná strana poskytne podrobný a komplexný opis obsahu navrhovaného technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody vo formáte oznámenia WTO.
3. Ak zmluvná strana dostane písomné pripomienky k navrhovanému technickému predpisu alebo postupu posudzovania zhody od druhej zmluvnej strany:
 - a) na požiadanie druhej zmluvnej strany vždy, keď je to možné, prediskutuje písomné pripomienky za účasti svojho príslušného regulačného orgánu v čase, keď pripomienky možno vziať do úvahy, a
 - b) písomne odpovie na významné alebo podstatné otázky uvedené v pripomienkach najneskôr v deň uverejnenia technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody.
4. Každá zmluvná strana sprístupní verejnosti, pokiaľ možno uverejnením na webovom sídle, svoje odpovede na významné alebo podstatné otázky uvedené v pripomienkach doručených od ostatných členov WTO k jej oznámeniu súvisiacemu s technickými prekážkami obchodu uvedenému v odseku 1 o návrhu technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody.
5. Zmluvná strana na žiadosť druhej zmluvnej strany poskytne informácie o cieľoch a dôvodoch každého technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody, ktorý prijala alebo zamýšľa prijať.
6. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby technické predpisy a postupy posudzovania zhody, ktoré prijala, boli uverejnené online a prístupné bezplatne.

7. Každá zmluvná strana poskytuje informácie o prijatí a nadobudnutí platnosti daného technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody a prijatom konečnom znení prostredníctvom dodatku k pôvodnému oznámeniu pre WTO.
8. Nadväzujúc na článok 2.12 dohody TBT sa pod pojmom „primeraný interval“ rozumie obdobie najmenej šiestich mesiacov s výnimkou prípadov, keď by takýto interval nebol účinný na splnenie sledovaných legitímnych cieľov.
9. Zmluvná strana zväži primeranú žiadosť druhej zmluvnej strany, ktorá jej bola doručená pred uplynutím pripomienkovacej lehoty uvedenej v odseku 1 v nadväznosti na zaslanie do centrálného registra oznámení WTO, o predĺženie lehoty medzi prijatím technického predpisu a dňom nadobudnutia jeho platnosti, s výnimkou prípadov, keby odklad nebol účinný na splnenie sledovaných legitímnych cieľov.

ČLÁNOK 9.9

Značenie a označovanie

1. Technický predpis zmluvnej strany môže obsahovať alebo sa ním môžu výlučne riešiť požiadavky týkajúce sa značenia alebo označovania. V takýchto prípadoch sa na uvedené technické predpisy uplatňujú príslušné zásady uvedené v článku 2.2 dohody TBT.
2. Ak zmluvná strana vyžaduje povinné značenie alebo označovanie výrobkov:
 - a) v čo najväčšom možnom rozsahu vyžaduje iba informácie, ktoré sú relevantné pre spotrebiteľov alebo používateľov výrobku alebo ktoré svedčia o zhode výrobku s povinnými technickými požiadavkami;

- b) nevyžaduje žiadne predchádzajúce schválenie, registráciu ani certifikáciu značení alebo označení výrobkov, ani žiadnu úhradu poplatku ako predchádzajúcu podmienku na uvedenie výrobkov, ktoré inak spĺňajú jej povinné technické požiadavky, na svoj trh, okrem prípadov, keď je to nevyhnutné z hľadiska rizika výrobkov alebo rizika tvrdení na značeniach a označeniach pre zdravie alebo život ľudí, zvierat alebo rastlín, pre životné prostredie či pre národnú bezpečnosť;
- c) ak vyžaduje od hospodárskych subjektov používanie jedinečného identifikačného čísla, vydá takéto číslo hospodárskym subjektom druhej zmluvnej strany bez zbytočného odkladu a na nediskriminačnom základe;
- d) za predpokladu, že značenie a označovanie výrobku sú v súlade s regulačnými požiadavkami dovážajúcej zmluvnej strany a nie sú vzhľadom na ne zavádzajúce, rozporuplné ani mätúce, povolí¹:
 - i) informácie aj v iných jazykoch popri jazyku požadovanom dovážajúcou zmluvnou stranou;
 - ii) medzinárodne akceptované nomenklatúry, piktogramy, symboly alebo grafické prvky a
 - iii) dodatočné informácie popri tých, ktoré sa vyžadujú v dovážajúcej zmluvnej strane;

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že toto písmeno sa vzťahuje na dovážajúcu zmluvnú stranu.

- e) akceptuje, že označovanie vrátane doplnkového označovania alebo opráv označovania sa uskutočňuje na území dovážajúcej zmluvnej strany v súlade s jej príslušnými predpismi a postupmi ako alternatíva k označovaniu vo vyvážajúcej zmluvnej strane, pokiaľ takéto označovanie nie je potrebné vzhľadom na legitímne ciele uvedené v článku 2.2 dohody TBT, a
 - f) ak usúdi, že legitímne ciele uvedené v článku 2.2 dohody TBT nebudú ohrozené, usiluje sa akceptovať skôr dočasné alebo odstrániteľné označenia, alebo značenie či označovanie v sprievodnej dokumentácii, než by vyžadovala značenia alebo označenia fyzicky pripojené k výrobku.
3. Odsek 2 tohto článku sa neuplatňuje na značenie ani označovanie liekov a zdravotníckych pomôcok v zmysle zákonov a iných právnych predpisov zmluvnej strany.

ČLÁNOK 9.10

Spolupráca v oblasti dohľadu nad trhom, bezpečnosti a súladu nepotravinových výrobkov

1. Na účely tohto článku pojem „dohľad nad trhom“ znamená činnosti vykonávané a opatrenia prijímané verejnými orgánmi vrátane opatrení prijatých v spolupráci s hospodárskymi subjektmi na základe postupov zmluvnej strany s cieľom umožniť tejto zmluvnej strane monitorovať alebo riešiť bezpečnosť výrobkov alebo ich súlad s požiadavkami stanovenými v jej zákonoch a iných právnych predpisoch.

2. Zmluvné strany uznávajú význam spolupráce v oblasti dohľadu nad trhom, bezpečnosti a súladu nepotravinových výrobkov na uľahčenie obchodu a ochranu spotrebiteľov a ostatných používateľov a význam budovania vzájomnej dôvery založenej na výmene informácií.
3. Každá zmluvná strana zabezpečí:
 - a) nestranné a nezávislé vykonávanie funkcií dohľadu nad trhom od funkcií posudzovania zhody s cieľom vyhnúť sa konfliktom záujmov¹ a
 - b) neexistenciu akéhokoľvek záujmu, ktorý by ovplyvňoval nestrannosť orgánov dohľadu nad trhom pri výkone kontroly hospodárskych subjektov alebo dohľadu nad nimi.
4. Zmluvné strany môžu spolupracovať a vymieňať si informácie v oblasti dohľadu nad trhom, bezpečnosti a súladu nepotravinových výrobkov, a to najmä pokiaľ ide o:
 - a) činnosti a opatrenia v oblasti dohľadu nad trhom a presadzovania práva;
 - b) metódy posudzovania rizika a skúšania výrobkov;
 - c) koordinované stiahnutie výrobkov z používania alebo iné podobné opatrenia;

¹ Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa zaviedli záruky na zaistenie nestrannosti a neexistencie konfliktov záujmov v prípade, že funkcia dohľadu nad trhom a funkcia posudzovania zhody sú zverené jedinému subjektu.

- d) vedecké, technické a regulačné záležitosti zamerané na zlepšenie bezpečnosti a súladu nepotravinových výrobkov;
- e) nové otázky, ktoré majú zásadný význam pre zdravie a bezpečnosť;
- f) činnosti súvisiace s normalizáciou a
- g) výmenu úradníkov.

5. Únia môže Novému Zélandu poskytnúť vybrané informácie zo svojho systému na rýchlu výmenu informácií o nebezpečných nepotravinových výrobkoch, pokiaľ ide o spotrebiteľské výrobky uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2001/95/ES¹ alebo v systéme, ktorý ho nahradí, a Nový Zéland môže poskytnúť Únii vybrané informácie o bezpečnosti nepotravinových spotrebiteľských výrobkov a o ochranných, reštriktívnych a nápravných opatreniach prijatých v súvislosti so spotrebiteľskými výrobkami, ako sa uvádza v príslušných právnych predpisoch Nového Zélandu. Výmena informácií môže mať podobu:

- a) výmeny *ad hoc* v riadne odôvodnených prípadoch alebo
- b) systematickej výmeny na základe dojednania stanoveného rozhodnutím Výboru pre obchod podľa prílohy 9-C [Dojednanie uvedené v článku 9.10 ods. 5 písm. b) o systematickej výmene informácií týkajúcich sa bezpečnosti nepotravinových výrobkov a súvisiacich ochranných, reštriktívnych a nápravných opatrení].

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/95/ES z 3. decembra 2001 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov (Ú. v. ES L 11, 15.1.2002, s. 4).

6. Výbor pre obchod môže prijať rozhodnutie s cieľom stanoviť podľa prílohy 9-D [Dojednanie uvedené v článku 9.10 ods. 6 o pravidelnej výmene informácií týkajúcich sa opatrení prijatých v súvislosti s nevyhovujúcimi nepotravinovými výrobkami iných, ako sú tie, ktoré sa uvádzajú v článku 9.10 ods. 5 písm. b)] dojednanie o pravidelnej výmene informácií, a to aj elektronickými prostriedkami, týkajúcich sa opatrení prijatých v súvislosti s nevyhovujúcimi nepotravinovými výrobkami iných, ako sú tie, ktoré sa uvádzajú v odseku 5 tohto článku.
7. Každá zmluvná strana využíva informácie získané podľa odsekov 4, 5 a 6 výlučne na účely ochrany spotrebiteľov, zdravia, bezpečnosti alebo životného prostredia.
8. Každá zmluvná strana zaobchádza s informáciami získanými podľa odsekov 4, 5 a 6 ako s dôvernými.
9. V dojednaniach uvedených v odseku 5 písm. b) a odseku 6 sa určuje druh informácií, ktoré sa majú vymieňať, spôsoby výmeny a uplatňovanie pravidiel ochrany dôverných údajov a ochrany osobných údajov.
10. Výbor pre obchod má právomoc prijímať rozhodnutia s cieľom určiť alebo zmeniť dojednania uvedené v prílohách 9-C [Dojednanie uvedené v článku 9.10 ods. 5 písm. b) o systematickej výmene informácií týkajúcich sa bezpečnosti nepotravinových výrobkov a súvisiacich ochranných, reštriktívnych a nápravných opatrení] a 9-D [Dojednanie uvedené v článku 9.10 ods. 6 o pravidelnej výmene informácií týkajúcich sa opatrení prijatých v súvislosti s nevyhovujúcimi nepotravinovými výrobkami iných, ako sú tie, ktoré sa uvádzajú v článku 9.10 ods. 5 písm. b)].

ČLÁNOK 9.11

Technické rokovania a konzultácie

1. Ak sa zmluvná strana domnieva, že návrh alebo navrhovaný technický predpis alebo postup posudzovania zhody druhej zmluvnej strany môže mať značný nepriaznivý vplyv na obchod medzi zmluvnými stranami, môže požiadať o uskutočnenie rokovaní o tejto veci. Žiadosť sa podáva v písomnej forme a musí sa v nej určiť:

- a) sporné opatrenie;
- b) ustanovenia tejto kapitoly, ktorých sa obavy týkajú, a
- c) dôvody žiadosti vrátane opisu obáv žiadajúcej strany, pokiaľ ide o opatrenie.

2. Zmluvná strana doručí svoju žiadosť koordinátorovi pre kapitolu o technických prekážkach obchodu druhej zmluvnej strany určenému podľa článku 9.14 (Koordinátor pre kapitolu o technických prekážkach obchodu).

3. Na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany sa zmluvné strany stretnú, aby do 60 dní odo dňa doručenia žiadosti prerokovali obavy uvedené v žiadosti, a to osobne alebo prostredníctvom akýchkoľvek komunikačných prostriedkov vrátane telefónu, videokonferencie alebo iných elektronických komunikačných prostriedkov, a usilujú sa vyriešiť danú vec čo najrýchlejšie. Ak sa žiadajúca zmluvná strana domnieva, že záležitosť je naliehavá, môže požiadať, aby sa akékoľvek stretnutie uskutočnilo v kratšom časovom rámci. V takýchto prípadoch odpovedajúca zmluvná strana ústretovo zväží takúto žiadosť.

4. Zmluvná strana môže požiadať druhú zmluvnú stranu o konzultácie o akejkoľvek záležitosti vyplývajúcej z tejto kapitoly, a to doručením písomnej žiadosti koordinátorovi pre kapitolu o technických prekážkach obchodu druhej zmluvnej strany. Zmluvné strany vyvinú čo najväčšie úsilie, aby v predmetnej záležitosti dospeli k vzájomne uspokojivému riešeniu.

5. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že týmto článkom nie je dotknutá 26. kapitola (Urovnávanie sporov).

ČLÁNOK 9.12

Spolupráca

1. Zmluvné strany môžu spolupracovať v konkrétnych oblastiach spoločného záujmu s cieľom odstrániť alebo obmedziť vytváranie technických prekážok obchodu alebo mu zabrániť a uľahčiť obchod medzi zmluvnými stranami, a to aj pomocou digitálnych riešení.

2. Zmluvné strany môžu spolupracovať a vymieňať si informácie v súvislosti s akýmkoľvek otázkami týkajúcimi sa prílohy 9-A [Akceptovanie posudzovania zhody (dokumenty)] vrátane jej vykonávania.

ČLÁNOK 9.13

Zákaz testovania na zvieratách

1. Každá zmluvná strana naďalej aktívne podporuje a presadzuje výskum, vývoj, validáciu a regulačné akceptovanie alternatívnych metód k testovaniu na zvieratách.

2. Každá zmluvná strana akceptuje na účely posúdenia bezpečnosti výrobkov zahrnutých do vymedzenia pojmu „kozmetický výrobok“ v jej jurisdikcii výsledky testov získané z validovaných alternatívnych metód k testovaniu na zvieratách.

3. Zmluvná strana nevyžaduje, aby bol výrobok zahrnutý do vymedzenia pojmu „kozmetický výrobok“ v jej jurisdikcii testovaný na zvieratách v záujme určenia bezpečnosti takéhoto výrobku.

ČLÁNOK 9.14

Koordinátor pre kapitolu o technických prekážkach obchodu

1. Každá zmluvná strana určí koordinátora pre kapitolu o technických prekážkach obchodu a druhej zmluvnej strane oznámi jeho kontaktné údaje. Každá zmluvná strana bezodkladne zašle oznámenie druhej zmluvnej strane v prípade akejkol'vek zmeny týchto kontaktných údajov.

2. Koordinátori pre kapitolu o technických prekážkach obchodu spolupracujú s cieľom uľahčiť vykonávanie tejto kapitoly a spoluprácu medzi zmluvnými stranami vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa technických prekážok obchodu. Na tento účel a v súlade s vnútornými postupmi každej zmluvnej strany majú koordinátori pre kapitolu o technických prekážkach obchodu konkrétne tieto povinnosti:

a) monitorovanie vykonávania a správy tejto kapitoly, okamžité riešenie akejkol'vek otázky, ktorú predloží ktorákoľvek zmluvná strana, týkajúcej sa vypracovania, prijatia, uplatňovania alebo presadzovania technických predpisov, noriem alebo postupov posudzovania zhody a na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany uskutočňovanie konzultácií o akejkol'vek záležitosti vyplývajúcej z tejto kapitoly;

- b) posilňovanie spolupráce pri vypracúvaní a zlepšovaní technických predpisov, noriem a postupov posudzovania zhody;
 - c) organizovanie technických rokovaní alebo konzultácií uvedených v článku 9.11 (Technické rokovania a konzultácie);
 - d) v relevantných prípadoch organizovanie zriadenia pracovných skupín¹ a
 - e) výmena informácií o vývoji na mimovládnych, regionálnych a mnohostranných fórach, pokiaľ ide o technické predpisy, normy a postupy posudzovania zhody.
3. Koordinátori pre kapitolu o technických prekážkach obchodu navzájom komunikujú akýmkoľvek dohodnutým spôsobom, ktorý je vhodný na plnenie ich povinností.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že o zriadení pracovných skupín ako takých môže rozhodnúť len Výbor pre obchod podľa článku 24.2 ods. 2 písm. a) (Funkcie Výboru pre obchod).

10. KAPITOLA

OBCHOD SO SLUŽBAMI A INVESTÍCIE

ODDIEL A

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 10.1

Ciele

1. Zmluvné strany potvrdzujú svoj záväzok vytvoriť lepšie prostredie pre rozvoj obchodu a investícií medzi sebou týmto stanovujú mechanizmy nevyhnutné na postupnú vzájomnú liberalizáciu obchodu so službami a investícií.
2. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú právo oboch zmluvných strán na reguláciu na svojom území s cieľom dosiahnuť legitímne ciele politiky, ako je ochrana života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, sociálne služby, verejné vzdelávanie, bezpečnosť, životné prostredie vrátane zmeny klímy, verejná morálka, sociálna ochrana alebo ochrana spotrebiteľa, dobré životné podmienky zvierat, ochrana súkromia a údajov, podpora a ochrana kultúrnej rozmanitosti a v prípade Nového Zélandu presadzovanie a ochrana práv, záujmov, povinností a zodpovedností Maori.

ČLÁNOK 10.2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa neuplatňuje na opatrenia týkajúce sa fyzických osôb zmluvnej strany, ktoré sa usilujú o prístup na trh práce druhej zmluvnej strany, ani na opatrenia v súvislosti so štátnou príslušnosťou alebo občianstvom, pobytom alebo zamestnaním na trvalom základe.
2. Touto kapitolou sa nebráni zmluvnej strane, aby uplatňovala opatrenia na regulovanie vstupu fyzických osôb na jej územie alebo na regulovanie ich prechodného pobytu na jej území vrátane opatrení nevyhnutných na ochranu celistvosti jej hraníc a na zabezpečenie zákonného pohybu fyzických osôb cez tieto hranice, ak sa takéto opatrenia neuplatňujú spôsobom, ktorým sa zrušujú alebo obmedzujú výhody, ktoré druhej zmluvnej strane vyplývajú z tejto kapitoly¹.
3. Táto kapitola sa neuplatňuje na:
 - a) služby leteckej dopravy alebo súvisiace služby na podporu služieb leteckej dopravy² okrem týchto služieb:
 - i) služby súvisiace s opravou a údržbou lietadiel;

¹ Samotná skutočnosť, že sa v prípade fyzických osôb z určitých krajín vyžaduje vízum, zatiaľ čo v prípade fyzických osôb z iných krajín nie, sa nepovažuje za zrušenie alebo obmedzenie výhod vyplývajúcich z tejto kapitoly.

² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že „služby leteckej dopravy alebo súvisiace služby na podporu služieb leteckej dopravy“ zahŕňajú tieto služby: služby poskytované s využitím lietadla, ktorých primárnym účelom nie je doprava tovaru alebo cestujúcich, ako sú hasenie požiaru zo vzduchu, letecký výcvik, vyhliadky, postrek, prieskum, mapovanie, fotografovanie, parašutizmus, vlečenie bezmotorových lietadiel, ťažba dreva a výstavba pomocou vrtuľníka a iné letecké poľnohospodárske, priemyselné a inšpekčné služby, prenájom lietadiel s posádkou a letiskové prevádzkové služby.

- ii) služby počítačového rezervačného systému;
 - iii) služby pozemnej obsluhy;
 - iv) predaj služieb leteckej dopravy a obchodovanie s nimi a
 - v) tieto služby poskytované lietadlami s posádkou, ktorých primárnym účelom nie je doprava tovaru alebo cestujúcich: hasenie požiaru zo vzduchu; letecký výcvik; postrek; prieskum; mapovanie; fotografovanie; zážitkové letecké služby¹ a iné letecké poľnohospodárske, priemyselné a inšpekčné služby;
- b) audiovizuálne služby a
- c) vnútroštátnu námornú kobotáž².

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že „zážitkové letecké služby“ sú služby poskytované s použitím lietadiel s posádkou, pri ktorých sa používatelia zapájajú do leteckej prevádzky na účely športu alebo rekreácie, ako je let v bývalom vojenskom lietadle, v replike pôvodného lietadla alebo v historickom lietadle, lety teplovzdušnými balónmi alebo akrobatické lety.

² Bez toho, aby bol dotknutý rozsah činností, ktoré možno považovať za kobotáž podľa príslušných vnútroštátnych právnych predpisov, na účely tejto kapitoly „vnútroštátna námorná kobotáž“ zahŕňa:

- i) v prípade Únie dopravu cestujúcich alebo tovaru medzi prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa v členskom štáte a iným prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa v tom istom členskom štáte vrátane jeho kontinentálneho šelfu, ako sa stanovuje v Dohovore Organizácie Spojených národov o morskom práve podpísanom 10. decembra 1982 v Montego Bay (ďalej len „dohovor UNCLOS“), a dopravu, ktorá sa začína a končí v tom istom prístave alebo na tom istom mieste nachádzajúcom sa v členskom štáte;
- ii) v prípade Nového Zélandu prepravu cestujúcich alebo nákladu po mori medzi prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa na Novom Zélande a iným prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa na Novom Zélande a dopravu, ktorá sa začína a končí v tom istom prístave alebo na tom istom mieste nachádzajúcom sa na Novom Zélande. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že prípojné služby v zmysle článku 10.70 ods. 2 písm. d) (Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov) a premiestnenie prázdnych kontajnerov, ktoré sa neprevážajú ako spoplatnený náklad, sa na účely tejto kapitoly nepovažujú za vnútroštátnu námornú kobotáž.

ČLÁNOK 10.3

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „činnosť vykonávaná pri výkone vládnej moci“ je akákoľvek činnosť vrátane akejkoľvek služby, ktorá nie je vykonávaná ani poskytovaná na komerčnom základe ani v rámci hospodárskej súťaže s jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektmi;
- b) „služby v oblasti opráv a údržby lietadiel“ sú také činnosti, ktoré sa vykonávajú na lietadle alebo na jeho časti v čase, keď je mimo prevádzky, a ktoré nezahŕňajú traťovú údržbu;
- c) „služby počítačového rezervačného systému“ sú služby poskytované prostredníctvom počítačových systémov, ktoré obsahujú informácie o letových poriadkoch leteckých dopravcov, dostupnosti sedadiel, tarifách a pravidlách, prostredníctvom ktorých možno rezervovať alebo vystavovať letenky;
- d) „zahrnutý podnik“ je podnik na území zmluvnej strany usadený v súlade s písmenom g) priamo alebo nepriamo investorom druhej zmluvnej strany v súlade s platným právom, ktorý existoval v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody alebo ktorý sa usadil neskôr;

- e) „cezhraničný obchod so službami“ je poskytovanie služby:
- i) z územia jednej zmluvnej strany na územie druhej zmluvnej strany alebo
 - ii) na území jednej zmluvnej strany spotrebiteľovi služby druhej zmluvnej strany;
- f) „hospodárska činnosť“ je akákoľvek činnosť priemyselného, obchodného alebo odborného charakteru alebo činnosť remeselníkov vrátane poskytovania služieb, okrem činnosti uskutočňovanej pri výkone vládnej moci;
- g) „usadenie sa“ je zriadenie alebo nadobudnutie právnickej osoby, a to aj prostredníctvom kapitálovej účasti, alebo vytvorenie organizačnej zložky alebo zastupiteľskej kancelárie v zmluvnej strane s cieľom vytvoriť alebo udržiavať dlhodobé hospodárske prepojenia;
- h) „služby pozemnej obsluhy“ je poskytovanie za odplatu alebo na zmluvnom základe týchto služieb na letisku: zastúpenie leteckej spoločnosti; správa a dohľad; odbavenie cestujúcich; odbavenie batožiny; služby na odbavovacej ploche, catering; odbavenie leteckého nákladu a poštových zásielok; plnenie lietadla palivom; obsluha a čistenie lietadla; pozemná doprava a letová prevádzka, riadenie posádky a plánovanie letov. „Služby pozemnej obsluhy“ nezahŕňajú: pozemnú obsluhu pre vlastnú potrebu; bezpečnosť; opravu a údržbu lietadiel ani riadenie alebo prevádzku základnej centralizovanej infraštruktúry letiska, ako sú napríklad odnámrazovacie zariadenia, systémy distribúcie paliva, systémy na manipuláciu s batožinou a pevné dopravné systémy vnútri letiska;

- i) „investor zmluvnej strany“ je akákoľvek fyzická osoba zmluvnej strany alebo právnická osoba zmluvnej strany vrátane zmluvnej strany, ktorá chce usadiť, usádza alebo už usadila podnik v súlade s písmenom g) na území druhej zmluvnej strany;
- j) „právnická osoba zmluvnej strany“ je¹:
 - i) v prípade Únie:
 - A) právnická osoba zriadená alebo usporiadaná podľa práva Únie alebo aspoň jedného z členských štátov, ktorá vykonáva podstatnú podnikateľskú činnosť² v Únii, a
 - B) lodné spoločnosti založené mimo Únie a kontrolované fyzickými osobami členského štátu, ktorých pravidlá sú registrované v členskom štáte alebo sa plavia pod jeho vlajkou;
 - ii) v prípade Nového Zélandu:
 - A) právnická osoba zriadená alebo usporiadaná podľa práva Nového Zélandu, ktorá vykonáva podstatnú podnikateľskú činnosť na Novom Zélande, a

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že lodné spoločnosti spomenuté v tomto písmene sa považujú za právnické osoby zmluvnej strany len v súvislosti s ich činnosťami týkajúcimi sa poskytovania služieb námornej dopravy.

² V súlade s oznámením Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva WTO (dok. WT/REG39/1) Únia považuje koncept „skutočného a trvalého prepojenia“ s hospodárstvom členského štátu Únie zakotvený v článku 54 ZFEÚ za rovnocenný konceptu „podstatná podnikateľská činnosť“.

- B) lodné spoločnosti založené mimo Nového Zélandu a kontrolované fyzickými osobami Nového Zélandu, ktorých plavidlá sú registrované na Novom Zélande alebo sa plavia pod jeho vlajkou;
- k) „prevádzka“ je prevádzkovanie, riadenie, udržiavanie, používanie, držba alebo predaj, alebo iná forma nakladania s podnikom;
- l) „predaj služieb leteckej dopravy a obchodovanie s nimi“ je možnosť pre príslušného leteckého dopravcu voľne predávať a ponúkať svoje služby leteckej dopravy vrátane všetkých aspektov obchodovania, ako je prieskum trhu, inzercia a distribúcia; tento pojem však nezahŕňa tvorbu cien služieb leteckej dopravy ani príslušných podmienok;
- m) „služba“ je akákoľvek služba v ktoromkoľvek odvetví okrem služieb poskytovaných pri výkone vládnej moci a
- n) „poskytovateľ služby“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá chce poskytovať službu alebo ktorá poskytuje službu.

ODDIEL B

LIBERALIZÁCIA INVESTÍCIÍ

ČLÁNOK 10.4

Rozsah pôsobnosti

1. Tento oddiel sa uplatňuje na opatrenia zmluvnej strany, ktoré majú vplyv na usadenie sa alebo prevádzku na vykonávanie hospodárskych činností:
 - a) investormi druhej zmluvnej strany;
 - b) zahrnutými podnikmi a
 - c) na účely článku 10.9 (Výkonnostné požiadavky) akýmkoľvek podnikom na území zmluvnej strany, ktorá prijme alebo zachováva opatrenie.

2. Tento oddiel sa neuplatňuje na žiadne opatrenie zmluvnej strany v súvislosti s verejným obstarávaním tovaru alebo služieb nakupovaných na vládne účely a nie s cieľom ďalšieho komerčného predaja alebo s cieľom ich použitia v rámci poskytovania tovaru alebo služieb na komerčný predaj, a to bez ohľadu na to, či ide o „obstarávanie, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda“ v zmysle článku 14.1 ods. 4 (Začlenenie určitých ustanovení dohody GPA).

3. Články 10.5 (Prístup na trh), 10.6 (Národné zaobchádzanie), 10.7 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod) a 10.8 (Vrcholový manažment a predstavenstvo) sa neuplatňujú na subvencie ani granty poskytované zmluvnými stranami vrátane vládou podporovaných úverov, záruk a poistenia.

ČLÁNOK 10.5

Prístup na trh

Zmluvná strana neprijíma ani nezachováva, pokiaľ ide o prístup na trh prostredníctvom usadenia sa alebo prevádzky investora druhej zmluvnej strany, resp. zahrnutého podniku, či už v rámci celého svojho územia, alebo na základe územného členenia, opatrenia, ktorými sa:

- a) zavádzajú obmedzenia, pokiaľ ide o¹:
 - i) počet podnikov, ktoré môžu vykonávať určitú hospodársku činnosť, či už vo forme číselných kvót, monopolov, výlučných práv alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb;
 - ii) celkovú hodnotu transakcií alebo aktív vo forme číselných kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb;

¹ Písmeno a) body i) až iii) sa nevzťahujú na opatrenia prijaté na účely obmedzenia produkcie poľnohospodárskeho produktu alebo produktu rybníctva.

- iii) celkový počet operácií alebo celkové množstvo produkcie vyjadrené stanovenými číselnými jednotkami vo forme kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb;
 - iv) účasť zahraničného kapitálu vo forme maximálnej percentuálnej výšky držby akcií zahraničnými akcionármi alebo celkovej hodnoty jednotlivých alebo úhrnných zahraničných investícií alebo
 - v) celkový počet fyzických osôb, ktoré môžu byť zamestnané v rámci konkrétneho odvetvia, resp. ktoré môže podnik zamestnať, a ktoré sú nevyhnutné na vykonávanie hospodárskej činnosti a priamo s ňou súvisia, vo forme číselných kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb, alebo
- b) obmedzujú alebo vyžadujú konkrétne typy právnickej osoby alebo spoločného podniku, prostredníctvom ktorých môže investor druhej zmluvnej strany vykonávať hospodársku činnosť.

ČLÁNOK 10.6

Národné zaobchádzanie

Každá zmluvná strana poskytne investorom druhej zmluvnej strany a zahrnutým podnikom nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje v obdobných situáciách svojim vlastným investorom a ich podnikom, pokiaľ ide o usadenie sa a prevádzku na jej území.

ČLÁNOK 10.7

Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod

1. Každá zmluvná strana poskytne investorom druhej zmluvnej strany a zahrnutým podnikom nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje v obdobných situáciách investorom tretej krajiny a ich podnikom, pokiaľ ide o usadenie sa a prevádzku na jej území.
2. Odsek 1 sa nevykladá tak, že ukladá zmluvnej strane povinnosť rozšíriť na investorov druhej zmluvnej strany alebo na zahrnuté podniky výhodu akéhokoľvek zaobchádzania vyplývajúceho z platnej alebo budúcej dohody alebo dojednania, ktorými sa stanovuje uznávanie kvalifikácií, licencií alebo prudenciálnych požiadaviek, ako sa uvádza v článku VII dohody GATS alebo v odseku 3 prílohy o finančných službách k dohode GATS.
3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že zaobchádzanie uvedené v odseku 1 nezahŕňa postupy urovnávania sporov stanovené v iných medzinárodných dohodách.
4. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že hmotnoprávne ustanovenia v iných medzinárodných dohodách uzavretých zmluvnou stranou s treťou krajinou samy osebe nepredstavujú zaobchádzanie uvedené v odseku 1. Opatrenia zmluvnej strany podľa uvedených ustanovení môžu predstavovať takéto zaobchádzanie, a teda viesť k porušeniu tohto článku. Samotná transpozícia hmotnoprávnych ustanovení v iných medzinárodných dohodách uzavretých zmluvnou stranou s treťou krajinou do vnútroštátneho práva v rozsahu, v akom je to potrebné na ich začlenenie do vnútroštátneho právneho poriadku, sa sama osebe nepovažuje za zaobchádzanie uvedené v odseku 1.

ČLÁNOK 10.8

Vrcholový manažment a predstavenstvo

Zmluvná strana od zahrnutého podniku nevyžaduje, aby do vrcholových manažérskych pozícií alebo za členov predstavenstva vymenoval fyzické osoby určitej štátnej príslušnosti.

ČLÁNOK 10.9

Výkonnostné požiadavky

1. Zmluvná strana v súvislosti s usadením sa alebo prevádzkou akéhokoľvek podniku na svojom území neuloží ani nepresadzuje žiadne požiadavky, ani nepresadzuje žiadny záväzok alebo prísľub:
 - a) vyviezť určitú úroveň alebo percentuálny podiel tovaru alebo služieb;
 - b) dosiahnuť stanovenú úroveň alebo percentuálny podiel domáceho obsahu;
 - c) kúpiť, použiť alebo uprednostniť tovar vyrobený na jej území alebo služby, ktoré sa poskytujú na jej území, alebo nakupovať tovar alebo služby od fyzických alebo právnických osôb alebo od akýchkoľvek iných subjektov na jej území;

- d) akýmkoľvek spôsobom naviazať objem alebo hodnotu dovozu na objem alebo hodnotu vývozu alebo na sumu prílevu devíz spojených s podnikom;
- e) obmedziť na svojom území predaj tovaru alebo služieb, ktoré podnik vyrába alebo poskytuje prostredníctvom akéhokoľvek naviazania takýchto predajov na objem alebo hodnotu jej vývozu alebo na prílev devíz;
- f) previesť technológiu, výrobný proces alebo iné vlastné vedomosti na fyzickú osobu, právnickú osobu alebo na akýkoľvek iných subjekt na jej území;
- g) dodávať tovar vyrobený podnikom alebo službu, ktorú tento podnik poskytuje, na konkrétny regionálny trh alebo na svetový trh výlučne z územia uvedenej zmluvnej strany;
- h) umiestniť sídlo takéhoto podniku pre určitý región alebo svetový trh na jej území;
- i) zamestnať stanovený počet alebo percentuálny podiel fyzických osôb uvedenej zmluvnej strany;
- j) dosiahnuť stanovenú úroveň alebo hodnoty výskumu a rozvoja na jej území;
- k) obmedziť vývoz alebo predaj na vývoz alebo

- l) pokiaľ ide o akúkoľvek licenčnú zmluvu¹ existujúcu v čase uloženia alebo presadenia požiadavky, resp. presadenia akéhokoľvek záväzku alebo príslubu, alebo pokiaľ ide o akúkoľvek budúcu licenčnú zmluvu slobodne uzavretú medzi podnikom a fyzickou alebo právnickou osobou alebo akýmkoľvek iným subjektom na jej území, ak sa požiadavka ukladá alebo presadzuje spôsobom, resp. ak sa záväzok alebo príslub presadzuje spôsobom, ktorý predstavuje priamy zásah do takejto licenčnej zmluvy výkonom inej štátnej moci zmluvnej strany, ako je jej súdna moc², prijať:
- i) stanovenú sadzbu alebo sumu licenčného poplatku v rámci licenčnej zmluvy alebo
 - ii) stanovenú dobu trvania platnosti licenčnej zmluvy.
2. Zmluvná strana nepodmieni získanie výhody alebo pokračovanie v poskytovaní výhody³, pokiaľ ide o usadenie sa alebo prevádzku podniku na jej území, splnením niektorej z týchto požiadaviek:
- a) dosiahnuť stanovenú úroveň alebo percentuálny podiel domáceho obsahu;
 - b) kúpiť, použiť alebo uprednostniť tovar vyrobený na jej území alebo služby, ktoré sa poskytujú na jej území, alebo nakupovať tovar alebo služby od fyzických alebo právnických osôb alebo od akýchkoľvek iných subjektov na jej území;

¹ „Licenčná zmluva“ je akákoľvek zmluva týkajúca sa licencovania technológií, výrobného procesu alebo iných vlastných vedomostí.

² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že písmeno l) sa neuplatní, ak ide o licenčnú zmluvu uzatvorenú medzi podnikom a danou zmluvnou stranou.

³ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že podmienenie získania výhody alebo pokračovanie v poskytovaní výhody nepredstavuje požiadavku alebo záväzok na účely odseku 1.

- c) akýmkoľvek spôsobom naviazať objem alebo hodnotu dovozu na objem alebo hodnotu vývozu alebo na sumu prílevu devíz spojených s podnikom;
- d) obmedziť na svojom území predaj tovaru alebo služieb, ktoré podnik vyrába alebo poskytuje prostredníctvom akéhokoľvek naviazania takýchto predajov na objem alebo hodnotu jej vývozu alebo na prílev devíz, alebo
- e) obmedziť vývoz alebo predaj na vývoz.

3. Odsek 2 sa nevykladá tak, že zmluvnej strane sa bráni v tom, aby podmienila získanie výhody alebo pokračovanie v poskytovaní výhody, pokiaľ ide o usadenie sa alebo prevádzku akéhokoľvek podniku na jej území, dodržaním požiadavky umiestniť výrobu, poskytovať službu, vzdelávať alebo zamestnať pracovníkov, postaviť alebo rozšíriť osobitné zariadenia, resp. uskutočňovať výskum a vývoj na jej území.

4. Odsek 1 písm. f) a l) sa neuplatňujú, keď:

- a) požiadavku ukladá alebo presadzuje, resp. záväzok alebo prísl'ub presadzuje súd, správny súd alebo orgán na ochranu hospodárskej súťaže podľa práva hospodárskej súťaže danej zmluvnej strany v záujme zabránenia narušeniu hospodárskej súťaže alebo jeho nápravy alebo
- b) zmluvná strana povolí využitie práva duševného vlastníctva v súlade s článkom 31 alebo 31a dohody TRIPS alebo prijme, resp. zachováva opatrenia vyžadujúce sprístupnenie údajov alebo iných dôverných informácií, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti článku 39 dohody TRIPS a ktoré sú v súlade s uvedeným článkom.

5. Odsek 1 písm. a) až c) a odsek 2 písm. a) a b) sa neuplatňujú na kvalifikačné požiadavky na tovar alebo služby, pokiaľ ide o účasť na programoch podpory vývozu a programoch zahraničnej pomoci.
6. Odsek 2 písm. a) a b) sa neuplatňujú na požiadavky uložené dovážajúcou zmluvnou stranou týkajúce sa obsahu tovaru, ktorý je potrebný, aby sa tento tovar mohol kvalifikovať na preferenčné sadzby alebo preferenčné kvóty.
7. Odsek 1 písm. l) sa neuplatňuje v prípade, že požiadavku ukladá alebo presadzuje, resp. záväzok alebo prísľub presadzuje súd ako primeranú odmenu podľa právnych predpisov zmluvnej strany v oblasti autorského práva.
8. Týmto článkom nie sú dotknuté povinnosti zmluvnej strany, ktoré jej vyplývajú z dohody o založení WTO.
9. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že odseky 1 a 2 sa neuplatňujú na žiadny iný záväzok, prísľub alebo požiadavku, než sú tie, ktoré sú uvedené v týchto odsekoch¹.
10. Tento článok sa neuplatňuje na usadenie sa ani prevádzku poskytovateľa finančných služieb.
11. Pokiaľ ide o výkonnostné požiadavky týkajúce sa poskytovateľov finančných služieb, zmluvné strany rokujú o pravidlách týkajúcich sa výkonnostných požiadaviek v súvislosti s usadením sa alebo prevádzkou poskytovateľa finančných služieb.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že tento článok sa nevykladá tak, že sa od zmluvnej strany vyžaduje, aby povolila cezhraničné poskytovanie konkrétnej služby, ak daná zmluvná strana prijme alebo zachová obmedzenia alebo zákazy poskytovania tejto služby, ktoré sú v súlade s jej výhradami uvedenými v prílohe 10-A (Platné opatrenia) alebo prílohe 10-B (Budúce opatrenia).

12. Do 180 dní odo dňa, keď zmluvné strany úspešne vyrokovali pravidlá týkajúce sa výkonnostných požiadaviek podľa odseku 11 tohto článku, Výbor pre obchod zmení odsek 1 tohto článku rozhodnutím o začlenení uvedených pravidiel týkajúcich sa výkonnostných požiadaviek do tohto článku a môže podľa potreby zmeniť nesúladne opatrenia každej zmluvnej strany uvedené v prílohe 10-A (Platné opatrenia) a prílohe 10-B (Budúce opatrenia). Tento článok sa následne uplatňuje na usadenie sa a prevádzku poskytovateľa finančných služieb.

ČLÁNOK 10.10

Nesúladne opatrenia

1. Články 10.5 (Prístup na trh), 10.6 (Národné zaobchádzanie), 10.7 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod), 10.8 (Vrcholový manažment a predstavenstvo) a 10.9 (Výkonnostné požiadavky) sa neuplatňujú na:

a) žiadne platné nesúladne opatrenie zmluvnej strany na úrovni:

i) v prípade Únie:

A) Únie, ako sa vymedzuje v listine Únie v prílohe 10-A (Platné opatrenia);

B) ústrednej vlády členského štátu, ako sa vymedzuje v listine Únie v prílohe 10-A (Platné opatrenia);

C) regionálnej vlády členského štátu, ako sa vymedzuje v listine Únie v prílohe 10-A (Platné opatrenia), ani

D) inej miestnej vlády ako tej, ktorá sa uvádza v písmene c), a

ii) v prípade Nového Zélandu:

A) ústrednej vlády, ako sa vymedzuje v listine Nového Zélandu v prílohe 10-A (Platné opatrenia), ani

B) miestnej vlády;

b) pokračovanie v uplatňovaní alebo rýchle obnovenie uplatňovania akéhokoľvek platného nesúladného opatrenia uvedeného v písmene a) alebo

c) úpravu alebo zmenu akéhokoľvek platného nesúladného opatrenia uvedeného v písmenách a) a b) v rozsahu, v akom sa tým neznižuje miera súladu takéhoto opatrenia v jeho podobe bezprostredne pred úpravou alebo zmenou s článkami 10.5 (Prístup na trh), 10.6 (Národné zaobchádzanie), 10.7 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod), 10.8 (Vrcholový manažment a predstavenstvo) alebo 10.9 (Výkonnostné požiadavky).

2. Články 10.5 (Prístup na trh), 10.6 (Národné zaobchádzanie), 10.7 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod), 10.8 (Vrcholový manažment a predstavenstvo) a 10.9 (Výkonnostné požiadavky) sa neuplatňujú na opatrenie zmluvnej strany, pokiaľ ide o odvetvia, pododvetvia alebo činnosti uvedené v jej listine v prílohe 10-B (Budúce opatrenia).

3. Zmluvná strana nesmie na základe žiadneho opatrenia, ktoré bolo prijaté po dátume nadobudnutia platnosti tejto dohody a na ktoré sa vzťahuje jej listina v prílohe 10-B (Budúce opatrenia), požadovať, aby investor druhej zmluvnej strany z dôvodu svojej štátnej príslušnosti predal alebo inak scudzil svoju investíciu existujúcu v čase nadobudnutia účinnosti daného opatrenia.

4. Články 10.6 (Národné zaobchádzanie) a 10.7 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod) sa neuplatňujú na žiadne opatrenie, ktoré predstavuje výnimku alebo odchýlku od ustanovení článku 3 alebo článku 4 dohody TRIPS, ako sa osobitne stanovuje v článkoch 3 až 5 uvedenej dohody.

ČLÁNOK 10.11

Požiadavky na informácie

Bez ohľadu na články 10.6 (Národné zaobchádzanie) a 10.7 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod) môže zmluvná strana požadovať od investora druhej zmluvnej strany alebo jeho zahrnutého podniku, aby poskytli informácie týkajúce sa tohto zahrnutého podniku výlučne na informačné alebo štatistické účely. Zmluvná strana chráni také informácie, ktoré sú dôverné, pred prípadným sprístupnením, ktoré by mohlo poškodiť konkurenčné postavenie investora alebo zahrnutého podniku. Žiadne z ustanovení tohto článku sa nevykladá tak, že zmluvnej strane sa ním bráni, aby inak získala alebo sprístupnila informácie v súvislosti s nestranným uplatňovaním svojich právnych predpisov v dobrej viere.

ČLÁNOK 10.12

Odopretie výhod

Zmluvná strana môže odoprieť výhody vyplývajúce z tohto oddielu investorovi druhej zmluvnej strany alebo zahrnutému podniku, ak odopierajúca zmluvná strana prijme alebo zachová opatrenia týkajúce sa udržiavania medzinárodného mieru a bezpečnosti vrátane ochrany ľudských práv:

- a) ktorými sa zakazujú transakcie s týmto investorom alebo zahrnutým podnikom alebo
- b) ktoré by boli porušené alebo obchádzané, ak by sa výhody tohto oddielu poskytli tomuto investorovi alebo zahrnutému podniku, a to aj v prípade, že opatreniami sa zakazujú transakcie s fyzickou alebo právnickou osobou, ktorá vlastní alebo kontroluje daného investora alebo zahrnutý podnik.

ODDIEL C

CEZHRANIČNÝ OBCHOD SO SLUŽBAMI

ČLÁNOK 10.13

Rozsah pôsobnosti

1. Tento oddiel sa uplatňuje na opatrenia zmluvnej strany, ktoré majú vplyv na cezhraničný obchod so službami poskytovateľov služieb druhej zmluvnej strany.

2. Tento oddiel sa neuplatňuje na:
- a) žiadne opatrenie zmluvnej strany v súvislosti s verejným obstarávaním tovaru alebo služieb nakupovaných na vládne účely a nie s cieľom ďalšieho komerčného predaja alebo s cieľom ich použitia v rámci poskytovania tovaru alebo služieb na komerčný predaj, a to bez ohľadu na to, či ide o obstarávanie, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda v zmysle článku 14.1 ods.4 (Začlenenie určitých ustanovení dohody GPA), ani
 - b) subvencie alebo granty poskytované zmluvnými stranami vrátane vládou podporovaných úverov, záruk a poistenia.

ČLÁNOK 10.14

Prístup na trh

Zmluvná strana neprijme ani nezachová, či už v rámci celého svojho územia, alebo na základe územného členenia, opatrenie, ktorým sa:

- a) zavádzajú obmedzenia, pokiaľ ide o:
 - i) počet poskytovateľov služieb, či už formou číselných kvót, monopolov, výhradných poskytovateľov služieb alebo požiadaviek na test hospodárskych potrieb;
 - ii) celkovú hodnotu transakcií súvisiacich so službami alebo celkovú hodnotu aktív vo forme číselných kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb alebo

- iii) celkový počet operácií súvisiacich so službami alebo celkové množstvo produkcie služieb vyjadrené stanovenými číselnými jednotkami vo forme kvót alebo požiadavky na test hospodárskych potrieb, alebo
- b) obmedzujú alebo vyžadujú konkrétne typy právnickej osoby alebo spoločného podniku, prostredníctvom ktorých môže dodávateľ poskytovať službu.

ČLÁNOK 10.15

Miestne zastúpenie

Zmluvná strana od poskytovateľa služieb druhej zmluvnej strany ako podmienku cezhraničného obchodu so službami nevyžaduje, aby na jej území zriadil alebo udržiaval zastupiteľskú kanceláriu alebo akúkoľvek formu podniku ani aby mal na ňom pobyt.

ČLÁNOK 10.16

Národné zaobchádzanie

1. Každá zmluvná strana poskytne službám a poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje v obdobných situáciách svojim vlastným službám a poskytovateľom služieb¹.

¹ Žiadne z ustanovení tohto článku sa nevykladá tak, že sa od ktorejkoľvek zmluvnej strany vyžaduje, aby kompenzovala prirodzené konkurenčné nevýhody, ktoré vyplývajú zo zahraničnej povahy príslušných služieb alebo poskytovateľov služieb.

2. Zmluvná strana môže splniť požiadavku odseku 1 tak, že poskytne službám a poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany buď formálne rovnaké zaobchádzanie, alebo zaobchádzanie formálne odlišné od zaobchádzania, ktoré poskytuje svojim vlastným službám a poskytovateľom služieb.

3. Formálne rovnaké alebo formálne odlišné zaobchádzanie sa považuje za menej priaznivé, ak sa ním menia podmienky hospodárskej súťaže v prospech služieb alebo poskytovateľov služieb zmluvnej strany v porovnaní so službami alebo s poskytovateľmi služieb druhej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 10.17

Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod

1. Každá zmluvná strana poskytne službám a poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany nemenej priaznivé zaobchádzanie, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje v obdobných situáciách službám a poskytovateľom služieb tretej krajiny.

2. Odsek 1 sa nevykladá tak, že ukladá zmluvnej strane povinnosť rozšíriť na služby alebo poskytovateľov služieb druhej zmluvnej strany výhodu akéhokoľvek zaobchádzania vyplývajúceho z platnej alebo budúcej dohody alebo dojednania, ktorými sa stanovuje uznávanie kvalifikácií alebo licencií alebo prudenciálnych požiadaviek, ako sa uvádza v článku VII dohody GATS alebo v odseku 3 prílohy o finančných službách k dohode GATS.

3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že hmotnoprávne ustanovenia v iných medzinárodných dohodách uzavretých zmluvnou stranou s tretou krajinou samy osebe nepredstavujú zaobchádzanie uvedené v odseku 1. Opatrenia zmluvnej strany podľa uvedených ustanovení môžu predstavovať takéto zaobchádzanie, a teda viesť k porušeniu tohto článku.

ČLÁNOK 10.18

Nesúladne opatrenia

1. Články 10.14 (Prístup na trh), 10.15 (Miestne zastúpenie), 10.16 (Národné zaobchádzanie) a 10.17 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod) sa neuplatňujú na:

a) žiadne platné nesúladne opatrenie zmluvnej strany na úrovni:

i) v prípade Únie:

A) Únie, ako sa vymedzuje v listine Únie v prílohe 10-A (Platné opatrenia);

B) ústrednej vlády členského štátu, ako sa vymedzuje v listine Únie v prílohe 10-A (Platné opatrenia);

C) regionálnej vlády členského štátu, ako sa vymedzuje v listine Únie v prílohe 10-A (Platné opatrenia), ani

D) inej miestnej vlády ako tej, ktorá sa uvádza v písmene c), a

ii) v prípade Nového Zélandu:

A) ústrednej vlády, ako sa vymedzuje v listine Nového Zélandu v prílohe 10-A (Platné opatrenia), ani

B) miestnej vlády;

- b) pokračovanie v uplatňovaní alebo rýchle obnovenie uplatňovania akéhokoľvek platného nesúladného opatrenia uvedeného v písmene a) alebo
- c) úpravu alebo zmenu akéhokoľvek platného nesúladného opatrenia uvedeného v písmenách a) a b) v rozsahu, v akom sa tým neznižuje miera súladu takéhoto opatrenia v jeho podobe bezprostredne pred úpravou alebo zmenou s článkami 10.14 (Prístup na trh), 10.15 (Miestne zastúpenie), 10.16 (Národné zaobchádzanie) a 10.17 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod).

2. Články 10.14 (Prístup na trh), 10.15 (Miestne zastúpenie), 10.16 (Národné zaobchádzanie) a 10.17 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod) sa neuplatňujú na opatrenie zmluvnej strany, pokiaľ ide o odvetvia, pododvetvia alebo činnosti uvedené v jej listine v prílohe 10-B (Budúce opatrenia).

ČLÁNOK 10.19

Odopretie výhod

Zmluvná strana môže odoprieť výhody vyplývajúce z tohto oddielu poskytovateľovi služby druhej zmluvnej strany, ak odopierajúca zmluvná strana prijme alebo zachová opatrenia týkajúce sa udržiavania medzinárodného mieru a bezpečnosti vrátane ochrany ľudských práv:

- a) ktorými sa zakazujú transakcie s týmto poskytovateľom služieb alebo

- b) ktoré by boli porušené alebo obchádzané, ak by sa výhody tohto oddielu poskytli tomuto poskytovateľovi služieb, a to aj v prípade, že sa opatreniami zakazujú transakcie s fyzickou alebo právnickou osobou, ktorá vlastní alebo kontroluje daného poskytovateľa služieb.

ODDIEL D

VSTUP A PRECHODNÝ POBYT FYZICKÝCH OSÔB NA OBCHODNÉ ÚČELY

ČLÁNOK 10.20

Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

1. S výhradou článku 10.2 (Rozsah pôsobnosti) ods. 1 a 2 oddielu A sa tento oddiel uplatňuje na opatrenia zmluvnej strany, ktoré majú dosah na vstup a prechodný pobyt fyzických osôb druhej zmluvnej strany na jej území na obchodné účely, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti týchto kategórií: krátkodobé obchodné návštevy, obchodné návštevy na účely usadenia sa, poskytovatelia zmluvných služieb, nezávislí odborníci a osoby preložené v rámci spoločnosti.
2. Záväzky týkajúce sa vstupu a prechodného pobytu fyzických osôb na obchodné účely sa neuplatňujú v prípadoch, keď zámerom alebo účinkom vstupu a prechodného pobytu je zasahovať do akéhokoľvek pracovnoprávneho sporu či rokovania alebo sporu či rokovania medzi zamestnancami a vedením alebo inak ovplyvňovať ich výsledok alebo zasahovať do zamestnania akejkoľvek fyzickej osoby, ktorá je zapojená do takéhoto sporu či rokovania, alebo ho inak ovplyvňovať.

3. Na účely tohto oddielu sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
- a) „obchodná návšteva na účely usadenia sa“ je fyzická osoba pracujúca na vyššej pozícii v rámci právnickej osoby zmluvnej strany, ktorá:
 - i) zodpovedá za založenie alebo likvidáciu podniku tejto právnickej osoby na území druhej zmluvnej strany;
 - ii) neponúka ani neposkytuje služby ani nevykonáva žiadnu inú hospodársku činnosť než činnosť, ktorá sa vyžaduje na účely usadenia sa tohto podniku, a
 - iii) nedostáva odmenu zo zdroja so sídlom v druhej zmluvnej strane;
 - b) „poskytovateľ zmluvných služieb“ je fyzická osoba zamestnaná inak než prostredníctvom agentúry poskytujúcej služby sprostredkovania a vyhľadávania pracovníkov právnickou osobou zmluvnej strany, ktorá nie je usadená na území druhej zmluvnej strany a ktorá uzavrela v dobrej viere zmluvu o poskytnutí služby¹ konečnému spotrebiteľovi v druhej zmluvnej strane, vyžadujúcu dočasnú prítomnosť jej zamestnanca, pričom táto fyzická osoba:
 - i) ponúkala tieto služby ako zamestnanec právnickej osoby aspoň jeden rok bezprostredne predchádzajúci dňu predloženia žiadosti daného zamestnanca o vstup a prechodný pobyt;

¹ Zmluva o poskytnutí služby musí byť v súlade s požiadavkami práva zmluvnej strany, v ktorej sa má plniť.

- ii) v deň predloženia žiadosti daného zamestnanca o vstup a prechodný pobyt má požadovanú úroveň odbornej praxe¹ v odvetví činnosti, ktorá je predmetom zmluvy, titul alebo kvalifikáciu preukazujúcu vedomosti na rovnocennej úrovni² a odbornú kvalifikáciu vyžadovanú zo zákona na vykonávanie tejto činnosti v druhej zmluvnej strane a
 - iii) nedostáva odmenu zo zdroja so sídlom v druhej zmluvnej strane;
- c) „nezávislý odborník“ je fyzická osoba zapojená do poskytnutia služby a usadená ako samostatne zárobkovo činná osoba na území zmluvnej strany, ktorá:
- i) nie je usadená na území druhej zmluvnej strany;
 - ii) uzavrela inak než prostredníctvom agentúry poskytujúcej služby sprostredkovania a vyhľadávania pracovníkov na obdobie nepresahujúce 12 mesiacov v dobrej viere zmluvu o poskytnutí služby³ konečnému spotrebiteľovi v druhej zmluvnej strane, vyžadujúcu si dočasnú prítomnosť danej osoby, a

¹ Odborná prax požadovaná jednotlivými zmluvnými stranami sa stanovuje v prílohe 10-E (Poskytovatelia zmluvných služieb a nezávislí odborníci).

² Úroveň titulu požadovaná jednotlivými zmluvnými stranami sa stanovuje v prílohe 10-E (Poskytovatelia zmluvných služieb a nezávislí odborníci). Ak titul alebo kvalifikácia neboli získané v zmluvnej strane, kde sa služba poskytuje, táto zmluvná strana môže posúdiť, či takýto titul alebo kvalifikácia sú rovnocenné s vysokoškolským titulom požadovaným na jej území.

³ Zmluva o poskytnutí služby musí byť v súlade s požiadavkami právnych predpisov zmluvnej strany, v ktorej sa má plniť.

- iii) v deň predloženia žiadosti danej osoby o vstup a prechodný pobyt má aspoň šesťročnú odbornú prax v odvetví činnosti, ktorá je predmetom zmluvy, vysokoškolský titul alebo kvalifikáciu preukazujúcu vedomosti na rovnocennej úrovni¹ a odbornú kvalifikáciu, ktorá sa zo zákona vyžaduje na vykonávanie tejto činnosti v druhej zmluvnej strane;
- d) „osoba preložená v rámci spoločnosti“ je fyzická osoba, ktorá:
- i) bola zamestnaná právnickou osobou zmluvnej strany alebo bola partnerom v takejto právnickej osobe aspoň jeden rok bezprostredne predchádzajúci dňu predloženia žiadosti danej osoby o vstup a prechodný pobyt v druhej zmluvnej strane²;
 - ii) má v čase predloženia žiadosti danej osoby o vstup a prechodný pobyt pobyt mimo územia druhej zmluvnej strany;
 - iii) je dočasne preložená do podniku právnickej osoby na území druhej zmluvnej strany, ktorá je členom skupiny pôvodnej právnickej osoby, vrátane jej zastupiteľskej kancelárie, dcérskej spoločnosti, pobočky alebo spoločnosti, ktorá stojí na čele, a
 - iv) patrí do jednej z týchto kategórií:
 - A) manažér alebo vedúci pracovník alebo

¹ Ak titul alebo kvalifikácia neboli získané v zmluvnej strane, kde sa služba poskytuje, táto zmluvná strana môže posúdiť, či takýto titul alebo kvalifikácia sú rovnocenné s vysokoškolským titulom alebo kvalifikáciou požadovanou na jej území.

² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že sa môže požadovať, aby manažér alebo špecialista preukázal, že má odbornú kvalifikáciu a prax potrebnú v právnickej osobe, do ktorej sa prekladá.

B) špecialista;

- e) „manažér“ alebo „vedúci pracovník“ je fyzická osoba pracujúca na vyššej pozícii, ktorá je primárne zodpovedná za riadenie podniku alebo jeho podstatnej časti v druhej zmluvnej strane, je všeobecne kontrolovaná alebo riadená hlavne vedúcimi pracovníkmi vyššej úrovne, predstavenstvom alebo akcionármi podniku, prípadne im rovnocennými subjektmi a medzi jej povinnosti patrí:
- i) riadenie podniku alebo jeho odboru či oddelenia;
 - ii) dohľad nad prácou a kontrola práce iných pracovníkov dohľadu, odborných alebo riadiacich pracovníkov. To nezahŕňa pracovníka dohľadu prvej úrovne s výnimkou prípadu, keď sú zamestnanci, nad ktorými vykonáva dohľad, odborníci, ani zamestnanca, ktorý plní najmä úlohy potrebné na poskytovanie služby alebo realizáciu investície, a
 - iii) právomoc odporučiť prijatie alebo prepustenie alebo iné opatrenia v personálnej oblasti a
- f) „špecialista“ je fyzická osoba, ktorá má odborné vedomosti na pokročilej úrovni technickej odbornosti, ktoré sú kľúčové pre oblasti činnosti, techniky alebo riadenie podniku a pri ktorých posúdení sa zohľadňujú nielen vedomosti špecifické pre daný podnik, ale aj to, či má osoba vysoký stupeň kvalifikácie vrátane zodpovedajúcej odbornej praxe, pokiaľ ide o určitý druh práce alebo činnosti, ktoré si vyžadujú osobitné technické vedomosti vrátane prípadnej príslušnosti k akreditovanému povolaniu.

ČLÁNOK 10.21

Obchodné návštevy na účely usadenia sa a osoby preložené v rámci spoločnosti

1. Za predpokladu, že sú splnené príslušné podmienky a požiadavky na kvalifikácie vymedzené v prílohe 10-C (Obchodné návštevy na účely usadenia sa, osoby preložené v rámci spoločnosti a krátkodobé obchodné návštevy):
 - a) zmluvná strana umožní:
 - i) vstup a prechodný pobyt obchodných návštev na účely usadenia sa a osôb preložených v rámci spoločnosti a
 - ii) zamestnanie na svojom území osobám druhej zmluvnej strany preloženým v rámci spoločnosti;
 - b) zmluvná strana nezachová ani neprijme obmedzenia celkového počtu fyzických osôb, ktoré majú v konkrétnom odvetví povolený vstup ako obchodné návštevy na účely usadenia sa alebo ktoré môže investor zamestnať ako osoby preložené v rámci spoločnosti, vo forme číselných kvót alebo testov hospodárskych potrieb, či už v rámci územného členenia, alebo na celom svojom území, a
 - c) každá zmluvná strana poskytne obchodným návštevám na účely usadenia sa a osobám preloženým v rámci spoločnosti druhej zmluvnej strany v súvislosti s opatreniami, ktoré ovplyvňujú ich obchodné činnosti počas ich prechodného pobytu na jej území, zaobchádzanie nemenej priaznivé než to, ktoré v obdobných situáciách poskytuje vlastným fyzickým osobám.

2. Prípustná dĺžka pobytu manažérov alebo vedúcich pracovníkov a špecialistov je najviac tri roky.

3. Prípustná dĺžka pobytu obchodných návštev na účely usadenia sa je najviac 90 dní v rámci akéhokoľvek šesťmesačného obdobia pre Úniu a najviac 90 dní v rámci akéhokoľvek dvanásťmesačného obdobia pre Nový Zéland.

ČLÁNOK 10.22

Krátkodobé obchodné návštevy

1. Za predpokladu, že sú splnené príslušné podmienky a požiadavky na kvalifikácie vymedzené v prílohe 10-C (Obchodné návštevy na účely usadenia sa, osoby preložené v rámci spoločnosti a krátkodobé obchodné návštevy), zmluvná strana umožní vstup a prechodný pobyt krátkodobých obchodných návštev druhej zmluvnej strany na účely vykonávania činností uvedených v prílohe 10-C (Obchodné návštevy na účely usadenia sa, osoby preložené v rámci spoločnosti a krátkodobé obchodné návštevy), a to za týchto podmienok:

a) krátkodobé obchodné návštevy nie sú zapojené do predaja svojho tovaru alebo poskytovania služieb širokej verejnosti;

- b) krátkodobé obchodné návštevy nedostávajú odmenu od subjektu na území zmluvnej strany, kde majú prechodný pobyt, a
 - c) krátkodobé obchodné návštevy nie sú zapojené do poskytovania služby v rámci zmluvy uzatvorenej medzi právnickou osobou, ktorá nie je usadená na území zmluvnej strany, kde majú prechodný pobyt, a spotrebiteľom na tomto území okrem prípadov stanovených v prílohe 10-C (Obchodné návštevy na účely usadenia sa, osoby preložené v rámci spoločnosti a krátkodobé obchodné návštevy).
2. Ak nie je v prílohe 10-C (Obchodné návštevy na účely usadenia sa, osoby preložené v rámci spoločnosti a krátkodobé obchodné návštevy) vymedzené inak, zmluvná strana umožní vstup krátkodobých obchodných návštev bez požiadavky testu hospodárskych potrieb alebo iných predchádzajúcich postupov schvaľovania s podobným zámerom.
3. Prípustná dĺžka pobytu je najviac 90 dní v rámci akéhokoľvek dvanásťmesačného obdobia.

ČLÁNOK 10.23

Poskytovatelia zmluvných služieb a nezávislí odborníci

1. V rámci odvetví, pododvetví a činností uvedených v prílohe 10-E (Poskytovatelia zmluvných služieb a nezávislí odborníci) a za predpokladu, že sú splnené príslušné podmienky a požiadavky na kvalifikácie, ktoré sa v nej vymedzujú, každá zmluvná strana:
- a) umožní vstup na svoje územie a prechodný pobyt na svojom území poskytovateľom zmluvných služieb a nezávislým odborníkom;

- b) neprijme ani nezachová obmedzenia celkového počtu poskytovateľov zmluvných služieb a nezávislých odborníkov druhej zmluvnej strany, ktorým bol povolený dočasný vstup, vo forme číselných kvót alebo testu hospodárskych potrieb, či už v rámci územného členenia, alebo na celom svojom území, a
 - c) poskytne poskytovateľom zmluvných služieb a nezávislým odborníkom druhej zmluvnej strany v súvislosti s opatreniami, ktoré ovplyvňujú poskytovanie služieb na jej území, zaobchádzanie nemenej priaznivé než to, ktoré poskytuje v obdobných situáciách svojim vlastným poskytovateľom služieb.
2. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že prístup udelený na základe tohto článku sa týka iba služby, ktorá je predmetom zmluvy, a nepriznáva sa ním právo používať profesijný titul zmluvnej strany, kde sa služba poskytuje.
3. Prípustná dĺžka pobytu je kumulatívne 12 mesiacov alebo obdobie trvania zmluvy podľa toho, ktoré z týchto období je kratšie.

ČLÁNOK 10.24

Nesúladné opatrenia

1. Článok 10.21 písm. b) a c) (Obchodné návštevy na účely usadenia sa a osoby preložené v rámci spoločnosti) a článok 10.23 písm. b) a c) (Poskytovatelia zmluvných služieb a nezávislí odborníci) sa nevzťahujú na:

a) akékoľvek platné nesúladné opatrenie, ktoré ovplyvňuje prechodný pobyt fyzických osôb na obchodné účely a ktoré sa zachováva na úrovni:

i) v prípade Únie:

A) Únie, ako sa vymedzuje v listine Únie v prílohe 10-A (Platné opatrenia);

B) ústrednej vlády členského štátu, ako sa vymedzuje v listine Únie v prílohe 10-A (Platné opatrenia);

C) regionálnej vlády členského štátu, ako sa vymedzuje v listine Únie v prílohe 10-A (Platné opatrenia), ani

D) inej miestnej vlády ako tej, ktorá sa uvádza v písmene c), a

ii) v prípade Nového Zélandu:

A) ústrednej vlády, ako sa vymedzuje v listine Nového Zélandu v prílohe 10-A (Platné opatrenia), ani

B) miestnej vlády;

b) pokračovanie v uplatňovaní alebo rýchle obnovenie uplatňovania akéhokoľvek platného nesúladného opatrenia uvedeného v písmene a) alebo

c) úpravu alebo zmenu akéhokoľvek platného nesúladného opatrenia uvedeného v písmenách a) a b), pokiaľ sa ňou neznižuje súlad opatrenia, ktorý existoval bezprostredne pred prijatím úpravy alebo zmeny, s článkom 10.21 ods. 1 písm. b) a c) (Obchodné návštevy na účely usadenia sa a osoby preložené v rámci spoločnosti) alebo s článkom 10.23 ods. 1 písm. b) a c) (Poskytovatelia zmluvných služieb a nezávislí odborníci).

2. Článok 10.21 ods. 1 písm. b) a c) (Obchodné návštevy na účely usadenia sa a osoby preložené v rámci spoločnosti) ani článok 10.23 ods. 1 písm. b) a c) (Poskytovatelia zmluvných služieb a nezávislí odborníci) sa nevzťahujú na žiadne opatrenie, ktoré zmluvná strana prijme alebo zachová a ktoré ovplyvňuje prechodný pobyt fyzických osôb na obchodné účely vo vzťahu k odvetviam, pododvetviám alebo činnostiam stanoveným danou zmluvnou stranou v jej listine v prílohe 10-B (Budúce opatrenia).

ČLÁNOK 10.25

Transparentnosť

1. Každá zmluvná strana verejne sprístupní, podľa možnosti uverejnením na webovom sídle, informácie o jej opatreniach, ktoré sa týkajú vstupu a prechodného pobytu na jej území fyzických osôb druhej zmluvnej strany, ako sa uvádza v článku 10.20 ods. 1 (Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov).
2. Informácie uvedené v odseku 1 zahŕňajú tieto informácie relevantné pre vstup a prechodný pobyt fyzických osôb (ak existujú):
 - a) podmienky vstupu;
 - b) orientačný zoznam dokladov, ktoré sa môžu vyžadovať s cieľom overiť splnenie podmienok vstupu;
 - c) orientačný čas spracovania;
 - d) uplatniteľné poplatky;
 - e) odvolacie konania a
 - f) príslušné všeobecne záväzné právne predpisy týkajúce sa vstupu a prechodného pobytu fyzických osôb.

ODDIEL E

REGULAČNÝ RÁMEC

PODODDIEL 1

DOMÁCA REGULÁCIA

ČLÁNOK 10.26

Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

1. Tento pododdiel sa vzťahuje na opatrenia zmluvnej strany, ktoré sa týkajú licenčných požiadaviek a postupov, kvalifikačných požiadaviek a postupov a technických noriem¹, ktoré majú vplyv na:
 - a) cezhraničný obchod so službami;
 - b) usadenie sa alebo prevádzku alebo
 - c) poskytovanie služieb prostredníctvom prítomnosti fyzickej osoby zmluvnej strany na území druhej zmluvnej strany v prípade kategórií fyzických osôb vymedzených v článku 10.20 ods. 3 (Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov).

¹ Pokiaľ ide o opatrenia týkajúce sa technických noriem, tento pododdiel sa vzťahuje len na také opatrenia, ktoré majú vplyv na cezhraničný obchod so službami. „Technické normy“ nezahŕňajú regulačné technické predpisy ani vykonávacie technické predpisy pre finančné služby.

2. Tento pododdiel sa nevzťahuje na licenčné požiadavky a postupy, kvalifikačné požiadavky a postupy a technické normy podľa opatrenia, ktoré nie je v súlade s článkami 10.5 (Prístup na trh), 10.6 (Národné zaobchádzanie), 10.14 (Prístup na trh) alebo 10.16 (Národné zaobchádzanie) a uvádza sa v článku 10.10 ods. 1 alebo 2 (Nesúladné opatrenia) alebo v článku 10.18 ods. 1 alebo 2 (Nesúladné opatrenia).
3. Na účely tohto pododdielu sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
- a) „povolenie“ je povolenie na vykonávanie ktorejkoľvek z činností uvedených v odseku 1 písm. a), b) a c), ktoré je výsledkom postupu, ktorý musí dodržiavať fyzická alebo právnická osoba, aby preukázala súlad s licenčnými požiadavkami, kvalifikačnými požiadavkami alebo technickými normami, a
 - b) „príslušný orgán“ je ústredná, regionálna alebo miestna vláda alebo orgán či mimovládny subjekt vykonávajúce právomoci delegované na ne ústrednou, regionálnou alebo miestnou vládou alebo orgánmi, a ktoré sú oprávnené prijať rozhodnutie v súvislosti s povolením.

ČLÁNOK 10.27

Predkladanie žiadostí

Každá zmluvná strana v uskutočniteľnom rozsahu zabráni tomu, aby sa od žiadateľa vyžadovalo, aby v prípade každej žiadosti o povolenie kontaktoval viac ako jeden príslušný orgán. Ak je činnosť, na ktorú sa žiada povolenie, v právomoci viacerých príslušných orgánov, môže sa vyžadovať viacero žiadostí o povolenie.

ČLÁNOK 10.28

Lehoty spojené so žiadosťou

Ak zmluvná strana vyžaduje povolenie, zabezpečí, aby jej príslušné orgány v uskutočniteľnom rozsahu umožnili predloženie žiadosti kedykoľvek v priebehu roka. Ak je konkrétna lehota na predkladanie žiadostí o povolenie, zmluvná strana zabezpečí, aby príslušné orgány poskytli primeranú lehotu na predloženie žiadosti.

ČLÁNOK 10.29

Elektronické žiadosti a prijímanie kópií

Ak zmluvná strana vyžaduje povolenie, zabezpečí, aby jej príslušné orgány:

- a) vyvinuli úsilie o prijímanie žiadostí v elektronickom formáte a
- b) prijímali kópie dokladov, ktoré sú overené v súlade s právnymi predpismi zmluvnej strany, namiesto originálnych dokladov, pokiaľ príslušné orgány nevyžadujú originálne doklady na ochranu integrity postupu povoľovania.

ČLÁNOK 10.30

Spracovanie žiadostí

1. Ak zmluvná strana vyžaduje povolenie, zabezpečí, aby jej príslušné orgány:
 - a) v uskutočniteľnom rozsahu poskytli orientačnú lehotu na spracovanie žiadosti;
 - b) na požiadanie žiadateľa poskytli bez zbytočného odkladu informácie týkajúce sa stavu žiadosti;
 - c) v uskutočniteľnom rozsahu bez zbytočného odkladu zistili úplnosť žiadosti na účely spracovania podľa zákonov a iných právnych predpisov zmluvnej strany;
 - d) v prípade, že považujú žiadosť za úplnú na účely spracovania¹ podľa zákonov a iných právnych predpisov zmluvnej strany, v primeranej lehote po predložení žiadosti zabezpečili:
 - i) dokončenie spracovania žiadosti a

¹ Aby sa považovala za „úplnú na účely spracovania“, príslušné orgány môžu požadovať predloženie všetkých informácií v stanovenom formáte.

- ii) informovanie žiadateľa o rozhodnutí v súvislosti so žiadosťou,¹ podľa možnosti písomne²;
- e) v prípade, že považujú žiadosť za neúplnú na účely spracovania podľa zákonov a iných právnych predpisov zmluvnej strany, v primeranej lehote odo dňa, keď daný príslušný orgán určil, že je žiadosť neúplná, a v uskutočniteľnom rozsahu:
- i) informovali žiadateľa, že žiadosť je neúplná;
 - ii) na požiadanie žiadateľa uviedli dodatočné informácie, ktoré sa vyžadujú na doplnenie žiadosti, alebo inak poskytli usmernenie k tomu, prečo sa žiadosť považuje za neúplnú, a
 - iii) dali žiadateľovi možnosť poskytnúť dodatočné informácie, ktoré sa vyžadujú na doplnenie žiadosti³;

v prípade, že žiadny z krokov v bodoch i) až iii) nie je uskutočniteľný a žiadosť sa zamietne z dôvodu neúplnosti, zaistili, že o tom bude žiadateľ informovaný v primeranej lehote, a

¹ Príslušné orgány môžu túto požiadavku splniť tým, že budú žiadateľa vopred písomne informovať, a to aj prostredníctvom uverejneného opatrenia, že ak nedostane odpoveď v stanovenej lehote odo dňa predloženia žiadosti, znamená to prijatie žiadosti.

² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pojem „písomne“ by sa mal vykladať tak, že zahŕňa aj elektronickú formu.

³ Pri tejto možnosti sa nevyžaduje, aby príslušný orgán poskytol predĺženie lehôt.

- f) v prípade, že žiadosť zamietnu, buď z vlastnej iniciatívy, alebo na žiadosť žiadateľa informovali žiadateľa o dôvodoch zamietnutia a o lehote na podanie odvolania proti danému rozhodnutiu, prípadne o postupoch na opätovné predloženie žiadosti. Žiadateľovi by sa nemalo brániť v predložení ďalšej žiadosti výlučne na základe žiadosti, ktorá bola predtým zamietnutá.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej príslušné orgány udelili povolenie, hneď ako sa vzhľadom na primerané preskúmanie stanoví, že žiadateľ spĺňa podmienky na jeho získanie.
3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej príslušné orgány zabezpečili, aby udelené povolenie nadobudlo účinnosť bez zbytočného odkladu v súlade s uplatniteľnými podmienkami.

ČLÁNOK 10.31

Poplatky

1. V prípade všetkých hospodárskych činností iných ako finančné služby, na ktoré sa vzťahuje tento pododdiel, každá zmluvná strana zabezpečí, aby poplatky za povolenie¹ účtované jej príslušnými orgánmi boli primerané, transparentné a aby sa nimi samými osebe neobmedzovalo poskytovanie príslušnej služby ani vykonávanie akejkoľvek inej hospodárskej činnosti.

¹ Medzi poplatky za povolenie nepatria poplatky za využívanie prírodných zdrojov, poplatky za aukciu, verejnú súťaž alebo za iné nediskriminačné spôsoby udeľovania koncesíí ani povinné príspevky na poskytovanie univerzálnej služby.

2. Pokiaľ ide o finančné služby, každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej príslušné orgány v súvislosti s poplatkami za povolenie, ktoré účtujú, poskytli žiadateľom sadzobník poplatkov alebo informácie o spôsobe určovania výšky poplatkov a nepoužívali poplatky ako prostriedok na vyhnutie sa záväzkom alebo povinnostiam zmluvnej strany.

ČLÁNOK 10.32

Posudzovanie kvalifikácií

Ak zmluvná strana vyžaduje na účely povolenia preskúšanie, zabezpečí, aby jej príslušné orgány plánovali takéto preskúšanie v primerane častých intervaloch a poskytli primeranú lehotu na to, aby žiadateľom umožnili o takéto preskúšanie požiadať. Každá zmluvná strana v uskutočniteľnom rozsahu zväží prijímanie žiadostí o vykonanie takéhoto preskúšania v elektronickom formáte, ako aj používanie elektronických prostriedkov v rámci iných aspektov postupov preskúšania.

ČLÁNOK 10.33

Objektívnosť, nestrannosť a nezávislosť

Ak zmluvná strana prijme alebo zachová opatrenie v súvislosti s povolením, zabezpečí, aby jej príslušné orgány spracúvali žiadosti, prijímali a vykonávali rozhodnutia objektívne, nestranne a spôsobom nezávislým od akejkoľvek osoby, ktorá vykonáva hospodársku činnosť, na ktorú sa vyžaduje povolenie.

ČLÁNOK 10.34

Uverejňovanie a dostupné informácie

Ak zmluvná strana vyžaduje povolenie, bezodkladne uverejní¹ informácie, ktoré poskytovatelia služby vrátane osôb, ktoré sa uchádzajú o poskytovanie služby, a osoby, ktoré vykonávajú hospodársku činnosť, na ktorú sa vyžaduje licencia alebo povolenie, alebo sa o jej vykonávanie uchádzajú, potrebujú na splnenie požiadaviek a dodržanie postupov na získanie, zachovanie, zmenu a predĺženie takejto licencie alebo takéhoto povolenia. Tieto informácie zahŕňajú (ak existujú):

- a) požiadavky a postupy;
- b) kontaktné údaje príslušných orgánov;
- c) poplatky za povolenie;
- d) uplatniteľné technické normy;
- e) odvolacie alebo preskúmovacie konania, pokiaľ ide o rozhodnutia týkajúce sa žiadostí;
- f) postupy monitorovania alebo presadzovania dodržiavania podmienok licencií alebo kvalifikácií;

¹ Na účely tohto pododdielu pojem „uverejniť“ je uviesť v úradnej publikácii, ako je úradný vestník, alebo na oficiálnom webovom sídle. Odporúča sa, aby zmluvné strany sústredili elektronické publikácie na jednom portáli.

- g) možnosti zapojenia verejnosti, napr. prostredníctvom vypočutí alebo pripomienok, a
- h) orientačné lehoty na spracovanie žiadosti.

ČLÁNOK 10.35

Technické normy

Zmluvná strana podporuje svoje príslušné orgány, aby pri prijímaní technických noriem prijímali technické normy vypracované v rámci otvorených a transparentných postupov, a podporuje všetky osoby alebo subjekty vrátane príslušných medzinárodných organizácií určené na vypracúvanie technických noriem, aby ich vypracúvali v rámci otvorených a transparentných postupov.

ČLÁNOK 10.36

Vývoj opatrení

Ak zmluvná strana prijme alebo zachová opatrenia v súvislosti s povolením, zabezpečí, aby:

- a) boli takéto opatrenia založené na jasných, objektívnych a transparentných kritériách¹;

¹ K týmto kritériám môže patriť spôsobilosť a schopnosť dodať službu alebo vykonať akúkoľvek inú hospodársku činnosť vrátane spôsobilosti a schopnosti urobiť to spôsobom, ktorý je v súlade s regulačnými požiadavkami zmluvnej strany, ako sú požiadavky v oblasti zdravia a životného prostredia. Príslušné orgány môžu posúdiť, aká váha sa má pripisovať každému kritériu;

- b) boli postupy nestranné, ľahko dostupné pre všetkých žiadateľov a primerane sa nimi preukazovalo, či žiadatelia spĺňajú požiadavky, ak požiadavky existujú, a
- c) sa postupmi samými osebe neodôvodnene nebránilo splneniu požiadaviek.

ČLÁNOK 10.37

Obmedzené počty licencií

Ak je počet licencií, ktoré sú k dispozícii na príslušnú činnosť, obmedzený z dôvodu nedostatku dostupných prírodných zdrojov alebo technickej kapacity, zmluvná strana v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi uplatňuje na potenciálnych kandidátov také výberové konanie, ktoré v plnom rozsahu poskytne záruky nestrannosti a transparentnosti, a to aj pokiaľ ide najmä o primerané zverejnenie začatia konania, jeho priebehu a ukončenia. Pri určovaní pravidiel výberového konania môže zmluvná strana zohľadniť legitímne ciele politiky vrátane hľadísk zdravia, bezpečnosti, ochrany životného prostredia a zachovania kultúrneho dedičstva.

ČLÁNOK 10.38

Postupy preskúmania správnych rozhodnutí

Zmluvná strana zachová súdne, rozhodcovské alebo správne tribunály či postupy, ktoré na žiadosť dotknutého investora alebo poskytovateľa služby druhej zmluvnej strany zabezpečia rýchle preskúmanie a v odôvodnenom prípade vhodné prostriedky nápravy správnych rozhodnutí, ktoré ovplyvňujú usadenie sa alebo prevádzku, cezhraničný obchod so službami alebo poskytovanie služby prostredníctvom prítomnosti fyzickej osoby zmluvnej strany na území druhej zmluvnej strany. Ak takéto postupy nie sú nezávislé od orgánu povereného prijatím príslušného správneho rozhodnutia, zmluvná strana zabezpečí, aby tieto postupy skutočne umožnili objektívne a nestranné preskúmanie.

PODODDIEL 2

VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 10.39

Vzájomné uznávanie odborných kvalifikácií

1. Na účely tohto článku sú „odborné kvalifikácie“ formálne kvalifikácie, odborná prax, profesijná registrácia alebo iné potvrdenie spôsobilosti.

2. Žiadnym ustanovením tohto článku sa zmluvnej strane nebráni vyžadovať, aby fyzické osoby mali potrebné odborné kvalifikácie stanovené pre dotknuté odvetvie činnosti na území, kde sa služba poskytuje.

3. Zmluvné strany vo vhodných prípadoch podporujú nadviazanie dialógu medzi svojimi príslušnými expertmi, regulačnými orgánmi a priemyselnými subjektmi s cieľom vymieňať si informácie o príslušných odborných kvalifikáciách, registračných požiadavkách a postupoch a uľahčovať ich chápanie, ako aj spolupracovať v záujme dosiahnutia vzájomného uznávania odborných kvalifikácií.

4. Zmluvné strany podporujú príslušné profesijné združenia alebo orgány na svojom území, aby vypracovali spoločné odporúčanie týkajúce sa vzájomného uznávania odborných kvalifikácií a poskytli ho Výboru pre investície, služby, digitálny obchod, vládne obstarávanie a právo duševného vlastníctva vrátane zemepisných označení zriadenému podľa článku 24.4 (Osobitné výbory). Uvedené spoločné odporúčanie sa doloží dôkazmi o:

- a) hospodárskej hodnoty plánovaného nástroja týkajúceho sa vzájomného uznávania odborných kvalifikácií (ďalej len „nástroj týkajúci sa vzájomného uznávania“) a
- b) zlučiteľnosti režimov zmluvných strán, teda o tom, v akom rozsahu sú zlučiteľné kritériá, ktoré jednotlivé zmluvné strany uplatňujú na účely povoľovania, udeľovania licencií, prevádzky a osvedčovania odborníkov.

5. Výbor pre investície, služby, digitálny obchod, vládne obstarávanie a právo duševného vlastníctva vrátane zemepisných označení po prijatí spoločného odporúčania uvedeného v odseku 4 v primeranej lehote preskúma jeho súlad s touto kapitolou. V nadväznosti na toto preskúmanie môže Výbor pre investície, služby, digitálny obchod, vládne obstarávanie a právo duševného vlastníctva vrátane zemepisných označení vypracovať nástroj týkajúci sa vzájomného uznávania¹ a Výbor pre obchod ho môže prijať rozhodnutím ako prílohu k tejto dohode.

PODODDIEL 3

DORUČOVACIE SLUŽBY

ČLÁNOK 10.40

Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

1. V tomto pododdieli sa stanovujú zásady regulačného rámca pre poskytovanie doručovacích služieb, pričom sa vzťahuje na opatrenia zmluvnej strany ovplyvňujúce obchod s doručovacími službami.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že takéto nástroje vzájomného uznávania nevedú k automatickému uznávaniu kvalifikácií, iba sa v nich v spoločnom záujme oboch zmluvných strán stanovujú podmienky pre príslušné orgány, ktoré kvalifikácie uznávajú.

2. Na účely tohto pododdielu sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
- a) „doručovacie služby“ sú poštové služby, kuriérske služby, expresné doručovacie služby alebo služby expresného doručovania poštových zásielok, ktoré zahŕňajú vyzdvihnutie, triedenie, prepravu a doručovanie poštových zásielok;
 - b) „expresné doručovacie služby“ sú vyzdvihnutie, triedenie, preprava a doručovanie poštových zásielok rýchlejšie a spoľahlivejšie, pričom môžu zahŕňať prvky s pridanou hodnotou, ako je vyzdvihnutie v mieste pôvodu, osobné doručenie adresátovi, sledovanie zásielky, možnosť zmeny miesta určenia a adresáta počas tranzitu alebo potvrdenie o prijatí;
 - c) „služby expresného doručovania poštových zásielok“ sú medzinárodné expresné doručovacie služby poskytované prostredníctvom EMS Cooperative, čo je dobrovoľné združenie určených poskytovateľov poštových služieb v rámci Svetovej poštovej únie;
 - d) „licencia“ je povolenie, ktoré môže regulačný orgán zmluvnej strany požadovať od konkrétneho poskytovateľa, aby tento poskytovateľ mohol ponúkať poštové a kuriérske služby;
 - e) „poštová zásielka“ je zásielka do hmotnosti 31,5 kg adresovaná v konečnej podobe, v ktorej ju má prepraviť akýkoľvek druh poskytovateľa doručovacích služieb, či už verejný, alebo súkromný, a môže zahŕňať zásielky ako list, balík, noviny alebo katalóg;
 - f) „poštový monopol“ je výlučné právo poskytovať špecifikované doručovacie služby na území zmluvnej strany alebo jej časti podľa legislatívneho opatrenia a

- g) „univerzálna služba“ je trvalé poskytovanie doručovacej služby stanovenej kvality na všetkých miestach územia zmluvnej strany alebo jej časti za prijateľnú cenu pre všetkých používateľov.

ČLÁNOK 10.41

Univerzálna služba

1. Každá zmluvná strana má právo vymedziť druh povinnosti univerzálnej služby, ktorý chce zachovať, a rozhodnúť o rozsahu a plnení takýchto povinností. Každá zmluvná strana spravuje každú povinnosť univerzálnej služby transparentným, nediskriminačným a neutrálnym spôsobom so zreteľom na všetkých poskytovateľov, na ktorých sa táto povinnosť univerzálnej služby vzťahuje.
2. Ak zmluvná strana vyžaduje poskytovanie služieb expresného doručovania poštových zásielok týkajúce sa došej pošty ako univerzálnu službu, neposkytne týmto službám expresného doručovania preferenčné zaobchádzanie v porovnaní s ostatnými medzinárodnými expresnými doručovacími službami.

ČLÁNOK 10.42

Financovanie univerzálnej služby

Zmluvná strana neuloží poplatky ani iné platby za poskytovanie doručovacej služby, ktorá nie je univerzálnou doručovacou službou, na účely financovania poskytovania univerzálnej služby.¹

¹ Tento článok sa nevzťahuje na všeobecne platné daňové opatrenia alebo správne poplatky.

ČLÁNOK 10.43

Predchádzanie praktikám narúšajúcim trh

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby poskytovatelia doručovacích služieb, na ktoré sa vzťahuje povinnosť univerzálnej služby alebo poštový monopol, neboli zapojení do praktík narúšajúcich trh, ako je:

- a) používanie príjmov vyplývajúcich z poskytovania služby, na ktorú sa vzťahuje povinnosť univerzálnej služby, alebo z monopolu na krížové subvencovanie poskytovania expresnej doručovacej služby alebo akejkoľvek doručovacej služby, na ktorú sa nevzťahuje povinnosť univerzálnej služby, alebo
- b) neopodstatnené rozlišovanie medzi zákazníkmi v súvislosti so sadzbami alebo s inými podmienkami poskytovania služby, na ktorú sa vzťahuje povinnosť univerzálnej služby alebo poštový monopol.

ČLÁNOK 10.44

Licencie

1. Ak zmluvná strana vyžaduje licenciu na poskytovanie doručovacích služieb, verejne prístupní:

- a) všetky licenčné požiadavky a obdobie zvyčajne potrebné na prijatie rozhodnutia o žiadosti o licenciu a

b) podmienky licencií.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby boli postupy, povinnosti a požiadavky spojené s licenciou transparentné, nediskriminačné a založené na objektívnych kritériách.

3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby v prípade, že príslušný orgán zamietne žiadosť o licenciu, tento orgán písomne poskytol žiadateľovi informácie o dôvodoch zamietnutia. Každá zmluvná strana zavedie odvolacie konanie prostredníctvom nezávislého orgánu, ktoré bude k dispozícii pre žiadateľov, ktorých žiadosť o licenciu bola zamietnutá. Takýmto orgánom môže byť súd.

ČLÁNOK 10.45

Nezávislosť regulačného orgánu

1. Každá zmluvná strana zriadi alebo zachová regulačný orgán, ktorý je právne oddelený a funkčne nezávislý od akéhokoľvek poskytovateľa doručovacích služieb. Ak zmluvná strana vlastní alebo kontroluje poskytovateľa doručovacích služieb, zabezpečí účinné štrukturálne oddelenie regulačnej funkcie od činností spojených s vlastníctvom alebo kontrolou.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby regulačný orgán plnil svoje úlohy transparentne a včas a mal primerané finančné a ľudské zdroje na plnenie úlohy, ktorá mu bola zverená, a aby boli rozhodnutia regulačného orgánu nestranné vo vzťahu k všetkým účastníkom trhu.

PODODDIEL 4

TELEKOMUNIKAČNÉ SLUŽBY

ČLÁNOK 10.46

Rozsah pôsobnosti

1. V tomto pododdieli sa stanovujú zásady regulačného rámca ovplyvňujúceho telekomunikačné siete a služby, pričom sa vzťahuje na opatrenia zmluvnej strany ovplyvňujúce obchod s telekomunikačnými službami.
2. Tento pododdiel sa nevzťahuje na opatrenia, ktoré majú vplyv na:
 - a) služby rozhlasového a televízneho vysielania v zmysle zákonov a iných právnych predpisov každej zmluvnej strany a
 - b) služby poskytovania obsahu prenášaného prostredníctvom telekomunikačných sietí a služieb alebo vykonávania redakčnej kontroly tohto obsahu.
3. Bez ohľadu na odsek 2 písm. a) sa poskytovateľ služby rozhlasového a televízneho vysielania považuje za poskytovateľa verejných telekomunikačných služieb a siete tohto poskytovateľa verejných telekomunikačných služieb sa považujú za verejné telekomunikačné siete v prípade, že sa takéto verejné telekomunikačné siete používajú aj na poskytovanie verejných telekomunikačných služieb, a to v takom rozsahu.

4. Žiadne z ustanovení tohto pododdielu nemožno vykladať tak, že sa v ňom od zmluvnej strany vyžaduje:

- a) aby povolila poskytovateľovi služby druhej zmluvnej strany zriadiť, vybudovať, získať, prenajať, prevádzkovať alebo poskytovať iné telekomunikačné siete alebo služby, ako sú stanovené v tejto dohode, alebo
- b) aby zriadila, vybuodovala, získala, prenajala, prevádzkovala alebo poskytovala telekomunikačné siete alebo služby, ktoré nie sú vo všeobecnosti verejnosti ponúkané, alebo uložila poskytovateľovi služby v svojej jurisdikcii povinnosť, aby tak urobil.

ČLÁNOK 10.47

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto pododdielu sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „pridružené prostriedky“ sú služby, fyzická infraštruktúra a iné prostriedky pridružené k telekomunikačnej sieti alebo telekomunikačnej službe, ktoré umožňujú alebo podporujú poskytovanie služieb prostredníctvom danej siete alebo služby alebo na to majú potenciál;
- b) „unikátne zariadenia“ sú zariadenia verejnej telekomunikačnej siete alebo telekomunikačnej služby, ktoré:
 - i) sú výlučne alebo prevažne poskytované jedným poskytovateľom alebo obmedzeným počtom poskytovateľov a

- ii) nie je možné na účely poskytovania služby z hospodárskeho alebo technického hľadiska reálne nahradiť;
- c) „prepojenie“ je spojenie verejných telekomunikačných sietí používaných rovnakým poskytovateľom alebo rôznymi poskytovateľmi telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb s cieľom umožniť komunikáciu používateľov jedného poskytovateľa s používateľmi rovnakého alebo iného poskytovateľa alebo získať prístup k službám, ktoré poskytuje iný poskytovateľ. Služby môžu poskytovať zúčastnení poskytovatelia alebo akýkoľvek iný poskytovateľ, ktorý má prístup k sieti;
- d) „prenajatý okruh“ sú telekomunikačné služby alebo zariadenia vrátane virtuálnych, ktorých kapacita je vyčlenená na konkrétne použitie alebo dostupnosť pre používateľa medzi dvomi alebo viacerými určenými bodmi;
- e) „hlavný poskytovateľ“ je poskytovateľ telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb, ktorý je schopný značne ovplyvniť podmienky účasti (pokiaľ ide o cenu a ponuku) na relevantnom trhu telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb v dôsledku toho, že má pod kontrolou unikátne zariadenia, resp. v dôsledku využitia svojho postavenia na tomto trhu;
- f) „sieťový prvok“ je zariadenie alebo vybavenie používané na poskytovanie telekomunikačnej služby vrátane vlastností, funkcií a schopností poskytovaných prostredníctvom tohto zariadenia alebo vybavenia;
- g) „prenositeľnosť čísla“ je možnosť účastníkov, ktorí o to požiadajú, ponechať si rovnaké telefónne čísla, a to v prípade pevnej linky aj na rovnakom mieste, bez toho, aby sa pri zmene poskytovateľov verejných telekomunikačných služieb rovnakej kategórie zhoršila kvalita, spoľahlivosť alebo pohodlie;

- h) „verejná telekomunikačná sieť“ je akákoľvek telekomunikačná sieť používaná úplne alebo čiastočne na poskytovanie verejných telekomunikačných služieb medzi koncovými bodmi siete;
- i) „verejná telekomunikačná služba“ je akákoľvek telekomunikačná služba, ktorá sa všeobecne ponúka verejnosti;
- j) „účastník“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá je stranou zmluvy s poskytovateľom verejných telekomunikačných služieb o poskytovaní verejných telekomunikačných služieb;
- k) „telekomunikácie“ sú vysielanie a príjem signálov akýmikoľvek elektromagnetickými prostriedkami;
- l) „telekomunikačná sieť“ sú prenosové systémy a prípadne aj zariadenia na prepájanie alebo smerovanie a iné prostriedky vrátane neaktívnych sieťových prvkov, ktoré umožňujú vysielanie a príjem signálov po drôte, rádiovými, optickými alebo inými elektromagnetickými prostriedkami;
- m) „telekomunikačný regulačný orgán“ je orgán alebo orgány, ktoré zmluvná strana poverila reguláciou telekomunikačných sietí a telekomunikačných služieb upravených týmto pododdielom;
- n) „telekomunikačná služba“ je služba, ktorá sa úplne alebo prevažne skladá z vysielania a príjmu signálov vrátane signálov rozhlasového a televízneho vysielania v telekomunikačných sieťach vrátane sietí používaných na vysielanie, ale nie služba poskytujúca obsah prenášaný pomocou telekomunikačných sietí a telekomunikačných služieb alebo vykonávajúca redakčnú kontrolu tohto obsahu;

- o) „univerzálna služba“ je minimálny súbor služieb stanovenej kvality, ktorý musí byť k dispozícii všetkým používateľom alebo skupine používateľov na území zmluvnej strany alebo časti zmluvnej strany bez ohľadu na ich geografickú polohu a za prijateľnú cenu, a
- p) „používateľ“ je akákoľvek osoba, ktorá využíva verejnú telekomunikačnú službu.

ČLÁNOK 10.48

Prístupy k regulácii

1. Zmluvné strany uznávajú význam konkurenčných trhov pre zabezpečenie širokého výberu v rámci poskytovania telekomunikačných služieb a zvýšenie blaha spotrebiteľa a takisto uznávajú, že hospodárska regulácia nemusí byť potrebná, ak existuje efektívna a udržateľná hospodárska súťaž. V súlade s tým zmluvné strany uznávajú, že regulačné potreby a prístupy sa na jednotlivých trhoch líšia a že si zmluvná strana môže určiť spôsob plnenia svojich povinností podľa tohto pododdielu.
2. V tejto súvislosti zmluvné strany uznávajú, že každá zmluvná strana môže:
 - a) vykonať priamu reguláciu, buď v prípade, keď očakáva, že na trhu môže vzniknúť určitý problém, alebo s cieľom vyriešiť problém, ktorý už na trhu vznikol;
 - b) spoliehať sa na úlohu trhových síl, najmä pokiaľ ide o segmenty trhu, ktoré sú konkurenčné a v ktorých sú prekážky vstupu na trh nízke, ako sú napríklad služby poskytované poskytovateľmi telekomunikačných služieb, ktorí nevlastnia zariadenia siete, alebo

- c) spoliehať sa na pravidlá štruktúry trhu, ktorými sa obmedzujú činnosti niektorých poskytovateľov telekomunikačných služieb, ktorí vlastnia zariadenia siete, napríklad tým, že sa vyžaduje poskytovanie veľkoobchodných služieb na nediskriminačnom základe alebo sa zakazuje účasť na maloobchodnom trhu, s cieľom zabezpečiť trhové správanie rovnocenné správaniu účastníkov konkurenčného trhu.

3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že každá zmluvná strana, ktorá sa zdrží regulácie v súlade s odsekom 2 písm. b) tohto článku, naďalej podlieha povinnostiam podľa tohto pododdielu.

Žiadnym z ustanovení tohto článku sa nebráni zmluvnej strane, aby regulovala telekomunikačné služby.

ČLÁNOK 10.49

Telekomunikačný regulačný orgán

1. Každá zmluvná strana zriadi alebo zachová telekomunikačný regulačný orgán, ktorý:
 - a) je právne oddelený a funkčne nezávislý od akéhokoľvek poskytovateľa telekomunikačných sietí, telekomunikačných služieb alebo telekomunikačných zariadení;
 - b) používa postupy a vydáva rozhodnutia, ktoré sú nestranné vo vzťahu ku všetkým účastníkom trhu;

- c) koná nezávisle a nevyžaduje ani neprijíma pokyny od akéhokoľvek iného orgánu v súvislosti s plnením úloh, ktorými bol poverený v právnych predpisoch s cieľom presadzovať povinnosti stanovené v článkoch 10.51 (Prepojenie), 10.52 (Prístup a používanie), 10.53 (Riešenie sporov v oblasti telekomunikácií), 10.55 (Prepojenie s hlavnými poskytovateľmi) a 10.56 (Prístup k unikátnym zariadeniam hlavných poskytovateľov);
- d) má dostatočnú právomoc na plnenie úloh uvedených v písmene c);
- e) má právomoc zabezpečiť, aby mu poskytovatelia telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb na požiadanie bezodkladne poskytli všetky informácie¹ vrátane finančných informácií, ktoré potrebuje na plnenie úloh uvedených v písmene c), a
- f) svoje právomoci vykonáva transparentne a včas.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby úlohy, ktoré má plniť jej telekomunikačný regulačný orgán, boli zverejnené v ľahko prístupnej a zrozumiteľnej forme, najmä ak sú takéto úlohy zverené viac ako jednému orgánu.

3. Zmluvná strana, ktorá si ponechá vlastníctvo alebo kontrolu poskytovateľov telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb, zabezpečí účinné štrukturálne oddelenie regulačnej funkcie od činností súvisiacich s vlastníctvom alebo kontrolou.

¹ Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej telekomunikačný regulačný orgán zaobchádzal s požadovanými informáciami v súlade s požiadavkami dôvernosti.

4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby používateľ alebo poskytovateľ telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb dotknutý rozhodnutím jej telekomunikačného regulačného orgánu mal právo odvolať sa pred odvolacím orgánom, ktorý je nezávislý od regulačného orgánu a ostatných dotknutých strán. Do rozhodnutia o odvolaní zostáva rozhodnutie v platnosti, pokiaľ sa v súlade s právom dotknutej zmluvnej strany nenariaadia predbežné opatrenia.

ČLÁNOK 10.50

Povolenie na poskytovanie telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb

1. Ak zmluvná strana vyžaduje povolenie na poskytovanie telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb, verejne prístupní druhy telekomunikačných služieb, pri ktorých sa vyžaduje povolenie, spoločne s kritériami povoľovania, uplatniteľnými postupmi a podmienkami, ktoré sú vo všeobecnosti spojené s povolením.
2. Každá zmluvná strana sa usiluje povoľovať poskytovanie telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb bez formálneho postupu, ako aj povoliť poskytovateľovi, aby začal poskytovať svoje telekomunikačné siete alebo telekomunikačné služby bez toho, aby musel čakať na rozhodnutie jej telekomunikačného regulačného orgánu. Ak zmluvná strana vyžaduje formálne rozhodnutie o povolení, stanoví primeranú lehotu, ktorá je zvyčajne potrebná na získanie takéhoto rozhodnutia, a oznámi ju transparentným spôsobom. Zmluvná strana sa usiluje zabezpečiť, aby bolo rozhodnutie prijaté v stanovenej lehote.

3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby všetky kritériá povoľovania alebo uplatniteľný postup, ako aj každá povinnosť či podmienka, ktorá sa vzťahuje na povolenie alebo sa s ním spája, boli objektívne, transparentné, nediskriminačné, súviseli s poskytovanou službou a nepredstavovali väčšie zaťaženie, než je v prípade tohto druhu poskytovanej služby nevyhnutné.

4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby žiadateľ písomne dostal dôvody zamietnutia alebo zrušenia povolenia alebo uloženia podmienok špecifických pre daného poskytovateľa. V takýchto prípadoch má žiadateľ právo odvolať sa pred odvolacím orgánom.

5. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby boli správne poplatky uložené poskytovateľom objektívne, transparentné, nediskriminačné a primerané administratívnym nákladom, ktoré odôvodnene vzniknú pri riadení, kontrole a presadzovaní povinností stanovených v tomto pododdieli.¹

ČLÁNOK 10.51

Prepojenie

1. Zmluvné strany uznávajú, že prepojenie by sa malo v zásade dohodnúť na základe obchodného rokovania medzi dotknutými poskytovateľmi verejných telekomunikačných sietí alebo verejných telekomunikačných služieb.

¹ Správne poplatky nezahŕňajú platby za práva na používanie obmedzených zdrojov ani povinné príspevky na poskytovanie univerzálnej služby.

2. Každá zmluvná strana na tento účel zabezpečí, aby poskytovateľ verejných telekomunikačných sietí alebo verejných telekomunikačných služieb na jej území mal právo a v prípade, že ho o to požiada iný poskytovateľ verejných telekomunikačných sietí alebo verejných telekomunikačných služieb, povinnosť rokovať o prepojení na účely poskytovania verejných telekomunikačných sietí alebo verejných telekomunikačných služieb.

ČLÁNOK 10.52

Prístup a používanie

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa každému zahrnutému podniku alebo poskytovateľovi služby druhej zmluvnej strany umožnil prístup k verejným telekomunikačným sieťam alebo verejným telekomunikačným službám a ich využívanie na základe primeraných a nediskriminačných¹ podmienok. Táto povinnosť sa okrem iného uplatní v súlade s odsekmi 2 až 5 tohto článku.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa zahrnutým podnikom alebo poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany umožnil prístup k akejkoľvek verejnej telekomunikačnej sieti alebo verejnej telekomunikačnej službe ponúkaným na jej území alebo cezhranične vrátane súkromných prenajatých okruhov a ich využívanie, a na tento účel v súlade s odsekom 5 zabezpečí, aby sa takýmto podnikom a poskytovateľom povolilo:

a) kupovať alebo prenajímať a pripájať koncové alebo iné zariadenia, ktoré sú spojené s verejnou telekomunikačnou sieťou rozhraním a ktoré sú nevyhnutné na ich prevádzku;

¹ Na účely tohto článku pojem „nediskriminačný“ je národné zaobchádzanie a zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod, ako sa vymedzuje v článkoch 10.6 (Národné zaobchádzanie), 10.7 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod), 10.16 (Národné zaobchádzanie) a 10.17 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod), ako aj zaobchádzanie za podmienok, ktoré nie sú menej priaznivé než tie, ktoré sa poskytujú akémukoľvek inému používateľovi obdobných verejných telekomunikačných sietí alebo verejných telekomunikačných služieb v obdobných situáciách.

- b) prepájať súkromné prenajaté alebo vlastnené okruhy s verejnými telekomunikačnými sieťami alebo s okruhmi prenajatými či vlastnenými iným zahrnutým podnikom alebo poskytovateľom služby a
 - c) používať vo svojich prevádzkach prevádzkové protokoly podľa vlastného výberu okrem tých, ktoré sú potrebné na zabezpečenie dostupnosti telekomunikačných služieb pre verejnosť vo všeobecnosti.
3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby zahrnuté podniky alebo poskytovatelia služieb druhej zmluvnej strany mohli používať verejné telekomunikačné siete a verejné telekomunikačné služby na prenos informácií v rámci jej územia a cezhranične vrátane ich vnútro podnikovej komunikácie a na prístup k informáciám uloženým v databázach alebo inak uchovávaným v strojovo čitateľnej forme na území ktorejkoľvek zmluvnej strany.
4. Bez ohľadu na odsek 3 môže zmluvná strana prijať také opatrenia, ktoré sú potrebné na zaistenie bezpečnosti a dôvernosti komunikácie, a to za splnenia požiadavky, aby sa takéto opatrenia neuplatňovali spôsobom, ktorý by predstavoval buď skryté obmedzenie obchodu so službami alebo vykonávania akejkoľvek inej hospodárskej činnosti upravenej v tejto kapitole, alebo prostriedok svojoľnej alebo bezdôvodnej diskriminácie.
5. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa pri prístupe k verejným telekomunikačným sieťam alebo verejným telekomunikačným službám a pri ich využívaní nekládli žiadne podmienky, ktoré nie sú nevyhnutné:
- a) na zabezpečenie povinností vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, ktoré majú poskytovatelia verejných telekomunikačných sietí alebo verejných telekomunikačných služieb, najmä ich schopnosti sprístupniť svoje verejné telekomunikačné služby, alebo

- b) na ochranu technickej integrity verejných telekomunikačných sietí alebo verejných telekomunikačných služieb.

ČLÁNOK 10.53

Riešenie sporov v oblasti telekomunikácií

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby v prípade sporu vzniknutého medzi poskytovateľmi telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb v súvislosti s právami a povinnosťami vyplývajúcimi z tohto pododdielu a na základe žiadosti ktoréhokoľvek účastníka sporu jej telekomunikačný regulačný orgán vydal v primeranej lehote záväzné rozhodnutie, ktorým sa spor vyrieši.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby bolo rozhodnutie jej telekomunikačného regulačného orgánu prístupné verejnosti s prihliadnutím na požiadavky obchodného tajomstva a aby sa dotknutým účastníkom v plnom rozsahu poskytli dôvody, na ktorých sa rozhodnutie zakladá, a mali právo na odvolanie uvedené v článku 10.49 ods. 4 (Telekomunikačný regulačný orgán).
3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa postupom uvedeným v odsekoch 1 a 2 nebránilo žiadnemu z dotknutých účastníkov podať návrh na začatie konania súdnemu orgánu v súlade so zákonmi a s inými právnymi predpismi zmluvnej strany.

ČLÁNOK 10.54

Opatrenia na ochranu hospodárskej súťaže týkajúce sa hlavných poskytovateľov

Každá zmluvná strana prijme alebo zachová primerané opatrenia, ktorými sa zabráni poskytovateľom telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb, ktorí sú jednotlivci alebo spoločne hlavným poskytovateľom, používať protisúťažné postupy alebo v nich pokračovať. Tieto protisúťažné postupy môžu zahŕňať:

- a) používanie protisúťažných krízových subvencií;
- b) využívanie informácií získaných od konkurencie spôsobom, ktorý vedie k protisúťažným výsledkom, a
- c) neprístupnenie technických informácií o unikátnych zariadeniach a informácií relevantných z obchodného hľadiska, ktoré sú pre iných poskytovateľov služieb nevyhnutné na poskytovanie služieb, týmto iným poskytovateľom služieb v primeranom čase.

ČLÁNOK 10.55

Prepojenie s hlavnými poskytovateľmi

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby hlavní poskytovatelia verejných telekomunikačných sietí alebo verejných telekomunikačných služieb poskytovali prepojenie na akomkoľvek mieste v sieti, kde je to technicky realizovateľné. Takéto prepojenie sa poskytne:
 - a) za nediskriminačných podmienok, a to aj v prípade sadziieb a technických noriem a špecifikácií vrátane kvality a údržby, a v kvalite, ktorá nie je nižšia, než je kvalita poskytovaná vlastným podobným službám takéhoto hlavného poskytovateľa alebo podobným službám jeho dcérskych spoločností alebo iných prepojených subjektov;
 - b) včas a za podmienok, a to aj v prípade sadziieb a technických noriem a špecifikácií vrátane kvality a údržby, ktoré sú transparentné, primerané, zohľadňuje sa v nich hospodárska realizovateľnosť a sú dostatočne rozčlenené, aby poskytovateľ nemusel platiť za sieťové prvky alebo zariadenia, ktoré na poskytovanie služby nepotrebuje, a
 - c) na požiadanie aj na iných miestach, ako sú koncové body siete ponúkané väčšine používateľov, čo však podlieha poplatkom, ktoré odrážajú náklady na výstavbu nevyhnutných dodatočných zariadení.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby boli postupy uplatniteľné v súvislosti s prepojením s hlavným poskytovateľom verejne prístupné.

3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby hlavný poskytovateľ na jej území verejne sprístupnil buď svoje dohody o prepojení, alebo prípadne referenčné ponuky prepojenia.

ČLÁNOK 10.56

Prístup k unikátnym zariadeniam hlavných poskytovateľov

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby hlavný poskytovateľ na jej území sprístupnil svoje unikátne zariadenia poskytovateľom telekomunikačných sietí alebo telekomunikačných služieb za primeraných a nediskriminačných podmienok na účely poskytovania verejných telekomunikačných služieb, okrem prípadov, keď to nie je potrebné na dosiahnutie efektívnej hospodárskej súťaže na základe získaných faktov a posúdenia trhu vykonaného telekomunikačným regulačným orgánom.

ČLÁNOK 10.57

Obmedzené zdroje

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa pridelenie a udelenie práv na využívanie obmedzených zdrojov vrátane rádiového frekvenčného spektra, čísel a práv prístupu uskutočnilo v rámci objektívnych, včasných, transparentných a nediskriminačných postupov, ktoré neodrádzajú od uplatňovania práva o využívanie obmedzených zdrojov.

2. Každá zmluvná strana sa pri pridelovaní a udeľovaní práv na využívanie rádiového frekvenčného spektra na účely verejných telekomunikačných služieb usiluje zohľadniť verejný záujem vrátane podpory hospodárskej súťaže a spoliehať sa na trhové prístupy vrátane mechanizmov, ako sú aukcie.
3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa aktuálne využívanie pridelených frekvenčných pásiem sprístupnilo verejnosti, ale podrobná identifikácia rádiového spektra prideleného na osobitné vládne účely sa nevyžaduje.
4. Opatrenia zmluvnej strany, ktorými sa rozdeľuje a prideluje spektrum a spravujú frekvencie, nie sú samy osebe v rozpore s článkami 10.5 (Prístup na trh) a 10.14 (Prístup na trh). Každá zmluvná strana si zachováva právo stanoviť a uplatňovať opatrenia v oblasti správy spektra a frekvencií, ktorými sa môže obmedziť počet poskytovateľov telekomunikačných služieb, za predpokladu, že tak robí spôsobom, ktorý je v súlade s touto dohodou. Toto právo zahŕňa aj možnosť pridelovania frekvenčných pásiem pri zohľadnení súčasných a budúcich potrieb a dostupnosti spektra.

ČLÁNOK 10.58

Univerzálna služba

1. Každá zmluvná strana má právo vymedziť druh povinností univerzálnej služby, ktoré chce zachovať, a rozhodnúť o ich rozsahu a plnení.

2. Každá zmluvná strana spravuje povinnosti univerzálnej služby transparentným, objektívnym a nediskriminačným spôsobom, ktorý je neutrálny vzhľadom na hospodársku súťaž a nepredstavuje väčšie zaťaženie, než je v prípade druhu univerzálnej služby vymedzeného zmluvnou stranou nevyhnutné.
3. Ak zmluvná strana určí poskytovateľa univerzálnej služby, urobí to spôsobom, ktorý je efektívny, transparentný a nediskriminačný a ktorý je otvorený všetkým poskytovateľom verejných telekomunikačných sietí a verejných telekomunikačných služieb.
4. Ak sa zmluvná strana rozhodne poskytovateľa univerzálnej služby odškodniť, zabezpečí, aby takéto odškodnenie nepresiahlo čisté náklady vzniknuté v dôsledku povinnosti univerzálnej služby.

ČLÁNOK 10.59

Prenositeľnosť čísla

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby poskytovateľ verejných telekomunikačných služieb umožňoval prenositeľnosť čísla za primeraných podmienok.

ČLÁNOK 10.60

Dôvernosť informácií

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby poskytovateľ, ktorý získava informácie od iného poskytovateľa v rámci rokovaní o dohode podľa článkov 10.51 (Prepojenie), 10.52 (Prístup a používanie), 10.55 (Prepojenie s hlavnými poskytovateľmi) alebo 10.56 (Prístup k unikátnym zariadeniam hlavných poskytovateľov), tieto informácie používal výlučne na účel, na ktorý boli poskytnuté, a po celý čas rešpektoval dôvernosť prenášaných alebo uchovávaných informácií.¹
2. Každá zmluvná strana prijme alebo zachová opatrenia na ochranu dôvernosti komunikácie a súvisiacich prevádzkových údajov prenášaných pri používaní verejných telekomunikačných sietí alebo verejných telekomunikačných služieb nediskriminačným spôsobom, pri ktorom nedochádza k nenáležitému obmedzeniu poskytovania telekomunikačných služieb.

ČLÁNOK 10.61

Prepojenosť telekomunikácií

Zmluvné strany uznávajú význam dostupnosti a využívania sietí s veľmi vysokou kapacitou a telekomunikačných služieb vysokej kvality, a to aj vo vidieckych a vzdialených oblastiach, ako prostriedku, ktorý jednotlivcom a podnikom umožňuje získať prístup k výhodám obchodu.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že zmluvná strana môže splniť túto povinnosť tým, že umožní vykonávanie dohôd o mlčanlivosti medzi poskytovateľmi.

PODODDIEL 5

FINANČNÉ SLUŽBY

ČLÁNOK 10.62

Rozsah pôsobnosti

1. Tento pododdiel sa vzťahuje na opatrenia zmluvnej strany, ktoré majú vplyv na poskytovanie finančných služieb. Tento pododdiel sa nevzťahuje na nesúladné aspekty opatrení prijatých alebo zachovaných v súlade s článkami 10.10 (Nesúladné opatrenia) alebo 10.18 (Nesúladné opatrenia).
2. Na účely tohto pododdielu je „činnosťou vykonávanou pri výkone vládnej moci“ vymedzenou v článku 10.3 písm. a) (Vymedzenie pojmov):
 - a) činnosť vykonávaná centrálnou bankou alebo menovým orgánom alebo akýmkoľvek iným verejnoprávnym subjektom pri uskutočňovaní menovej alebo devízovej politiky;
 - b) činnosť, ktorá je súčasťou zákonného systému sociálneho zabezpečenia alebo verejného dôchodkového zabezpečenia, a
 - c) iné činnosti vykonávané verejnoprávnym subjektom na účet, so zárukou alebo s použitím finančných zdrojov tejto zmluvnej strany alebo jej verejnoprávných subjektov.

3. Ak zmluvná strana umožní, aby ktorúkoľvek z činností uvedených v odseku 2 písm. b) alebo c) mohli vykonávať jej poskytovatelia finančných služieb, ktorí súťažia v hospodárskej súťaži s verejnoprávnym subjektom alebo poskytovateľom finančných služieb, „služba“ vymedzená v článku 10.3 písm. m) (Vymedzenie pojmov) zahŕňa aj tieto činnosti.

4. Článok 10.3 písm. a) (Vymedzenie pojmov) sa nevzťahuje na finančné služby, na ktoré sa vzťahuje tento pododdiel.

ČLÁNOK 10.63

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto pododdielu, oddielov B (Liberalizácia investícií), C (Cezhraničný obchod so službami) a D (Vstup a prechodný pobyt fyzických osôb na obchodné účely) a oddielu E (Regulačný rámec) pododdielu 1 (Domáca regulácia) tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

a) „finančné služby“ sú akékoľvek služby finančnej povahy, ktoré ponúka poskytovateľ finančných služieb zmluvnej strany. Finančné služby zahŕňajú všetky poisťovacie služby a služby súvisiace s poistením a všetky bankové a iné finančné služby (okrem poistenia). Medzi finančné služby patria tieto činnosti:

i) poisťovacie služby a služby súvisiace s poistením:

A) priame poistenie (vrátane spolupoistenia):

1. životné poistenie a

- 2. neživotné poistenie;
 - B) zaistenie a retrocesia;
 - C) sprostredkovanie poistenia, ako napríklad činnosti poisťovacieho makléra a agenta, a
 - D) pomocné služby súvisiace s poistením, napríklad poradenské služby, poistno-matematické služby, posúdenie rizika a služby spojené s likvidáciou poistných nárokov;
- ii) bankové služby a iné finančné služby (okrem poistenia):
 - A) prijímanie vkladov a iných návratných finančných prostriedkov od verejnosti;
 - B) pôžičky všetkých typov vrátane spotrebného úveru, hypotekárneho úveru, faktoringu a financovania obchodných transakcií;
 - C) finančný lízing;
 - D) všetky služby týkajúce sa platieb a peňažných prevodov vrátane kreditných, charge a debetných kariet, cestovných šekov a bankových zmeniek;
 - E) záruky a záväzky;

- F) obchodovanie na vlastný účet alebo na účet zákazníkov, buď na burze, mimoburzovom trhu, alebo iným spôsobom, a to s:
1. nástrojmi peňažného trhu (vrátane šekov, zmeniek a depozitných certifikátov);
 2. devízami;
 3. derivátovými produktmi vrátane futures a opcí;
 4. kurzovými a úrokovými nástrojmi vrátane produktov, ako sú swapy a dohody o forwardovej úrokovej miere;
 5. prevoditeľnými cennými papiermi a
 6. ostatnými prevoditeľnými nástrojmi a finančnými aktívami vrátane tehál z drahých kovov;
- G) účasť na emisiách všetkých druhov cenných papierov vrátane upisovania a umiestňovania v úlohe prostredníka (či už verejne, alebo súkromne) a poskytovania služieb súvisiacich s takýmito emisiami;
- H) peňažné maklérsstvo;

- D) správa aktív, ako je správa hotovosti alebo portfólia, všetky formy správy kolektívneho investovania, správa dôchodkových fondov, správcovské, depozitné a zverenecké služby;
 - J) služby vyrovnaní a zúčtovania v oblasti finančných aktív vrátane cenných papierov, derivátových produktov a iných prevoditeľných nástrojov;
 - K) poskytovanie a prenos finančných informácií a spracúvanie finančných údajov a súvisiaci softvér a
 - L) poradenské, sprostredkovateľské a iné pomocné finančné služby vo vzťahu k všetkým činnostiam uvedeným v bodoch A) až K) vrátane úverových referencií a analýz, investičného a portfóliového prieskumu a poradenstva a poradenstva pri akvizíciách a v otázkach reštrukturalizácie a stratégie podnikov;
- b) „poskytovateľ finančných služieb“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba zmluvnej strany, ktorá sa uchádza o poskytovanie finančných služieb alebo ich poskytuje, pričom nejde o verejnoprávny subjekt;
- c) „verejnoprávny subjekt“ je:
- i) vláda, centrálna banka alebo menový orgán zmluvnej strany alebo subjekt vlastnený alebo kontrolovaný zmluvnou stranou, ktorý v zásade vykonáva vládne funkcie alebo činnosti na vládne účely, nie však subjekt zaoberajúci sa hlavne poskytovaním finančných služieb za komerčných podmienok, alebo

- ii) súkromný subjekt, ktorý vykonáva funkcie zvyčajne vykonávané centrálnou bankou alebo menovým orgánom, pri vykonávaní týchto funkcií;
- d) „nová finančná služba“ je služba finančnej povahy vrátane služieb súvisiacich s existujúcimi a novými produktmi alebo so spôsobom dodávky produktu, ktorú neposkytuje žiaden poskytovateľ finančných služieb na území zmluvnej strany, ale ktorá sa poskytuje na území druhej zmluvnej strany, a
- e) „samoregulačná organizácia“ je akýkoľvek mimovládny subjekt vrátane burzy alebo trhu cenných papierov či futures, zúčtovacej agentúry, inej organizácie alebo združenia, ktorý vykonáva právomoc v oblasti regulácie alebo dohľadu nad poskytovateľmi finančných služieb, a to zo zákona alebo na základe delegovania od ústredných, regionálnych alebo miestnych vlád alebo prípadne orgánov.

ČLÁNOK 10.64

Prudenciálna výnimka

1. Žiadnym z ustanovení tejto dohody sa zmluvnej strane nebráni prijať alebo zachovať opatrenia z prudenciálnych dôvodov, ako je:
 - a) ochrana investorov, vkladateľov, poisníkov alebo osôb, voči ktorým má poskytovateľ finančných služieb fiduciárnu povinnosť, alebo
 - b) zabezpečenie integrity a stability finančného systému zmluvnej strany.

2. Keď takéto opatrenia nie sú v súlade s touto dohodou, nepoužijú sa ako prostriedok na vyhýbanie sa záväzkom alebo povinnostiam zmluvnej strany podľa tejto dohody.

ČLÁNOK 10.65

Zverejňovanie informácií

Žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať ako ustanovenie, ktorým sa zmluvným stranám ukladá povinnosť zverejniť informácie týkajúce sa záležitostí a účtov jednotlivých spotrebiteľov alebo akékoľvek dôverné alebo chránené informácie, ktorými disponujú verejnoprávne subjekty.

ČLÁNOK 10.66

Medzinárodné normy

1. Každá zmluvná strana náležite zváži zabezpečenie, aby sa na jej území zaviedli a uplatňovali medzinárodne dohodnuté normy regulácie a dohľadu v odvetví finančných služieb a boja proti daňovým únikom alebo vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam v tomto odvetví. Takéto medzinárodne dohodnuté normy zahŕňajú normy prijaté G20, Radou pre finančnú stabilitu, Bazilejským výborom pre bankový dohľad, najmä jeho základné zásady účinného bankového dohľadu, Medzinárodnou asociáciou orgánov dohľadu nad poisťovníctvom, najmä jej jednotné zásady poisťovníctva, Medzinárodnou organizáciou komisií pre cenné papiere, najmä jej dokument Ciele a zásady regulácie cenných papierov (*Objectives and Principles of Securities Regulation*), Finančnou akčnou skupinou a Globálnym fórom o transparentnosti a výmene informácií na daňové účely.

2. Cieľom zmluvných strán je spolupracovať a vymieňať si informácie v oblasti vypracúvania medzinárodných noriem.

ČLÁNOK 10.67

Finančné služby, ktoré sú na území zmluvnej strany nové

1. Každá zmluvná strana povolí poskytovateľovi finančných služieb druhej zmluvnej strany usadenému na jej území poskytovať akúkoľvek novú finančnú službu, ktorú by povolila poskytovať vlastným poskytovateľom finančných služieb v obdobných situáciách v súlade so svojimi právnymi predpismi za predpokladu, že si zavedenie novej finančnej služby nevyžaduje zmenu platného právneho predpisu alebo prijatie nového právneho predpisu alebo. To neplatí v prípade pobočiek poskytovateľov finančných služieb druhej zmluvnej strany usadených na území zmluvnej strany.
2. Zmluvná strana môže určiť inštitucionálnu a právnu formu, prostredníctvom ktorej sa môže nová finančná služba poskytovať, a môže požadovať povolenie na poskytovanie tejto služby. Ak sa takéto povolenie požaduje, rozhodnutie sa prijme v primeranej lehote a povolenie sa môže zamietnuť len z prudenciálnych dôvodov.

ČLÁNOK 10.68

Samoregulačné organizácie

Ak zmluvná strana vyžaduje členstvo alebo účasť v akejkoľvek samoregulačnej organizácii alebo prístup k nej na to, aby poskytovatelia finančných služieb druhej zmluvnej strany mohli poskytovať finančné služby na území alebo na územie prvej zmluvnej strany, táto zmluvná strana zabezpečí, aby daná samoregulačná organizácia dodržiavala povinnosti podľa článkov 10.6 (Národné zaobchádzanie), 10.7 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod), 10.16 (Národné zaobchádzanie) a 10.17 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod).

ČLÁNOK 10.69

Zúčtovacie a platobné systémy

Za podmienok, na základe ktorých sa poskytuje národné zaobchádzanie, poskytne každá zmluvná strana poskytovateľom finančných služieb druhej zmluvnej strany usadeným na jej území prístup k platobným a zúčtovacím systémom prevádzkovaným verejnoprávnymi subjektmi a k oficiálnym finančným nástrojom a nástrojom refinancovania, ktoré sú dostupné pri normálnom spôsobe bežného podnikania. Týmto článkom sa neudeluje prístup k nástrojom zmluvnej strany súvisiacim s úlohou veriteľa poslednej inštancie.

PODODDIEL 6

SLUŽBY MEDZINÁRODNEJ NÁMORNEJ DOPRAVY

ČLÁNOK 10.70

Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

1. V tomto pododdieli sa stanovujú zásady regulačného rámca pre poskytovanie služieb medzinárodnej námornej dopravy podľa oddielov B (Liberalizácia investícií), C (Cezhraničný obchod so službami) a D (Vstup a prechodný pobyt fyzických osôb na obchodné účely) tejto kapitoly, pričom sa vzťahuje na opatrenia zmluvnej strany ovplyvňujúce obchod so službami medzinárodnej námornej dopravy. Tento pododdiel sa nevzťahuje na nesúladné aspekty opatrení prijatých alebo zachovaných v súlade s článkami 10.10 (Nesúladné opatrenia) alebo 10.18 (Nesúladné opatrenia).
2. Na účely tohto pododdielu a oddielov B (Liberalizácia investícií), C (Cezhraničný obchod so službami) a D (Vstup a prechodný pobyt fyzických osôb na obchodné účely) tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
 - a) „služby kontajnerových staníc a dep“ sú činnosti spočívajúce v skladovaní kontajnerov v prístavoch alebo vo vnútrozemí s cieľom ich plnenia alebo vyprázdňovania, opravy a ich prípravy na nakládku;

- b) „colné konanie“ sú činnosti spočívajúce vo vykonaní, v mene inej strany, colných formalít týkajúcich sa dovozu, vývozu alebo priamej prepravy nákladov bez ohľadu na to, či je táto služba hlavnou činnosťou poskytovateľa služby alebo obvyklým doplnkom jeho hlavnej činnosti;
- c) „dopravné operácie“ sú preprava nákladu s jednotným prepravným dokladom, pri ktorej sa využíva viac než jeden druh dopravy a ktorej časť prebieha v medzinárodných morských vodách;
- d) „prípojné služby“ sú prechádzajúca a nadväzná preprava medzinárodného nákladu po mori, a to vrátane nákladu v kontajneroch, voľne loženého nákladu v hromadných obaloch, ako aj suchého alebo tekutého voľne loženého nákladu, medzi prístavmi nachádzajúcimi sa na území zmluvnej strany, medzinárodného nákladu smerujúceho do miesta určenia mimo územia danej zmluvnej strany alebo pochádzajúceho z prístavu nakládky mimo územia danej zmluvnej strany;
- e) „špeditárske služby“ sú činnosti spočívajúce v organizácii a monitorovaní nakládky v mene odosielateľov prostredníctvom zabezpečenia dopravných a s dopravou spojených služieb, prípravy dokumentácie a poskytovania obchodných informácií;
- f) „medzinárodný náklad“ je náklad prepravovaný medzi prístavom jednej zmluvnej strany a prístavom druhej zmluvnej strany alebo tretej krajiny alebo medzi prístavmi rôznych členských štátov;
- g) „služby medzinárodnej námornej dopravy“ sú preprava cestujúcich alebo nákladu námornými plavidlami medzi prístavom jednej zmluvnej strany a prístavom druhej zmluvnej strany alebo tretej krajiny, ktorá zahŕňa priame uzatváranie zmlúv s poskytovateľmi iných dopravných služieb na účely zabezpečenia dopravných operácií s jednotným prepravným dokladom, no nezahŕňa právo na poskytovanie týchto iných dopravných služieb;

- h) „služby námorných agentúr“ sú činnosti spočívajúce v zastupovaní obchodných záujmov jednej alebo viacerých spoločností linkovej lodnej dopravy alebo lodných prepravných spoločností v rámci stanovenej geografickej oblasti, a to na tieto účely:
- i) marketing a predaj námornej dopravy a súvisiacich služieb od cenovej ponuky až po fakturáciu, vystavenie nákladných listov v mene spoločností, zabezpečenie a ďalší predaj nevyhnutných súvisiacich služieb, príprava dokumentácie a poskytovanie obchodných informácií;
 - ii) vystupovanie v mene spoločností, organizácia pristavenia lode alebo prevzatie nákladu, ak sa to požaduje;
- i) „pomocné námorné služby“ sú služby manipulácie s nákladom v námornej doprave, služby colného konania, služby kontajnerových staníc a dep, služby námorných agentúr a námorné špeditárske služby a
- j) „služby manipulácie s nákladom v námornej doprave“ sú činnosti vykonávané dokárskymi spoločnosťami vrátane prevádzkovateľov terminálu, nezahŕňajú však priame činnosti dokárov, ak je táto pracovná sila organizovaná mimo dokárskych spoločností alebo prevádzkovateľov terminálu. Medzi zahrnuté činnosti patrí organizácia a dohľad, pokiaľ ide o:
- i) nakladanie nákladu na loď a jeho vykladanie z lode;
 - ii) zväzovanie alebo rozväzovanie nákladu a

iii) prijatie alebo dodávku a úschovu nákladu pred nakládkou alebo po vykládke.

ČLÁNOK 10.71

Povinnosti

1. Každá zmluvná strana zavedie neobmedzený prístup na medzinárodné námorné trhy a k medzinárodným námorným obchodom na komerčnom a nediskriminačnom základe tým, že:
 - a) poskytne lodiam plaviacim sa pod vlajkou druhej zmluvnej strany alebo prevádzkovaným poskytovateľmi služieb druhej zmluvnej strany zaobchádzanie nemenej priaznivé než to, ktoré poskytuje vlastným lodiam, a to aj pokiaľ ide o:
 - i) prístup do prístavov;
 - ii) využívanie infraštruktúry a služieb prístavov;
 - iii) využívanie pomocných námorných služieb;
 - iv) súvisiace poplatky a platby a
 - v) colné zariadenia a pridelenie prístavísk a infraštruktúry na nakládku a vykládku;

- b) povolí poskytovateľom služieb námornej dopravy druhej zmluvnej strany usadiť sa a prevádzkovať podnik na jej území, a to za podmienok nemenej priaznivých než tie, ktoré poskytuje svojim vlastným poskytovateľom služieb;
- c) sprístupní poskytovateľom služieb medzinárodnej námornej dopravy druhej zmluvnej strany za primeraných a nediskriminačných podmienok vo svojich prístavoch tieto služby: pilotáž; pomoc s remorkérmi a vlečnými loďami; zásobovanie; tankovanie a zásobovanie vodou; zber odpadu a zneškodňovanie zaťažujúceho odpadu; služby kapitána prístavu; navigačná pomoc; zariadenia na núdzové opravy; kotvisko; prístavisko a súvisiace služby a prevádzkové služby na pobreží, ktoré sú z hľadiska fungovania lode nevyhnutné, vrátane komunikácie, dodávok vody a elektrickej energie;
- d) povolí poskytovateľom služieb medzinárodnej námornej dopravy druhej zmluvnej strany, prípadne pod podmienkou povolenia príslušného orgánu, premiestniť vlastnené alebo prenajaté prázdne kontajnery, ktoré sa neprevážajú ako spoplatnený náklad, medzi prístavmi Nového Zélandu alebo medzi prístavmi členského štátu a
- e) povolí poskytovateľom služieb medzinárodnej námornej dopravy druhej zmluvnej strany poskytovať prípojné služby medzi prístavmi Nového Zélandu alebo medzi prístavmi členského štátu, prípadne pod podmienkou povolenia príslušného orgánu.

2. Pri uplatňovaní odseku 1 písm. a) a b) zmluvné strany:

- a) nezačlenia do budúcich dohôd s tretími krajinami týkajúcich sa služieb námornej dopravy dohody o delení nákladu, a to ani vo vzťahu k obchodu so suchým alebo s tekutým voľne loženým nákladom a k pravidelnej námornej doprave;

- b) v primeranej lehote zrušia platné dohody o delení nákladu uvedené v písmene a), ktoré existujú v predchádzajúcich dohodách, a
- c) neprijmú ani nezachovajú žiadne administratívne, technické ani iné opatrenia, ktoré by mohli predstavovať skryté obmedzenie alebo ktoré by mohli mať svojvoľné alebo bezdôvodné diskriminačné účinky na slobodné poskytovanie služieb v medzinárodnej námornej doprave v prípade obdobných podmienok.

11. KAPITOLA

POHYB KAPITÁLU, PLATBY A PREVODY

ČLÁNOK 11.1

Platby a prevody

Každá zmluvná strana umožní všetky platby alebo prevody v súvislosti s transakciami na bežnom účte platobnej bilancie, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto dohody, a to vo voľne zameniteľnej mene a v súlade s príslušnými ustanoveniami článkov Dohody o Medzinárodnom menovom fonde.

ČLÁNOK 11.2

Pohyb kapitálu

Každá zmluvná strana v súvislosti s transakciami na kapitálovom a finančnom účte platobnej bilancie umožní voľný pohyb kapitálu na účely liberalizácie investícií a iných transakcií, ako sa stanovuje v 10. kapitole (Obchod so službami a investície).

ČLÁNOK 11.3

Uplatňovanie zákonov a iných právnych predpisov týkajúcich sa pohybu kapitálu, platieb a prevodov

1. Žiadne z ustanovení článkov 11.1 (Platby a prevody) a 11.2 (Pohyb kapitálu) nemožno vykladať tak, že by sa ním zmluvnej strane bránilo uplatňovať jej zákony a iné právne predpisy týkajúce sa:
 - a) konkurzu, platobnej neschopnosti alebo ochrany práv veriteľov;
 - b) vydávania cenných papierov, derivátov, ako sú futures alebo opcie, alebo iných finančných nástrojov a obchodovania alebo podnikania s nimi;
 - c) finančného výkazníctva alebo vedenia záznamov o pohyboch kapitálu, platbách alebo prevodoch, ak je to potrebné v záujme pomoci orgánom presadzovania práva alebo finančným regulačným orgánom;
 - d) trestných činov, klamlivých alebo podvodných praktík;

- e) zabezpečenia súladu s príkazmi alebo rozsudkami v správnom alebo súdnom konaní alebo
- f) systémov sociálneho zabezpečenia, dôchodkového zabezpečenia alebo povinného sporenia.

2. Zmluvná strana neuplatňuje zákony a iné právne predpisy uvedené v odseku 1 svojvoľným alebo diskriminačným spôsobom ani spôsobom, ktorý by predstavoval skryté obmedzovanie pohybu kapitálu, platieb alebo prevodov.

12. KAPITOLA

DIGITÁLNY OBCHOD

ODDIEL A

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 12.1

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa vzťahuje na opatrenia zmluvnej strany, ktoré ovplyvňujú obchod uskutočňovaný elektronickými prostriedkami.

2. Táto kapitola sa neuplatňuje na:
- a) audiovizuálne služby;
 - b) informácie uchovávané alebo spracúvané zmluvnou stranou alebo v jej mene ani opatrenia týkajúce sa takýchto informácií vrátane opatrení týkajúcich sa ich zberu a
 - c) opatrenia prijaté alebo zachované Novým Zélandom, ktoré Nový Zéland považuje za nevyhnutné na ochranu alebo presadzovanie práv, záujmov, povinností alebo zodpovedností Maoriov¹ v súvislosti so záležitosťami, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, vrátane plnenia povinností Nového Zélandu podľa *te Tiriti o Waitangi*/Zmluvy z Waitangi, za predpokladu, že tieto opatrenia sa nepoužívajú ako prostriedok svojvoľnej alebo bezdôvodnej diskriminácie osôb druhej zmluvnej strany alebo ako skryté obmedzenie obchodu uskutočňovaného elektronickými prostriedkami. 26. kapitola (Urovnávanie sporov) sa nevzťahuje na výklad *te Tiriti o Waitangi*/Zmluvy z Waitangi, a to ani v súvislosti s povahou práv a povinností, ktoré z nej vyplývajú.

ČLÁNOK 12.2

Vymedzenie pojmov

1. Na túto kapitolu sa vzťahuje vymedzenie pojmov v článku 10.3 (Vymedzenie pojmov) 10. kapitoly (Obchod so službami a investície).

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že práva, záujmy, povinnosti a zodpovednosti Maoriov zahŕňajú tie, ktoré sa týkajú kultúrneho konceptu *mātauranga Māori*.

2. Na túto kapitolu sa vzťahuje vymedzenie pojmu „verejná telekomunikačná služba“ v článku 10.47 písm. i) (Vymedzenie pojmov).
3. Na účely tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
 - a) „spotrebiteľ“ je akákoľvek fyzická osoba, ktorá využíva verejnú telekomunikačnú službu na iné než profesionálne účely;
 - b) „digitálne obstarávanie“ je obstarávanie prostredníctvom elektronických prostriedkov;
 - c) „priama marketingová komunikácia“ je akákoľvek forma komerčnej reklamy, ktorou osoba oznamuje marketingové správy priamo používateľovi prostredníctvom verejnej telekomunikačnej služby, vrátane elektronickej pošty a textových a multimedialných správ (SMS a MMS);
 - d) „elektronická autentifikácia“ je elektronický postup alebo úkon overenia, ktorý umožňuje potvrdenie:
 - i) elektronickej identifikácie osoby alebo
 - ii) pôvodu a integrity údajov v elektronickej forme;
 - e) „elektronická fakturácia“ je automatizované vytváranie, výmena a spracúvanie faktúr medzi poskytovateľmi a kupujúcimi pomocou štruktúrovaného digitálneho formátu;

- f) „elektronická pečať“ sú údaje v elektronickej forme používané právnickou osobou, ktoré sú pripojené alebo logicky pridružené k iným údajom v elektronickej forme s cieľom zabezpečiť pôvod a integritu týchto iných údajov;
- g) „elektronický podpis“ sú údaje v elektronickej forme, ktoré sú pripojené alebo logicky pridružené k iným údajom v elektronickej forme a ktoré:
- i) možno použiť na identifikáciu podpisovateľa vo vzťahu k iným údajom v elektronickej forme a
 - ii) podpisovateľ používa na vyjadrenie súhlasu s inými údajmi v elektronickej forme;¹
- h) „služba prístupu k internetu“ je verejná telekomunikačná služba, ktorou sa poskytuje prístup k internetu, a teda pripojiteľnosť prakticky ku všetkým koncovým bodom internetu bez ohľadu na použitú sieťovú technológiu a koncové zariadenie;
- i) „osobné údaje“ sú informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby;
- j) „obchodný administratívny doklad“ je formulár vydaný alebo kontrolovaný zmluvnou stranou, ktorý musí vyplniť dovozca alebo vývozca v súvislosti s dovozom, resp. vývozom tovaru alebo ktorý sa musí vyplniť v mene takého dovozcu alebo vývozcu, a
- k) „používateľ“ je osoba, ktorá využíva verejnú telekomunikačnú službu.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že týmto vymedzením sa žiadnym spôsobom nebráni zmluvnej strane pripísať rozsiahlejšie právne účinky elektronickej podpisu, ktorý spĺňa určité požiadavky, napríklad sa v ňom uvádza, že údaje neboli zmenené, alebo sa ním overuje totožnosť podpisovateľa.

ČLÁNOK 12.3

Právo na reguláciu

Zmluvné strany potvrdzujú právo oboch zmluvných strán na reguláciu na svojom území s cieľom dosiahnuť legitímne ciele politiky, ako je ochrana života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, sociálne služby, verejné vzdelávanie, bezpečnosť, životné prostredie vrátane zmeny klímy, verejná morálka, sociálna ochrana alebo ochrana spotrebiteľa, dobré životné podmienky zvierat, ochrana súkromia a údajov, podpora a ochrana kultúrnej rozmanitosti a v prípade Nového Zélandu presadzovanie alebo ochrana práv, záujmov, povinností a zodpovedností Maoriov.

ODDIEL B

CEZHRANIČNÉ TOKY ÚDAJOV A OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJOV

ČLÁNOK 12.4

Cezhraničné toky údajov

1. Zmluvné strany sa zaväzujú zabezpečiť cezhraničné toky údajov s cieľom uľahčiť obchod v digitálnom hospodárstve a uznávajú, že každá zmluvná strana môže mať v tejto súvislosti vlastné regulačné požiadavky.

2. Zmluvná strana na tento účel neobmedzí cezhraničné toky údajov, ku ktorým dochádza medzi zmluvnými stranami v kontexte činnosti, ktorá patrí do rozsahu pôsobnosti tejto kapitoly, tým, že by:

- a) vyžadovala využívanie počítačových zariadení alebo sieťových prvkov na svojom území na účely spracúvania údajov vrátane toho, že by ukladala povinnosť využívať počítačové zariadenia alebo sieťové prvky, ktoré sú certifikované alebo schválené na území zmluvnej strany;
- b) vyžadovala lokalizáciu údajov na svojom území;
- c) zakazovala uchovávanie alebo spracúvanie údajov na území druhej zmluvnej strany alebo
- d) podmieňovala cezhraničný prenos údajov použitím počítačových zariadení alebo sieťových prvkov na svojom území alebo požiadavkami lokalizácie na svojom území.

3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že zmluvné strany chápu, že žiadnym z ustanovení tohto článku sa im nebráni, aby prijali alebo zachovali opatrenia v súlade s článkom 25.1 (Všeobecné výnimky) v záujme dosiahnutia cieľov verejnej politiky, ktoré sa v ňom uvádzajú a ktoré sa na účely tohto článku podľa potreby vykladajú spôsobom, v ktorom sa zohľadňuje evolučná povaha digitálnych technológií. Predchádzajúca veta nemá vplyv na uplatňovanie iných výnimiek z tohto článku v tejto dohode.

4. Zmluvné strany preskúmavajú vykonávanie tohto článku a do troch rokov odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody vykonajú posúdenie jeho uplatňovania, ak sa zmluvné strany nedohodnú inak. Zmluvná strana môže takisto druhej zmluvnej strane kedykoľvek navrhnúť preskúmanie tohto článku. Takýto návrh sa posúdi s porozumením.

5. Nový Zéland v kontexte preskúmania uvedeného v odseku 4 a v nadväznosti na vydanie správy Wai 2522 tribunálu z Waitangi z 19. novembra 2021:

- a) opätovne potvrdzuje svoju pokračujúcu schopnosť podporovať a presadzovať záujmy Maoriou podľa tejto dohody a
- b) potvrdzuje svoj úmysel zapájať Maoriou v záujme zabezpečenia, aby sa pri preskúmaní podľa odseku 4 zohľadnila pokračujúca potreba Nového Zélandu podporovať Maoriou pri uplatňovaní ich práv a záujmov, a plniť si povinnosti podľa *te Tiriti o Waitangi*/Zmluvy z Waitangi a dodržiavať jej zásady.

ČLÁNOK 12.5

Ochrana osobných údajov a súkromia

1. Každá zmluvná strana uznáva, že ochrana osobných údajov a súkromia je základným právom a že vysoké štandardy v tejto súvislosti prispievajú k zvyšovaniu dôvery spotrebiteľa v digitálny obchod.
2. Každá zmluvná strana môže prijať alebo zachovať opatrenia, ktoré považuje za primerané na zabezpečenie ochrany osobných údajov a súkromia, a to aj prostredníctvom prijatia a uplatňovania pravidiel cezhraničného prenosu osobných údajov. Žiadne z ustanovení tejto dohody nemá vplyv na ochranu osobných údajov a súkromia priznávanú príslušnými opatreniami zmluvných strán.

3. Každá zmluvná strana informuje druhú zmluvnú stranu o všetkých opatreniach uvedených v odseku 2, ktoré prijme alebo zachová.
4. Každá zmluvná strana uverejní informácie o ochrane osobných údajov a súkromia, ktorú poskytuje používateľom v digitálnom obchode, vrátane:
 - a) informácií o tom, ako môžu jednotlivci požadovať nápravu porušenia ochrany osobných údajov alebo súkromia, ktoré vyplynulo z digitálneho obchodu, a
 - b) usmernenia a iných informácií v súvislosti s plnením uplatniteľných právnych požiadaviek na ochranu osobných údajov a súkromia zo strany podnikov.

ODDIEL C

OSOBITNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 12.6

Clá na elektronické prenosy

1. Zmluvná strana neuloží clá na elektronické prenosy medzi osobou jednej zmluvnej strany a osobou druhej zmluvnej strany.

2. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že odsekom 1 sa nebráni zmluvnej strane v tom, aby uložila vnútroštátne dane, poplatky alebo iné platby v súvislosti s elektronickými prenosmi za predpokladu, že takéto dane, poplatky alebo iné platby sa ukladajú v súlade s touto dohodou.

ČLÁNOK 12.7

Žiadne predchádzajúce povolenie

1. Každá zmluvná strana sa usiluje nezaviesť povinnosť predchádzajúceho povolenia ani akúkoľvek inú požiadavku s rovnocenným účinkom na poskytovanie služieb elektronickými prostriedkami.
2. Odsek 1 sa uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté postupy udeľovania povolení, ktoré nie sú špecificky a výlučne zamerané na služby poskytované elektronickými prostriedkami, a pravidlá v oblasti telekomunikácií.

ČLÁNOK 12.8

Uzatváranie zmlúv elektronicky

Ak sa nestanovuje inak podľa jej zákonov a iných právnych predpisov, každá zmluvná strana zabezpečí, aby:

- a) sa zmluvy mohli uzatvárať elektronickými prostriedkami;

- b) zmluvy neboli zbavené právneho účinku, platnosti alebo vykonateľnosti výlučne na základe toho, že zmluva bola uzavretá elektronickými prostriedkami, a
- c) sa nevytvárali ani nezachovávali žiadne iné prekážky využívania elektronických zmlúv.

ČLÁNOK 12.9

Elektronická autentifikácia

1. Zmluvná strana s výnimkou prípadov, keď sa podľa jej zákonov a iných právnych predpisov stanovuje inak, neodoprie elektronickému dokladu, elektronickému podpisu, elektronickej pečati ani údajom o autentifikácii, ktoré sú výsledkom elektronickej autentifikácie, právny účinok ani prípustnosť v súdnom konaní ako dôkazu výlučne na základe toho, že má elektronickú formu.
2. Zmluvná strana neprijme ani nezachová opatrenia, ktorými by sa:
 - a) zakazovalo stranám elektronickej transakcie vzájomne si stanoviť náležité spôsoby elektronickej autentifikácie svojej elektronickej transakcie alebo
 - b) bránilo stranám elektronickej transakcie v možnosti preukázať súdnym a správny orgánom, že použitie elektronickej autentifikácie v tejto elektronickej transakcii je v súlade s uplatniteľnými právnymi požiadavkami.

3. Bez ohľadu na odsek 2 môže zmluvná strana požadovať, aby v prípade konkrétnej kategórie elektronických transakcií spôsob elektronickej autentifikácie:

- a) bol certifikovaný orgánom akreditovaným v súlade s právom danej zmluvnej strany alebo
- b) spĺňal určité normy výkonnosti, ktoré sú objektívne, transparentné a nediskriminačné a týkajú sa len osobitných vlastností dotknutej kategórie elektronických transakcií.

4. Zmluvná strana v rozsahu stanovenom v jej zákonoch alebo iných právnych predpisoch uplatňuje odseky 1 až 3 na iné elektronické postupy alebo prostriedky uľahčovania alebo umožňovania elektronických transakcií, ako sú elektronické časové pečiatky alebo elektronické doručovacie služby pre registrované zásielky.

ČLÁNOK 12.10

Elektronická fakturácia

1. Zmluvné strany uznávajú význam noriem elektronickej fakturácie ako kľúčový prvok systémov digitálneho obstarávania na podporu interoperability a digitálneho obchodu, ako aj to, že tieto systémy možno použiť aj na účely elektronických transakcií medzi podnikmi a medzi podnikom a spotrebiteľom.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby bolo vykonávanie opatrení týkajúcich sa elektronickej fakturácie v jej jurisdikcii zamerané na podporu cezhraničnej interoperability. Každá zmluvná strana pri vytváraní opatrení týkajúcich sa elektronickej fakturácie podľa potreby zohľadní medzinárodné rámce, usmernenia alebo odporúčania, ak také medzinárodné rámce, usmernenia alebo odporúčania existujú.

3. Zmluvné strany sa usilujú vymieňať si najlepšie postupy v súvislosti s elektronickou fakturáciou a so systémami digitálneho obstarávania.

ČLÁNOK 12.11

Prenos zdrojového kódu alebo prístup k zdrojovému kódu

1. Zmluvné strany uznávajú rastúci sociálny a hospodársky význam využívania digitálnych technológií, ako aj význam bezpečného a zodpovedného vývoja a využívania digitálnych technológií, a to aj vo vzťahu k zdrojovému kódu softvéru, z hľadiska podpory dôvery verejnosti.

2. Zmluvná strana nevyžaduje prenos zdrojového kódu softvéru vlastneného osobou druhej zmluvnej strany ani prístup k tomuto zdrojovému kódu ako podmienku dovozu takéhoto softvéru alebo produktov, ktoré ho obsahujú, na svoje územie, ich vývozu zo svojho územia, distribúcie, predaja alebo používania takéhoto softvéru alebo produktov na svojom území.¹

3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že odsek 2:

a) sa nevzťahuje na dobrovoľný prenos zdrojového kódu softvéru alebo dobrovoľné poskytnutie prístupu k nemu na komerčnom základe osobou druhej zmluvnej strany, napríklad v kontexte transakcie verejného obstarávania alebo slobodne dohodnutej zmluvy, a

¹ Týmto článkom sa zmluvnej strane nebráni požadovať, aby sa jej poskytol prístup k softvéru používanému v rámci kritickej infraštruktúry v rozsahu požadovanom na zabezpečenie účinného fungovania kritickej infraštruktúry, a to za podmienky zabezpečenia ochrany pred neoprávneným zverejnením.

b) nemá vplyv na právo regulačných, správnych orgánov, orgánov presadzovania práva alebo súdnych orgánov zmluvnej strany požadovať úpravu zdrojového kódu softvéru s cieľom zabezpečiť dodržiavanie jej zákonov a iných právnych predpisov, ktoré nie sú v rozpore s touto dohodou.

4. Žiadne z ustanovení tohto článku:

- a) nemá vplyv na právo regulačných orgánov, orgánov presadzovania práva, súdnych orgánov alebo orgánov posudzovania zhody zmluvnej strany na prístup k zdrojovému kódu softvéru, či už pred dovozom, vývozom, distribúciou, predajom alebo používaním, alebo po nich, na účely vyšetrovania, prehliadky alebo preskúmania, opatrení na presadzovanie práva alebo súdneho konania s cieľom učiť súlad s jej zákonmi a inými právnymi predpismi vrátane tých, ktoré sa týkajú nediskriminácie a predchádzania zaujatosti, a to za podmienky ochrany pred neoprávneným zverejnením;
- b) nemá vplyv na požiadavky orgánu na ochranu hospodárskej súťaže alebo iného príslušného orgánu zmluvnej strany v záujme nápravy porušenia práva hospodárskej súťaže;
- c) nemá vplyv na ochranu a presadzovanie práv duševného vlastníctva ani
- d) nemá vplyv na právo zmluvnej strany prijímať opatrenia v súlade s článkom 14.1 ods. 2 písm. a) (Začlenenie určitých ustanovení dohody GPA), podľa ktorého sa do tejto dohody *mutatis mutandis* začleňuje článok III dohody GPA a stáva sa jej súčasťou.

ČLÁNOK 12.12

Dôvera spotrebiteľov v online činnosti

1. Keďže každá zmluvná strana uznáva význam zvýšenia dôvery spotrebiteľov v digitálny obchod, prijme alebo zachová opatrenia na zabezpečenie účinnej ochrany spotrebiteľov zapojených do elektronických obchodných transakcií vrátane opatrení, ktorými sa:
 - a) zakazujú podvodné a klamlivé obchodné praktiky vrátane zavádzajúcich obchodných praktík;
 - b) vyžaduje, aby dodávatelia tovaru a poskytovatelia služieb konali v dobrej viere a dodržiavali spravodlivé obchodné praktiky, a to aj tým, že budú rešpektovať práva spotrebiteľov týkajúce sa nevyžiadaného tovaru a služieb, a
 - c) spotrebiteľom poskytuje prístup k prostriedkom nápravy v prípade porušenia ich práv vrátane práva na nápravu v prípadoch, že sa za tovar alebo služby zaplatí, ale tieto sa nedodajú alebo neposkytnú tak, ako sa dohodlo.
2. Každá zmluvná strana poskytne takú úroveň ochrany spotrebiteľov zapojených do elektronických obchodných transakcií, ktorá je aspoň rovnocenná s úrovňou, ktorá sa podľa jej zákonov, iných právnych predpisov a politík poskytuje spotrebiteľom v obchode uskutočňovanom inými ako elektronickými prostriedkami.
3. Zmluvné strany uznávajú význam zverenia primeraných právomocí v oblasti presadzovania práva svojim agentúram na ochranu spotrebiteľa alebo iným príslušným orgánom, ako aj význam spolupráce medzi týmito agentúrami na ochranu spotrebiteľa alebo inými príslušnými orgánmi s cieľom chrániť spotrebiteľov a zvýšiť dôveru spotrebiteľov v online činnosti.

4. Zmluvné strany uznávajú výhody mechanizmov na uľahčenie riešenia nárokov týkajúcich sa cezhraničných elektronických obchodných transakcií. Zmluvné strany na tento účel preskúmajú možnosti, ako si takéto mechanizmy v prípade cezhraničných elektronických obchodných transakcií navzájom sprístupniť.

ČLÁNOK 12.13

Nevyžiadaná priama marketingová komunikácia

1. Každá zmluvná strana prijme alebo zachová opatrenia na zabezpečenie účinnej ochrany používateľov pred nevyžiadanou priamou marketingovou komunikáciou.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa oznámenia v rámci priamej marketingovej komunikácie nezasielali používateľom, ktorí sú fyzickými osobami, s výnimkou prípadu, že udelili súhlas s prijímaním takejto marketingovej komunikácie. Súhlas sa vymedzí v súlade s právom dotknutej zmluvnej strany.
3. Bez ohľadu na odsek 2 každá zmluvná strana osobám umožní, aby v súlade s jej právnymi predpismi zbierali kontaktné údaje používateľa v kontexte dodania tovaru alebo poskytovania služieb s cieľom zasielať tomuto používateľovi oznámenia v rámci priamej marketingovej komunikácie týkajúce sa ich podobného tovaru alebo podobných služieb.
4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby priama marketingová komunikácia ako taká bola jasne identifikovateľná, aby sa v nej jasne uvádzalo, v mene koho je vyhotovená, a aby obsahovala potrebné informácie, ktoré umožnia používateľom kedykoľvek a bezplatne požiadať o jej ukončenie.

5. Každá zmluvná strana poskytne používateľom prístup k prostriedkom nápravy proti poskytovateľom nevyžiadanej priamej marketingovej komunikácie, ktorí nedodržiavajú opatrenia prijaté alebo zachované podľa odsekov 1 až 4.

ČLÁNOK 12.14

Spolupráca v regulačných záležitostiach v súvislosti s digitálnym obchodom

1. Zmluvné strany si vymieňajú informácie o týchto regulačných záležitostiach v kontexte digitálneho obchodu:
 - a) uznávanie a zjednodušenie interoperabilných dôveryhodných elektronických služieb a služieb elektronickej autentifikácie;
 - b) zaobchádzanie s priamou marketingovou komunikáciou;
 - c) ochrana spotrebiteľov online vrátane prostriedkov nápravy pre spotrebiteľov a budovania dôvery spotrebiteľov;
 - d) problémy MSP pri využívaní elektronického obchodu;
 - e) elektronická verejná správa a
 - f) ďalšie záležitosti relevantné pre rozvoj digitálneho obchodu.

2. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že tento článok sa nevzťahuje na pravidlá a záruky zmluvnej strany, pokiaľ ide o ochranu osobných údajov a súkromia vrátane cezhraničných prenosov osobných údajov.
3. Zmluvné strany v prípade potreby spolupracujú a aktívne sa zúčastňujú na práci na medzinárodných fórach s cieľom podporovať rozvoj digitálneho obchodu.
4. Zmluvné strany uznávajú význam spolupráce v záležitostiach kybernetickej bezpečnosti relevantných pre digitálny obchod.

ČLÁNOK 12.15

Obchod s tovarom bez dokladov v papierovej forme

1. S cieľom vytvoriť v rámci obchodu s tovarom cezhraničné prostredie bez dokladov v papierovej forme zmluvné strany uznávajú význam odstránenia papierových formulárov a dokladov požadovaných na dovoz, vývoz alebo tranzit tovaru. Zmluvné strany sa na tento účel nabádajú, aby podľa potreby odstránili papierové formuláre a doklady a prešli na používanie formulárov a dokladov vo formátoch založených na údajoch.
2. Každá zmluvná strana sa usiluje sprístupniť obchodné administratívne doklady, ktoré vydáva alebo kontroluje, prípadne ktoré sa vyžadujú v rámci obchodného styku, verejnosti v elektronickom formáte. Na účely tohto odseku pojem „elektronický formát“ zahŕňa formáty vhodné na automatizovaný výklad a elektronické spracovanie bez ľudského zásahu, ako aj digitalizované obrázky a formuláre.

3. Každá zmluvná strana sa usiluje prijímať elektronické verzie obchodných administratívnych dokladov ako zákonný ekvivalent papierových verzií obchodných administratívnych dokladov.
4. Zmluvné strany sa usilujú spolupracovať na dvojstrannej úrovni aj v rámci medzinárodných fór s cieľom zvýšiť prijímanie elektronických verzií obchodných administratívnych dokladov.
5. Každá zmluvná strana sa pri vytváraní iniciatív, v ktorých sa stanovuje využívanie obchodovania s tovarom bez dokladov v papierovej forme, usiluje zohľadniť metódy schválené medzinárodnými organizáciami.

ČLÁNOK 12.16

Otvorený prístup k internetu

Zmluvné strany uznávajú výhody toho, že používatelia na ich príslušných územiach v súlade s uplatniteľnými politikami, zákonmi a inými právnymi predpismi každej zmluvnej strany môžu:

- a) získať prístup k ľubovoľným službám a aplikáciám, ktoré sú dostupné na internete, distribuovať ich a používať za podmienky primeranej správy siete, ktorou sa neznemožňuje ani nespomaľuje prevádzka na základe komerčných dôvodov;
- b) pripájať k internetu ľubovoľné zariadenia za predpokladu, že tieto zariadenia nepoškodia sieť,
a

- c) mať prístup k informáciám o postupoch správy siete svojho poskytovateľa služieb prístupu k internetu.

13. KAPITOLA

ENERGIA A SUROVINY

ČLÁNOK 13.1

Ciele

Cieľom tejto kapitoly je uľahčiť obchod a investície medzi zmluvnými stranami v záujme podpory, rozvoja a zvyšovania výroby energie z obnoviteľných zdrojov a udržateľnej výroby, resp. ťažby surovín, a to aj prostredníctvom využívania zelených technológií.

ČLÁNOK 13.2

Zásady

1. Každá zmluvná strana si ponecháva zvrchované právo určiť, či sú oblasti v rámci jej územia, ako aj jej súostrovných a pobrežných vôd, výhradnej hospodárskej zóny a kontinentálneho šelfu dostupné na prieskum a výrobu, resp. ťažbu energetického tovaru a surovín.

2. Každá zmluvná strana si vyhradzuje právo prijať, zachovať a presadzovať opatrenia, ktoré sú potrebné na zabezpečenie dodávok energetického tovaru a surovín a sú v súlade s touto dohodou.

ČLÁNOK 13.3

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „povolenie“ je povolenie, licencia, koncesia alebo podobný administratívny alebo zmluvný nástroj, ktorým príslušný orgán zmluvnej strany oprávňuje subjekt na vykonávanie určitej hospodárskej činnosti na jej území;
- b) „zabezpečovanie rovnováhy“ sú činnosti a procesy vo všetkých časových rámcoch, prostredníctvom ktorých prevádzkovatelia siete priebežne zabezpečujú udržiavanie frekvencie sústavy vo vopred určenom rozsahu stability a v súlade s výškou rezerv potrebných na dodržiavanie požadovanej kvality;
- c) „energetický tovar“ je tovar, z ktorého sa vyrába energia a ktorý sa uvádza v zozname podľa príslušných kódov HS v prílohe 13 (Zoznamy energetického tovaru, uhl'ovodíkov a surovín);¹
- d) „uhl'ovodíky“ sú tovar, ktorý sa uvádza v zozname podľa príslušných kódov HS v prílohe 13 (Zoznamy energetického tovaru, uhl'ovodíkov a surovín);

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pojem „energetický tovar“ nezahŕňa poľnohospodárske produkty, produkty lesného hospodárstva ani rybárstva iné ako bioplyn alebo biopalivá.

- e) „suroviny“ sú materiály použité pri výrobe priemyselného tovaru, ktoré sa uvádzajú v zozname podľa príslušných kódov HS v prílohe 13 (Zoznamy energetického tovaru, uhľovodíkov a surovín);¹
- f) „elektrina z obnoviteľných zdrojov“ je elektrina vyrábaná z obnoviteľných zdrojov energie;
- g) „energia z obnoviteľných zdrojov“ je energia vyrábaná zo slnečných, z veterných, vodných, geotermálnych, biologických alebo oceánskych zdrojov, ako aj z iných zdrojov z prostredia, v prípade ktorých je pôvodný zdroj energie obnoviteľný;
- h) „norma“ je norma, ako sa vymedzuje v prílohe 1 k dohode TBT, a
- i) „technický predpis“ je technický predpis, ako sa vymedzuje v prílohe 1 k dohode TBT.

ČLÁNOK 13.4

Dovozné a vývozné monopoly

Zmluvná strana neurčí ani nezachová určené dovozné ani vývozné monopoly. Na účely tohto článku je „dovozný alebo vývozný monopol“ výlučné právo alebo povolenie, ktoré zmluvná strana udelí subjektu na dovoz energetického tovaru alebo surovín z druhej zmluvnej strany alebo na vývoz energetického tovaru alebo surovín do druhej zmluvnej strany.²

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pojem „suroviny“ nezahŕňa poľnohospodárske produkty, produkty lesného hospodárstva ani rybárstva.

² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že týmto článkom nie je dotknutá 10. kapitola (Obchod so službami a investície), pričom tento článok nezahŕňa právo, ktoré vyplýva z poskytnutia práva duševného vlastníctva.

ČLÁNOK 13.5

Stanovovanie vývozných cien

Zmluvná strana nestanoví za svoj vývoz energetického tovaru alebo surovín druhej zmluvnej strane vyššiu cenu, než je cena účtovaná za tento energetický tovar alebo suroviny, ak sú určené na domáci trh, vo forme akéhokoľvek opatrenia, ako sú licencie alebo minimálne cenové požiadavky.

ČLÁNOK 13.6

Stanovovanie cien na domácom trhu

Každá zmluvná strana sa usiluje zabezpečiť, aby veľkoobchodné ceny elektrickej energie a zemného plynu zodpovedali skutočnej ponuke a dopytu. Ak sa zmluvná strana rozhodne regulovať cenu v prípade domáceho dodania energetického tovaru a surovín (ďalej len „regulovaná cena“), môže tak urobiť jedine s cieľom dosiahnuť legitímny cieľ verejnej politiky a výlučne stanovením regulovanej ceny, ktorá je jasne vymedzená, transparentná, nediskriminačná a primeraná.

ČLÁNOK 13.7

Povolenie na prieskum a výrobu, resp. ťažbu energetického tovaru a surovín

1. Ak zmluvná strana požaduje na prieskum alebo výrobu elektriny, resp. ťažbu uhl'ovodíkov alebo surovín povolenie, táto zmluvná strana:

- a) udeľuje toto povolenie v súlade s podmienkami a postupmi stanovenými v článkoch 10.33 (Objektívnosť, nestrannosť a nezávislosť) a 10.34 (Uverejňovanie a dostupné informácie) a
- b) zabezpečí transparentný postup udeľovania povolení a uverejní aspoň druh povolenia a príslušnú oblasť alebo jej časť takým spôsobom, aby žiadateľom, ktorí o to potenciálne majú záujem, umožnila predkladať žiadosti.

2. Zmluvná strana môže udeľovať povolenia bez toho, aby dodržiavala podmienky a postupy stanovené v článku 10.34 (Uverejňovanie a dostupné informácie) a v odseku 1 písm. b) tohto článku, v ktoromkoľvek z týchto prípadov týkajúcich sa uhl'ovodíkov:

- a) oblasť bola predmetom predchádzajúceho postupu v súlade s článkom 10.34 (Uverejňovanie a dostupné informácie) a odsekom 1 písm. b) tohto článku, ktorý nevedol k udeleniu povolenia;
- b) oblasť je trvale dostupná na prieskum alebo výrobu, resp. ťažbu alebo

c) udelené povolenie bolo zanechané pred uplynutím platnosti.

3. Zmluvná strana môže požadovať, aby subjekt, ktorému bolo udelené povolenie, zaplatil finančný príspevok alebo nepeňažný príspevok.¹ Finančný príspevok alebo nepeňažný príspevok sa určí spôsobom, ktorý nezasahuje do riadiaceho a rozhodovacieho postupu takéhoto subjektu.

4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa žiadateľovi poskytli dôvody zamietnutia jeho žiadosti s cieľom umožniť mu využiť odvolacie alebo preskúmovacie konania. Odvolacie alebo preskúmovacie konania sa vopred zverejnia.

ČLÁNOK 13.8

Posudzovanie vplyvu na životné prostredie

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa v jej zákonoch a iných právnych predpisoch v prípade činností, ktoré sa týkajú výroby, resp. ťažby energetického tovaru alebo surovín, požadovalo posudzovanie vplyvu na životné prostredie, ak tieto činnosti môžu mať významný vplyv na životné prostredie.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pojem „finančný príspevok“ a „nepenážný príspevok“ v tomto odseku nezahŕňa žiadnu zábezpeku ani platbu požadovanú na účely toho, aby subjekt splnil povinnosť financovať a vykonať vyradenie z prevádzky, ani žiadnu zábezpeku alebo platbu požadovanú na činnosti po vyradení z prevádzky.

2. Pokiaľ ide o posudzovanie vplyvu na životné prostredie uvedené v odseku 1, každá zmluvná strana v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi:
- a) zabezpečí, aby všetky osoby vrátane mimovládnych organizácií, ktoré o to majú záujem, mali včasnú a účinnú príležitosť a primeranú lehotu na účasť na posudzovaní vplyvu na životné prostredie, ako aj primeranú lehotu na predloženie pripomienok k správe z posudzovania vplyvu na životné prostredie;
 - b) zohľadní zistenia z posudzovania vplyvu na životné prostredie v súvislosti s účinkami na životné prostredie pred udelením povolenia;
 - c) verejne prístupní zistenia, ktoré sú výsledkom posudzovania vplyvu na životné prostredie, a
 - d) podľa potreby identifikuje a posúdi významné vplyvy projektu na:
 - i) obyvateľstvo a ľudské zdravie;
 - ii) biodiverzitu;
 - iii) územie, pôdu, vodu, ovzdušie a klímu a
 - iv) kultúrne dedičstvo a krajinu vrátane očakávaných vplyvov vyplývajúcich zo zraniteľnosti projektu voči rizikám závažných havárií alebo katastrof, ktoré majú význam pre dotknutý projekt.

ČLÁNOK 13.9

Riziká a bezpečnosť na mori

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa regulačné funkcie v súvislosti s bezpečnosťou a environmentálnou ochranou operácií prieskumu ložísk a ťažby ropy a zemného plynu na mori vykonávali nezávisle od regulačných funkcií týkajúcich sa hospodárskeho rozvoja operácií prieskumu ložísk a ťažby ropy a zemného plynu na mori a udeľovania licencií na tieto operácie, a to napríklad zachovaním samostatných právnických osôb.
2. Každá zmluvná strana podľa potreby stanoví podmienky potrebné na bezpečný prieskum ložísk a ťažbu ropy a zemného plynu na mori na jej území s cieľom chrániť morské prostredie a pobrežné komunity pred znečistením. Takéto podmienky sa zakladajú na vysokých štandardoch bezpečnosti a environmentálnej ochrany operácií prieskumu ložísk a ťažby ropy a zemného plynu na mori.
3. Zmluvné strany podľa potreby spolupracujú s cieľom podporovať vysoké štandardy bezpečnosti a environmentálnej ochrany operácií prieskumu ložísk a ťažby ropy a zemného plynu na mori na medzinárodnej úrovni prostredníctvom výmeny informácií a zvyšovania transparentnosti, pokiaľ ide o výkonnosť v oblasti bezpečnosti a environmentálnu výkonnosť.

ČLÁNOK 13.10

Prístup výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov k energetickej infraštruktúre

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 13.7 (Povolenie na prieskum a výrobu, resp. ťažbu energetického tovaru a surovín), každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa výrobcom elektriny z obnoviteľných zdrojov na jej území udelil prístup k infraštruktúre na prenos a distribúciu elektriny na jej území za nediskriminačných a primeraných podmienok, ktoré odrážajú náklady, v primeranej lehote po predložení žiadosti o prístup a za podmienok, ktoré umožňujú spoľahlivé používanie takejto infraštruktúry.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby vlastníci alebo prevádzkovatelia infraštruktúry na prenos a distribúciu elektriny na jej území uverejňovali podmienky, ktoré sa uvádzajú v odseku 1, a prijali primerané opatrenia na minimalizáciu znižovania výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov.
3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby existovali trhy na zabezpečovanie rovnováhy, kde môžu výrobcovia energie z obnoviteľných zdrojov obstarávať tovar a služby za primeraných a nediskriminačných podmienok.
4. Týmto článkom nie je dotknuté právo každej zmluvnej strany prijať alebo zachovať vo svojich zákonoch a iných právnych predpisoch výnimky z práva na prístup k jej infraštruktúre na prenos a distribúciu elektriny založené na objektívnych a nediskriminačných kritériách za predpokladu, že tieto výnimky sú nevyhnutné na plnenie legitímneho cieľa politiky, ako je potreba zachovať stabilitu elektrizačnej sústavy.

ČLÁNOK 13.11

Regulačný orgán

Každá zmluvná strana zachová alebo zriadi nezávislý regulačný orgán alebo akýkoľvek iný nezávislý orgán, ktorý je:

- a) právne aj funkčne oddelený od týchto subjektov a nezodpovedá sa týmto subjektom:
 - i) iné orgány alebo
 - ii) prevádzkovateľ alebo subjekt, ktorý poskytuje infraštruktúru na prenos a distribúciu elektriny alebo k nej má prístup, a
- b) poverený riešením sporov v súvislosti s primeranými podmienkami a tarifami spojenými s prístupom k infraštruktúre na prenos a distribúciu elektriny a používaním tejto infraštruktúry v primeranej lehote.

ČLÁNOK 13.12

Spolupráca na normách, technických predpisoch a postupoch posudzovania zhody

1. V súlade s článkami 9.5 (Medzinárodné normy) a 9.6 (Normy) zmluvné strany podporujú spoluprácu medzi regulačnými alebo normalizačnými orgánmi, ktoré sa nachádzajú na ich príslušnom území, v oblasti energetickej efektívnosti a udržateľnej energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom prispieť k politike v oblasti udržateľnej energetiky a klímy.
2. Na účely odseku 1 sa zmluvné strany usilujú identifikovať relevantné iniciatívy spoločného záujmu, ktoré sa týkajú noriem, technických predpisov a postupov posudzovania zhody v súvislosti s energeticou efektívnosťou a udržateľnou energiou z obnoviteľných zdrojov.

ČLÁNOK 13.13

Výskum, vývoj a inovácie

Zmluvné strany podporujú výskum, vývoj a inovácie v oblastiach energetickej efektívnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a surovín a podľa potreby spolupracujú, a to aj s cieľom:

- a) podporovať šírenie informácií a najlepších postupov v oblasti environmentálne vhodných a hospodársky efektívnych politík týkajúcich sa energetického tovaru a surovín, ako aj nákladovo účinných postupov a technológií v oblastiach energetickej efektívnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a surovín spôsobom, ktorý je v súlade s primeranou a účinnou ochranou práv duševného vlastníctva, a

- b) podporovať výskum, vývoj a uplatňovanie energeticky efektívnych a environmentálne vhodných technológií, postupov a procesov v oblastiach energetickej efektívnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a surovín, ktorými by sa minimalizovali škodlivé vplyvy na životné prostredie v celých reťazcoch energetického tovaru a surovín.

ČLÁNOK 13.14

Spolupráca v oblasti energetického tovaru a surovín

Zmluvné strany podľa potreby spolupracujú v oblasti energetického tovaru a surovín s cieľom okrem iného:

- a) znížiť alebo odstrániť opatrenia narúšajúce obchod a investície v tretích krajinách, ktoré majú vplyv na energetický tovar a suroviny;
- b) koordinovať svoje pozície na medzinárodných fórach, kde sa diskutuje o otázkach v oblasti obchodu a investícií spojených s energetickým tovarom a so surovinami, a podporovať medzinárodné programy v oblastiach energetickej efektívnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a surovín;
- c) podporovať výmenu údajov o trhu v oblasti:
 - i) energetického tovaru vrátane informácií o organizácii trhov s energiou, propagácii nových energetických technológií a energetickej efektívnosti a

- ii) surovín;

- d) podporovať sociálnu zodpovednosť podnikov v súlade s medzinárodnými normami, ako sú usmernenia OECD pre nadnárodné podniky (*OECD Guidelines for Multinational Enterprises*) a usmernenie OECD o náležitej starostlivosti pre zodpovedné obchodné správanie (*OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct*);

- e) podporovať hodnoty zodpovedného získavania zdrojov a ťažby na celom svete, ako aj maximalizovať príspevok svojich odvetví surovín a súvisiacich priemyselných hodnotových reťazcov k plneniu cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja;

- f) podporovať výskum, vývoj, inovácie a odbornú prípravu v príslušných oblastiach spoločného záujmu, pokiaľ ide o energetický tovar a suroviny;

- g) podporovať výmenu informácií a najlepších postupov v oblasti vývoja vnútroštátnej politiky;

- h) podporovať efektívne využívanie zdrojov (t. j. zlepšovanie výrobných procesov, ako aj trvácnosti, opraviteľnosti, spôsobilosti na demontáž, jednoduchosti opätovného použitia a recyklácie tovaru) a

- i) podporovať vysoké štandardy bezpečnosti a environmentálnej ochrany operácií prieskumu ložísk a ťažby ropy a zemného plynu na mori na medzinárodnej úrovni prostredníctvom výmeny informácií a zvyšovania transparentnosti, pokiaľ ide o výkonnosť v oblasti bezpečnosti a environmentálnu výkonnosť.

14. KAPITOLA

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

ČLÁNOK 14.1

Začlenenie určitých ustanovení dohody GPA

1. Zmluvné strany potvrdzujú svoje práva a povinnosti, ktoré im vyplývajú z dohody GPA.
2. Na účely obstarávania, na ktoré sa vzťahuje príloha 14 (Záväzky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania) k tejto dohode, sa do tejto dohody *mutatis mutandis* začleňujú a stávajú sa jej súčasťou tieto ustanovenia dohody GPA:
 - a) články I až IV, články VI až XV, články XVI ods. 1 až XVI ods. 3 a články XVII a XVIII a
 - b) dodatky II až IV, pokiaľ sa týkajú jednotlivých zmluvných strán.
3. Bez ohľadu na článok 1.5 ods. 5 (Vzťah k iným medzinárodným dohodám) sa v prípade, že dôjde k zmene ktoréhokoľvek z ustanovení dohody GPA uvedených v odseku 2 písm. a), tieto zmeny nezačlenia do tejto kapitoly automaticky, ale zmluvné strany uskutočnia konzultácie s cieľom podľa potreby zmeniť túto kapitolu.

4. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pojem „obstarávanie, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda“, v ustanoveniach začlenených do tejto dohody a tvoriacich jej súčasť, *mutatis mutandis*, v súlade s odsekom 2 sa vykladá ako odkaz na obstarávanie, na ktoré sa vzťahuje príloha 14 (Závazky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania).

ČLÁNOK 14.2

Dodatočné pravidlá

1. Ustanovenia tohto článku sa uplatňujú okrem ustanovení uvedených v článku 14.1 (Začlenenie určitých ustanovení dohody GPA).

2. Pokiaľ ide o používanie elektronických prostriedkov pri obstarávaní a uverejňovaní oznámení, všetky oznámenia týkajúce sa obstarávania, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda v zmysle článku 14.1 ods. 4 (Začlenenie určitých ustanovení dohody GPA), vrátane oznámení o plánovanom obstarávaní, súhrnných oznámení, oznámení o pláne obstarávania a oznámení o výsledku obstarávania:

- a) sú priamo bezplatne prístupné elektronickými prostriedkami prostredníctvom jednotného prístupového miesta na internete a
- b) môžu byť uverejnené aj na vhodnom tlačnom médiu.

Súťažné podklady sa sprístupnia elektronickými prostriedkami, pričom zmluvné strany pri predkladaní ponúk v najväčšom uskutočniteľnom rozsahu využívajú elektronické prostriedky.

3. Pokiaľ ide o registračné systémy a kvalifikačné postupy, podľa článku IX.1 dohody GPA platí, že ak zmluvná strana vrátane jej obstarávateľských subjektov alebo akýkoľvek iný príslušný orgán vedie systém registrácie dodávateľov, zabezpečí, aby boli informácie v registračnom systéme prístupné v elektronickej forme a aby dodávatelia, ktorí o to majú záujem, mohli kedykoľvek požiadať o registráciu. Ak dodávateľ spĺňa podmienky na registráciu, zaregistruje sa v primeranej lehote. Ak dodávateľ nespĺňa podmienky na registráciu, v primeranej lehote o tom bude informovaný a písomne sa mu poskytnú dôvody.

4. Pokiaľ ide o výberový postup obstarávania, podľa článku IX ods. 5 dohody GPA platí, že ak obstarávateľský subjekt využíva výberový postup obstarávania, neobmedzuje počet dodávateľov vyzvaných na predloženie ponuky s úmyslom vyhnúť sa efektívnej hospodárskej súťaži.

5. Pokiaľ ide o environmentálne, sociálne a pracovné hľadiská, zmluvná strana môže:
 - a) umožniť obstarávateľským subjektom, aby zohľadnili environmentálne, sociálne a pracovné hľadiská súvisiace s predmetom obstarávania, za predpokladu, že takéto hľadiská sú:
 - i) nediskriminačné a

- ii) uvedené v oznámení o plánovanom obstarávaní alebo v súťažných podkladoch;
- b) prijať primerané opatrenia na zabezpečenie súladu s vlastnými a medzinárodnými právnymi predpismi, záväzkami a normami v environmentálnej, sociálnej a pracovnej oblasti za predpokladu, že takéto predpisy, záväzky a normy nie sú diskriminačné.

6. Pokiaľ ide o podmienky účasti, hoci obstarávateľský subjekt zmluvnej strany môže pri stanovovaní podmienok účasti požadovať zodpovedajúce predchádzajúce skúsenosti, ak je to nevyhnutné na splnenie požiadaviek obstarávania v súlade s článkom VIII.2 písm. b) dohody GPA, tento obstarávateľský subjekt nepožaduje ako podmienku obstarávania predchádzajúce skúsenosti na území danej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 14.3

Výmena štatistických údajov

Každá zmluvná strana každé dva roky sprístupní druhej zmluvnej strane dvojstranné štatistické údaje týkajúce sa verejného obstarávania za podmienky ich dostupnosti v oficiálnych online systémoch obstarávania jednotlivých zmluvných strán.

ČLÁNOK 14.4

Úpravy a opravy rozsahu pôsobnosti

1. Zmluvná strana môže upraviť svoje záväzky v svojom oddiele v prílohe 14 (Záväzky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania) v súlade s odsekmi 3 až 5 a odsekom 9 tohto článku. Zmluvná strana môže opraviť svoje záväzky v svojom oddiele v prílohe 14 (Záväzky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania) v súlade s odsekmi 6 až 9 tohto článku.
2. Ak sa úprava alebo oprava príloh zmluvnej strany k dodatku I k dohode GPA stáva účinnou podľa článku XIX dohody GPA, automaticky sa stane účinnou a uplatniteľnou *mutatis mutandis* na účely tejto dohody.
3. Zmluvná strana, ktorá zamýšľa upraviť svoje záväzky vo svojom oddiele v prílohe 14 (Záväzky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania):
 - a) to písomne oznámi druhej zmluvnej strane a
 - b) v oznámení uvedie, aké vhodné kompenzačné vyrovnania ponúka druhej zmluvnej strane v záujme zachovania rozsahu pôsobnosti na porovnateľnej úrovni, aká existovala pred predmetnou úpravou.
4. Bez ohľadu na odsek 3 písm. b) sa od zmluvnej strany nevyžaduje, aby druhej zmluvnej strane poskytla kompenzačné vyrovnania, ak sa úprava týka subjektu, nad ktorým zmluvná strana fakticky stratila kontrolu alebo v prípade ktorého prišla o vplyv.

5. Druhá zmluvná strana môže proti úprave uvedenej v odseku 3 namietat', ak sa domnieva, že:
- a) kompenzačné vyrovnanie ponúknuté podľa odseku 3 písm. b) nie je vhodné na zachovanie porovnateľnej úrovne vzájomne dohodnutej pôsobnosti ani
 - b) úprava sa netýka subjektu, nad ktorým zmluvná strana fakticky stratila kontrolu alebo v prípade ktorého prišla o vplyv v zmysle odseku 4.

Druhá zmluvná strana predloží písomnú námietku do 45 dní odo dňa doručenia oznámenia uvedeného v odseku 3 písm. a), pretože inak platí domnienka, že kompenzačné vyrovnanie alebo úpravu prijala, a to aj na účely 26. kapitoly (Urovnávanie sporov).

6. Za čisto formálnu opravu sa považujú tieto zmeny oddielu prílohy 14 (Záväzky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania) za predpokladu, že nemajú vplyv na vzájomne dohodnutý rozsah pôsobnosti stanovený v tejto kapitole:
- a) zmena názvu subjektu;
 - b) zlúčenie dvoch alebo viacerých subjektov uvedených v danom oddiele a
 - c) rozdelenie subjektu uvedeného v danom oddiele na dva alebo viaceré subjekty, ktoré sa pridávajú medzi subjekty uvedené v rovnakom oddiele.

7. V prípade navrhovaných opráv zmluvnej strany v jej oddiele v prílohe 14 (Závazky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania) to zmluvná strana oznamuje druhej zmluvnej strane každé dva roky v súlade s cyklom oznámení podľa dohody GPA.

8. Zmluvná strana môže oznámiť druhej zmluvnej strane námietku proti navrhutej oprave do 45 dní odo dňa doručenia tohto oznámenia. Ak zmluvná strana predloží námietku, uvedie dôvody, prečo sa domnieva, že navrhnutá oprava nie je čisto formálnou opravou uvedenou v odseku 6, a opíše účinok navrhutej opravy na vzájomne dohodnutý rozsah pôsobnosti stanovený v tejto dohode. Ak zmluvná strana do 45 dní odo dňa doručenia oznámenia písomne nepredloží žiadnu námietku, považuje sa to za jej súhlas s navrhnutou opravou.

9. Ak druhá zmluvná strana predloží námietku proti navrhovanej úprave alebo oprave, zmluvné strany sa usilujú záležitosť vyriešiť prostredníctvom konzultácií. Ak sa do 60 dní odo dňa doručenia námietky nedosiahne dohoda, zmluvná strana, ktorá chce upraviť alebo opraviť svoj oddiel v prílohe 14 (Závazky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania), môže túto vec predložiť v rámci urovnávania sporov v súlade s 26. kapitolou (Urovnávanie sporov). Zamýšľaná úprava alebo oprava príslušného oddielu v prílohe 14 (Závazky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania) nadobudne účinnosť až po dohode oboch zmluvných strán alebo na základe právoplatného rozhodnutia tribunálu na urovanie sporu zriadeného podľa článku 26.5 (Zriadenie tribunálu).

ČLÁNOK 14.5

Ďalšie rokovania

Zmluvné strany rokujú o prístupe na trh s cieľom zlepšiť rozsah pôsobnosti stanovený v oddiele B (Listina Nového Zélandu) pododdiel 2 (Orgány vládnej moci na nižšej ako ústrednej úrovni) a pododdiel 3 (Iné subjekty) v prílohe 14 (Záväzky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania), hneď ako to bude možné potom, ako miestne orgány, štátne služby alebo subjekty štátneho sektora Nového Zélandu:

- a) budú Novým Zélandom zahrnuté do ďalšej medzinárodnej obchodnej dohody alebo
- b) budú musieť dodržiavať pravidlá *Government Procurement Rules* (Pravidlá vládneho obstarávania)¹ Nového Zélandu po dátume nadobudnutia platnosti tejto dohody².

¹ Pravidlá *Government Procurement Rules* (Pravidlá vládneho obstarávania) Nového Zélandu sú hlavným nástrojom Nového Zélandu na reguláciu vládneho obstarávania. V usmernení celej vlády vydanom 22. apríla 2014 podľa článku 107 zákona *Crown Entities Act* (zákon o korunných subjektoch) z roku 2004 sa od určitých skupín subjektov vyžadovalo, aby dodržiavali *Government Procurement Rules* (Pravidlá vládneho obstarávania).

² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že toto písmeno sa neuplatňuje, ak sa od jedného alebo viacerých dotknutých subjektov vyžadovalo, aby dodržiavali pravidlá *Government Procurement Rules* (Pravidlá vládneho obstarávania) Nového Zélandu v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody.

15. KAPITOLA

POLITIKA HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE

ČLÁNOK 15.1

Zásady hospodárskej súťaže

Zmluvné strany uznávajú význam voľnej a nenarušenej hospodárskej súťaže vo svojich obchodných a investičných vzťahoch. Uznávajú, že protisúťažné podnikateľské postupy a štátne zásahy môžu potenciálne narušiť riadne fungovanie trhov a oslabujú výhody liberalizácie obchodu a investícií.

ČLÁNOK 15.2

Konkurenčná neutralita

Táto kapitola sa vzťahuje na všetky verejné alebo súkromné podniky.

ČLÁNOK 15.3

Hospodárska činnosť

Táto kapitola sa na podniky vzťahuje len v rozsahu, v akom tieto podniky vykonávajú hospodársku činnosť. Na účely tejto kapitoly sa pojem „hospodárska činnosť“ týka ponúkania tovaru alebo služieb na trhu.

ČLÁNOK 15.4

Legislatívny rámec

1. Každá zmluvná strana prijme alebo zachová právne predpisy v oblasti hospodárskej súťaže:
 - a) ktoré sa uplatňujú na všetky podniky;
 - b) ktoré sa uplatňujú vo všetkých odvetviach hospodárstva¹ a

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že podľa článku 42 ZFEÚ sa pravidlá hospodárskej súťaže Únie vzťahujú na odvetvie poľnohospodárstva v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671).

- c) ktorými sa účinným spôsobom riešia všetky tieto praktiky:
- i) horizontálne a vertikálne dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združení podnikov a neformálna spolupráca medzi podnikmi odstraňujúca riziká hospodárskej súťaže, ktoré majú za cieľ alebo následok vylúčenie, obmedzovanie alebo narušenie hospodárskej súťaže;
 - ii) zneužitie dominantného postavenia jedným alebo viacerými podnikmi a
 - iii) koncentrácie medzi podnikmi, ktorými by sa významne bránilo efektívnej hospodárskej súťaži, najmä v dôsledku vytvárania alebo posilňovania dominantného postavenia.

2. Zmluvné strany zabezpečia, aby sa na podniky poverené plnením úloh verejného záujmu vzťahovali pravidlá uvedené v tejto kapitole, pokiaľ sa uplatňovaním týchto pravidiel právne alebo fakticky nebráni plneniu konkrétnych úloh verejného záujmu, ktoré sú týmto podnikom pridelené. Pridelené úlohy verejného záujmu musia byť transparentné a akékoľvek obmedzenie uplatňovania pravidiel v tejto kapitole alebo odchýlka od neho nesmie prekročiť rámec toho, čo je nevyhnutne potrebné na splnenie pridelených úloh.

ČLÁNOK 15.5

Vykonávanie

1. Každá zmluvná strana zachová funkčne nezávislý orgán zodpovedný za úplné uplatňovanie a účinné presadzovanie právnych predpisov v oblasti hospodárskej súťaže uvedených v článku 15.4 ods. 1 (Legislatívny rámec), ktorý má príslušné právomoci a zdroje potrebné na tieto účely.
2. Každá zmluvná strana uplatňuje svoje právne predpisy v oblasti hospodárskej súťaže transparentným spôsobom, pričom dodržiava zásady spravodlivosti v konaní vrátane práva na obhajobu dotknutých podnikov, a to najmä práva na vypočutie a práva na súdne preskúmanie.
3. Každá zmluvná strana verejne sprístupní svoje zákony a iné právne predpisy v oblasti hospodárskej súťaže, ako aj akékoľvek usmernenia používané v súvislosti s ich presadzovaním s výnimkou vnútorných prevádzkových postupov.
4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa jej zákony a iné právne predpisy v oblasti hospodárskej súťaže uplatňovali a presadzovali spôsobom, pri ktorom sa nediskriminuje na základe štátnej príslušnosti.
5. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby odporca pred uložením sankcie alebo nápravného opatrenia v konaní, v ktorom sa presadzuje právo, dostal možnosť byť vypočutý a predložiť dôkazy na svoju obranu. Každá zmluvná strana predovšetkým zabezpečí, aby mal odporca primeranú možnosť preskúmať dôkazy, na ktorých sa zakladá uložená sankcia alebo uložené nápravné opatrenie, a namietat' proti nim.

6. S výhradou úprav potrebných na ochranu dôverných informácií každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa odporcovia v konaní, v ktorom sa presadzujú jej zákony alebo iné právne predpisy v oblasti hospodárskej súťaže, oznámili dôvody uloženej sankcie alebo uplatneného nápravného opatrenia za porušenie jej právnych predpisov v oblasti hospodárskej súťaže.

7. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby adresáti rozhodnutia, ktorým sa ukladá sankcia alebo nápravné opatrenie za porušenie jej právnych predpisov v oblasti hospodárskej súťaže, dostali možnosť požiadať o súdne preskúmanie takéhoto rozhodnutia.

ČLÁNOK 15.6

Súkromné právo konať

1. Na účely tohto článku je „súkromné právo konať“ právo osoby požadovať nápravu vrátane prostriedku nápravy spočívajúceho v uložení povinnosti zdržať sa určitého konania, peňažného alebo iného prostriedku nápravy prostredníctvom súdu alebo iného nezávislého tribunálu, pokiaľ ide o škodu spôsobenú na podnikaní alebo majetku danej osoby porušením práva hospodárskej súťaže zmluvnej strany, a to buď nezávisle, alebo v nadväznosti na zistenie porušenia orgánom alebo orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže zmluvnej strany.

2. Každá zmluvná strana uznáva, že súkromné právo konať je dôležitým doplnkom verejného presadzovania práva hospodárskej súťaže zmluvnej strany, a prijme alebo zachová zákony alebo iné opatrenia, v ktorých sa stanovuje nezávislé súkromné právo konať.

ČLÁNOK 15.7

Spolupráca

1. Zmluvné strany uznávajú, že je v ich spoločnom záujme podporovať spoluprácu v oblasti politiky hospodárskej súťaže a presadzovania práva hospodárskej súťaže.
2. S cieľom uľahčiť spoluprácu uvedenú v odseku 1 si orgány zmluvných strán na ochranu hospodárskej súťaže môžu vymieňať informácie za podmienky dodržania pravidiel dôvernosti podľa práva každej zmluvnej strany.
3. Orgány zmluvných strán na ochranu hospodárskej súťaže sa podľa možnosti a vhodnosti usilujú o koordináciu svojich činností v oblasti presadzovania práva, pokiaľ ide o rovnaké alebo súvisiace konanie alebo veci.

ČLÁNOK 15.8

Neuplatňovanie urovnávania sporov

26. kapitola (Urovnávanie sporov) sa nevzťahuje na túto kapitolu.

16. KAPITOLA

SUBVENCIE

ČLÁNOK 16.1

Zásady

Zmluvná strana môže poskytnúť subvencie, ak sú nevyhnutné na dosiahnutie cieľa verejnej politiky. Zmluvné strany však uznávajú, že určité subvencie môžu potenciálne narušiť riadne fungovanie trhov, oslabujú výhody liberalizácie obchodu a poškodzujú životné prostredie. Zmluvná strana by v zásade subvencie nemala poskytnúť, keď nepriaznivo ovplyvňujú alebo pravdepodobne budú nepriaznivo ovplyvňovať hospodársku súťaž alebo obchod alebo keď významne poškodzujú životné prostredie.

ČLÁNOK 16.2

Vymedzenie pojmov a rozsah pôsobnosti

1. Na účely tejto kapitoly je „subvencia“:
 - a) opatrenie, ktoré spĺňa podmienky stanovené v článku 1.1 dohody SCM, bez ohľadu na to, či sa subvencia poskytuje podniku dodávajúcemu tovar alebo poskytujúcemu služby,¹ a

¹ Týmto článkom nie je dotknutý výsledok žiadnych budúcich rokovaní v rámci WTO o vymedzení subvencií na služby. V závislosti od pokroku týchto budúcich rokovaní v rámci WTO môžu zmluvné strany v tejto súvislosti túto dohodu zmeniť.

b) subvencia vymedzená v písm. a) tohto odseku, ktorá je špecifická v zmysle článku 2 dohody SCM. Každá subvencia podľa článku 16.7 (Zakázané subvencie) sa považuje za špecifickú v zmysle článku 2 uvedenej dohody.

2. Táto kapitola sa vzťahuje na subvencie poskytnuté podnikom v rozsahu, v akom tieto podniky vykonávajú hospodársku činnosť. Táto kapitola sa vzťahuje na všetky podniky, súkromné alebo verejné. Na účely tejto kapitoly sa pojem „hospodárska činnosť“ týka ponúkania tovaru alebo služieb na trhu.

3. Táto kapitola sa vzťahuje na subvencie poskytnuté podnikom, ktorým boli zverené konkrétne úlohy verejného záujmu, a to v rozsahu, v akom sa uplatňovaním tejto kapitoly právne alebo fakticky nebráni plneniu konkrétnych úloh verejného záujmu, ktoré boli týmto podnikom zverené. Takéto konkrétne úlohy verejného záujmu sa zveria vopred transparentným spôsobom a akékoľvek obmedzenie uplatňovania tejto kapitoly alebo odchýlka od neho nesmie prekročiť rámec toho, čo je nevyhnutné na splnenie zverených úloh verejného záujmu. Na účely tohto odseku zahŕňa pojem „konkrétne úlohy verejného záujmu“ záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme.

4. Články 16.6 (Konzultácie) a 16.7 (Zakázané subvencie) sa nevzťahujú na subvencie poskytované na nižšej ako ústrednej úrovni vlády každej zmluvnej strany. Každá zmluvná strana pri plnení svojich povinností podľa tejto kapitoly prijme také primerané a jej dostupné opatrenia, aby zabezpečila dodržiavanie tejto kapitoly zo strany svojej nižšej ako ústrednej úrovne vlády.

5. Články 16.6 (Konzultácie) a 16.7 (Zakázané subvencie) sa nevzťahujú na audiovizuálne odvetvie.
6. Článok 16.7 (Zakázané subvencie) sa nevzťahuje na subvencie, ktoré sa poskytujú s cieľom:
- a) nahradit' škody spôsobené prírodnými katastrofami alebo inými nehospodárskymi mimoriadnymi udalosťami, za predpokladu, že tieto subvencie sú dočasné, a
 - b) reagovať na vnútroštátnu alebo celosvetovú núdzovú zdravotnú alebo hospodársku situáciu, za predpokladu, že tieto subvencie sú dočasné, cielečné a primerané, a to so zreteľom na škodu spôsobenú núdzovou situáciou alebo vyplývajúcu z núdzovej situácie.

ČLÁNOK 16.3

Vzťah k dohode o založení WTO

Žiadne z ustanovení tejto kapitoly nemá vplyv na práva a povinnosti ktorejkoľvek zo zmluvných strán podľa dohody SCM, dohody o poľnohospodárstve, článku XVI dohody GATT z roku 1994 alebo článku XV dohody GATS.

ČLÁNOK 16.4

Subvencie na rybárstvo

Každá zmluvná strana sa zdrží poskytovania alebo zachovávanía škodlivých subvencií na rybárstvo. Na tento účel zmluvné strany spolupracujú na:

- a) plnení čiastkového cieľa č. 14.6 v rámci cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja;
- b) vykonávaní dohody WTO o subvenciách na rybárstvo podpísanej 17. júna 2022 v Ženeve, v ktorej sa okrem iného zakazujú subvencie, ktoré prispievajú k nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu (ďalej len „NNN rybolov“), a
- c) rokovaníach v rámci WTO na účely prijatia komplexných pravidiel týkajúcich sa zákazu určitých foriem subvencií na rybárstvo, ktoré prispievajú k nadmernej kapacite a nadmernému rybolovu.

ČLÁNOK 16.5

Transparentnosť

1. Každá zmluvná strana v súvislosti s každou subvenciou, ktorá sa poskytne alebo zachová na jej území, do jedného roka odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody a potom každé dva roky zabezpečí transparentnosť týchto informácií:

- a) právny základ a účel subvencie;

- b) forma subvencie;
- c) výška subvencie alebo výška rozpočtu na subvenciu, a
- d) ak je to možné, meno príjemcu subvencie.

2. Každá zmluvná strana splní požiadavky na transparentnosť stanovené v odseku 1 prostredníctvom:

- a) oznámenia podľa článku 25 dohody SCM;
- b) oznámenia podľa článku 18 dohody o poľnohospodárstve alebo
- c) uverejnenia na verejne dostupnom webovom sídle zmluvnou stranou alebo v jej mene.

3. Bez ohľadu na požiadavky na transparentnosť stanovené v odseku 1 môže zmluvná strana (ďalej len „žiadajúca zmluvná strana“) požiadať druhú zmluvnú stranu (ďalej len „dožiadaná zmluvná strana“) o ďalšie informácie o subvencii poskytnutej dožiadanou zmluvnou stranou, ktoré zahŕňajú:

- a) právny základ a cieľ politiky alebo účel subvencie;
- b) celkovú sumu alebo ročnú výšku rozpočtu na subvenciu;
- c) ak je to možné, meno príjemcu subvencie;
- d) dátumy a dĺžka trvania subvencie a akékoľvek iné lehoty, ktoré sú s ňou spojené;

- e) podmienky oprávnenosti na subvenciu;
- f) akékoľvek opatrenia prijaté na obmedzenie potenciálne rušivého vplyvu na hospodársku súťaž, obchod alebo životné prostredie a
- g) akékoľvek ďalšie informácie umožňujúce posúdenie nepriaznivých účinkov subvencie.

4. Dožiadaná zmluvná strana poskytne požadované informácie podľa odseku 3 žiadajúcej zmluvnej strane písomne do 60 dní odo dňa doručenia žiadosti. Ak dožiadaná zmluvná strana úplne alebo čiastočne neposkytne informácie požadované žiadajúcou zmluvnou stranou, dožiadaná zmluvná strana vysvetlí dôvody neposkytnutia týchto informácií vo svojej písomnej odpovedi požadovanej v tomto odseku.

ČLÁNOK 16.6

Konzultácie

1. Ak sa žiadajúca zmluvná strana kedykoľvek po zaslaní žiadosti o ďalšie informácie podľa článku 16.5 ods. 3 (Transparentnosť) domnieva, že subvencia poskytnutá dožiadanou zmluvnou stranou nepriaznivo ovplyvňuje alebo pravdepodobne nepriaznivo ovplyvní jej záujmy, môže dožiadanej zmluvnej strane písomne vyjadriť svoje obavy a požiadať ju o konzultácie v tejto veci. Konzultácie medzi zmluvnými stranami na prerokovanie vznesených obáv sa uskutočnia do 60 dní odo dňa doručenia žiadosti.

2. Ak sa žiadajúca zmluvná strana po konzultáciách uvedených v odseku 1 domnieva, že dotknutá subvencia nepriaznivo ovplyvňuje alebo pravdepodobne nepriaznivo ovplyvní jej záujmy neprimeraným spôsobom:

- a) v prípade subvencií poskytnutých podniku dodávajúcemu tovar alebo poskytujúcemu služby sa dožiadaná zmluvná strana usiluje odstrániť alebo minimalizovať nepriaznivý vplyv subvencie na záujmy žiadajúcej zmluvnej strany alebo
- b) v prípade subvencií poskytnutých v súvislosti s tovarom, na ktorý sa vzťahuje príloha 1 k dohode o poľnohospodárstve, a so zohľadnením príslušných ustanovení danej dohody dožiadaná zmluvná strana posúdi tieto obavy žiadajúcej zmluvnej strany s porozumením a s náležitým zreteľom na článok 16.3 (Vzťah k dohode o založení WTO).

3. Na účely odseku 2 písm. a) zmluvné strany vyvinú čo najväčšie úsilie, aby v predmetnej veci dospeli k vzájomne uspokojivému riešeniu.

ČLÁNOK 16.7

Zakázané subvencie

1. Zakazujú sa tieto subvencie, ktoré majú alebo by mohli mať značný nepriaznivý vplyv na obchod medzi zmluvnými stranami:

- a) subvencie, v prípade ktorých vláda ručí za dlhy alebo záväzky určitých podnikov bez akéhokoľvek obmedzenia, pokiaľ ide o výšku týchto dlhov a záväzkov alebo trvanie takejto záruky, a
- b) subvencie pre podnik v platobnej neschopnosti alebo podnik, ktorému bez subvencie v krátkodobom až strednodobom horizonte bezprostredne hrozí platobná neschopnosť, ak:
 - i) neexistuje dôveryhodný reštrukturalizačný plán, ktorý je založený na realistických predpokladoch, s cieľom v primeranej lehote zabezpečiť návrat podniku k dlhodobej životaschopnosti alebo
 - ii) podnik iný ako MSP neprispieva k nákladom na reštrukturalizáciu.

2. Odsek 1 písm. b) sa nevzťahuje na subvencie poskytované podnikom ako dočasná podpora likvidity vo forme záruk za úver alebo úverov počas obdobia, ktoré je potrebné na prípravu reštrukturalizačného plánu. Takáto dočasná podpora likvidity sa obmedzí na sumu potrebnú len na udržanie podniku v podnikaní. Na účely tohto odseku zahŕňa pojem „dočasná podpora likvidity vo forme záruk za úver alebo úverov“ podporu platobnej schopnosti.

3. Subvencie poskytnuté na zabezpečenie riadneho odchodu podniku z trhu nie sú zakázané.
4. Tento článok sa nevzťahuje na subvencie, ktorých kumulatívne sumy alebo rozpočty sú nižšie ako 160 000 SDR na podnik počas obdobia troch po sebe nasledujúcich rokov.

ČLÁNOK 16.8

Používanie subvencií

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby podniky využívali subvencie len na cieľ politiky, na ktorý sa tieto subvencie poskytli.

ČLÁNOK 16.9

Neuplatňovanie urovnávania sporov

26. kapitola (Urovnávanie sporov) sa nevzťahuje na článok 16.6 (Konzultácie).

17. KAPITOLA

ŠTÁTOM VLASTNENÉ PODNIKY

ČLÁNOK 17.1

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa vzťahuje na štátom vlastnené podniky, podniky, ktorým boli udelené osobitné práva alebo výsady, a na určené monopoly, ktoré vykonávajú obchodnú činnosť, ktorá potenciálne môže ovplyvniť obchod alebo investície medzi zmluvnými stranami.¹ Ak tieto štátom vlastnené podniky, podniky, ktorým boli udelené osobitné práva alebo výsady, a určené monopoly vykonávajú obchodné aj neobchodné činnosti, táto kapitola sa vzťahuje len na obchodné činnosti.

2. Táto kapitola sa vzťahuje na štátom vlastnené podniky, podniky, ktorým boli udelené osobitné práva alebo výsady, a na určené monopoly na všetkých úrovniach vlády.²

¹ Z uplatňovania tejto kapitoly s výnimkou článkov 17.3 (Vzťah k Dohode o založení WTO) a 17.7 (Výmena informácií) sú vylúčené subjekty vytvorené alebo regulované podľa predpisov Nového Zélandu *Kiwifruit Export Regulations* (predpisy o vývoze kivi) z roku 1999 a zákona Nového Zélandu *Kiwifruit Industry Restructuring Act* (zákon o reštrukturalizácii odvetvia kivi) z roku 1999. V článku 17.7 (Výmena informácií) sa objasňuje uplatňovanie článku 17.3 (Vzťah k Dohode o založení WTO) na účely tejto kapitoly.

² Za vylúčené z rozsahu pôsobnosti tejto kapitoly sa považujú:

- a) miestne rady a subjekty, na ktoré sa vzťahuje 14. kapitola (Verejné obstarávanie) a príloha 14 (Závazky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania), a
- b) podniky, ktorým udelili osobitné práva a výsady miestne rady uvedené v písmene a), a monopoly určené miestnymi radami uvedenými v písmene a).

3. Táto kapitola sa nevzťahuje na štátom vlastnené podniky, podniky, ktorým boli udelené osobitné práva alebo výsady, a určené monopoly, ak v niektorom z troch predchádzajúcich po sebe nasledujúcich účtovných období ročné príjmy pochádzajúce z obchodných činností štátom vlastneného podniku, podniku, ktorému boli udelené osobitné práva alebo výsady, a určenému monopolu boli nižšie ako 100 miliónov SDR. Počas prvých troch rokov odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody je touto prahovou hodnotou 200 miliónov SDR.

4. Táto kapitola sa nevzťahuje na situácie, keď štátom vlastnené podniky, podniky, ktorým boli udelené osobitné práva alebo výsady, alebo určené monopoly konajú ako obstarávateľské subjekty, ktoré uskutočňujú obstarávanie na vládne účely a nie s cieľom ďalšieho komerčného predaja ani s cieľom použitia v rámci výroby tovaru alebo poskytovania služby na komerčný predaj.¹

5. Články 17.5 (Nediskriminačné zaobchádzanie a obchodné hľadiská) a 17.7 (Výmena informácií) sa nevzťahujú na činnosť vykonávanú pri výkone vládnej moci.

6. Článok 17.5 (Nediskriminačné zaobchádzanie a obchodné hľadiská) sa nevzťahuje na poskytovanie finančných služieb zo strany štátom vlastneného podniku v súlade s vládnym mandátom, ak toto poskytovanie finančných služieb:

a) podporuje vývoz alebo dovoz, za predpokladu, že tieto finančné služby:

i) nie sú určené na to, aby nahradili komerčné financovanie, alebo

¹ Tým nie sú dotknuté záväzky zmluvných strán v 14. kapitole (Verejné obstarávanie), a to predovšetkým vrátane prílohy 14 (Záväzky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania).

- ii) sú ponúkané za podmienok, ktoré nie sú priaznivejšie než tie, ktoré by bolo možné získať pri porovnateľných finančných službách na komerčnom trhu, alebo
- b) podporuje súkromné investície mimo územia zmluvnej strany, za predpokladu, že tieto finančné služby:
 - i) nie sú určené na to, aby nahradili komerčné financovanie, alebo
 - ii) sú ponúkané za podmienok, ktoré nie sú priaznivejšie než tie, ktoré by bolo možné získať pri porovnateľných finančných službách na komerčnom trhu, alebo
- c) je ponúkané za podmienok, ktoré sú v súlade s dohodou vymedzenou v článku 17.2 písm. b) (Vymedzenie pojmov), za predpokladu, že patrí do rozsahu pôsobnosti uvedenej dohody.

7. Článok 17.5 (Nediskriminačné zaobchádzanie a obchodné hľadiská) sa nevzťahuje na odvetvia služieb, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti 10. kapitoly (Obchod so službami a investície) v súlade s článkom 10.2 ods. 3 (Rozsah pôsobnosti).

8. Článok 17.5 (Nediskriminačné zaobchádzanie a obchodné hľadiská) sa neuplatňuje v rozsahu, v akom štátom vlastnený podnik, podnik, ktorému boli udelené osobitné práva alebo výsady, alebo určený monopol zmluvnej strany uskutočňuje nákup alebo predaj tovaru alebo služby podľa:

- a) akéhokoľvek platného nesúladného opatrenia podľa článku 10.10 (Nesúladné opatrenia), ktoré zmluvná strana zachováva, v uplatňovaní ktorého pokračuje, ktoré obnovuje alebo mení, ako sa stanovuje v jej listine v prílohe 10-A (Platné opatrenia), ani

- b) akéhokoľvek nesúladneho opatrenia, ktoré zmluvná strana prijme alebo zachová v súvislosti s odvetviami, pododvetviami alebo činnosťami v súlade s článkom 10.10 (Nesúladne opatrenia), ako sa stanovuje v jej listine v prílohe 10-B (Budúce opatrenia).

ČLÁNOK 17.2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „činnosť vykonávaná pri výkone vládnej moci“ je akákoľvek činnosť vrátane akejkoľvek služby, ktorá nie je vykonávaná ani poskytovaná na komerčnom základe ani v rámci hospodárskej súťaže s jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektmi;
- b) „dohoda“ je dohoda o štátom podporovaných vývozných úveroch, ktorá bola vypracovaná v rámci OECD, resp. právny nástupca tejto dohody, či už vypracovaný v rámci, alebo mimo rámca OECD, ktorý bol prijatý aspoň 12 pôvodnými členmi WTO, ktorí boli účastníkmi dohody k 1. januáru 1979;
- c) „obchodná činnosť“ je činnosť uskutočňovaná podnikom, ktorej konečným výsledkom je výroba tovaru alebo poskytnutie služby, ktoré sa budú predávať na relevantnom trhu v množstvách a za ceny, ktoré určí daný podnik, a ktorá sa uskutočňuje s cieľom zisku¹;

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že činnosť uskutočňovaná podnikom, ktorý vykonáva svoju činnosť na neziskovom základe alebo na základe úhrady nákladov, nie je obchodná činnosť.

- d) „obchodné hľadiská“ sú hľadiská ceny, kvality, dostupnosti, predajnosti, dopravy a iné podmienky nákupu alebo predaja alebo iné faktory, ktoré by sa bežne zohľadňovali pri obchodných rozhodnutiach podniku v súkromnom vlastníctve fungujúceho podľa zásad trhového hospodárstva v príslušnom obchodnom alebo priemyselnom odvetví;
- e) „určiť monopol“ je stanoviť alebo schváliť monopol alebo rozšíriť rozsah pôsobnosti monopolu, aby zahŕňal ďalší tovar alebo službu;
- f) „určený monopol“ je subjekt vrátane konzorcia alebo vládnej agentúry, ktorý je na relevantnom trhu na území zmluvnej strany určený ako jediný dodávateľ alebo kupujúci tovaru alebo služby, ale nezahŕňa subjekt, ktorému bolo priznané výhradné právo duševného vlastníctva, len na základe takéhoto priznania;
- g) „podnik, ktorému boli udelené osobitné práva alebo výsady,“ je verejný alebo súkromný podnik, ktorému zmluvná strana právne alebo fakticky udelila osobitné práva alebo výsady¹. Osobitné práva alebo výsady zmluvná strana udelí, ak stanoví alebo obmedzí počet podnikov, ktoré môžu dodávať tovar alebo poskytovať službu, na dva alebo viac inak než na základe objektívnych, primeraných a nediskriminačných kritérií, čím podstatným spôsobom ovplyvní schopnosť iných podnikov dodávať rovnaký tovar alebo poskytovať rovnakú službu v tej istej zemepisnej oblasti za v podstate rovnocenných podmienok;

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že pridelenie kvóty, udelenie licencie alebo povolenia v súvislosti s obmedzeným zdrojom alebo distribúciou výrobkov na vývoz na trhy, kde platia colné kvóty, preferencie pre konkrétne krajiny alebo iné opatrenia, samo osebe nepredstavuje osobitné právo ani výsadu.

- h) „štátom vlastnený podnik“ je podnik, v ktorom zmluvná strana:
- i) priamo vlastní viac ako 50 % základného imania;
 - ii) kontroluje vykonávanie viac ako 50 % hlasovacích práv;
 - iii) má právomoc vymenovať väčšinu členov predstavenstva alebo akéhokoľvek iného rovnocenného riadiaceho orgánu;
 - iv) má právomoc kontrolovať rozhodnutia podniku prostredníctvom akéhokoľvek iného vlastníckeho podielu vrátane menšinového vlastníctva alebo
 - v) má právomoc riadiť činnosti podniku alebo inak vykonávať rovnocennú úroveň kontroly nad podnikom v súlade s právnymi predpismi danej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 17.3

Vzťah k dohode o založení WTO

Článok XVII dohody GATT z roku 1994, Dohovor o interpretácii článku XVII Všeobecnej dohody o clách a obchode z roku 1994, článok VIII dohody GATS a body 18 až 21 ministerského rozhodnutia WTO z 19. decembra 2015 o hospodárskej súťaži v oblasti vývozu [WT/MIN(15)/45 – WT/L/980] sa *mutatis mutandis* začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.¹

ČLÁNOK 17.4

Všeobecné ustanovenia

1. Bez toho, aby boli dotknuté práva a povinnosti zmluvných strán podľa tejto kapitoly, sa žiadnym z ustanovení tejto kapitoly nebráni zmluvnej strane zriadiť alebo zachovať štátom vlastnené podniky, udeliť podnikom osobitné práva alebo výsady alebo určiť či zachovať monopoly.
2. Zmluvná strana od štátom vlastneného podniku, podniku, ktorému boli udelené osobitné práva alebo výsady, ani od určeného monopolu nevyžaduje, aby konali spôsobom, ktorý by bol v rozpore s touto kapitolou, ani ich v tom nepodporuje.

¹ V článku 17.7 (Výmena informácií) sa medzi zmluvnými stranami a výlučne na účely tejto dohody vymedzuje chápanie zmluvných strán, pokiaľ ide o to, ako sa na účely tohto odseku majú plniť povinnosti podľa článku XVII:4 dohody GATT z roku 1994.

ČLÁNOK 17.5

Nediskriminačné zaobchádzanie a obchodné hľadiská

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby každý z jej štátom vlastnených podnikov, podnikov, ktorým boli udelené osobitné práva alebo výsady, alebo určených monopolov pri vykonávaní obchodných činností:

- a) konal v súlade s obchodnými hľadiskami pri nákupe alebo predaji tovaru alebo služby s výnimkou plnenia akýchkoľvek podmienok svojho mandátu služby vo verejnom záujme, ktoré nie sú v rozpore s písmenami b) alebo c);
- b) pri kúpe tovaru alebo služby:
 - i) poskytol tovaru, ktorý dodáva podnik druhej zmluvnej strany, alebo službe, ktorú takýto podnik poskytuje, zaobchádzanie nemenej priaznivé než to, ktoré poskytuje podobnému tovaru, ktorý dodávajú podniky zmluvnej strany, alebo podobnej službe, ktorú takéto podniky poskytujú, a
 - ii) poskytol tovaru, ktorý dodáva zahrnutý podnik vymedzený v článku 10.3 písm. d) (Vymedzenie pojmov), alebo službe, ktorú takýto podnik poskytuje, zaobchádzanie nemenej priaznivé než to, ktoré poskytuje podobnému tovaru, ktorý dodávajú podniky vlastných investorov danej zmluvnej strany na relevantnom trhu v zmluvnej strane, alebo podobnej službe, ktorú takéto podniky poskytujú na relevantnom trhu v zmluvnej strane, a
- c) pri predaji tovaru alebo služby:
 - i) poskytol podniku druhej zmluvnej strany zaobchádzanie nemenej priaznivé než to, ktoré poskytuje podnikom danej zmluvnej strany, a

- ii) poskytol zahrnutému podniku v zmysle jeho vymedzenia v článku 10.3 písm. d) (Vymedzenie pojmov) zaobchádzanie nemenej priaznivé než to, ktoré poskytuje podnikom vlastných investorov danej zmluvnej strany na relevantnom trhu v zmluvnej strane.

2. Za predpokladu, že také rozdielne podmienky alebo odmietnutie sú v súlade s obchodnými hľadiskami, odsekom 1 písm. b) a c) sa nebráni štátom vlastnenému podniku, podniku, ktorému boli udelené osobitné práva alebo výsady, alebo určenému monopolu:

- a) nakupovať či dodávať tovar alebo nakupovať či poskytovať služby za rozdielnych podmienok vrátane podmienok súvisiacich s cenou alebo
- b) odmietnuť nákup či dodanie tovaru alebo nákup či poskytnutie služieb.

ČLÁNOK 17.6

Regulačný rámec

1. Každá zmluvná strana dodržiava a čo najlepšie využíva príslušné medzinárodné normy vrátane usmernení OECD pre správu a riadenie štátom vlastnených podnikov (*OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*).

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby akýkoľvek regulačný orgán alebo akýkoľvek iný orgán vykonávajúci regulačnú funkciu, ktorý zriadi alebo zachová zmluvná strana:

- a) bol nezávislý od podnikov, ktoré tento orgán reguluje, a aby sa im nezodpovedal a

b) konal nestranné¹ za obdobných okolností vo vzťahu ku všetkým podnikom, ktoré tento orgán reguluje, vrátane štátom vlastnených podnikov, podnikov, ktorým boli udelené osobitné práva alebo výsady, a určených monopolov.²

3. Každá zmluvná strana zabezpečí presadzovanie svojich právnych predpisov v prípade štátom vlastnených podnikov, podnikov, ktorým boli udelené osobitné práva alebo výsady, a určených monopolov konzistentným a nediskriminačným spôsobom.

ČLÁNOK 17.7

Výmena informácií

1. Zmluvná strana, ktorá má dôvod domnievať sa, že jej záujmy podľa tejto kapitoly sú nepriaznivo ovplyvnené obchodnými činnosťami štátom vlastneného podniku, podniku, ktorému boli udelené osobitné práva alebo výsady, alebo určeného monopolu (ďalej len „subjekt“) druhej zmluvnej strany, môže písomne túto druhú zmluvnú stranu požiadať o informácie týkajúce sa obchodných činností subjektu súvisiacich s vykonávaním povinností podľa tejto kapitoly v súlade s odsekom 2.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že nestrannosť, s ktorou regulačný orgán alebo akýkoľvek iný orgán vykonávajúci regulačnú funkciu, ktorý zriadi alebo zachová zmluvná strana, vykonáva svoje regulačné funkcie, sa má posudzovať na základe zvyčajných metód alebo praxe tohto regulačného orgánu.

² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že v prípade odvetví, pri ktorých si zmluvné strany v iných kapitolách dohodli osobitné povinnosti v súvislosti s regulačným orgánom alebo akýmkoľvek iným orgánom vykonávajúcim regulačnú funkciu, ktorý zriadi alebo zachová zmluvná strana, majú prednosť príslušné ustanovenia týchto kapitol.

2. Zmluvná strana reagujúca na žiadosť poskytne žiadajúcej zmluvnej strane tieto informácie pod podmienkou, že žiadosť zahŕňa vysvetlenie, ako činnosti subjektu môžu ovplyvňovať záujmy žiadajúcej zmluvnej strany podľa tejto kapitoly, a že sa v žiadosti uvedie, ktoré z týchto informácií majú byť poskytnuté:
- a) vlastníctvo a hlasovacia štruktúra subjektu s uvedením percentuálneho podielu akcií, ktoré dožiadaná zmluvná strana, jej štátom vlastnené podniky, podniky, ktorým boli udelené osobitné práva alebo výsady, alebo určené monopoly kumulatívne vlastní, a percentuálneho podielu hlasovacích práv, ktoré spoločne držia, v tomto subjekte;
 - b) opis akýchkoľvek osobitných akcií alebo osobitných hlasovacích alebo iných práv, ktoré dožiadaná zmluvná strana, jej štátom vlastnené podniky, podniky, ktorým boli udelené osobitné práva alebo výsady, alebo určené monopoly držia, ak sa takéto práva líšia od práv spojených so všeobecnými kmeňovými akciami takéhoto subjektu;
 - c) opis organizačnej štruktúry subjektu a zloženie jeho predstavenstva alebo akéhokoľvek iného rovnocenného riadiaceho orgánu;
 - d) opis toho, ktoré vládne útvary alebo verejné orgány regulujú alebo monitorujú subjekt, opis požiadaviek na podávanie správ, ktoré mu tieto útvary alebo verejné orgány uložili, a opis práv a postupov týchto vládnych útvarov alebo verejných orgánov, pokiaľ ide o vymenovanie, odvolávanie alebo odmeňovanie vedúcich pracovníkov a členov jeho predstavenstva alebo akéhokoľvek iného rovnocenného riadiaceho orgánu subjektu;

- e) ročné príjmy a celkové aktíva subjektu počas posledných troch rokov, za ktoré sú dostupné informácie;
- f) akékoľvek výnimky, imunity a súvisiace opatrenia, z ktorých pre subjekt plynú výhody podľa právnych predpisov dožiadanej zmluvnej strany;
- g) v súvislosti so subjektmi, na ktoré sa vzťahuje zákon Nového Zélandu *Local Government Act* (zákon o miestnej samospráve) z roku 2002 alebo následné právne predpisy, akékoľvek informácie, ktoré tieto subjekty musia poskytnúť podľa daného zákona alebo akýchkoľvek následných právnych predpisov, a
- h) akékoľvek doplňujúce informácie týkajúce sa subjektu, ktoré sú verejne prístupné, vrátane výročných finančných správ a auditov vykonaných tretími stranami.

3. Bez toho, aby bol dotknutý článok 25.7 (Zverejňovanie informácií), sa v odsekoch 1 a 2 tohto článku nevyžaduje, aby zmluvná strana zverejnila dôverné informácie, ktorých zverejnenie by bolo v rozpore s jej právnymi predpismi.

4. Ak dožiadaná zmluvná strana nemá požadované informácie k dispozícii, táto zmluvná strana písomne oznámi žiadajúcej zmluvnej strane dôvody, prečo je to tak.

18. KAPITOLA

DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO

ODDIEL A

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 18.1

Ciele

Cieľmi tejto kapitoly sú:

- a) podporovať vytváranie, výrobu, šírenie a obchodné zhodnocovanie inovatívneho a tvorivého tovaru a služieb v rámci zmluvných strán aj medzi nimi, čím sa prispieva k udržateľnejšiemu a inkluzívnejšiemu hospodárstvu zmluvných strán;
- b) presadzovať, podporovať a upravovať obchod medzi zmluvnými stranami, ako aj znižovať narušenie a prekážky v takomto obchode a
- c) zabezpečiť primeranú a účinnú úroveň ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva.

ČLÁNOK 18.2

Rozsah pôsobnosti

1. V tejto kapitole sa dopĺňajú a ďalej spresňujú práva a povinnosti každej zmluvnej strany, ktoré im vyplývajú z dohody TRIPS a ostatných medzinárodných dohôd v oblasti duševného vlastníctva, ktorých sú zmluvnými stranami.
2. Každá zmluvná strana uvedie túto kapitolu do platnosti. Každá zmluvná strana môže slobodne určiť vhodný spôsob vykonávania tejto kapitoly v rámci vlastného právneho systému a praxe.
3. Touto kapitolou sa žiadnej zo zmluvných strán nebráni v tom, aby poskytovala rozsiahlejšiu ochranu alebo presadzovanie práv duševného vlastníctva, než sa vyžaduje touto kapitolou, pod podmienkou, že táto ochrana alebo presadzovanie nebudú v rozpore s touto kapitolou.

ČLÁNOK 18.3

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „práva duševného vlastníctva“ sú všetky kategórie duševného vlastníctva, na ktoré sa vzťahujú články 18.8 (Autori) až 18.45 (Ochrana práv k odrodám rastlín) tejto kapitoly a časť II oddiely 1 až 7 dohody TRIPS. Ochrana duševného vlastníctva zahŕňa ochranu proti nekalej súťaži uvedenej v článku 10a Parížskeho dohovoru;

- b) „štátny príslušník“ je v súvislosti s príslušným právom duševného vlastníctva osoba zmluvnej strany, ktorá by splnila kritériá oprávnenosti na ochranu stanovenú v dohode TRIPS a mnohostranných dohodách uzavretých a spravovaných pod záštitou WIPO, ktorých je zmluvná strana zmluvnou stranou.
- c) „Parížsky dohovor“ je Parížsky dohovor na ochranu priemyselného vlastníctva z 20. marca 1883, revidovaný v Štokholme 14. júla 1967;
- d) „WIPO“ je Svetová organizácia duševného vlastníctva a
- e) „WPPT“ je Zmluva WIPO o umeleckých výkonoch a zvukových záznamoch, podpísaná 20. decembra 1996 v Ženeve.

ČLÁNOK 18.4

Medzinárodné dohody

1. Každá zmluvná strana dodržiava svoje záväzky vyplývajúce z týchto medzinárodných dohôd:
 - a) z dohody TRIPS;
 - b) zo Zmluvy WIPO o autorskom práve, prijatej 20. decembra 1996 v Ženeve;

- c) z WPPT;
- d) z Marrákešskej zmluvy o uľahčení prístupu k uverejneným dielam pre osoby nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania, podpísanej 27. júna 2013 v Marrákeši a
- e) z Dohovoru o práve ochrannej známky podpísaného 27. októbra 1994 v Ženeve.

2. Každá zmluvná strana vynaloží primerané úsilie s cieľom dosiahnuť ratifikáciu alebo pristúpenie v prípade týchto medzinárodných dohôd:

- a) Pekinskej zmluvy o audiovizuálnych umeleckých výkonoch podpísanej 24. júna 2012 v Pekingu;
- b) Singapurského dohovoru o práve ochrannej známky, podpísaného 27. marca 2006 v Singapure a
- c) Ženevského aktu (1999) Haagskej dohody o medzinárodnom zápise priemyselných dizajnov, prijatého 2. júla 1999 v Ženeve.

3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby boli na jej území k dispozícii postupy stanovené v týchto medzinárodných dohodách:

- a) Protokole k Madridskej dohode o medzinárodnom zápise ochranných známk, prijatom 27. júna 1989v Madride, naposledy zmenenom 12. novembra 2007 a
- b) Zmluve o patentovej spolupráci, podpísanej 19. júna 1970 vo Washingtone, naposledy zmenenej 3. októbra 2001.

ČLÁNOK 18.5

Vyčerpanie práv

Žiadnym z ustanovení tejto dohody sa nebráni zmluvnej strane určiť, či alebo za akých podmienok sa podľa práva danej zmluvnej strany uplatňuje vyčerpanie práv duševného vlastníctva.

ČLÁNOK 18.6

Národné zaobchádzanie

1. Pokiaľ ide o všetky kategórie duševného vlastníctva, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, každá zmluvná strana poskytne štátnym príslušníkom druhej zmluvnej strany zaobchádzanie nemenej priaznivé než to, ktoré poskytuje svojim vlastným štátnym príslušníkom, pokiaľ ide o ochranu¹ duševného vlastníctva, s výhradou výnimiek už stanovených v Parížskom dohovore, Bernskom dohovore z 9. septembra 1886 o ochrane literárnych a umeleckých diel, revidovanom v Paríži 24. júla 1971, v Medzinárodnom dohovore o ochrane výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových organizácií, podpísanom 26. októbra 1961 v Ríme, vo WPPT alebo v Zmluve o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom, podpísanej 26. mája 1989 vo Washingtone. Pokiaľ ide o výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a vysielacie organizácie, táto povinnosť sa vzťahuje iba na práva stanovené v tejto dohode.

¹ Na účely tohto odseku pojem „ochrana“ zahŕňa záležitosti ovplyvňujúce dostupnosť, nadobudnutie, rozsah, zachovanie a presadzovanie práv duševného vlastníctva, ako aj záležitosti ovplyvňujúce používanie práv duševného vlastníctva, ktoré sú osobitne upravené v tejto kapitole, vrátane adekvátnej právnej ochrany proti obchádzaniu účinných technologických opatrení uvedených v článku 18.17 (Ochrana technologických opatrení) a opatrení týkajúcich sa informácií na správu práv uvedených v článku 18.18 (Povinnosti, ktoré sa týkajú informácií na správu práv).

2. Zmluvná strana môže využiť výnimky povolené v odseku 1 v súvislosti so svojimi súdnymi a administratívnymi postupmi vrátane požiadavky, aby štátny príslušník druhej zmluvnej strany určil adresu na doručovanie v rámci postupu na jej území alebo vymenoval zástupcu na jej území, za predpokladu, že takáto odchýlka:

- a) je potrebná na zabezpečenie súladu so zákonmi a s inými právnymi predpismi zmluvnej strany, ktoré nie sú v rozpore s touto kapitolou, a
- b) sa neuplatňuje spôsobom, ktorý by predstavoval skryté obmedzovanie obchodu.

3. Odsek 1 sa neuplatňuje na postupy uvedené v mnohostranných dohodách uzavretých pod záštitou WIPO v súvislosti s nadobudnutím alebo zachovaním práv duševného vlastníctva.

ČLÁNOK 18.7

Dohoda TRIPS a verejné zdravie

1. Zmluvné strany uznávajú význam Vyhlásenia o dohode TRIPS a verejnom zdraví prijatého 14. novembra 2001 v Dauhe na konferencii ministrov WTO. Táto kapitola sa vykladá a vykonáva v súlade s týmto vyhlásením.

2. Každá zmluvná strana vykoná článok 31a dohody TRIPS, ako aj prílohu k dohode TRIPS vrátane dodatku k uvedenej prílohe, ktoré nadobudli platnosť 23. januára 2017.

ODDIEL B

NORMY TÝKAJÚCE SA PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

PODODDIEL 1

AUTORSKÉ PRÁVO A PRÁVA SÚVISIACE S AUTORSKÝM PRÁVOM

ČLÁNOK 18.8

Autori

Každá zmluvná strana stanoví pre autorov výhradné právo povoliť alebo zakázať:

- a) priame alebo nepriame, časovo obmedzené alebo trvalé rozmnožovanie ich diel, a to akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, vcelku alebo sčasti;

- b) akúkoľvek formu verejného rozširovania originálu alebo rozmnoženiny ich diela predajom alebo iným prevodom vlastníctva;
- c) každý verejný prenos ich diel po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami vrátane sprístupňovania ich diel verejnosti takým spôsobom, že verejnosť k nim môže mať prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom, a
- d) obchodný prenájom originálov alebo rozmnoženín ich diel verejnosti, a to prinajmenšom v súvislosti so zvukovými záznamami, s počítačovými programami¹ a kinematografickými dielami.

ČLÁNOK 18.9

Výkonní umelci

Každá zmluvná strana stanoví pre výkonných umelcov výhradné právo povoliť alebo zakázať:

- a) vyhotovovanie záznamov² ich umeleckých výkonov;
- b) priame alebo nepriame, časovo obmedzené alebo trvalé rozmnožovanie záznamov ich umeleckých výkonov, a to akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, vcelku alebo sčasti;

¹ Zmluvná strana môže vylúčiť počítačové programy, ak samotný počítačový program nie je hlavným predmetom prenájmu.

² Pojem „vyhotovenie záznamu“ je zachytenie zvukov, resp. ich vyjadrení, z ktorého ich možno pomocou zariadenia vnímať, rozmnožovať alebo rozširovať.

- c) akúkoľvek formu verejného rozširovania záznamov ich umeleckých výkonov predajom alebo iným prevodom vlastníctva;
- d) sprístupňovanie záznamov ich umeleckých výkonov verejnosti po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami takým spôsobom, že verejnosť k nim môže mať prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom;
- e) bezdrôtové vysielanie a verejný prenos ich umeleckých výkonov, s výnimkou prípadu, keď výkon je sám už výkonom vysielaným alebo keď sa uskutočňuje zo záznamu, a
- f) obchodný prenájom záznamu ich výkonov verejnosti.

ČLÁNOK 18.10

Výrobcovia zvukových záznamov

Každá zmluvná strana stanoví pre výrobcov zvukových záznamov výhradné právo povoliť alebo zakázať:

- a) priame alebo nepriame, časovo obmedzené alebo trvalé rozmnožovanie ich zvukových záznamov, a to akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, vcelku alebo sčasti;

- b) akúkoľvek formu verejného rozširovania ich zvukových záznamov ich umeleckých výkonov predajom alebo iným prevodom vlastníctva;
- c) sprístupňovanie ich zvukových záznamov verejnosti po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami takým spôsobom, že verejnosť k nim môže mať prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom, a
- d) obchodný prenájom ich zvukových záznamov verejnosti.

ČLÁNOK 18.11

Vysielacie organizácie

Každá zmluvná strana stanoví pre vysielacie organizácie výhradné právo povoliť alebo zakázať:

- a) vyhotovovanie záznamov ich vysielaní, či už ide o vysielanie prenášané po drôte alebo bezdrôtovo, pomocou kábla alebo prostredníctvom satelitu;
- b) priame alebo nepriame, časovo obmedzené alebo trvalé rozmnožovanie záznamov ich vysielaní, a to akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, vcelku alebo sčasti, či už ide o vysielanie prenášané po drôte alebo bezdrôtovo, pomocou kábla alebo prostredníctvom satelitu;

- c) sprístupňovanie záznamov ich vysielaní verejnosti po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami, či už ide o vysielanie prenášané po drôte alebo bezdrôtovo, pomocou kábla alebo prostredníctvom satelitu, a to takým spôsobom, že verejnosť má k nim prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom;
- d) verejné šírenie zvukových záznamov ich vysielaní vrátane ich rozmnoženín predajom alebo iným spôsobom, či už ide o vysielanie prenášané po drôte alebo bezdrôtovo, pomocou kábla alebo prostredníctvom satelitu, a
- e) bezdrôtový prenos ich vysielania, ako aj verejný prenos ich televízneho vysielania, ak sa tento verejný prenos uskutočňuje na miestach prístupných verejnosti za vstupné.

ČLÁNOK 18.12

Vysielanie a verejný prenos zvukových záznamov vydaných na obchodné účely¹

1. Každá zmluvná strana stanoví právo s cieľom zabezpečiť, aby používateľ zaplatil jednorazovú primeranú odmenu výkonným umelcom a výrobcom zvukových záznamov², ak sa zvukový záznam vydaný na obchodné účely alebo jeho rozmnoženina použijú vo vysielaní alebo verejnom prenose.³
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa jednorazová primeraná odmena rozdelila medzi príslušných výkonných umelcov a výrobcov zvukových záznamov. Ak neexistuje dohoda medzi výkonnými umelcami a výrobcami zvukových záznamov, každá zmluvná strana môže uzákoniť právne predpisy, ktorými sa stanovujú podmienky rozdelenia jednorazovej primeranej odmeny medzi výkonnými umelcami a výrobcami zvukových záznamov.

¹ Zmluvná strana môže dodržiavať tento článok udelením výhradných práv výkonným umelcom a výrobcom zvukových záznamov na vysielanie a verejný prenos.

² Každá zmluvná strana môže priznať výkonným umelcom a výrobcom zvukových záznamov rozsiahlejšie práva, napríklad výhradné práva, pokiaľ ide o vysielanie a verejný prenos zvukových záznamov vydaných na obchodné účely.

³ Každá strana môže rozhodnúť, že „verejný prenos“ nezahŕňa sprístupňovanie zvukových záznamov verejnosti po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami takým spôsobom, že verejnosť k nim môže mať prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom.

ČLÁNOK 18.13

Trvanie ochrany¹

1. Práva autora diela trvajú počas života autora a 70 rokov po smrti autora bez ohľadu na dátum, keď bolo dielo oprávnené sprístupnené verejnosti.
2. V prípade spoluautorského diela sa trvanie ochrany uvedené v odseku 1 počíta od smrti toho autora, ktorý žil najdlhšie.
3. Pri anonymných alebo pseudonymných dielach trvá ochrana 70 rokov po tom, čo bolo dielo oprávnené sprístupnené verejnosti. Ak však autorom prijatý pseudonym nevzbudzuje pochybnosti o autorovej totožnosti alebo ak autor prezradí svoju totožnosť počas obdobia uvedeného v prvej vete tohto odseku, uplatňuje sa trvanie ochrany stanovené v odseku 1.
4. Ak zmluvná strana stanoví, že trvanie ochrany kinematografického alebo audiovizuálneho diela sa počíta na inom základe než život fyzickej osoby, dané trvanie ochrany nesmie byť kratšie ako 70 rokov od dátumu prvého oprávneného zverejnenia alebo prvého oprávneného verejného prenosu, resp. od dátumu zhotovenia diela, pokiaľ k oprávnenému zverejneniu či verejnému prenosu nedošlo do 70 rokov od zhotovenia diela.

¹ Ak sa v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody v zákonoch a iných právnych predpisoch zmluvnej strany nestanovuje trvanie ochrany stanovené v tomto článku, tento článok sa uplatňuje až odo dňa nadobudnutia účinnosti takýchto zákonov a iných právnych predpisov v danej zmluvnej strane, ale v každom prípade najneskôr štyri roky odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody. Daná zmluvná strana oznámi druhej zmluvnej strane dátum nadobudnutia účinnosti takýchto zákonov a iných právnych predpisov, ak tento dátum nastane skôr ako štyri roky odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody.

5. Práva vysielacích organizácií uplynú 50 rokov po prvom vysielaní, či už sa vysielanie uskutočňuje po drôte alebo bezdrôtovo, pomocou kábla alebo prostredníctvom satelitu.
6. Práva výkonných umelcov uplynú 50 rokov odo dňa vyhotovenia záznamu umeleckého výkonu. Ak je však zvukový záznam umeleckého výkonu počas tohto obdobia oprávnené zverejnený alebo sa uskutoční jeho oprávnený verejný prenos, uplynú práva 70 rokov odo dňa prvého takéhoto zverejnenia alebo prvého takéhoto verejného prenosu podľa toho, ktorá z týchto skutočností nastane skôr.
7. Práva výrobcov zvukových záznamov skončia 50 rokov po zhotovení záznamu. Ak je však zvukový záznam počas tohto obdobia oprávnené zverejnený alebo sa uskutoční jeho oprávnený verejný prenos, uplynú tieto práva 70 rokov odo dňa prvého takéhoto zverejnenia alebo prvého takéhoto verejného prenosu. Každá zmluvná strana môže prijať účinné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa zisk vytvorený počas 20 rokov ochrany po uplynutí 50 rokov spravodlivo rozdelil medzi výkonných umelcov a výrobcov zvukových záznamov.
8. Trvanie ochrany stanovené v tomto článku sa počíta od prvého dňa januára roku nasledujúceho po udalosti, ktorou sa dáva podnet na začatie ich plynutia.
9. Každá zmluvná strana môže stanoviť dlhšie obdobia trvania ochrany, než sú uvedené v tomto článku.

ČLÁNOK 18.14

Právo na odmenu pri ďalšom predaji¹

1. Každá zmluvná strana stanoví v prospech autora pôvodného umeleckého grafického alebo výtvarného diela právo na odmenu pri ďalšom predaji, ktoré bude vymedzené ako nescudziteľné právo a ktorého sa nemožno vzdať, a to ani vopred, pričom jeho obsahom bude odmena vychádzajúca z predajnej ceny získanej za každý ďalší predaj diela po prvom prevode diela autorom.
2. Právo na odmenu pri ďalšom predaji uvedené v odseku 1 sa uplatňuje na všetky úkony ďalšieho predaja, na ktorých sa ako predávajúci, kupujúci alebo sprostredkovatelia zúčastňujú odborníci na trh s umením, napríklad aukčné siene, umelecké galérie a vo všeobecnosti všetci obchodníci s umeleckými dielami.
3. Každá zmluvná strana môže stanoviť, že právo na odmenu pri ďalšom predaji uvedené v odseku 1 sa neuplatňuje na úkony ďalšieho predaja, ak predávajúci kúpil dielo priamo od autora maximálne do troch rokov pred týmto ďalším predajom a ak cena ďalšieho predaja nepresiahne určitú stanovenú minimálnu sumu.
4. Postup výberu odmeny a jej výška sa upraví v právnych predpisoch každej zmluvnej strany.

¹ Ak sa v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody v zákonoch a iných právnych predpisoch zmluvnej strany nestanovuje ochrana stanovená v tomto článku, tento článok sa uplatňuje až odo dňa nadobudnutia účinnosti takýchto zákonov a iných právnych predpisov v danej zmluvnej strane, ale v každom prípade najneskôr dva roky odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody. Daná zmluvná strana oznámi druhej zmluvnej strane dátum nadobudnutia účinnosti takýchto zákonov a iných právnych predpisov, ak tento dátum nastane skôr ako dva roky odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody.

ČLÁNOK 18.15

Kolektívna správa práv

1. Zmluvné strany uznávajú význam spolupráce medzi svojimi príslušnými organizáciami kolektívnej správy a usilujú sa ju podporovať, a to na účel podpory dostupnosti diel a iných predmetov ochrany na ich príslušnom území a prevodu príjmov z práv medzi príslušnými organizáciami kolektívnej správy na použitie týchto diel alebo iných predmetov ochrany.
2. Zmluvné strany uznávajú význam transparentnosti organizácií kolektívnej správy a usilujú sa ju podporovať, najmä pokiaľ ide o príjmy z práv, ktoré vyberú, o zrážky, ktoré uplatňujú na vybrané príjmy z práv, o použitie vybraných príjmov z práv, o politiku distribúcie a ich repertoár.
3. Zmluvné strany uznávajú, že je dôležité, aby v prípadoch, keď organizácia kolektívnej správy usadená na území jednej zmluvnej strany zastupuje inú organizáciu kolektívnej správy usadenú na území druhej zmluvnej strany prostredníctvom dohody o zastúpení, zastupiteľská organizácia kolektívnej správy:
 - a) nediskriminovala nositeľov práv zastúpenej organizácie kolektívnej správy;
 - b) presne, pravidelne a dôsledne vyplácala sumy dlžné zastúpenej organizácii kolektívnej správy
 - a

- c) poskytovala zastúpenej organizácii kolektívnej správy informácie o sume príjmov z práv vybraných v jej mene a o všetkých zrážkach z tejto sumy príjmov z práv.

ČLÁNOK 18.16

Obmedzenia a výnimky

Každá zmluvná strana stanoví obmedzenia práv alebo výnimky z práv stanovených v článkoch 18.8 (Autori) až 18.12 (Vysielanie a verejný prenos zvukových záznamov vydaných na obchodné účely) len v určitých osobitných prípadoch, ktoré nie sú v rozpore s bežným použitím diela alebo iného predmetu ochrany a ktoré neodôvodnene nezasahujú do oprávnených záujmov nositeľa práv.

ČLÁNOK 18.17

Ochrana technologických opatrení¹

1. Každá zmluvná strana poskytne primeranú právnu ochranu proti obchádzaniu akýchkoľvek účinných technologických opatrení, ktoré príslušná osoba uskutočňuje vediac, alebo za odôvodneného predpokladu, že si je vedomá toho, že sleduje takýto cieľ.

¹ Ak sa v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody v zákonoch a iných právnych predpisoch zmluvnej strany nestanovuje ochrana stanovená v tomto článku, tento článok sa uplatňuje až odo dňa nadobudnutia účinnosti takýchto zákonov a iných právnych predpisov v danej zmluvnej strane, ale v každom prípade najneskôr štyri roky odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody. Daná zmluvná strana oznámi druhej zmluvnej strane dátum nadobudnutia účinnosti takýchto zákonov a iných právnych predpisov, ak tento dátum nastane skôr ako štyri roky odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody.

2. Každá zmluvná strana poskytne primeranú právnu ochranu proti:
- a) osobe, ktorá vyrába, dováža, distribuuje, predáva, prenajíma alebo inzeruje na predaj alebo prenájom akékoľvek zariadenie, výrobok alebo súčasť, ktoré:
 - i) majú okrem obchádzania akýchkoľvek účinných technologických opatrení iba obmedzený účel alebo použitie alebo
 - ii) sú predovšetkým navrhnuté, vyrobené, prispôbované alebo prevádzkované na taký účel, aby umožnili alebo uľahčili obchádzanie akýchkoľvek technologických opatrení, a
 - b) osobe, ktorá poskytuje akúkoľvek službu, ktorá je propagovaná, inzerovaná alebo uvádzaná na trh s cieľom umožniť alebo napomôcť obchádzanie akéhokoľvek technologického opatrenia.
3. Na účely tohto pododdielu výraz „technologické opatrenia“ je akákoľvek technológia, zariadenie alebo súčasť, ktoré sú pri bežnom spôsobe použitia navrhnuté na to, aby sa nimi predchádzalo konaniu alebo obmedzovalo konanie vo vzťahu k dielam alebo iným predmetom ochrany, ktoré nie je povolené nositeľom autorských práv alebo práv súvisiacich s autorským právom, na ktoré sa vzťahuje tento pododdiel.
4. Zmluvná strana môže podľa potreby prijať alebo zachovať vhodné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa primeranou právnu ochranou podľa odsekov 1 a 2 tohto článku nebránilo oprávneným osobám využívať obmedzenia a výnimky stanovené v súlade s článkom 18.16 (Obmedzenia a výnimky).

ČLÁNOK 18.18

Povinnosti, ktoré sa týkajú informácií na správu práv

1. Každá strana zabezpečí primeranú právnu ochranu proti akejkoľvek osobe, ktorá vykonáva vedome bez oprávnenia niektorú z nasledujúcich činností:

- a) odstránenie alebo zmena akýchkoľvek elektronických informácií na správu práv alebo
- b) distribúciu, dovoz na účel distribúcie, vysielanie, verejný prenos alebo sprístupňovanie verejnosti diel alebo iných predmetov ochrany podľa tohto pododdielu, z ktorých boli bez oprávnenia odstránené alebo na ktorých boli zmenené elektronické informácie na správu práv,

ak daná osoba vie, alebo je odôvodnené predpokladať, že vie, že tým napomáha, umožňuje, uľahčuje alebo zatajuje porušovanie akéhokoľvek autorského práva alebo akýchkoľvek práv súvisiacich s autorským právom stanovených v právnych predpisoch zmluvnej strany.

2. Na účely tohto článku pojem „informácie na správu práv“ sú akékoľvek informácie poskytnuté nositeľmi práv, ktoré označujú dielo alebo iný predmet ochrany uvedený v tomto článku, autora alebo akéhokoľvek iného nositeľa práv, alebo informácie o podmienkach používania diela alebo iného predmetu ochrany a akékoľvek čísla alebo kódy, ktoré predstavujú takéto informácie.

3. Odsek 2 sa uplatňuje, ak je ktorákoľvek z týchto informácií uvedených v odseku 2 spojená s rozmnožením diela alebo iného predmetu ochrany uvedeného v tomto článku alebo sa zdá, že je spojená s ich verejným prenosom.

PODODDIEL 2

OCHRANNÉ ZNÁMKY

ČLÁNOK 18.19

Klasifikácia ochranných známok

Každá zmluvná strana zachová systém klasifikácie ochranných známok, ktorý je v súlade s Niceskou dohodou o medzinárodnom triedení výrobkov a služieb pre zápis známok, podpísanou 15. júna 1957 v Nice, v znení zmien z 28. septembra 1979.

ČLÁNOK 18.20

Označenia ochrannej známky

Ochrannú známku môžu tvoriť akékoľvek označenia, najmä slová vrátane osobných mien, alebo kresby, písmená, číslice, farby, tvar tovaru alebo obalu tovaru alebo zvuky, za predpokladu, že takéto označenia:

- a) umožňujú odlíšiť tovary alebo služby jedného podniku od tovarov alebo služieb iných podnikov a

- b) dajú sa vyjadriť v príslušnom registri ochranných známkok každej zmluvnej strany spôsobom, ktorý príslušným orgánom a verejnosti umožňuje jasne a presne určiť predmet ochrany poskytnutej jej majiteľovi.

ČLÁNOK 18.21

Práva z ochrannej známky

1. Každá zmluvná strana stanoví, že zapísanou ochrannou známkou sa udeľujú majiteľovi výhradné práva k tejto ochrannej známke. Majiteľ má právo zabrániť všetkým tretím osobám, ktoré nemajú jeho súhlas, aby v rámci obchodného styku používali:
- a) akékoľvek označenie, ktoré je zhodné so zapísanou ochrannou známkou pre tovary alebo služby, ktoré sú zhodné s tými, pre ktoré je ochranná známka zapísaná, a
 - b) akékoľvek označenie, ak vzhľadom na zhodnosť alebo podobnosť daného označenia so zapísanou ochrannou známkou a vzhľadom na zhodnosť alebo podobnosť tovaru alebo služieb, na ktoré sa zapísaná ochranná známka a dané označenie vzťahujú, existuje pravdepodobnosť zámény zo strany verejnosti, ktorá zahŕňa pravdepodobnosť asociácie medzi týmto označením a zapísanou ochrannou známkou.

2. Majiteľ zapísanej ochrannej známky má právo zabrániť všetkým tretím osobám, aby v rámci obchodného styku prepravili tovar do zmluvnej strany, v ktorej je ochranná známka zapísaná, bez toho, aby tam bol prepustený do voľného obehu, ak takýto tovar vrátane obalu pochádza z tretích krajín a je bez oprávnenia označený ochrannou známkou, ktorá je zhodná s ochrannou známkou zapísanou v súvislosti s týmto tovarom alebo ktorú v jej základných aspektoch nemožno odlíšiť od takejto zapísanej ochrannej známky.¹

3. Právo majiteľa zapísanej ochrannej známky uvedeného v odseku 2 môže zaniknúť, ak počas konania o určenie, či boli porušené práva zo zapísanej ochrannej známky, deklarant alebo držiteľ tovaru preukáže, že majiteľ zapísanej ochrannej známky nemá právo zakázať uvedenie tovaru na trh v krajine konečného určenia.

ČLÁNOK 18.22

Postup pri zápise

1. Každá zmluvná strana zavedie systém zápisu ochranných znáмок, v ktorom sa každé konečné zamietavé rozhodnutie vrátane čiastočného zamietnutia zápisu, ktoré prijala príslušná správa ochranných znáмок, písomne oznámi príslušnej strane s riadnym odôvodnením a s možnosťou odvolať sa.

¹ Zmluvná strana môže prijať dodatočné vhodné opatrenia s cieľom zabezpečiť bezproblémový tranzit generických liekov.

2. Každá zmluvná strana poskytne tretím osobám možnosť namietať proti prihláškam ochranných známk a prípadne zápisom ochranných známk. Konanie o takýchto námietkach musí mať kontradiktórny charakter.

3. Každá zmluvná strana zriadi verejne dostupnú elektronickú databázu prihlášok ochranných známk a zapísaných ochranných známk.

ČLÁNOK 18.23

Všeobecne známe ochranné známky

Na účely naplnenia ochrany všeobecne známych ochranných známk, ako sa stanovuje v článku 6a Parížskeho dohovoru a článku 16 ods. 2 a 3 dohody TRIPS, každá zmluvná strana uplatní spoločné odporúčanie o ustanoveniach týkajúcich sa ochrany všeobecne známych ochranných známk prijaté zhromaždením Únie na ochranu priemyslového vlastníctva a valným zhromaždením WIPO na tridsiatej štvrtjej sérii zasadnutí zhromaždení členských štátov WIPO od 20. do 29. septembra 1999.

ČLÁNOK 18.24

Výnimky z práv vyplývajúcich z ochrannej známky

1. Každá zmluvná strana stanoví obmedzené výnimky z práv poskytnutých ochrannou známkou, ako je napr. spravodlivé používanie opisných výrazov vrátane zemepisných označení, pričom môže stanoviť ďalšie obmedzené výnimky pod podmienkou, že sa v rámci daných výnimiek zohľadnia oprávnené záujmy majiteľa ochrannej známky a tretích osôb.

2. Ochranná známka neoprávňuje majiteľa ochranej známky zakázať tretej osobe používať v rámci obchodného styku:

- a) názov a adresu tretej osoby;
- b) údaje týkajúce sa druhu, kvality, množstva, účelu, hodnoty, zemepisného pôvodu, času výroby alebo iných vlastností tovaru alebo služieb alebo
- c) ochrannú známku, ak je nevyhnutné uviesť zamýšľaný účel tovaru alebo služby, najmä pokiaľ ide o príslušenstvo alebo náhradné diely, za predpokladu, že tretia osoba používa ochrannú známku v súlade s čestnými praktikami v priemysle alebo obchode.

3. Ochrannou známkou sa neoprávňuje majiteľ ochranej známky zakázať tretím osobám používať v rámci obchodného styku skoršie právo, ktoré sa uplatňuje len na konkrétnu oblasť, ak je toto právo uznané právom príslušnej zmluvnej strany a využíva sa len na území, na ktorom je uznané.

ČLÁNOK 18.25

Dôvody na zrušenie

1. Každá zmluvná strana stanoví, že ochranná známka môže byť zrušená, ak nebola počas nepretržitého obdobia určeného v právnych predpisoch každej zmluvnej strany¹ skutočne používaná na príslušnom území v spojení s tovarom alebo so službami, pre ktoré bola zapísaná, a na jej nepoužívanie neexistujú žiadne náležité dôvody. Žiadna osoba však nesmie žiadať, aby majiteľove práva na ochrannú známku boli zrušené, ak sa ochranná známka začala v období medzi uplynutím nepretržitého obdobia uvedeného v prvej vete a podaním návrhu na zrušenie skutočne používať alebo sa jej používanie obnovilo. Začatie alebo obnovenie používania, ku ktorému došlo počas obdobia určeného v právnych predpisoch každej zmluvnej strany² pred podaním návrhu na zrušenie, pričom dané obdobie začalo plynúť až po uplynutí nepretržitého obdobia nepoužívania, sa však nebude brať do úvahy, ak prípravy na toto začatie alebo obnovenie začali až potom, ako sa majiteľ dozvedel, že môže byť podaný návrh na zrušenie.

2. Ochranná známka môže byť zrušená aj vtedy, ak po dni, keď bola zapísaná:
 - a) sa v dôsledku konania alebo nekonania majiteľa ochrannej známky ochranná známka stane obvyklým pomenovaním v obchode pre tovar alebo službu, pre ktoré je zapísaná, alebo

¹ Na účely tejto vety obdobie určené v právnych predpisoch každej zmluvnej strany trvá najmenej tri roky.

² Na účely tejto vety obdobie určené v právnych predpisoch každej zmluvnej strany trvá najmenej jeden mesiac.

- b) v dôsledku používania ochrannej známky majiteľom ochrannej známky alebo s jeho súhlasom pre tovar alebo služby, pre ktoré bola zapísaná, by sa ochrannou známkou mohla zavádzať verejnosť, predovšetkým pokiaľ ide o povahu, kvalitu alebo zemepisný pôvod tohto tovaru alebo týchto služieb.

ČLÁNOK 18.26

Prihlášky v zlej viere

Ochranná známka môže byť vyhlásená za neplatnú, ak prihlasovateľ podal prihlášku ochrannej známky v zlej viere. Každá zmluvná strana môže takisto stanoviť, že takáto ochranná známka sa nezapíše do registra.

PODODDIEL 3

DIZAJNY

ČLÁNOK 18.27

Ochrana zapísaných dizajnov

1. Každá zmluvná strana poskytne ochranu nezávisle vytvoreným dizajnom, ktoré sú nové alebo pôvodné. Táto ochrana sa poskytne zápisom do registra a majiteľom dizajnov z nej bude vyplývať výhradné právo v súlade s týmto pododdielom. Na účely tohto článku môže zmluvná strana zastávať stanovisko, že pôvodným je dizajn, ktorý má osobitý charakter.
2. Majiteľ zapísaného dizajnu má právo zabrániť tretím osobám, ktoré nemajú jeho súhlas, aby prinajmenšom vytvárali, ponúkali na predaj, predávali, dovážali, vyvážali, skladovali výrobok, na ktorom sa používa alebo v ktorom je zahrnutý zapísaný dizajn, alebo používali výrobky, na ktorých sa používa alebo v ktorých je zahrnutý chránený dizajn, ak sa tieto činnosti vykonávajú na obchodné účely.¹

¹ Zmluvná strana môže splniť ustanovenia článku 18.27 (Ochrana zapísaných dizajnov) v súvislosti s „vývozom“ a so „skladovaním“ tým, že poskytne majiteľovi zapísaného dizajnu právo zabrániť tretím osobám, aby ponúkali na predaj alebo prenájom, predávali alebo prenajímali akýkoľvek výrobok, na ktorom sa používa alebo v ktorom je zahrnutý zapísaný dizajn, spôsobom, ktorý vedie k vývozu alebo skladovaniu daného výrobku.

3. Zmluvná strana môže stanoviť, že dizajn aplikovaný na výrobku alebo začlenený do výrobku, ktorý tvorí súčasť zloženého výrobku, sa považuje za nový alebo pôvodný:

- a) ak súčasť po začlenení do zloženého výrobku zostáva viditeľná počas bežného používania zloženého výrobku a
- b) ak samotné tieto viditeľné znaky súčasti uvedené v písmene a) spĺňajú požiadavky týkajúce sa novosti a pôvodnosti.

4. Na účely odseku 3 písm. a) pojem „bežné používanie“ je používanie koncovým používateľom s výnimkou údržby, servisu alebo opravy.

ČLÁNOK 18.28

Trvanie ochrany

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby si majiteľ zapísaného dizajnu mohol obdobie trvania ochrany predĺžiť na jedno alebo viacero období piatich rokov. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby obdobie trvania ochrany, ktoré je k dispozícii pre zapísané dizajny, dosahovalo celkové obdobie najmenej 15 rokov odo dňa podania prihlášky na zápis.

ČLÁNOK 18.29

Ochrana poskytovaná nezapísaným dizajnom

1. Každá zmluvná strana udelí majiteľom nezapísaného dizajnu právo zabrániť využívaniu nezapísaného dizajnu akoukoľvek tretou osobou, ktorá nemá majiteľov súhlas, iba vtedy, ak napadnuté využívanie vyplýva z kopírovania nezapísaného dizajnu na jej príslušnom území. Takéto používanie bude zahŕňať prinajmenšom ponúkanie na predaj, uvádzanie na trh, dovoz alebo vývoz výrobku.¹
2. Využitelné trvanie ochrany pre nezapísaný dizajn je najmenej tri roky odo dňa prvého sprístupnenia dizajnu verejnosti na území zmluvnej strany.

ČLÁNOK 18.30

Výnimky a vylúčenia

1. Každá zmluvná strana môže stanoviť obmedzené výnimky z ochrany dizajnov vrátane nezapísaných dizajnov pod podmienkou, že takéto výnimky nebudú neprimerane v rozpore s bežným využitím chránených dizajnov a nebudú neodôvodnene zasahovať do oprávnených záujmov majiteľa chráneného dizajnu, pričom sa zohľadnia oprávnené záujmy tretích osôb.

¹ Zmluvná strana môže splniť ustanovenia článku 18.29 (Ochrana poskytovaná nezapísaným dizajnom) v súvislosti s „vývozom“ tým, že poskytne majiteľovi nezapísaného dizajnu právo zabrániť tretím osobám, aby predávali, uvádzali na trh alebo dovážali výrobok, na ktorom sa používa alebo v ktorom je zahrnutý nezapísaný dizajn, spôsobom, ktorý vedie k vývozu daného výrobku.

2. Ochrana dizajnu sa nerozširuje na dizajny určené výlučne z technických alebo funkčných dôvodov. Dizajn nespočíva v znakoch vonkajšej úpravy výrobku, ktoré sa nevyhnutne musia reprodukovať v ich presnej forme a rozmeroch, aby mohol byť výrobok, do ktorého je dizajn začlenený alebo na ktorom je dizajn použitý, mechanicky spojený s iným výrobkom alebo umiestnený do tohto výrobku, okolo tohto výrobku alebo oproti tomuto výrobku tak, aby každý výrobok mohol plniť svoju funkciu.

3. Odchyľne od odseku 2 tohto článku dizajn podľa podmienok stanovených v článku 18.27 (Ochrana zapísaných dizajnov) ods. 1 spočíva v dizajne, ktorého účelom je umožniť viacnásobné zostavenie alebo spojenie vzájomne zameniteľných výrobkov v rámci stavebnicového systému.

ČLÁNOK 18.31

Vzťah k autorskému právu

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby dizajn vrátane nezapísaného dizajnu bol oprávnený aj na ochranu podľa jej právnych predpisov v oblasti autorského práva odo dňa, keď bol dizajn vytvorený alebo zaznamenaný v akejkoľvek forme. Každá zmluvná strana určí rozsah a podmienky, za ktorých sa takáto ochrana poskytuje, vrátane požadovaného stupňa pôvodnosti.

PODODDIEL 4

ZEMEPISNÉ OZNAČENIA

ČLÁNOK 18.32

Rozsah pôsobnosti, postupy a vymedzenie pojmov

1. Tento pododdiel sa vzťahuje na uznávanie a ochranu zemepisných označení vín, liehovín a potravín s pôvodom v zmluvných stranách.
2. Na účely tohto pododdielu sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
 - a) „zemepisné označenie“ je označenie, ktoré označuje určitý tovar ako tovar s pôvodom v zmluvnej strane alebo v regióne či lokalite nachádzajúcej sa v danej zmluvnej strane, ak danú kvalitu, povest' alebo iné charakteristické vlastnosti tovaru možno v podstatnej miere pripísať jeho zemepisnému pôvodu;
 - b) „trieda výrobkov“ je trieda výrobkov uvedená v prílohe 18-A (Triedy výrobkov) a
 - c) „špecifikácia výrobku“ sú v súvislosti s príslušným tovarom so zemepisným označením schválené požiadavky na používanie daného zemepisného označenia pri uvádzaní predmetného tovaru na trh.

3. Po ukončení námietkového konania a preskúmania zemepisných označení Nový Zéland chráni zemepisné označenia Únie uvedené v oddiele A (Zoznam zemepisných označení – Európska únia) prílohy 18-B (Zoznam zemepisných označení) prinajmenšom v súlade s úrovňou ochrany stanovenou v tomto pododdieli.

4. Po ukončení námietkového konania a preskúmania zemepisných označení Únia chráni zemepisné označenia Nového Zélandu uvedené v oddiele B (Zoznam zemepisných označení – Nový Zéland) prílohy 18-B (Zoznam zemepisných označení) prinajmenšom v súlade s úrovňou ochrany stanovenou v tomto pododdieli.

ČLÁNOK 18.33

Zmena zoznamu zemepisných označení

1. Zoznam tried výrobkov v prílohe 18-A (Triedy výrobkov) a zoznam zemepisných označení v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení) sa môžu zmeniť rozhodnutím Výboru pre obchod, a to aj doplnením zemepisných označení, aktualizáciou zoznamu tried výrobkov alebo odstránením zemepisných označení, ktoré prestali byť chránené v mieste svojho pôvodu.

2. Doplnenia prílohy 18-B (Zoznamy zemepisných označení) nesmú presiahnuť 30 zemepisných označení každej zmluvnej strany každé tri roky odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody. Nové zemepisné označenia sa doplnia po ukončení námietkového konania v súlade s odsekom 3 tohto článku a po preskúmaní nových zemepisných označení k spokojnosti oboch zmluvných strán.

3. Každá zmluvná strana stanoví, že proti žiadosti o ochranu zemepisného označenia možno vzniesť námietky v rámci námietkového konania uvedeného v článku 18.32 ods. 3 a 4 (Rozsah pôsobnosti, postupy a vymedzenie pojmov) a že akákoľvek takáto žiadosť o ochranu môže byť zamietnutá alebo inak neuznaná. Dôvody námietky proti žiadosti o ochranu zemepisného označenia sú tieto:

- a) zemepisné označenie je totožné alebo máťúco podobné ako ochranná známka, ktorá bola v dobrej viere zapísaná do registra alebo ktorá je predmetom žiadosti o zápis do registra v zmluvnej strane v súvislosti s rovnakým alebo podobným tovarom, alebo ako ochranná známka, v súvislosti s ktorou boli nadobudnuté práva v zmluvnej strane používaním v dobrej viere, pokiaľ ide o rovnaký alebo podobný tovar;
- b) zemepisné označenie je totožné alebo podobné ako ochranná známka v súvislosti s akýmkoľvek tovarom, ktorý nie je podobný tovaru, pre ktorý je ochranná známka zapísaná do registra, ak je ochranná známka v zmluvnej strane dobre známa a používanie zemepisného označenia by naznačovalo súvislosť medzi tovarom a majiteľom ochrannej známky, pričom by mohli byť týmto používaním poškodené záujmy majiteľa ochrannej známky;
- c) zemepisné označenie je výrazom, ktorý je v zmluvnej strane v bežnom jazyku zaužívaný ako bežný názov pre príslušný tovar;
- d) zemepisné označenie je pojem, ktorý sa v zmluvnej strane používa ako názov odrody rastlín alebo plemena zvierat, v dôsledku čoho by spotrebitelia mohli byť uvedení do omylu v súvislosti so skutočným pôvodom tovaru;

- e) zemepisné označenie je homonymné alebo čiastočne homonymné zemepisné označenie a
- f) používanie zemepisného označenia alebo jeho zápis do registra v zmluvnej strane by pravdepodobne boli urážlivé.

4. Na účely tohto pododdielu môže zmluvná strana pri určovaní toho, či je pojem v zmluvnej strane zaužívaný v bežnom jazyku ako bežný názov príslušného tovaru, zohľadniť spôsob, akým spotrebiteľia chápu tento pojem v danej zmluvnej strane. Faktory relevantné pre takéto chápanie zo strany spotrebiteľov môžu zahŕňať dôkazy o tom, či sa pojem používa na označenie toho istého druhu predmetného tovaru, ako sa uvádza v príslušných zdrojoch, a o tom, ako sa tovar, na ktorý sa daný pojem vzťahuje, v danej zmluvnej strane uvádza na trh a používa v obchode.

5. Pri posudzovaní námietok voči ochrane, ktoré predložila osoba proti niektorému z dôvodov uvedených v odseku 3, zmluvná strana založí svoje posúdenie len na situácii existujúcej v danej zmluvnej strane.

ČLÁNOK 18.34

Ochrana zemepisných označení

1. Každá zmluvná strana, pokiaľ ide o zemepisné označenia druhej zmluvnej strany uvedené v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení), poskytne zainteresovaným stranám právne prostriedky, ktoré im umožnia na jej území zabrániť:
- a) obchodnému použitiu zemepisného označenia, ktorým sa tovar označuje za podobný tovar¹ nesplňajúci príslušnú špecifikáciu výrobku so zemepisným označením, a to aj v prípade, že:
 - i) je uvedený skutočný pôvod tovaru;
 - ii) zemepisné označenie sa používa v preklade² alebo prepise³ alebo
 - iii) zemepisné označenie je sprevádzané výrazmi ako „druh“, „typ“, „štýl“, „obmedzenie“ alebo podobne;
 - b) použitiu akéhokoľvek spôsobu označovania alebo prezentácie tovaru, ktorý uvádza alebo naznačuje, že príslušný tovar pochádza z inej zemepisnej oblasti, ako je skutočné miesto jeho pôvodu, spôsobom, ktorým sa zavádza verejnosť, pokiaľ ide o zemepisný pôvod alebo charakter tovaru, a

¹ Na účely tohto pododdielu pojem „podobný tovar“ je tovar, ktorý patrí do rovnakej triedy výrobkov, ako sa uvádza v prílohe 18-A (Triedy výrobkov).

² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že táto otázka sa má posudzovať na individuálnom základe. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na prípady, keď sú predložené dôkazy, že medzi zemepisným označením a preloženým výrazom neexistuje žiadna súvislosť.

³ Na účely tohto pododdielu pojem „prepis“ je premena znakov na základe fonetiky pôvodného jazyka alebo jazykov príslušného zemepisného označenia.

c) akémukoľvek inému použitiu zemepisného označenia, ktoré predstavuje akt nekalej súťaže v zmysle článku 10a Parížskeho dohovoru, čo môže zahŕňať obchodné používanie zemepisného označenia, ktoré využíva dobré meno daného zemepisného označenia, vrátane prípadov, keď sa daný tovar používa ako zložka.

2. Tento pododdiel sa neuplatňuje na zemepisné označenie zmluvnej strany uvedené v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení), ktoré už nie je chránené podľa zákonov a iných právnych predpisov druhej zmluvnej strany.

3. Ak zemepisné označenie zmluvnej strany uvedené v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení) prestane byť chránené na území zmluvnej strany pôvodu, zmluvná strana pôvodu o tom bezodkladne informuje druhú zmluvnú stranu a požiada o zrušenie ochrany takéhoto zemepisného označenia.

4. Žiadnym z ustanovení tohto pododdielu nie sú dotknuté práva akejkolvek osoby používať v rámci obchodného styku svoje meno alebo meno svojho predchodcu v podnikaní, okrem prípadov, keď sa dané meno používa spôsobom zavádzajúcim verejnosť.

5. Žiadnym z ustanovení tohto pododdielu sa nevyžaduje, aby zmluvná strana uplatňovala ustanovenia tohto pododdielu v súvislosti so zemepisným označením druhej zmluvnej strany, pokiaľ ide o tovar, pre ktorý je príslušné označenie totožné alebo podobné ako:

a) zaužívaný názov odrody rastlín alebo plemena zvierat, v dôsledku čoho by spotrebiteľ mohol byť uvedený do omylu v súvislosti so skutočným pôvodom tovaru, alebo

b) výraz, ktorý je v danej zmluvnej strane v bežnom jazyku zaužívaný ako bežný názov pre daný tovar.

6. Žiadnym z ustanovení tohto pododdielu sa nevyžaduje, aby zmluvná strana uplatňovala ustanovenia tohto pododdielu v súvislosti s akýmkoľvek jednotlivým čiastkovým výrazom obsiahnutým vo viacslovnom zemepisnom označení druhej zmluvnej strany, pokiaľ ide o tovar, pre ktorý je daný jednotlivý čiastkový výraz totožný alebo podobný ako:

- a) zaužívaný názov odrody rastlín alebo plemena zvierat, v dôsledku čoho by spotrebiteľ mohol byť uvedený do omylu v súvislosti so skutočným pôvodom tovaru, alebo
- b) výraz, ktorý je v danej zmluvnej strane v bežnom jazyku zaužívaný ako bežný názov pre daný tovar.

7. Žiadnym z ustanovení tohto pododdielu sa nevyžaduje, aby zmluvná strana uplatňovala ustanovenia tohto pododdielu v súvislosti s akýmkoľvek slovom alebo prekladom či prepisom akéhokoľvek slova obsiahnutého v zemepisnom označení druhej zmluvnej strany, ak je dané slovo, preklad alebo prepis bežným anglickým slovom, napríklad „*mountain*“ (horský), „*alps*“ (alpský) alebo „*river*“ (riečny).

ČLÁNOK 18.35

Dátum začiatku uplatňovania ochrany

1. Každá zmluvná strana stanoví, že zemepisné označenia uvedené v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení), na ktoré sa odkazuje v článku 18.32 (Rozsah pôsobnosti, postupy a vymedzenie pojmov), sú chránené odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody v súlade s článkom 18.34 (Ochrana zemepisných označení).

2. V prípade zemepisných označení doplnených do prílohy 18-B (Zoznamy zemepisných označení) po dátume nadobudnutia platnosti tejto dohody každá zmluvná strana stanoví, že takéto zemepisné označenia sú chránené v súlade s článkom 18.34 (Ochrana zemepisných označení) odo dňa uverejnenia názvov na účely námietkového konania, ako sa uvádza v článku 18.33 ods. 2 (Zmena zoznamu zemepisných označení).

ČLÁNOK 18.36

Právo na používanie zemepisného označenia

1. Zemepisné označenie chránené podľa tohto pododdielu môže používať ktorýkoľvek hospodársky subjekt uvádzajúci na trh tovar, ktorý je v súlade s príslušnou špecifikáciou výrobku.
2. Odsekom 1 sa neobmedzuje schopnosť zmluvnej strany regulovať výrobu tovaru, na ktorý sa vzťahuje zemepisné označenie, alebo jeho uvádzanie na trh v súlade s právnymi predpismi danej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 18.37

Vzťah k ochranným známkam

1. Zápis ochrannej známky, ktorá obsahuje zemepisné označenie druhej zmluvnej strany uvedené v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení) alebo sa z neho skladá, sa zamietne alebo zruší *ex officio*, ak to umožňujú zákony a iné právne predpisy zmluvnej strany, alebo na žiadosť zainteresovanej strany, pokiaľ ide o tovar, ktorý patrí do triedy výrobkov uvedenej v prílohe 18-A (Triedy výrobkov) pre dané zemepisné označenie a ktorý nepochádza z miesta pôvodu uvedeného v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení) pre dané zemepisné označenie.
2. Ak bola žiadosť o zápis ochrannej známky podaná alebo bola ochranná známka zapísaná v dobrej viere, alebo ak boli práva z ochrannej známky nadobudnuté používaním v dobrej viere v zmluvnej strane pred dátumom začiatku uplatňovania ochrany daného zemepisného označenia v súlade s článkom 18.35 (Dátum začiatku uplatňovania ochrany), opatreniami prijatými na uplatňovanie tohto pododdielu v danej zmluvnej strane nesmie byť dotknutá oprávnenosť ochrannej známky na zápis alebo platnosť jej zápisu ani právo používať ochrannú známku na základe toho, že ochranná známka je rovnaká alebo podobná s určitým zemepisným označením. Daná ochranná známka sa môže v súvislosti s predmetným tovarom naďalej používať a jej ochrana sa môže predlžovať bez ohľadu na ochranu zemepisného označenia, a to pod podmienkou, že v právnych predpisoch zmluvnej strany o ochranných známkach neexistujú žiadne dôvody na vyhlásenie ochrannej známky za neplatnú alebo na jej zrušenie.
3. V práve zmluvnej strany sa môže stanoviť, že akákoľvek žiadosť predložená v súvislosti s používaním ochrannej známky alebo so zápisom ochrannej známky sa musí predložiť do piatich rokov po tom, ako sa zneužívanie chráneného označenia stalo všeobecne známym na území tejto zmluvnej strany, alebo po dátume zápisu ochrannej známky v tejto zmluvnej strane za predpokladu, že ochranná známka bola k tomuto dátumu uverejnená, ak je tento dátum skorší ako dátum, ktorým sa zneužívanie stalo všeobecne známym na území tejto zmluvnej strany.

ČLÁNOK 18.38

Presadzovanie ochrany

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa zemepisné označenia uvedené v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení) presadzovali *ex officio* alebo na žiadosť zainteresovanej strany v súlade s jej právnymi predpismi na základe vhodných administratívnych a súdnych opatrení.

ČLÁNOK 18.39

Všeobecné pravidlá

1. V prípade homonymných zemepisných označení, v prípade ktorých sa požaduje ochrana v súlade s článkom 18.33 (Zmena zoznamu zemepisných označení), pokiaľ ide o tovar patriaci do tej istej triedy výrobkov, Výbor pre obchod prijme rozhodnutie, ktorým určí praktické podmienky, za ktorých sa príslušné homonymné označenia budú navzájom odlišovať, pričom zohľadní potrebu zabezpečiť spravodlivé zaobchádzanie s dotknutými výrobcami a zamedziť uvedeniu spotrebiteľov do omylu.
2. Zmluvná strana, ktorá v rámci rokovaní o medzinárodnej dohode s treťou krajinou zvažuje možnú ochranu zemepisného označujúceho tovar s pôvodom v danej tretej krajine, informuje druhú zmluvnú stranu a poskytne tejto zmluvnej strane možnosť predložiť pripomienky pred tým, ako sa zemepisné označenie stane chráneným, ak:
 - a) zemepisné označenie, ktoré je predmetom rokovaní s treťou krajinou, je homonymné so zemepisným označením druhej zmluvnej strany uvedeným v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení) a

- b) dotknutý tovar patrí do triedy výrobkov s homonymným zemepisným označením druhej zmluvnej strany uvedenej v prílohe 18-A (Triedy výrobkov).
3. Špecifikáciou výrobku so zemepisným označením uvedeným v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení) je špecifikácia schválená príslušnými orgánmi zmluvnej strany na území, na ktorom má tovar pôvod, vrátane všetkých schválených zmien.
4. Ochranu zemepisného označenia zmluvnej strany uvedeného v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení) môže zrušiť len zmluvná strana, v ktorej má tovar pôvod.
5. Tovar sa môže uvádzať na trh a predávať až do vyčerpania zásob, ak bol zákonne opísaný a predložený spôsobom zakázaným týmto pododdielom v deň:
- a) nadobudnutia platnosti tejto dohody;
 - b) prijatia rozhodnutia Výboru pre obchod o zmene zoznamu zemepisných označení v súlade s článkom 18.33 (Zmena zoznamu zemepisných označení) alebo
 - c) uplynutia príslušného prechodného obdobia stanoveného v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení).

ČLÁNOK 18.40

Systémy ochrany zemepisných označení

1. Každá zmluvná strana zavedie alebo zachová systém zápisu a ochrany zemepisných označení na svojom území.
2. Systém uvedený v odseku 1 musí obsahovať aspoň tieto prvky:
 - a) úradný spôsob na sprístupnenie verejnosti zoznamu zemepisných označení zapísaných do registra;
 - b) administratívny postup na overenie, že zemepisné označenie, ktoré sa má zapísať, označuje tovar ako tovar s pôvodom na území zmluvnej strany alebo v regióne či lokalite nachádzajúcej sa v danej zmluvnej strane, ak danú kvalitu, povest' alebo iné charakteristické vlastnosti tovaru možno v podstatnej miere pripísať jeho zemepisnému pôvodu;
 - c) postup podávania námietok, ktorý umožňuje zohľadniť oprávnené záujmy tretích osôb, a
 - d) postup na zrušenie ochrany zemepisného označenia vzhľadom na oprávnené záujmy tretích osôb a používateľov predmetného zemepisného označenia zapísaného v registri.

PODODDIEL 5

OCHRANA NEZVEREJNENÝCH INFORMÁCIÍ

ČLÁNOK 18.41

Rozsah ochrany obchodných tajomstiev a vymedzenie pojmov

1. Každá zmluvná strana zabezpečí primerané občianskoprávne súdne postupy a prostriedky nápravy pre vlastníkov akéhokoľvek obchodného tajomstva s cieľom zabrániť nadobudnutiu, použitiu alebo zverejneniu obchodného tajomstva a dosiahnuť nápravu, ak k tomu dôjde spôsobom, ktorý je v rozpore s čestnými obchodnými praktikami.
2. Na účely tohto pododdielu sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
 - a) „obchodné tajomstvo“ sú informácie, ktoré:
 - i) sú tajné v tom zmysle, že nie sú ako celok alebo pri presnom usporiadaní a spojení ich častí všeobecne známe alebo bežne prístupné osobám v okruhoch, ktoré sa dotknutým druhom informácií bežne zaoberajú;
 - ii) majú obchodnú hodnotu, pretože sú tajné, a
 - iii) osoba, ktorá s týmito informáciami oprávnene nakladá, uskutočnila za daných okolností primerané kroky, aby ich udržala v tajnosti, a

b) „vlastník obchodného tajomstva“ je akákoľvek osoba, ktorá oprávnené nakladá s obchodným tajomstvom.

3. Na účely tohto pododdielu sa za konanie v rozpore s čestnými obchodnými praktikami považuje prinajmenšom takéto konanie:

- a) nadobudnutie obchodného tajomstva bez súhlasu vlastníka obchodného tajomstva, či už bolo získané prostredníctvom neoprávneného prístupu, alebo privlastnenia si alebo kopírovania akýchkoľvek dokumentov, predmetov, materiálov, látok alebo elektronických súborov, s ktorými oprávnené nakladá vlastník obchodného tajomstva a ktoré obsahujú obchodné tajomstvo alebo z ktorých možno obchodné tajomstvo odvodiť;
- b) použitie alebo zverejnenie obchodného tajomstva vykonané bez súhlasu vlastníka obchodného tajomstva osobou, ktorá spĺňa ktorúkoľvek z týchto podmienok:
 - i) nadobudla obchodné tajomstvo spôsobom uvedeným v písmene a);
 - ii) porušuje dohodu o zachovaní dôvernosti alebo akúkoľvek inú povinnosť týkajúcu sa nesprístupnenia obchodného tajomstva alebo
 - iii) porušuje zmluvnú alebo akúkoľvek inú povinnosť týkajúcu sa obmedzenia použitia obchodného tajomstva a
- c) nadobudnutie, použitie alebo zverejnenie obchodného tajomstva, ak je vykonané osobou, ktorá v čase nadobudnutia, použitia alebo zverejnenia obchodného tajomstva vedela alebo za daných okolností mala vedieť, že obchodné tajomstvo sa získalo priamo alebo nepriamo od inej osoby, ktorá obchodné tajomstvo používala alebo zverejňovala neoprávnené v zmysle písmena b).

4. Žiadne z ustanovení tohto pododdielu nemožno vykladať v tom zmysle, že sa ním vyžaduje, aby ktorákoľvek zmluvná strana považovala ktorúkoľvek z nasledujúcich konaní za konanie v rozpore s čestnými obchodnými praktikami:

- a) nezávislý objav alebo vytvorenie;
- b) spätná analýza výrobku osobou, ktorá ho oprávnenne vlastní a ktorá nemá žiadnu právoplatnú povinnosť obmedziť získavanie príslušných informácií;
- c) nadobudnutie, používanie alebo zverejňovanie informácií požadovaných alebo povolených právnymi predpismi každej zmluvnej strany a
- d) využitie skúseností a zručností zamestnancov, ktoré boli čestne nadobudnuté v priebehu bežného výkonu ich zamestnania.

5. Žiadne z ustanovení tohto pododdielu nemožno vykladať v tom zmysle, že sa ním obmedzuje sloboda prejavu a právo na informácie vrátane slobody médií, ktoré sú chránené v každej zmluvnej strane.

ČLÁNOK 18.42

Občianskoprávne súdne postupy a prostriedky nápravy týkajúce sa obchodných tajomstiev

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby každá osoba, ktorá sa zúčastňuje na občianskoprávných súdnych konaniach uvedených v článku 18.41 ods. 1 (Rozsah ochrany obchodných tajomstiev a vymedzenie pojmov) alebo ktorá má prístup k dokumentom, ktoré sú súčasťou týchto občianskoprávných súdnych konaní, nemala povolenie používať alebo zverejňovať žiadne obchodné tajomstvo ani údajné obchodné tajomstvo, ktoré príslušné justičné orgány v reakcii na riadne odôvodnený návrh dotknutej strany označili ako dôverné a o ktorom sa dozvedela v dôsledku takejto účasti alebo takéhoto prístupu.

2. V rámci občianskoprávných súdnych konaní uvedených v článku 18.41 (Rozsah ochrany obchodných tajomstiev a vymedzenie pojmov) každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej justičné orgány mali prinajmenšom právomoc:

- a) nariadiť predbežné opatrenia v súlade s právnymi predpismi zmluvnej strany s cieľom zabrániť nadobudnutiu, použitiu alebo zverejneniu obchodného tajomstva spôsobom, ktorý je v rozpore s čestnými obchodnými praktikami;
- b) nariadiť súdny príkaz ukladajúci povinnosť zdržať sa určitého konania na zabránenie nadobudnutiu, použitiu alebo zverejneniu obchodného tajomstva spôsobom, ktorý je v rozpore s čestnými obchodnými praktikami;
- c) nariadiť osobám, ktorá vedeli alebo mali vedieť, že nadobudli, používali alebo zverejnili obchodné tajomstvo spôsobom, ktorý je v rozpore s čestnými obchodnými praktikami, aby zaplatili vlastníčkovi obchodného tajomstva náhradu škody zodpovedajúcu ujme spôsobenej v dôsledku nadobudnutia, použitia alebo zverejnenia obchodného tajomstva;
- d) prijať osobitné opatrenia na zachovanie dôvernosti obchodného tajomstva alebo údajného obchodného tajomstva vytvoreného v občianskoprávnom konaní v súvislosti s údajným nadobudnutím, použitím alebo zverejnením obchodného tajomstva spôsobom, ktorý je v rozpore s čestnými obchodnými praktikami. Takéto osobitné opatrenia môžu v súlade s právnymi predpismi zmluvnej strany zahŕňať možnosť úplne alebo čiastočne obmedziť prístup k určitým dokumentom, obmedziť prístup k vypočítiam a ich príslušným záznamom alebo prepisom a sprístupniť verziu súdneho rozhodnutia, ktorá nemá dôverný charakter, v ktorej boli pasáže obsahujúce obchodné tajomstvo odstránené alebo upravené, a

e) uložiť sankcie stranám alebo akýmkoľvek iným osobám zúčastneným na súdnom konaní, ktoré nespĺnia alebo odmietnu splniť nariadenie súdu, ktoré sa týka ochrany obchodného tajomstva alebo údajného obchodného tajomstva.

3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej justičné orgány nemali povinnosť uplatniť postupy občianskoprávneho súdneho konania a prostriedky nápravy uvedené v článku 18.41 ods. 1 (Rozsah ochrany obchodných tajomstiev a vymedzenie pojmov), ak sa konanie, ktoré je v rozpore s čestnými obchodnými praktikami, vykoná v súlade s právnymi predpismi zmluvnej strany v záujme odhalenia nevhodného správania, protiprávneho konania alebo nezákonnej činnosti, alebo na účely ochrany oprávneného záujmu uznaného právnymi predpismi zmluvnej strany.

ČLÁNOK 18.43

Ochrana údajov predložených na účely získania povolenia na uvedenie farmaceutického výrobku¹ na trh

1. Každá zmluvná strana chráni dôverné obchodné informácie predložené na účely získania povolenia na uvedenie farmaceutických výrobkov na trh (ďalej len „povolenie na uvedenie na trh“) pred ich sprístupnením tretím osobám, pokiaľ sa neprijmú opatrenia na zabezpečenie ochrany údajov pred nekalým obchodným použitím, alebo s výnimkou prípadov, keď je zverejnenie nevyhnutné z dôvodu prevažujúceho verejného záujmu.

¹ Na účely tohto článku je pojem „farmaceutický výrobok“ vymedzený právnymi predpismi každej zmluvnej strany. Pokiaľ ide o Úniu, pojem „farmaceutický výrobok“ je „liek“.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby počas obdobia najmenej piatich rokov od dátumu prvého povolenia na uvedenie na trh v dotknutej zmluvnej strane (ďalej len „prvé povolenie na uvedenie na trh“) a v súlade so všetkými podmienkami stanovenými v jej právnych predpisoch orgán zodpovedný za udelenie povolenia na uvedenie na trh neakceptoval žiadnu následnú žiadosť o povolenie na uvedenie na trh, ktorá sa opiera o výsledky predklinických skúšaní alebo klinických skúšaní predložené v žiadosti o prvé povolenie na uvedenie na trh bez výslovného súhlasu držiteľa prvého povolenia na uvedenie na trh, pokiaľ sa v medzinárodných dohodách uznaných oboma zmluvnými stranami nestanovuje inak.

ČLÁNOK 18.44

Ochrana údajov predložených na získanie povolenia na uvedenie na trh v prípade poľnohospodárskych chemických výrobkov¹

1. Každá zmluvná strana poskytne časovo obmedzené právo majiteľovi skúšobných protokolov alebo správ o štúdiu predložených po prvýkrát na účely získania povolenia na uvedenie poľnohospodárskeho chemického výrobku na trh. Počas obdobia požívania uvedeného časovo obmedzeného práva sa skúšobný protokol ani správa o štúdiu nepoužije v záujme žiadnej inej osoby, ktorá žiada o povolenie na uvedenie poľnohospodárskeho chemického výrobku na trh, pokiaľ sa nepreukáže výslovný súhlas prvého majiteľa. Na účely tohto článku pojem „časovo obmedzené právo“ je „ochrana údajov“.

¹ Na účely tohto článku je pojem „poľnohospodársky chemický výrobok“ vymedzený právnymi predpismi každej zmluvnej strany. Pokiaľ ide o Úniu, pojem „poľnohospodársky chemický výrobok“ je „prípravok na ochranu rastlín“.

2. Skúšobný protokol alebo správa o štúdiu uvedené v odseku 1 by mali spĺňať tieto podmienky:
 - a) sú nevyhnutné na udelenie povolenia alebo na zmenu povolenia s cieľom umožniť doplňujúce použitie a
 - b) uznáva sa, že spĺňajú zásady správnej laboratórnej praxe alebo správnej experimentálnej praxe v súlade s právom každej zmluvnej strany.
3. Obdobie ochrany údajov trvá najmenej desať rokov od udelenia prvého povolenia príslušným orgánom na území zmluvnej strany.
4. Každá zmluvná strana môže stanoviť pravidlá, aby sa zabránilo duplicitnému testovaniu na stavovcoch.

PODODDIEL 6

ODRODY RASTLÍN

ČLÁNOK 18.45

Ochrana práv k odrodám rastlín¹

Každá zmluvná strana má zavedený systém² na ochranu práv k odrodám rastlín, ktorým sa vykonáva Medzinárodný dohovor o ochrane nových odrôd rastlín (UPOV), revidovaný v Ženeve 19. marca 1991.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že opatrenia uvedené v článku 25.6 ods. 1 (*Tiriti o Waitangi/Zmluva z Waitangi*) môžu zahŕňať opatrenia týkajúce sa záležitostí, na ktoré sa vzťahuje tento pododdiel, ktoré Nový Zéland považuje za potrebné v záujme ochrany práv, záujmov, povinností a zodpovedností Maoriov pri plnení svojich povinností vyplývajúcich z *te Tiriti o Waitangi/zo Zmluvy z Waitangi*, a to za predpokladu splnenia podmienok článku 25.6 (*Tiriti o Waitangi/Zmluva Waitangi*).

² V záujme väčšej istoty treba uviesť, že na účely tohto pododdielu môže ísť o systém *sui generis*.

ODDIEL C

PRESADZOVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

PODODDIEL 1

OBČIANSKOPRÁVNE A ADMINISTRATÍVNE PRESADZOVANIE

ČLÁNOK 18.46

Všeobecné povinnosti

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje záväzky, ktoré im vyplývajú z dohody TRIPS, a najmä z jej časti III, a stanovujú nasledujúce doplňujúce opatrenia, postupy a prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie presadzovania práv duševného vlastníctva.¹
2. Uvedené opatrenia, postupy a nápravné opatrenia:
 - a) sú spravodlivé a nestranné;

¹ Na účely tohto oddielu pojem „práva duševného vlastníctva“ nezahŕňa práva, na ktoré sa vzťahuje oddiel B (Normy týkajúce sa práv duševného vlastníctva) pododdiel 5 (Ochrana nezverejnených informácií).

- b) nie sú zbytočne zložité alebo nákladné ani nemajú za následok neprimerané lehoty alebo bezdôvodné zdržania;
- c) sú účinné, primerané a odrádzajúce a
- d) sú uplatňované spôsobom, ktorý vylúči vytváranie prekážok zákonného obchodu a bude poskytovať ochranu pred ich zneužitím.

ČLÁNOK 18.47

Osoby oprávnené žiadať o uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov nápravy

Každá zmluvná strana uzná za osoby oprávnené žiadať uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov nápravy uvedených v tomto oddiele:

- a) nositeľov práv duševného vlastníctva v súlade s právnymi predpismi zmluvnej strany;
- b) všetky ostatné osoby oprávnené na využívanie týchto práv, najmä nadobúdateľov licencií, a to v rozsahu povolenom právnymi predpismi zmluvnej strany a v súlade s nimi;
- c) organizácie kolektívnej správy práv duševného vlastníctva, ktoré sa zvyčajne považujú za oprávnené zastupovať nositeľov práv duševného vlastníctva, a to v rozsahu povolenom právnymi predpismi zmluvnej strany a v súlade s nimi, a

- d) profesijné ochranné združenia, ktoré sa zvyčajne považujú za oprávnené zastupovať nositeľov práv duševného vlastníctva, a to v rozsahu povolenom právnymi predpismi zmluvnej strany a v súlade s nimi.

ČLÁNOK 18.48

Opatrenia na účely zabezpečenia dôkazov

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby ešte pred začatím konaní vo veci príslušné justičné orgány mohli na základe žiadosti jednej zo strán, ktorá predložila dostatočne dostupné dôkazy na podporu svojich tvrdení, že boli porušené jej práva duševného vlastníctva alebo že k ich porušeniu čoskoro dôjde, nariadiť okamžité a účinné predbežné opatrenia na účely zachovania relevantných dôkazov v súvislosti s údajným porušením, s výhradou ochrany dôverných informácií.
2. Predbežné opatrenia uvedené v odseku 1 môžu obsahovať podrobný opis, s odberom vzoriek alebo bez neho, alebo fyzické zaistenie tovaru údajne porušujúceho práva a, vo vhodných prípadoch, materiálov a prostriedkov použitých na výrobu alebo distribúciu takého tovaru a súvisiacich dokumentov.

ČLÁNOK 18.49

Dôkazy

1. Každá zmluvná strana prijme opatrenia potrebné na to, aby jej príslušné justičné orgány mohli na žiadosť strany sporu, ktorá predložila primerane dostupné dôkazy dostatočné na podporu svojich tvrdení a ktorá pri stanovení ich opodstatnenosti označila dôkazy, ktoré sa nachádzajú pod kontrolou protistrany, nariadiť, aby protistrana predložila tieto dôkazy, a to s výhradou ochrany dôverných informácií.
2. Každá zmluvná strana takisto prijme potrebné opatrenia, ktoré umožnia príslušným justičným orgánom podľa potreby nariadiť v prípadoch porušenia práva duševného vlastníctva spáchaného v komerčnom rozsahu, za rovnakých podmienok ako v odseku 1, oznámenie bankových, finančných alebo obchodných dokladov pod kontrolou protistrany s výhradou ochrany dôverných informácií.

ČLÁNOK 18.50

Právo na informácie

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej príslušné justičné orgány mohli v rámci občianskoprávných konaní týkajúcich sa porušenia práv duševného vlastníctva a v rámci reakcie na oprávnenú a primeranú žiadosť navrhovateľa nariadiť porušovateľovi, údajnému porušovateľovi alebo akejkolvek inej osobe poskytnutie príslušných informácií, ktorými daná osoba disponuje alebo ktoré vlastní, o pôvode a distribučných sieťach tovaru alebo služieb, ktorými sa porušujú práva duševného vlastníctva.

2. Na účely tohto článku pojem „akákoľvek iná osoba“ je prinajmenšom osoba:
 - a) v súvislosti s ktorou sa zistilo, že vlastní tovar, ktorý tieto práva porušuje v komerčnom rozsahu;
 - b) v súvislosti s ktorou sa zistilo, že používa služby, ktoré tieto práva porušujú v komerčnom rozsahu;
 - c) v súvislosti s ktorou sa zistilo, že v komerčnom rozsahu poskytuje služby využívané pri porušovaní týchto práv, alebo
 - d) v súvislosti s ktorou sa osoba uvedená v písmene a), b) alebo c) vyjadrila, že sa podieľa na výrobe, zhotovovaní alebo distribúcii tovaru alebo poskytovaní služieb.

3. Informácie uvedené v odseku 1 podľa potreby obsahujú:
 - a) mená a adresy výrobcov, producentov, distribútorov, dodávateľov alebo poskytovateľov a iných predchádzajúcich vlastníkov tovaru alebo služieb, ako aj predpokladaných veľkoobchodníkov a maloobchodníkov a
 - b) informácie o vyrobených, vyprodukovaných, dodaných, prijatých alebo objednaných množstvách, ako aj o cene za daný tovar alebo služby.

4. Odseky 1 a 2 sa uplatňujú bez ohľadu na právne predpisy zmluvnej strany, ktorými:
 - a) sa poskytujú nositeľovi práv duševného vlastníctva práva na získanie kompletnejších informácií;

- b) sa riadi používanie informácií poskytnutých podľa tohto článku v občianskom súdnom konaní;
- c) je upravená zodpovednosť za zneužitie práva na informácie;
- d) sa udeľuje možnosť odmietnuť poskytnúť informácie, ktorými by sa prinútila akákoľvek iná osoba uvedená v odseku 1, aby pripustila svoju účasť, prípadne účasť svojich blízkych príbuzných na porušení práv duševného vlastníctva, alebo
- e) je upravená ochrana dôvernosti zdrojov informácií alebo spracúvanie osobných údajov.

ČLÁNOK 18.51

Predbežné a preventívne opatrenia

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej justičné orgány mohli na žiadosť navrhovateľa vydať proti údajnému porušovateľovi predbežný súdny príkaz s cieľom zabrániť akémukoľvek hroziacemu porušeniu práv duševného vlastníctva, alebo predbežne a prípadne pod hrozbou opakovaného uloženia pokuty podľa právnych predpisov tejto zmluvnej strany zakázať pokračovanie údajného porušovania týchto práv či podmieniť toto pokračovanie zložením záruk určených na zabezpečenie kompenzácie pre nositeľa práv. Predbežný súdny príkaz možno za tých istých podmienok vydať aj proti sprostredkovateľovi, ktorého služby využíva tretia osoba na porušovanie práv duševného vlastníctva.

2. Predbežný súdny príkaz možno vydať aj s cieľom zabrániť vstupu tovaru, pri ktorom existuje podozrenie z porušovania práv duševného vlastníctva, do obchodných kanálov alebo pohybu v rámci nich.

3. V prípade porušovania, ku ktorému údajne dochádza v komerčnom rozsahu, každá zmluvná strana zabezpečí, aby v prípade, že navrhovateľ preukáže, že existujú okolnosti pravdepodobne ohrozujúce získanie náhrady škody, mohli jej justičné orgány nariadiť preventívne zastavenie prevodu hnutel'ného a nehnuteľného majetku údajného porušovateľa, nakladania s ním, a pokiaľ sa to stanovuje v práve zmluvnej strany, zabavenie takéhoto majetku vrátane zmrazenia bankových účtov a iných aktív údajného porušovateľa. Na tento účel môžu príslušné orgány nariadiť poskytnutie príslušných bankových, finančných alebo obchodných informácií, prípadne primeraného prístupu k príslušným informáciám.

4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej justičné orgány mali v súvislosti s opatreniami uvedenými v odsekoch 1 až 3 právomoc požiadať navrhovateľa o poskytnutie akýchkoľvek dostatočne dostupných dôkazov s cieľom dosiahnuť postačujúci stupeň istoty, že navrhovateľ je nositeľom práv a že právo navrhovateľa sa porušuje alebo také porušenie hrozí.

ČLÁNOK 18.52

Nápravné opatrenia

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej justičné orgány mohli na žiadosť navrhovateľa, bez toho, aby tým bola dotknutá akákoľvek náhrada škody vzniknutej nositeľovi práv z dôvodu porušenia práv, a bez akejkoľvek kompenzácie, nariadiť zničenie tovaru alebo prinajmenšom jeho úplné odstránenie z obchodných kanálov, ak zistili, že tovarom sa porušuje právo duševného vlastníctva. Justičné orgány môžu podľa potreby za rovnakých podmienok nariadiť aj zničenie materiálov a prostriedkov prevažne použitých na vytvorenie alebo zhotovenie takéhoto tovaru.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej justičné orgány mali právomoc nariadiť, aby sa opatrenia uvedené v odseku 1 vykonali na náklady porušovateľa, pokiaľ nie sú uvedené osobitné dôvody, aby sa tak nestalo.

ČLÁNOK 18.53

Súdne príkazy

Každá strana zabezpečí, aby v prípade prijatia súdneho rozhodnutia na základe zistenia porušovania práv duševného vlastníctva, mohli justičné orgány vydať v súvislosti s porušovateľom súdny príkaz s cieľom zakázať mu pokračovať v porušovaní. Každá zmluvná strana takisto zabezpečí, aby jej justičné orgány mohli vydať súdny príkaz proti sprostredkovateľovi, ktorého služby využíva tretia osoba na porušovanie práv duševného vlastníctva.

ČLÁNOK 18.54

Alternatívne opatrenia

Každá zmluvná strana môže stanoviť, že jej justičné orgány vo vhodných prípadoch a na žiadosť osoby, ktorá podlieha opatreniam stanoveným v článku 18.52 (Nápravné opatrenia) alebo článku 18.53 (Súdne príkazy), môžu nariadiť namiesto uplatnenia opatrení stanovených v článku 18.52 (Nápravné opatrenia) a článku 18.53 (Súdne príkazy) zaplatať finančnej kompenzácie poškodenej strane, ak táto osoba nekonala úmyselne ani z nedbanlivosti, ak by jej uplatnenie predmetných opatrení spôsobilo neprimeranú škodu a ak sa finančná kompenzácia poškodenej strany javí ako dostatočne uspokojivá.

ČLÁNOK 18.55

Náhrada škody

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej justičné orgány mali právomoc na žiadosť poškodenej strany nariadiť porušovateľovi, ktorý sa vedome alebo s dôvodným predpokladom vedomosti podieľal na činnostiach porušujúcich práva, aby zaplatil nositeľovi práv škody zodpovedajúce ujme, ktorú utrpel nositeľ práv v dôsledku porušenia.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby pri stanovení náhrady škody uvedenej v odseku 1 jej justičné orgány:

- a) zohľadnili všetky príslušné aspekty, napríklad nepriaznivé ekonomické dôsledky vrátane ušlého zisku, ktoré poškodená strana utrpela, akékoľvek bezdôvodné obohatenie, ktoré nadobudol porušovateľ, a vo vhodných prípadoch aj iné než ekonomické faktory, napríklad morálnu ujmu spôsobenú nositeľovi práv porušovateľom, alebo
- b) mohli vo vhodných prípadoch stanoviť náhradu škody ako paušálnu sumu na základe takých prvkov, ako je prinajmenšom výška odmeny, ktorú by musel zaplatiť porušovateľ, ak by požiadal o povolenie na použitie príslušného predmetu chráneného právom duševného vlastníctva.

3. Každá zmluvná strana môže stanoviť, že ak porušovateľ nevykonával činnosti porušujúce práva vedome alebo s dôvodným predpokladom vedomosti, jej justičné orgány môžu nariadiť, aby poškodenej strane nahradil zisky alebo zaplatil škodu, ktoré môžu byť stanovené vopred.

ČLÁNOK 18.56

Trovy konania

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby zodpovedajúce a primerané trovy konania a iné náklady vynaložené stranou, ktorá bola v spore úspešná, v zásade uhradila strana, ktorá v spore nebola úspešná, pokiaľ to nie je v rozpore so zásadou spravodlivosti.

ČLÁNOK 18.57

Uverejňovanie súdnych rozhodnutí

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej justičné orgány mohli v rámci súdnych konaní vo veci porušenia práv duševného vlastníctva nariadiť na žiadosť žiadateľa a na náklady porušujúcej osoby primerané opatrenia na zverejnenie informácií týkajúcich sa rozhodnutia vrátane jeho uverejnenia v celom rozsahu alebo čiastočne.

ČLÁNOK 18.58

Predpoklad autorstva alebo vlastníctva

Zmluvné strany uznávajú, že na účely uplatňovania opatrení, postupov a prostriedkov nápravy uvedených v oddiele C (Presadzovanie práv duševného vlastníctva):

- a) v prípade autorov literárnych a umeleckých diel na to, aby boli uznaní za autorov týchto diel, pokiaľ neexistuje dôkaz o opaku, ako aj na to, aby boli oprávnení na podanie návrhu na začatie konania vo veci porušenia práv duševného vlastníctva, postačí, aby bolo na diele obvyklým spôsobom uvedené meno autora, a
- b) písmeno a) sa *mutatis mutandis* uplatní aj na nositeľov práv súvisiacich s autorským právom, pokiaľ ide o ich predmety ochrany.

ČLÁNOK 18.59

Administratívne postupy

Pokiaľ možno vo veci nariadiť akýkoľvek občianskoprávny prostriedok nápravy ako výsledok administratívnych postupov, administratívne postupy sú v súlade so zásadami, ktoré sa v podstate rovnajú zásadám uvedeným v tomto pododdieli.

PODODDIEL 2

PRESADZOVANIE PRÁV NA HRANICIACH

ČLÁNOK 18.60

Opatrenia na hraniciach

1. Pokiaľ ide o tovar pod colným dohľadom, každá zmluvná strana prijme alebo zachová postupy, na základe ktorých môže nositeľ práva požiadať colné orgány zmluvnej strany o pozastavenie prepustenia alebo zadržanie tovaru, pri ktorom existuje podozrenie prinajmenšom z porušovania práva vyplývajúceho z ochrannej známky, autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom, zemepisných označení a priemyselných dizajnov (ďalej len „podozrivý tovar“).
2. Každá zmluvná strana má zavedené elektronické systémy, na základe ktorých budú jej colné orgány spravovať žiadosti uvedené v odseku 1.

3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby v prípade, že o to colné orgány požiadajú, držiteľ schválenej alebo zaregistrovanej žiadosti bol povinný nahradiť colným orgánom alebo iným stranám konajúcim v mene colných orgánov náklady vzniknuté od okamihu zaistenia tovaru alebo pozastavenia prepustenia podozrivého tovaru vrátane nákladov na uskladnenie, manipuláciu a akýchkoľvek nákladov súvisiacich so zničením alebo s odstránením podozrivého tovaru.
4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej colné orgány rozhodli o schválení alebo zaznamenaní žiadosti uvedenej v odseku 1 v primeranej lehote.
5. Každá zmluvná strana stanoví, že schválené alebo zaznamenané žiadosti, alebo zaznamenanie sa týkajú viacnásobných zásielok.
6. Pokiaľ ide o tovar pod colným dohľadom, každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej colné orgány mohli z vlastného podnetu pozastaviť prepustenie podozrivého tovaru alebo zaistiť podozrivý tovar.
7. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej colné orgány používali analýzu rizík na zisťovanie podozrivého tovaru.
8. Každá zmluvná strana má zavedené postupy, ktoré umožňujú zničenie podozrivého tovaru bez potreby predchádzajúceho správneho alebo súdneho konania na formálne určenie porušenia, keď dotknuté osoby so zničením súhlasia alebo proti zničeniu nenamietajú. V prípade, že predmetný tovar nie je zničený, každá zmluvná strana zabezpečí, aby, okrem výnimočných okolností, bol takýto tovar odstránený z obchodných kanálov takým spôsobom, aby sa zabránilo poškodeniu nositeľa práva.

9. Zmluvná strana môže mať zavedené postupy umožňujúce okamžité zničenie falšovaných ochranných známk a pirátskeho tovaru posielaných v zásielkach pošty alebo rýchlej kuriérskej služby.

10. Zmluvná strana sa môže rozhodnúť neuplatňovať tento článok na dovoz tovaru umiestneného na trh v inej krajine nositeľmi práv alebo s ich súhlasom. Zmluvná strana môže takisto vylúčiť z uplatňovania tohto článku tovar neobchodnej povahy, ktorý je obsahom osobnej batožiny cestovateľa.

11. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej colné orgány viedli pravidelný dialóg a podporovali spoluprácu s príslušnými zainteresovanými stranami a podľa potreby s inými orgánmi¹ zapojenými do presadzovania práv duševného vlastníctva.

12. Zmluvné strany spolupracujú v oblasti medzinárodného obchodu s tovarom, pri ktorom existuje podozrenie z porušovania práv duševného vlastníctva. Zmluvné strany si predovšetkým v čo najväčšej možnej miere a podľa potreby vymieňajú informácie o obchode s tovarom, pri ktorom existuje podozrenie z porušovania práv duševného vlastníctva, ktorý má vplyv na zmluvnú stranu.

13. Bez ohľadu na iné formy spolupráce sa vzájomná administratívna pomoc stanovená v dohode CCMAA uplatňuje so zreteľom na porušovanie právnych predpisov o právach duševného vlastníctva, pri ktorých presadzovaní sú v súlade s týmto článkom príslušnými colné orgány zmluvnej strany.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že medzi iné orgány nepatria justičné orgány.

ČLÁNOK 18.61

Súlad s dohodou GATT z roku 1994 a s dohodou TRIPS

Pri vykonávaní opatrení na hraniciach na účely presadzovania práv duševného vlastníctva colnými orgánmi, či už sa to stanovuje v tomto pododdiele, každá zmluvná strana zabezpečí splnenie povinností, ktoré jej vyplývajú z dohody GATT z roku 1994 a dohody TRIPS, a najmä z článku V dohody GATT z roku 1994 a z článku 41 a z časti III oddielu 4 dohody TRIPS.

ODDIEL D

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 18.62

Formy spolupráce

1. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom podporovať plnenie záväzkov a povinností prijatých podľa tejto kapitoly.
2. Spolupráca zmluvných strán v otázkach ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva, ak je to potrebné a vhodné, môže zahŕňať tieto činnosti:
 - a) výmenu informácií o právnom rámci týkajúcom sa práv duševného vlastníctva a príslušných pravidiel ich ochrany a presadzovania;

- b) výmenu skúseností o pokroku v zavádzaní právnych predpisov;
- c) výmenu skúseností v oblasti presadzovania práv duševného vlastníctva;
- d) výmenu skúseností s presadzovaním práv na centrálnej a nižšej úrovni colnými orgánmi, políciou, administratívnymi a súdnymi orgánmi;
- e) koordináciu v záujme predchádzania vývozu falšovaného tovaru vrátane koordinácie s tretími krajinami;
- f) technickú pomoc, budovanie kapacít, výmenu a odbornú prípravu pracovníkov;
- g) ochranu a obhajobu práv duševného vlastníctva a šírenie informácií v tejto súvislosti, okrem iného v podnikateľských kruhoch a občianskej spoločnosti;
- h) zvyšovanie informovanosti spotrebiteľov a nositeľov práv;
- i) posilňovanie inštitucionálnej spolupráce, najmä medzi úradmi zmluvných strán pre duševné vlastníctvo;
- j) podporu informovanosti a vzdelávania širokej verejnosti o politikách týkajúcich sa ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva;

- k) podporu ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva v rámci verejno-súkromnej spolupráce za účasti MSP;
 - l) vytváranie účinných stratégií na identifikovanie cieľového publika a komunikačných programov zvyšovania informovanosti spotrebiteľov a médií o dosahoch porušovania práv duševného vlastníctva vrátane zdravotných a bezpečnostných rizík a prepojenia na organizovanú trestnú činnosť a
 - m) výmenu informácií a skúseností o aspektoch súvisiacich s duševným vlastníctvom, pokiaľ ide o genetické zdroje, vedomosti pôvodného obyvateľstva a tradičné kultúrne prejavy.
3. Každá zmluvná strana sprístupní verejnosti špecifikácie výrobkov alebo ich zhrnutia, ako aj príslušné kontaktné miesta na účely kontroly alebo správy zemepisných označení druhej zmluvnej strany, ktoré sú chránené podľa pododdielu 4 (Zemepisné označenia).
4. Zmluvné strany buď priamo, alebo prostredníctvom Výboru pre investície, služby, digitálny obchod, vládne obstarávanie a právo duševného vlastníctva vrátane zemepisných označení udržiavajú kontakty vo všetkých záležitostiach súvisiacich s vykonávaním a fungovaním tejto kapitoly.

ČLÁNOK 18.63

Dobrovoľné iniciatívy zainteresovaných strán

Každá zmluvná strana sa snaží uľahčovať zainteresovaným stranám dobrovoľné iniciatívy v oblasti znižovania porušovania práv duševného vlastníctva vrátane online a ďalších trhov zameriavajúcich sa na konkrétne problémy a hľadanie praktických riešení, ktoré sú realistické, vyvážené, primerané a spravodlivé pre všetkých dotknutých, a to týmito spôsobmi:

- a) každá zmluvná strana sa snaží po vzájomnej dohode so zainteresovanými stranami na svojom území uľahčovať dobrovoľné iniciatívy hľadania riešení a riešenia rozdielov v oblasti ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva a znižovania ich porušovania;
- b) zmluvné strany sa snažia o vzájomnú výmenu informácií týkajúcich sa úsilia o uľahčenie dobrovoľných iniciatív zainteresovaných strán na svojich príslušných územiach a
- c) zmluvné strany sa snažia podporovať otvorený dialóg a spoluprácu medzi zainteresovanými stranami zmluvných strán a podnecovať zainteresované strany zmluvných strán, aby spoločne hľadali riešenia a riešili rozdiely v oblasti ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva a znižovania ich porušovania.

ČLÁNOK 18.64

Výbor pre investície, služby, digitálny obchod, vládne obstarávanie
a právo duševného vlastníctva vrátane zemepisných označení

1. Tento článok dopĺňa a ďalej sa ním spresňuje článok 24.4 (Osobitné výbory).
2. Výbor pre investície, služby, digitálny obchod, vládne obstarávanie a právo duševného vlastníctva vrátane zemepisných označení má v súvislosti s touto kapitolou tieto funkcie:
 - a) výmena informácií a skúseností týkajúcich sa otázok súvisiacich s duševným vlastníctvom, a to aj v oblasti zemepisných označení, vrátane legislatívneho a politického vývoja a akýchkoľvek iných záležitostí spoločného záujmu súvisiacich s vykonávaním a fungovaním tejto kapitoly;
 - b) zodpovednosť za výmenu informácií o zemepisných označeniach na účely posúdenia ich ochrany v súlade s článkom 18.34 (Ochrana zemepisných označení) a
 - c) v zmysle článku 18.39 ods. 2 (Všeobecné pravidlá) zaoberanie sa akoukoľvek záležitosťou vyplývajúcou zo špecifikácií výrobkov druhej zmluvnej strany s chráneným zemepisným označením uvedeným v prílohe 18-B (Zoznamy zemepisných označení).

19. KAPITOLA

OBCHOD A UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

ČLÁNOK 19.1

Kontext a ciele

1. Zmluvné strany sa odvolávajú na Agendu 21 a Deklaráciu z Ria o životnom prostredí a rozvoji, prijatú v Riu de Janerio 14. júna 1992, plán vykonávania v oblasti udržateľného rozvoja prijatý na Svetovom samite o udržateľnom rozvoji v roku 2002, Deklaráciu MOP o sociálnej spravodlivosti pre spravodlivú globalizáciu, ktorú prijala v Ženeve 10. júna 2008 Medzinárodná konferencia práce na svojom 97. zasadnutí (ďalej len „Deklarácia MOP o sociálnej spravodlivosti pre spravodlivú globalizáciu“), výsledný dokument konferencie OSN o udržateľnom rozvoji s názvom „Budúcnosť, ktorú chceme“, ktorý bol schválený v rezolúcii Valného zhromaždenia OSN A/RES/66/288, prijatej 27. júla 2012, a Agendu 2030 OSN pre udržateľný rozvoj, ktorá bola prijatá 25. septembra 2015 rezolúciou Valného zhromaždenia A/RES/OSN 70/1 (ďalej len „Agenda 2030 OSN pre udržateľný rozvoj“) a jej ciele v oblasti udržateľného rozvoja.
2. Zmluvné strany uznávajú, že udržateľný rozvoj zahŕňa hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré sú navzájom prepojené a vzájomne sa posilňujú.

3. Zmluvné strany potvrdzujú svoj záväzok podporovať rozvoj medzinárodného obchodu a investícií spôsobom, ktorý prispieva k dosiahnutiu cieľa udržateľného rozvoja.
4. Zmluvné strany uznávajú naliehavú potrebu riešiť zmenu klímy, ako sa uvádza v osobitnej správe o globálnom oteplení o 1,5 °C Medzivládneho panelu o zmene klímy, ako príspevok k hospodárskym, sociálnym a environmentálnym cieľom udržateľného rozvoja.
5. Cieľom tejto kapitoly je posilniť integráciu udržateľného rozvoja, najmä jeho environmentálneho a sociálneho rozmeru (predovšetkým aspektov práce), do obchodných a investičných vzťahov medzi zmluvnými stranami, a to aj posilnením dialógu a spolupráce.

ČLÁNOK 19.2

Právo na reguláciu a úrovne ochrany

1. Zmluvné strany uznávajú právo každej zmluvnej strany:
 - a) stanoviť si politiky a priority v oblasti udržateľného rozvoja;
 - b) stanoviť úrovne vnútroštátnej ochrany životného prostredia a práce vrátane sociálnej ochrany, ktoré považuje za vhodné, a

c) prijať alebo zmeniť svoje príslušné právne predpisy a politiky.

Takéto úrovne, právne predpisy a politiky sú v súlade so záväzkom každej zmluvnej strany dodržiavať dohody a medzinárodne uznávané normy uvedené v tejto kapitole.

3. Každá zmluvná strana sa usiluje zabezpečiť, aby jej príslušné právne predpisy a politiky zaisťovali a podporovali vysokú úroveň ochrany životného prostredia a práce, a usiluje sa tieto úrovne, právne predpisy a politiky zlepšovať.

4. Zmluvná strana neoslabí ani nezníži úroveň ochrany, ktorá sa poskytuje v jej environmentálnom alebo pracovnom práve, s cieľom podporiť obchod alebo investície.

5. Zmluvná strana neupustí ani sa inak neodchýli od svojho environmentálneho alebo pracovného práva, ani neponúkne takéto upustenie alebo odchýlenie sa s cieľom podporiť obchod alebo investície.

6. Zmluvná strana neupustí od účinného presadzovania svojho environmentálneho alebo pracovného práva, či už prostredníctvom trvalého, alebo opakovaného konania, alebo nekonania, spôsobom ovplyvňujúcim obchod a investície.

7. Zmluvná strana nezavedie ani nepoužije svoje environmentálne alebo pracovné právo ani iné opatrenia v environmentálnej alebo pracovnoprávnej oblasti spôsobom, ktorý by predstavoval skryté obmedzenie obchodu alebo investícií.

ČLÁNOK 19.3

Mnohostranné pracovné normy a dohody

1. Zmluvné strany potvrdzujú svoj záväzok podporovať rozvoj medzinárodného obchodu spôsobom, ktorý prispieva k zabezpečeniu dôstojnej práce pre všetkých, ako je stanovené v Deklarácii MOP o sociálnej spravodlivosti pre spravodlivú globalizáciu.
2. Odvolávajú sa na Deklaráciu MOP o sociálnej spravodlivosti pre spravodlivú globalizáciu, zmluvné strany poznamenávajú, že porušovanie základných zásad a práv pri práci sa nemôže považovať za legitímnu komparatívnu výhodu ani inak použiť ako legitímna komparatívna výhoda, ako aj, že pracovné normy by sa nemali využívať na protekcionistické účely v oblasti obchodu.
3. V súlade s Ústavou MOP a Deklaráciou MOP o základných zásadách a právach pri práci, ktorú prijala Medzinárodná konferencia práce na svojom 86. zasadnutí v Ženeve 18. júna 1998 a následnými dokumentmi, každá zmluvná strana rešpektuje, podporuje a vykonáva zásady týkajúce sa základných práv pri práci, ktoré sú predmetom základných dohovorov MOP, a to:
 - a) slobodu združovania a účinné uznávanie práva na kolektívne vyjednávanie;
 - b) odstránenie všetkých foriem nútenej alebo povinnej práce;¹

¹ Zmluvné strany potvrdzujú význam ratifikácie protokolu z roku 2014 k Dohovoru z roku 1930 o nútenej alebo povinnej práci, ktorý prijala v Ženeve 11. júna 2014 Medzinárodná konferencia práce na svojom 103. zasadnutí.

c) účinné zrušenie detskej práce a

d) odstránenie diskriminácie v súvislosti so zamestnaním a povoláním.

4. Zmluvné strany vítajú rozhodnutie prijaté na 110. zasadnutí Medzinárodnej konferencie práce, ktorým sa k základným zásadám a právam pri práci pridáva bezpečné a zdravé pracovné prostredie. Výbor pre obchod môže najneskôr na svojom prvom zasadnutí prijať rozhodnutie o zmene odseku 3 s cieľom zohľadniť toto doplnenie.

5. Každá zmluvná strana naďalej vyvíja nepretržité úsilie s cieľom ratifikovať základné dohovory MOP, pokiaľ ich ešte neratifikovala.¹

6. Zmluvné strany si budú pravidelne vhodným spôsobom vymieňať informácie o príslušnom dosiahnutom pokroku, pokiaľ ide o ratifikáciu dohovorov alebo protokolov MOP.

7. Každá zmluvná strana účinne vykonáva dohovory MOP, ktoré Nový Zéland a členské štáty ratifikovali a ktoré nadobudli platnosť.

8. Každá zmluvná strana s náležitým ohľadom na vnútroštátne podmienky a okolnosti podporuje prostredníctvom svojich právnych predpisov a postupov strategické ciele MOP, prostredníctvom ktorých sa vyjadruje program dôstojnej práce, ktoré sú stanovené v Deklarácii MOP o sociálnej spravodlivosti pre spravodlivú globalizáciu, najmä pokiaľ ide o:

a) dôstojné pracovné podmienky pre všetkých, okrem iného aj v súvislosti so mzdami a s príjmami, pracovným časom, ďalšími pracovnými podmienkami a so sociálnou ochranou,
a

¹ Zmluvné strany poznamenávajú, že všetky členské štáty ratifikovali základné dohovory MOP.

b) sociálny dialóg o pracovných otázkach medzi sociálnymi partnermi a príslušnými orgánmi štátnej správy.

9. Každá zmluvná strana:

a) prijme a vykonáva opatrenia a politiky týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane náhrady v prípade pracovného úrazu alebo choroby z povolania a

b) udržiava účinný systém inšpekcie práce.

10. Každá zmluvná strana sa odvoláva na svoje povinnosti podľa odseku 7, ak ratifikovala príslušné dohovory MOP týkajúce sa odseku 9 písm. a) alebo b).

11. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom posilniť spoluprácu, pokiaľ ide o obchodné aspekty opatrení a politik v oblasti práce, na dvojstrannej, regionálnej úrovni a podľa potreby na medzinárodných fórach, a to aj v rámci MOP. Takáto spolupráca môže okrem iného zahŕňať:

a) vykonávanie základných, prioritných a iných aktuálnych dohovorov MOP;

b) dôstojnú prácu vrátane prepojenia medzi obchodom a plnou a produktívnou zamestnanosťou, prispôsobenie sa trhu práce, základné pracovné normy, dôstojnú prácu v globálnych dodávateľských reťazcoch, sociálnu ochranu a sociálne začlenenie, sociálny dialóg a rodovú rovnosť;

c) posilňovanie ochrany pracovných práv zraniteľných skupín každej zmluvnej strany a

- d) vplyv pracovného práva a pracovných noriem na obchod a investície alebo vplyv obchodného práva a práva v oblasti investícií na prácu.

ČLÁNOK 19.4

Obchod a rodová rovnosť

1. Zmluvné strany uznávajú potrebu presadzovať rodovú rovnosť a posilnenie hospodárskeho postavenia žien a podporovať rodové hľadisko v obchodných a investičných vzťahoch zmluvných strán. Okrem toho uznávajú významný súčasný a budúci prínos žien k hospodárskemu rastu prostredníctvom ich účasti na hospodárskej činnosti vrátane medzinárodného obchodu. Zmluvné strany preto zdôrazňujú svoj zámer vykonávať túto dohodu spôsobom, ktorý podporuje a posilňuje rodovú rovnosť.
2. Zmluvné strany uznávajú, že inkluzívne obchodné politiky môžu prispieť k posilneniu hospodárskeho postavenia žien a rodovej rovnosti v súlade s cieľom udržateľného rozvoja Organizácie Spojených národov č. 5 a s cieľmi spoločného vyhlásenia o obchode a posilnení ekonomického postavenia žien, prijatého na Ministerskej konferencii WTO v Buenos Aires 12. decembra 2017.
3. Zmluvné strany zdôrazňujú význam začlenenia rodového hľadiska do podpory inkluzívneho hospodárskeho rastu a kľúčovú úlohu, ktorú môžu v tejto súvislosti zohrávať rodovo responzívne politiky a uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti. Mezi rodovo responzívne politiky a uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti patrí podpora účasti žien na hospodárstve a medzinárodnom obchode, a to aj poskytovaním rovnakých práv a prístupu k príležitostiam na účasť žien na trhu práce.

4. Každá zmluvná strana podporuje informovanosť verejnosti o svojich zákonoch, iných právnych predpisoch a politikách v oblasti rodovej rovnosti a ich transparentnosť, a to aj pokiaľ ide o ich vplyv a význam z pohľadu inkluzívneho hospodárskeho rastu a obchodnej politiky.
5. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje záväzky podľa článku 19.2 (Právo na reguláciu a úroveň ochrany) vo vzťahu k svojim príslušným právnym predpisom zameraným na zabezpečenie rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí pre ženy a mužov.
6. Každá zmluvná strana účinne vykonáva svoje záväzky vyplývajúce z dohovorov OSN, ktorých je zmluvnou stranou, ktoré sa zaoberajú rodovou rovnosťou alebo právami žien, vrátane Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, prijatého 18. decembra 1979 Valným zhromaždením OSN, pričom berie na vedomie najmä jeho ustanovenia týkajúce sa odstránenia diskriminácie žien v hospodárskom živote a v oblasti zamestnanosti. V tejto súvislosti zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje príslušné záväzky podľa článku 19.3 (Mnohostranné pracovné normy a dohody) vrátane záväzkov týkajúcich sa účinného vykonávania dohovorov MOP týkajúcich sa rodovej rovnosti a odstránenia diskriminácie v súvislosti so zamestnaním a s povoláním.
7. Zmluvné strany spolupracujú na obchodných aspektoch politik a opatrení v oblasti rodovej rovnosti vrátane činností pre ženy, a to aj pre pracovníčky a podnikateľky, s cieľom zaistiť pre ne prístup k príležitostiam vytvoreným touto dohodou a možnosť ich využívať. Na tento účel zmluvné strany uľahčia spoluprácu medzi príslušnými zainteresovanými stranami vrátane *wāhine Māori*¹ v prípade Nového Zélandu.

¹ Pojem „*wāhine Māori*“ sa vzťahuje na domorodé ženy na Novom Zélande.

8. Spolupráca uvedená v odseku 7 sa vzťahuje okrem iného na tieto otázky spoločného záujmu:
- a) výmenu informácií a najlepších postupov týkajúcich sa zberu údajov rozčlenených podľa pohlavia a rodovej analýzy obchodných politík;
 - b) výmenu skúseností a najlepších postupov súvisiacich s navrhovaním, vykonávaním, monitorovaním, hodnotením a posilňovaním politík a programov zameraných na posilnenie účasti žien na hospodárskej činnosti vrátane medzinárodného obchodu;
 - c) podporu účasti, vedúceho postavenia a vzdelávania žien, najmä v oblastiach, v ktorých sú ženy tradične nedostatočne zastúpené, ako je veda, technológia, inžinierstvo, matematika (STEM), ako aj inovácie, elektronický obchod a akákoľvek iná oblasť súvisiaca s obchodom;
 - d) podporu finančného začlenenia, finančnej gramotnosti a prístupu k financovaniu obchodu a vzdelávaniu a
 - e) výmenu informácií a skúseností, pokiaľ ide o opatrenia týkajúce sa licenčných požiadaviek a postupov, kvalifikačných požiadaviek a postupov alebo technických noriem týkajúcich sa povolenia na poskytovanie služby, ktoré nie sú diskriminačné na základe pohlavia.

9. Uznávajúc význam práce v oblasti obchodu a rodovej rovnosti, ktorá sa vykonáva na mnohostrannej úrovni, zmluvné strany spolupracujú na medzinárodných a mnohostranných fórach vrátane WTO a OECD s cieľom presadzovať obchodné a rodové otázky a porozumenie, a to podľa potreby aj prostredníctvom dobrovoľného oznamovania v rámci svojich národných správ predkladaných ako súčasť preskúmaní obchodnej politiky WTO.

ČLÁNOK 19.5

Mnohostranné environmentálne dohody a medzinárodná environmentálna správa

1. Zmluvné strany uznávajú význam medzinárodnej environmentálnej správy, najmä úlohy Programu OSN pre životné prostredie (ďalej len „UNEP“) a jeho najvyššieho riadiaceho orgánu, Environmentálneho zhromaždenia OSN, ako aj mnohostranných environmentálnych dohôd ako reakcie medzinárodného spoločenstva na globálne alebo regionálne environmentálne výzvy a zdôrazňujú potrebu posilniť vzájomnú podporu medzi obchodnou a environmentálnou politikou.
2. So zreteľom na odsek 1 každá zmluvná strana účinne vykonáva mnohostranné environmentálne dohody, protokoly k nim a ich zmeny, ktoré ratifikovala a ktoré nadobudli platnosť.
3. Zmluvné strany si pravidelne a vhodným spôsobom vymieňajú informácie o svojej príslušnej situácii, pokiaľ ide o pristúpenie k mnohostranným environmentálnym dohodám, protokolov k nim a ich zmien.

4. Zmluvné strany potvrdzujú právo každej zmluvnej strany prijať alebo zachovať opatrenia na podporu cieľov mnohostranných environmentálnych dohôd, ktorých je zmluvnou stranou. Zmluvné strany pripomínajú, že opatrenia prijaté alebo presadzované na vykonávanie týchto mnohostranných environmentálnych dohôd môžu byť odôvodnené podľa článku 25.1 (Všeobecné výnimky).

5. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom posilniť spoluprácu, pokiaľ ide o obchodné aspekty environmentálnych politík a opatrení, na dvojstrannej, regionálnej úrovni a podľa potreby na medzinárodných fórach, a to aj na politickom fóre OSN na vysokej úrovni pre udržateľný rozvoj, v rámci UNEP, Environmentálneho zhromaždenia OSN, mnohostranných environmentálnych dohôd, OECD, Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) a WTO. Takáto spolupráca môže okrem iného zahŕňať:

- a) politiky a opatrenia podporujúce vzájomnú podporu obchodu a životného prostredia vrátane:
 - i) výmeny informácií o politikách a postupoch zameraných na podporu prechodu na obehové hospodárstvo a
 - ii) podpory iniciatív, ktoré prispievajú k obehovému hospodárstvu, a to aj odstránením prekážok obchodu a investícií;
- b) iniciatívy v oblasti udržateľnej výroby a spotreby vrátane iniciatív zameraných na podporu ekologického rastu a znižovania znečistenia;
- c) iniciatívy na podporu obchodu a investícií do environmentálneho tovaru a služieb, a to aj riešením súvisiacich colných a necolných prekážok;

- d) vplyv environmentálneho práva a environmentálnych noriem na obchod a investície alebo vplyv obchodného práva a práva v oblasti investícií na životné prostredie a
- e) ďalšie obchodné aspekty mnohostranných environmentálnych dohôd vrátane vykonávania.

ČLÁNOK 19.6

Obchod a zmena klímy

1. Zmluvné strany uznávajú význam prijatia naliehavých opatrení na boj proti zmene klímy a jej vplyvom, ako aj úlohu obchodu pri plnení tohto cieľa v súlade s Rámcovým dohovorom Organizácie Spojených národov o zmene klímy, podpísaným 9. mája 1992 v New Yorku (ďalej len „UNFCCC“), účelom a cieľmi Parížskej dohody a s ďalšími mnohostrannými environmentálnymi dohodami a mnohostrannými nástrojmi v oblasti zmeny klímy.
2. Vzhľadom na odsek 1 každá zmluvná strana účinne vykonáva UNFCCC a Parížsku dohodu vrátane záväzkov týkajúcich sa vnútroštátne stanovených príspevkov.
3. Záväzok zmluvnej strany účinne vykonávať Parížsku dohodu podľa odseku 2 zahŕňa povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania alebo opomenutia, ktoré podstatne narúša predmet a účel Parížskej dohody.

4. Vzhľadom na odsek 1 každá zmluvná strana:
- a) presadzuje vzájomnú podporu politík a opatrení v oblasti obchodu a klímy, a tým prispieva k prechodu na nízkoemisné obehové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje a k rozvoju odolnému proti zmene klímy;
 - b) uľahčuje odstraňovanie prekážok obchodu a investíciám týkajúcich sa tovaru a služieb, ktoré sú osobitne relevantné z pohľadu zmiernenia zmeny klímy a adaptácie na zmenu klímy, ako sú napríklad energia z obnoviteľných zdrojov a energeticky účinné výrobky a služby, a to napríklad riešením colných a necolných prekážok alebo prijatím politických rámcov, ktoré by prispeli k využitiu najlepších dostupných technológií, a
 - c) podporuje obchodovanie s emisiami ako účinný politický nástroj na efektívne znižovanie emisií skleníkových plynov a podporuje environmentálnu integritu pri rozvoji medzinárodných trhov s uhlíkom.

5. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom posilniť spoluprácu, pokiaľ ide o obchodné aspekty politik a opatrení v oblasti zmeny klímy, na dvojstrannej a regionálnej úrovni, a to aj s tretími krajinami, a podľa potreby na medzinárodných fórach, a to aj v rámci UNFCCC, Parížskej dohody, WTO, Montrealského protokolu o látkach, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu, podpísaného 16. septembra 1987 v Montreale (ďalej len „Montrealský protokol“), Medzinárodnej organizácie civilného letectva (ICAO) a Medzinárodnej námornej organizácie (IMO). Takáto spolupráca môže okrem iného zahŕňať:

- a) politický dialóg a spoluprácu, pokiaľ ide o vykonávanie Parížskej dohody, a to aj v súvislosti s prostriedkami na podporu odolnosti proti zmene klímy, energie z obnoviteľných zdrojov, nízkouhlíkových technológií, energetickej efektívnosti, udržateľnej dopravy, udržateľného rozvoja infraštruktúry odolného proti zmene klímy, monitorovania emisií a podľa potreby opatrení v oblasti emisií vo vzťahu k tretím krajinám;
- b) politické a technické výmeny týkajúce sa vývoja a implementácie domáceho a medzinárodného stanovovania cien uhlíka vrátane obchodovania s emisiami a podpory účinných noriem v oblasti environmentálnej integrity pri ich implementácii;
- c) podporu rozvoja a prijímania ambiciózných a účinných opatrení na zníženie emisií skleníkových plynov zo strany IMO, ktoré majú vykonávať lode zapojené do medzinárodného obchodu a ktoré sa majú vykonávať vzhľadom na ne, a

- d) podporu ambiciózneho postupného vyrad'ovania látok, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu, a postupného obmedzovania používania fluórovaných uhl'ovodíkov (HFC) podľa Montrealského protokolu prostredníctvom opatrení na kontrolu ich výroby, spotreby a obchodu s nimi, zavedením ich alternatív, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu, aktualizáciou bezpečnostných a iných relevantných noriem a prostredníctvom boja proti nezákonnému obchodovaniu s látkami, ktoré sú regulované Montrealským protokolom.

ČLÁNOK 19.7

Reforma subvencií pre obchod a fosílna palivá

1. Zmluvné strany sa odvolávajú na cieľ udržateľného rozvoja Organizácie Spojených národov č. 12.C racionalizovať neefektívne subvencie na fosílna palivá, ktoré podporujú ich neúspornú spotrebu, a to aj postupným rušením škodlivých subvencií na fosílna palivá, na Glasgowský klimatický pakt, prijatý v Glasgowe 13. novembra 2021, a na vyhlásenie Ministerskej konferencie WTO o subvenciách na fosílna palivá, prijaté v Ženeve 14. decembra 2021, ktorými sa podporuje úsilie o splnenie tohto cieľa.
2. Zmluvné strany uznávajú, že subvencie na fosílna palivá môžu narúšať trhy, znevýhodňovať obnoviteľnú a čistú energiu a byť v rozpore s cieľmi Parížskej dohody.
3. So zreteľom na odseky 1 a 2 zmluvné strany majú spoločný cieľ zreformovať a postupne znižovať subvencie na fosílna palivá a opätovne potvrdzujú svoj záväzok pracovať na plnení tohto cieľa v súlade s vnútroštátnymi okolnosťami, pričom v plnej miere zohľadnia osobitné potreby postihnutého obyvateľstva.

4. Zmluvné strany posilnia spoluprácu, pokiaľ ide o obchodné aspekty politik a opatrení v oblasti subvencií na fosílna palivá, na dvojstrannej úrovni a na medzinárodných fórach. Uznávajú, že WTO môže zohrávať ústrednú úlohu v programe reformy v oblasti fosílnych palív, zmluvné strany spolupracujú a povzbudzujú ostatných členov WTO, aby pokročili v reformách a presadzovali nové pravidlá týkajúce sa subvencií na fosílna palivá v rámci WTO, a to aj prostredníctvom zvýšenej transparentnosti a podávania správ, ktoré umožnia hodnotenie obchodných, hospodárskych a environmentálnych účinkov programov subvencií na fosílna palivá.

ČLÁNOK 19.8

Obchod a biologická diverzita

1. Zmluvné strany uznávajú význam zachovania a udržateľného využívania biologickej diverzity a úlohu obchodu pri dosahovaní týchto cieľov v súlade s príslušnými mnohostrannými environmentálnymi dohodami, ktorých sú zmluvnou stranou, a to aj v súlade s Dohovorom o biologickej diverzite, podpísaným 5. júna 1992 v Riu de Janeiro (ďalej len „Dohovor o biologickej diverzite“), a protokolmi k nemu, Dohovorom o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín, podpísaným 3. marca 1973 vo Washingtone (ďalej len „dohovor CITES“) a rozhodnutiami prijatými na ich základe.

2. Vzhľadom na odsek 1 každá zmluvná strana:

- a) vykonáva opatrenia na boj proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi, a to podľa potreby aj vo vzťahu k tretím krajinám;

- b) podporuje dlhodobú ochranu a udržateľné využívanie druhov uvedených v zozname dohovoru CITES a zaradenie živočíšnych a rastlinných druhov do dodatkov k dohovoru CITES, ak spĺňajú kritériá na zaradenie do zoznamu, a vykonáva pravidelné preskúmania, ktoré môžu viesť k odporúčaniam zmeniť dodatky k dohovoru CITES s cieľom zabezpečiť, aby náležite odrážali potreby ochrany druhov, ktoré sú predmetom medzinárodného obchodu;
- c) podporuje obchod s výrobkami pochádzajúcimi z udržateľného využívania biologických zdrojov s cieľom prispieť k zachovaniu biodiverzity a
- d) prijme vhodné opatrenia na zachovanie biologickej diverzity, ak je vystavená tlakom spojeným s obchodom a investíciami, najmä s cieľom zabrániť šíreniu invázných nepôvodných druhov.

3. Zmluvné strany uznávajú význam rešpektovania, ochrany, zachovávanía a udržiavania vedomostí, inovácií a postupov pôvodného obyvateľstva a miestnych komunít stelesňujúcich tradičný životný štýl, ktorý prispieva k zachovaniu a udržateľnému využívaniu biologickej diverzity, a úlohu medzinárodného obchodu pri podpore tohto cieľa.

4. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom posilniť spoluprácu, pokiaľ ide o obchodné aspekty politik a opatrení v oblasti biodiverzity, na dvojstrannej, regionálnej úrovni a podľa potreby na medzinárodných fórach, a to aj v rámci Dohovoru o biologickej diverzite a dohovoru CITES. Takáto spolupráca môže okrem iného zahŕňať:

- a) iniciatívy a osvedčené postupy týkajúce sa obchodu s výrobkami a so službami založenými na udržateľnom využívaní biologických zdrojov s cieľom zachovať biologickú diverzitu;

- b) obchod a zachovanie a udržateľné využívanie biologickej diverzity vrátane rozvoja a uplatňovania prírodného kapitálu a metód ekosystémového účtovníctva, oceňovania ekosystémov a ich služieb a súvisiacich hospodárskych nástrojov;
- c) boj proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi, a to aj prostredníctvom iniciatív na zníženie dopytu po nezákonných produktoch z voľne žijúcich druhov a iniciatív na zlepšenie výmeny informácií a spolupráce;
- d) prístup ku genetickým zdrojom a spravodlivé a rovnocenné spoločné využívanie prínosov z ich využívania v súlade s cieľmi Dohovoru o biologickej diverzite a
- e) výmenu informácií a skúseností v oblasti riadenia, pokiaľ ide o premiestňovanie, prevenciu, odhaľovanie, kontrolu a eradikáciu invázných nepôvodných druhov, s cieľom zvýšiť úsilie o posúdenie a riešenie rizík a nepriaznivých vplyvov invázných nepôvodných druhov.

ČLÁNOK 19.9

Obchod a lesy

1. Zmluvné strany uznávajú význam ochrany a udržateľného obhospodarovania lesov z pohľadu poskytovania environmentálnych funkcií a hospodárskych a sociálnych príležitostí pre súčasné a budúce generácie a úlohu obchodu pri plnení tohto cieľa.

2. Vzhľadom na odsek 1 každá zmluvná strana:
 - a) bojuje proti nezákonnej ťažbe dreva a súvisiacemu obchodu, a to aj vo vzťahu k tretím krajinám, prostredníctvom legislatívnych alebo iných opatrení;
 - b) podporuje ochranu a udržateľné obhospodarovanie lesov a obchod s lesnými produktmi ťaženými v súlade s právnymi predpismi krajiny ťažby a produktmi z udržateľne obhospodarovateľných lesov a
 - c) vymieňa si informácie s druhou zmluvnou stranou o obchodných iniciatívach týkajúcich sa udržateľného obhospodarovania lesov, ochrany lesov, správy lesov, iniciatív zameraných na boj proti nezákonnej ťažbe dreva a iných príslušných politík spoločného záujmu.

3. Uznávajúc, že odlesňovanie je hlavnou hnacou silou globálneho otepľovania a straty biodiverzity, zmluvné strany si vymieňajú vedomosti a skúsenosti týkajúce sa spôsobov, ako podporovať spotrebu výrobkov z dodávateľských reťazcov, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu, a obchodovanie s takými výrobkami, s cieľom minimalizovať riziko, že bude na trh uvedený tovar spojený s odlesňovaním alebo degradáciou lesov.

4. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom posilniť spoluprácu, pokiaľ ide o obchodné aspekty udržateľného obhospodarovania lesov, minimalizáciu odlesňovania a degradácie lesov, ochranu lesov, nezákonnú ťažbu dreva, úlohu lesov a výrobkov z dreva pri zmiernení zmeny klímy, obehové hospodárstvo a biohospodárstvo, na dvojstrannej, regionálnej úrovni a podľa potreby na medzinárodných fórach.

ČLÁNOK 19.10

Obchod a udržateľné riadenie rybárstva a akvakultúry

1. Zmluvné strany uznávajú význam zachovania a udržateľného riadenia morských biologických zdrojov a morských ekosystémov, ako aj podpory zodpovednej a udržateľnej akvakultúry a úlohu obchodu pri plnení týchto cieľov.
2. Zmluvné strany uznávajú, že nedostatočné riadenie rybárstva, formy subvencií na rybárstvo, ktoré prispievajú k nadmernej kapacite a NNN rybolovohrozujú populácie rýb, živobytie osôb zaoberajúcich sa zodpovednými rybolovnými postupmi a udržateľnosť obchodu s produktmi rybárstva, a potvrdzujú, že je potrebné prijať opatrenia na ukončenie týchto postupov.

3. Vzhľadom na odseky 1 a 2 každá zmluvná strana:
- a) vykonáva dlhodobé ochranné a riadiace opatrenia na zabezpečenie udržateľného využívania živých morských zdrojov na základe najlepších dostupných vedeckých poznatkov, uplatňovania prístupu predbežnej opatrnosti a medzinárodne uznávaných najlepších postupov v súlade s príslušnými dohodami OSN a FAO¹ s cieľom:
 - i) zabrániť nadmernému rybolovu a nadmernej kapacite;
 - ii) minimalizovať vedľajšie úlovky necieľových druhov a rybej mlade a
 - iii) podporovať obnovu nadmerne lovených populácií rýb;
 - b) konštruktívne sa zúčastňuje na práci regionálnych organizácií pre riadenie rybárstva (ďalej len „RFMO“), ktorých je členom, pozorovateľom alebo spolupracujúcou nezmluvnou stranou, s cieľom dosiahnuť dobrú správu rybárstva a udržateľné rybárstvo, napríklad prostredníctvom podpory vedeckého výskumu a prijatím ochranných opatrení založených na najlepších dostupných vedeckých poznatkoch, posilnením mechanizmov dodržiavania predpisov, vykonávaním pravidelných preskúmaní výkonnosti a zavedením účinnej kontroly, monitorovania a presadzovania riadenia RFMO, a

¹ Medzi príslušné dohody OSN a FAO patrí Dohovor UNCLOS, Dohoda FAO o podporovaní dodržiavania medzinárodných ochranných a riadiacich opatrení rybárskymi plavidlami na šírom mori podpísaná 24. novembra 1993 v Ríme, Dohoda OSN o uplatňovaní ustanovení Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve z 10. decembra 1982 o ochrane a využívaní transzonálnych populácií rýb a populácií rýb migrujúcich na veľké vzdialenosti prijatý 4. augusta 1995, Dohoda o opatreniach prístavných štátov zameraných na prevenciu nezákonného, nenahláseného a neregulovaného rybolovu a odrádzanie od neho a jeho odstránenie podpísaná 22. novembra 2009 v Ríme a Kódex správania FAO pre zodpovedný rybolov prijatý 31. októbra 1995 Rezolúciou konferencie FAO 4/95 (ďalej len „Kódex správania FAO pre zodpovedný rybolov“).

c) uplatňuje ekosystémový prístup k riadeniu rybárstva s cieľom zabezpečiť minimalizáciu negatívnych vplyvov rybolovných činností na morský ekosystém a podporovať dlhodobú ochranu morských korytnačiek, morských vtákov, morských cicavcov a iných druhov, ktoré sú uznané za ohrozené v príslušných medzinárodných dohodách, ktorých je zmluvnou stranou.

4. Zmluvné strany uznávajú, že NNN rybolov ohrozuje populácie rýb a živobytie zodpovedných rybárov, a uznávajú význam zosúladených vnútroštátnych, regionálnych a medzinárodných opatrení na riešenie NNN rybolovu v súlade s regionálnymi a medzinárodnými nástrojmi¹ a využívaním príslušných dvojstranných a medzinárodných rámcov.

5. Na podporu úsilia zameraného na boj proti NNN rybolovu a na pomoc pri prevencii obchodu s produktmi z druhov vylovených pomocou týchto postupov, odrádzaní od takéhoto obchodu a jeho odstraňovaní každá zmluvná strana podporuje systémy monitorovania, kontroly, dohľadu, dodržiavania predpisov a presadzovania, a to podľa potreby aj prijatím, preskúmaním alebo revíziou účinných opatrení, ktorými sa:

a) plavidlá, ktoré sa plavia pod jej vlajkou, a jej štátni príslušníci odrádzajú od podpory NNN rybolovu alebo účasti na ňom a ktorými sa reaguje na NNN rybolov v prípade, že k nemu dôjde alebo sa bude podporovať, a

¹ Medzi uplatniteľné regionálne a medzinárodné nástroje patrí Akčný plán proti NNN rybolovu z roku 2001, Rímska deklarácia o NNN rybolove z roku 2005, prijatá v Ríme 12. marca 2005, Dohoda o opatreniach prístavných štátov zameraných na prevenciu nezákonného, nenahláseného a neregulovaného rybolovu a odrádzanie od neho a jeho odstránenie, podpísaná 22. novembra 2009 v Ríme, globálny register FAO na evidenciu rybárskych plavidiel vrátane chladiacich prepravných plavidiel a zásobovacích plavidiel, ako aj nástroje, ktorými sa zriaďujú RFMO, a nástroje, ktoré prijímajú RFMO, ktoré sa vymedzujú ako medzivládne rybárske organizácie, prípadne dojednania, v rámci ktorých existuje právomoc stanoviť ochranné a riadiace opatrenia.

- b) podporuje vysledovateľnosť, uľahčuje elektronickú vysledovateľnosť a certifikácia s cieľom vylúčiť produkty pochádzajúce z NNN rybolovu z obchodných tokov a podporuje spoluprácu a výmenu informácií.
6. Zmluvné strany podporujú rozvoj udržateľnej a zodpovednej akvakultúry s prihliadnutím na jej hospodárske, sociálne, kultúrne a environmentálne aspekty, a to aj so zreteľom na plnenie cieľov a dodržiavanie zásad obsiahnutých v Kódexe správania FAO pre zodpovedný rybolov.
7. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom posilniť spoluprácu, pokiaľ ide o obchodné aspekty politik a opatrení v oblasti rybárstva a akvakultúry, na dvojstrannej, regionálnej úrovni a podľa potreby na medzinárodných fórach, a to aj v rámci WTO, FAO, OECD, Valného zhromaždenia OSN, regionálnych organizácií pre riadenie rybárstva a iných mnohostranných nástrojov v tejto oblasti, s cieľom podporovať udržateľné rybolovné postupy a obchod s produktmi rybárstva pochádzajúcimi z udržateľne riadeného rybárstva.

ČLÁNOK 19.11

Obchod a investície, ktoré podporujú udržateľný rozvoj

1. Zmluvné strany uznávajú, že k udržateľnému rozvoju môžu zmysluplne prispieť:
- a) obchod a investície do tovarov a služieb, ktoré súvisia s ochranou životného prostredia alebo ktoré prispievajú k zlepšeniu sociálnych podmienok, a

b) používanie transparentných, vecných a nezáväzajúcich systémov udržateľnosti alebo iných dobrovoľných iniciatív.

2. Na tento účel zmluvné strany pripomínajú svoj záväzok podľa článku 2.5 (Odstránenie ciel) odstrániť clá na environmentálny tovar s pôvodom v druhej zmluvnej strane. Tento environmentálny tovar prispieva k dosahovaniu environmentálnych a klimatických cieľov prevenciou, obmedzovaním, minimalizovaním alebo nápravou environmentálnych škôd na vode, ovzduší a pôde a prispievaním k šíreniu technológií, ktoré slúžia na zmiernenie zmeny klímy. Ilustračný zoznam takéhoto environmentálneho tovaru ¹ je uvedený v zozname A prílohy 19 (Environmentálny tovar a služby).

3. Zmluvné strany ďalej pripomínajú svoje záväzky týkajúce sa environmentálnych služieb a výrobných činností podľa 10. kapitoly (Obchod so službami a investície) vrátane príloh k uvedenej kapitole. Tieto environmentálne služby a výrobné činnosti prispievajú k dosahovaniu environmentálnych a klimatických cieľov prevenciou, obmedzovaním, minimalizovaním alebo nápravou environmentálnych škôd na vode, ovzduší a pôde a pomáhaním pri prechode na obehové hospodárstvo. Ilustračný zoznam takýchto environmentálnych služieb a výrobných činností² je uvedený v zozname B prílohy 19 (Environmentálny tovar a služby).

4. So zreteľom na odsek 1 každá zmluvná strana podporuje a uľahčuje obchod a investície, pokiaľ ide o:

a) environmentálny tovar a služby;

¹ Tento zoznam environmentálneho tovaru v prílohe 19 (Environmentálny tovar a služby) nie je vyčerpávajúci a nie je ním dotknutý prístup k zaraďovaniu environmentálneho tovaru do zoznamu, ktorý môže Nový Zéland alebo Únia zaujať v iných rokovaníach.

² Tento zoznam environmentálnych služieb a výrobných činností nie je vyčerpávajúci a nie je ním dotknutý prístup k zaraďovaniu environmentálnych služieb a výrobných činností do zoznamu, ktorý môže Nový Zéland alebo Únia zaujať v iných rokovaníach.

- b) tovar, ktorý prispieva k zlepšeniu sociálnych podmienok, a
- c) tovar podliehajúci transparentným, vecným a nezavádzajúcim systémom zabezpečenia udržateľnosti, ako sú systémy spravodlivého a etického obchodu a environmentálne značky.

5. Činnosti na podporu a uľahčovanie obchodu a investícií uvedené v odseku 4 môžu zahŕňať:

- a) opatrenia na zvyšovanie informovanosti a informačné a vzdelávacie kampane pre verejnosť;
- b) prijatie politických rámcov prispievajúcich k zavádzaniu najlepších dostupných technológií;
- c) podnecovanie využívania transparentných, vecných a nezavádzajúcich systémov udržateľnosti, najmä v prípade MSP;
- d) riešenie súvisiacich necolných prekážok a
- e) odvolávanie sa na príslušné medzinárodné normy, ako sú dohovory a usmernenia MOP alebo mnohostranné environmentálne dohody.

6. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom posilniť spoluprácu, pokiaľ ide o obchodné aspekty záležitostí, ktoré sú predmetom tohto článku, na dvojstrannej, regionálnej úrovni a podľa potreby na medzinárodných a viacstranných fórach, a to aj prostredníctvom výmeny informácií, najlepších postupov a osvetových iniciatív.

ČLÁNOK 19.12

Obchod a zodpovedné obchodné správanie a riadenie dodávateľského reťazca

1. Zmluvné strany uznávajú význam zodpovedného obchodného správania a postupov sociálnej zodpovednosti podnikov vrátane zodpovedného riadenia dodávateľského reťazca a úlohu obchodu pri dosahovaní tohto cieľa.
2. Vzhľadom na odsek 1 každá zmluvná strana:
 - a) presadzuje príslušné medzinárodné nástroje, ako sú usmernenia OECD pre nadnárodné podniky, Tripartitná deklarácia MOP o zásadách týkajúcich sa nadnárodných podnikov a sociálnej politiky, globálny pakt Organizácie Spojených národov a hlavné zásady OSN v oblasti podnikania a ľudských práv: „Vykonávanie rámca OSN s názvom „Chrániť, rešpektovať a naprávať“, schválené Radou pre ľudské práva v rezolúcii 17/4 zo 16. júna 2011 (ďalej len „hlavné zásady OSN v oblasti podnikania a ľudských práv“), a to aj podporou ich šírenia a využívania, a
 - b) podporuje sociálnu zodpovednosť podnikov a zodpovedné obchodné správanie vrátane zodpovedného riadenia dodávateľského reťazca vytváraním podporných politických rámcov, ktoré podnecujú podniky, aby zavádzali príslušné postupy.

3. Zmluvné strany uznávajú prospešnosť medzinárodných usmernení špecifických pre jednotlivé sektory v oblastiach sociálnej zodpovednosti podnikov a zodpovedného obchodného správania a v tejto súvislosti podporujú spoločnú prácu. Pokiaľ ide o usmernenie OECD o náležitej starostlivosti pre zodpovedné dodávateľské reťazce nerastných surovín z oblastí zasiahnutých konfliktom a vysokorizikových oblastí (*OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas*) a dodatky k nemu, každá zmluvná strana vykoná opatrenia na podporu uplatňovania uvedeného usmernenia OECD o náležitej starostlivosti. Zmluvné strany ako členovia Výboru pre svetovú potravinovú bezpečnosť vo FAO takisto podporujú informovanosť o „zásadách zodpovedného investovania do poľnohospodárstva a potravinových systémov“ a o „Dobrovoľných usmerneniach pre zodpovednú správu držby pôdy, rybolovných zdrojov a lesov v kontexte národnej potravinovej bezpečnosti“.

4. Zmluvné strany spolupracujú s cieľom posilniť spoluprácu, pokiaľ ide o obchodné aspekty záležitostí, ktoré sú predmetom tohto článku, na dvojstrannej, regionálnej úrovni a podľa potreby na medzinárodných fórach, a to aj prostredníctvom výmeny informácií, najlepších postupov a osvetových iniciatív.

ČLÁNOK 19.13

Vedecké a technické informácie

1. Pri stanovovaní alebo vykonávaní opatrení zameraných na ochranu životného prostredia alebo pracovných podmienok, ktoré môžu mať vplyv na obchod alebo investície, zohľadní každá zmluvná strana dostupné vedecké a technické informácie a príslušné medzinárodné normy, usmernenia alebo odporúčania.

2. V súlade s prístupom predbežnej opatrnosti¹, ak existuje riziko vážnej alebo nezvratnej škody na životnom prostredí alebo riziko pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, nesmie byť ako dôvod brániaci zmluvnej strane v tom, aby prijala vhodné opatrenia na zabránenie takejto škode, využívaný nedostatok úplnej vedeckej istoty.

3. Opatrenia uvedené v odseku 2 sa nesmú uplatňovať spôsobom, ktorý by predstavoval prostriedok svojvoľnej alebo neopodstatnenej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania medzinárodného obchodu.

ČLÁNOK 19.14

Transparentnosť

S cieľom získať podklady na vypracovanie a vykonávanie takýchto opatrení každá zmluvná strana poskytne zainteresovaným osobám a zainteresovaným stranám v rozsahu, v akom je to možné a vhodné, primeranú príležitosť vyjadriť sa k:

- a) opatreniam zameraným na ochranu životného prostredia alebo pracovných podmienok, ktoré môžu ovplyvniť obchod alebo investície, a
- b) opatreniam v oblasti obchodu alebo investícií, ktoré môžu mať vplyv na ochranu životného prostredia alebo pracovných podmienok.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že „prístup predbežnej opatrnosti“ v súvislosti s vykonávaním tejto dohody na území Únie je zásada predbežnej opatrnosti.

ČLÁNOK 19.15

Výbor pre obchod a udržateľný rozvoj

1. Tento článok dopĺňa a ďalej sa ním spresňuje článok 24.4 (Osobitné výbory).
2. Výbor pre obchod a udržateľný rozvoj má v súvislosti s touto kapitolou tieto funkcie:
 - a) vykonáva úlohy uvedené v článku 26.13 ods. 3 písm. b) (Opatrenia na zabezpečenie súladu);
 - b) prispieva k práci Výboru pre obchod v otázkach, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, a to aj pokiaľ ide o témy na prerokovanie s domácimi poradnými skupinami uvedenými v článku 24.6 (Domáce poradné skupiny), a
 - c) posudzuje akúkoľvek inú záležitosť týkajúcu sa tejto kapitoly, na ktorej sa zmluvné strany dohodli.
3. Výbor pre obchod a udržateľný rozvoj uverejní správu po každom svojom zasadnutí.
4. Každá zmluvná strana náležite zväží oznámenia a stanoviská verejnosti k záležitostiam súvisiacim s touto kapitolou. Výbor pre obchod a udržateľný rozvoj môže o takýchto oznámeniach a stanoviskách v prípade potreby informovať domáce poradné skupiny zriadené podľa článku 24.6 (Domáce poradné skupiny), ako aj kontaktné miesto druhej zmluvnej strany určené podľa článku 19.20 (Kontaktné miesta).

ČLÁNOK 19.16

Kontaktné miesta

Každá zmluvná strana po nadobudnutí platnosti tejto dohody určí kontaktné miesto na uľahčenie komunikácie a koordinácie medzi zmluvnými stranami o záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, a oznámi druhej zmluvnej strane kontaktné údaje tohto kontaktného miesta. Každá zmluvná strana bezodkladne zašle oznámenie druhej zmluvnej strane v prípade akejkolvek zmeny týchto kontaktných údajov.

20. KAPITOLA

OBCHODNÁ A HOSPODÁRSKA SPOLUPRÁCA S MAORIIMI

ČLÁNOK 20.1

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „*Aotearoa* Nový Zéland“ je Nový Zéland, zmluvná strana tejto dohody. *Aotearoa* („dlhý biely oblak“) je maorijský výraz označujúci Nový Zéland;

- b) „*te ao Māori*“ je maorijský svetonázor založený na celostnom prístupe k životu;
- c) „*mātauranga Māori*“ sú vedomosti pôvodného maorijského obyvateľstva, ktoré súvisia s kultúrnym konceptom *te ao Māori*;
- d) „*tikanga Māori*“ sú maorijské protokoly, zvyky a bežná prax;
- e) „*kaupapa Māori*“ je prístup zakorenený v *te ao Māori*;
- f) „maorijské príbuzenské kontakty“ sú *whakapapa* alebo rodinné väzby a budovanie silných vzťahov, čo sú základné hodnoty stojace v centre *te ao Māori* a ústredné aspekty spôsobu účasti Maoriov;
- g) „blahobyt“ je z pohľadu kultúrneho konceptu *te ao Māori* rovnováha a vzájomné prepojenie medzi viacerými faktormi, ktoré jednotlivci a skupiny potrebujú, aby sa mali skutočne dobre a darilo sa im, čo zahŕňa *taha tinana* (telo), *taha hinengaro* (mysel), *taha wairua* (dušu), *whenua* (krajinu), *whakapapa* (rodokmeň) a *kaitiakitanga* (ochranu). Môže zahŕňať aj environmentálne, hospodárske a kultúrne aspekty;
- h) „*taonga*“ je vysoko cenený predmet, prvok, prírodný zdroj alebo majetok s veľkou hodnotou, pričom môže ísť o hmotnú alebo nehmotnú vec;
- i) „*Mānuka*“ je maorijské slovo, ktoré sa používa výlučne na označenie stromu *Leptospermum scoparium* rastúceho na Novom Zélande a výrobkov vrátane medu a oleja pochádzajúcich z tohto stromu. *Mānuka* (vrátane ortografických variantov „*Manuka*“ a „*Maanuka*“) má pre Maoriov kultúrny význam ako *taonga* a tradičná medicína a

j) „*wāhine Māori*“ sú domorodé ženy z *Aotearoa* Nového Zélandu.

ČLÁNOK 20.2

Kontext a účel

1. Zmluvné strany uznávajú, že *te Tiriti o Waitangi*/Zmluva z Waitangi je pre *Aotearoa* Nový Zéland základným dokumentom ústavného významu.
2. Zmluvné strany uznávajú význam medzinárodného obchodu pri umožňovaní a zlepšovaní blahobytu Maoriou a výzvy, ktorým môžu Maoriovia čeliť pri prístupe k obchodným a investičným príležitostiam vyplývajúcim z medzinárodného obchodu.
3. Účelom tejto kapitoly je podporiť vzájomnú spoluprácu s cieľom prispieť k úsiliu *Aotearoa* Nového Zélandu o podporu a rozvoj hospodárskych ambícií a blahobytu Maoriou.
4. Zmluvné strany uznávajú význam, ktorý má pre *Aotearoa* Nový Zéland napĺňanie spolupráce podľa tejto kapitoly spôsobom, ktorý je v súlade s *te Tiriti o Waitangi*/so Zmluvou z Waitangi a ktorý v prípade potreby vychádza z kultúrnych konceptov *te ao Māori*, *mātauranga Māori*, *tikanga Māori* a *kaupapa Māori*.

5. Zmluvné strany uznávajú hodnotu, ktorou môže maorijský prístup vychádzajúci z kultúrnych konceptov *te ao Māori*, *mātauranga Māori*, *tikanga Māori* a *kaupapa Māori* prispieť k navrhovaniu a vykonávaniu politik a programov na *Aotearoa* Novom Zélande, ktoré chránia a podporujú obchodovanie a hospodárske ambície Maori.

6. Zmluvné strany uznávajú hodnotu zvýšenej účasti Maori na medzinárodnom obchode a investíciách vrátane digitálneho obchodu. V prípade *Aotearoa* Nového Zélandu to zahŕňa účasť prostredníctvom podpory maorijských príbuzenských kontaktov vychádzajúcich z kultúrnych konceptov *te ao Māori*, *mātauranga Māori*, *tikanga Māori* a *kaupapa Māori*.

7. Zmluvné strany uznávajú význam posilnenia medziľudských väzieb, ktoré môžu vyplývať z príležitostí vytvorených touto kapitolou pre obe zmluvné strany.

ČLÁNOK 20.3

Medzinárodné nástroje

1. Zmluvné strany sa odvolávajú na:
 - a) Deklaráciu OSN o právach pôvodného obyvateľstva, prijatú v New Yorku 13. septembra 2007, a na svoje príslušné stanoviská k tejto deklarácii;

- b) Dohovor Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO) o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov, prijatý v Paríži 20. októbra 2005;
- c) Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj;
- d) svoje práva a povinnosti podľa Dohovoru o biologickej diverzite a
- e) hlavné zásady OSN v oblasti podnikania a ľudských práv.

ČLÁNOK 20.4

Ustanovenia v rámci tejto dohody v prospech Maoriou

Okrem tejto kapitoly sú v iných kapitolách tejto dohody obsiahnuté osobitné ustanovenia, ktorých cieľom je posilniť účasť Maoriou na obchodných a investičných príležitostiach vyplývajúcich z tejto dohody, ktoré v prípade *Aotearoa* Nového Zélandu ďalej prispievajú k schopnosti Maoriou uplatňovať svoje práva a záujmy podľa *te Tiriti o Waitangi*/Zmluvy z Waitangi. Uvedené ustanovenia zahŕňajú:

- a) 2. kapitolu (Národné zaobchádzanie a prístup na trh pre tovar) vrátane stromu *Mānuka*, medu zo stromu *Mānuka*, oleja zo stromu *Mānuka* a ostatných tovarov, ktoré sú predmetom záujmu Maoriou;

- b) 7. kapitolu (Udržateľné potravinové systémy) vrátane spolupráce v oblasti vedomostí, účasti a vedúceho postavenia pôvodného obyvateľstva v potravinových systémoch v súlade s vnútroštátnymi okolnosťami podľa článku 7.4 (Spolupráca na zlepšenie udržateľnosti potravinových systémov);
- c) 10. kapitolu (Obchod so službami a investície);
- d) 12. kapitolu (Digitálny obchod);
- e) 14. kapitolu (Verejné obstarávanie);
- f) 18. kapitolu (Duševné vlastníctvo);
- g) 19. kapitolu (Obchod a udržateľný rozvoj) vrátane *wāhine Māori* podľa článku 19.4 (Obchod a rodová rovnosť);
- h) 21. kapitoly (Malé a stredné podniky);
- i) 24. kapitolu (Inštitucionálne ustanovenia) vrátane zastúpenia Maori v prípade *Aotearoa* Nového Zélandu v domácich poradných skupinách uvedených v článku 24.6 (Domáce poradné skupiny) a vo fóre občianskej spoločnosti podľa článku 24.7 (Fórum občianskej spoločnosti) a
- j) 25. kapitolu (Výnimky a všeobecné ustanovenia) vrátane *te Tiriti o Waitangi/Zmluvy z Waitangi* podľa článku 25.6 (*Tiriti o Waitangi/Zmluva z Waitangi*).

ČLÁNOK 20.5

Činnosti v oblasti spolupráce

1. Zmluvné strany uznávajú, že činnosti v oblasti spolupráce podľa tejto kapitoly sa vykonávajú v rámci existujúceho rámca stanoveného v partnerskej dohode a s výhradou zdrojov, ktoré má každá zmluvná strana k dispozícii.¹

2. Na dosiahnutie cieľov stanovených v tejto kapitole môžu zmluvné strany podľa potreby koordinovať činnosti v oblasti spolupráce s Maorijmi v prípade *Aotearoa* Nového Zélandu a s inými príslušnými zainteresovanými stranami. Uvedené činnosti v oblasti spolupráce môžu zahŕňať:
 - a) spoluprácu s cieľom zlepšovať schopnosť podnikov vo vlastníctve Maoriov získať prístup k obchodným a investičným príležitostiam vytvoreným touto dohodou a využívať ich;
 - b) spoluprácu s cieľom rozvíjať prepojenia medzi podnikmi Únie a podnikmi vo vlastníctve Maoriov s osobitným zameraním na MSP s cieľom uľahčiť prístup k novým a existujúcim dodávateľským reťazcom, umožniť a posilniť príležitosti pre digitálny obchod a uľahčiť spoluprácu medzi podnikmi v oblasti obchodu s maorijskými výrobkami;
 - c) podľa potreby podporu vedeckých, výskumných a inovačných prepojení medzi Úniou a maorijskými komunitami podľa Dohody o vedeckej a technickej spolupráci medzi Európskym spoločenstvom a vládou Nového Zélandu² a

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že v tejto kapitole sa neukladajú žiadne právne ani finančné záväzky, ktorými by sa zmluvným stranám ukladala povinnosť preskúmať, začať alebo ukončiť akékoľvek individuálne činnosti v oblasti spolupráce.

² Ú. v. EÚ L 171, 1.7.2009, s. 28.

d) spoluprácu a výmenu informácií a skúseností v oblasti zemepisných označení.

3. Pri vykonávaní činností v oblasti spolupráce uvedených v odseku 2 môže každá zmluvná strana vyzvať príslušné zainteresované strany a v prípade *Aotearoa* Nového Zélandu Maoriou v súlade s *te Tiriti o Waitangi*/so Zmluvou z Waitangi na vyjadrenie svojich stanovísk a na účasť.

4. V súvislosti s každou činnosťou v oblasti spolupráce prebieha všetka spolupráca na žiadosť zmluvnej strany za vzájomne dohodnutých podmienok.

ČLÁNOK 20.6

Inštitucionálny mechanizmus

1. V súlade s článkom 24.2 ods. 1 písm. b) (Funkcie Výboru pre obchod) Výbor pre obchod dohliada na vykonávanie a uplatňovanie, okrem iného, tejto kapitoly a uľahčuje jej vykonávanie a uplatňovanie.

2. V súlade s článkom 24.6 (Domáce poradné skupiny) domáca poradná skupina každej zmluvnej strany¹ informuje danú zmluvnú stranu o otázkach, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, vrátane otázok, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, a môže predkladať odporúčania týkajúce sa vykonávania tejto kapitoly.

¹ V prípade *Aotearoa* Nového Zélandu domáca poradná skupina zahŕňa zástupcov Maoriou.

3. V súlade s článkom 24.7 (Fórum občianskej spoločnosti) fórum občianskej spoločnosti¹ združujúce nezávislé organizácie občianskej spoločnosti usadené na území zmluvných strán vrátane členov domácich poradných skupín vedie dialóg o vykonávaní tejto dohody vrátane vykonávania tejto kapitoly.

4. Spoločný výbor zriadený podľa článku 53 ods. 1 partnerskej dohody monitoruje rozvoj komplexného vzťahu medzi zmluvnými stranami a vymieňa si názory a predkladá návrhy týkajúce sa akýchkoľvek otázok spoločného záujmu vrátane otázok, na ktoré sa táto dohoda nevzťahuje.

ČLÁNOK 20.7

Neuplatňovanie urovnávania sporov

26. kapitola (Urovnávanie sporov) sa nevzťahuje na túto kapitolu.

¹ V prípade *Aotearoa* Nového Zélandu fórum občianskej spoločnosti zahŕňa zástupcov Maoriou.

21. KAPITOLA

MALÉ A STREDNÉ PODNIKY

ČLÁNOK 21.1

Ciele

Zmluvné strany uznávajú význam MSP v dvojstranných obchodných a investičných vzťahoch zmluvných strán a potvrdzujú svoj záväzok posilniť schopnosť MSP využívať výhody vyplývajúce z tejto dohody.

ČLÁNOK 21.2

Poskytovanie informácií

1. Každá zmluvná strana zriadi alebo udržiava digitálne médium, napríklad osobitné webové sídlo pre MSP, ktoré verejnosti v Únii a na Novom Zélande umožňuje ľahký prístup k informáciám týkajúcim sa tejto dohody vrátane:

a) zhrnutia tejto dohody a

- b) informácií určených pre MSP, ktoré obsahujú:
 - i) opis ustanovení tejto dohody, ktoré každá zmluvná strana považuje za relevantné pre MSP oboch zmluvných strán a
 - ii) akékoľvek doplňujúce informácie, ktoré zmluvná strana považuje za užitočné pre MSP, ktoré sa zaujímajú o využitie príležitostí, ktoré poskytuje táto dohoda.
2. Každá zmluvná strana poskytne prostredníctvom digitálneho média uvedeného v odseku 1 prístup k:
- a) zneniu tejto dohody vrátane všetkých jej príloh a dodatkov, najmä zoznamov colných sadzieb a špecifických pravidiel pôvodu pre výrobky;
 - b) ekvivalentnému digitálnemu médiu druhej zmluvnej strany a
 - c) informáciám od svojich vlastných orgánov a iných príslušných subjektov, ktoré zmluvná strana považuje za užitočné pre osoby so záujmom o obchodovanie, investície alebo podnikanie v danej zmluvnej strane.
3. Informácie uvedené v odseku 2 písm. c) podľa potreby zahŕňajú:
- a) colné predpisy a postupy týkajúce sa dovozu, vývozu a tranzitu, ako aj príslušné formuláre, doklady a iné súvisiace informácie;

- b) sanitárne a rastlinolekárské opatrenia požadované v 6. kapitole (Sanitárne a rastlinolekárské opatrenia);
- c) technické predpisy a iné záležitosti požadované v 9. kapitole (Technické prekážky obchodu);
- d) pravidlá verejného obstarávania, databázu obsahujúcu oznámenia o verejnom obstarávaní a ďalšie relevantné informácie podľa 14. kapitoly (Verejné obstarávanie);
- e) nariadenia a postupy týkajúce sa práv duševného vlastníctva, ako sa vyžaduje v 18. kapitole (Duševné vlastníctvo);
- f) postupy zápisu podnikov do registra a
- g) iné informácie, ktoré zmluvná strana považuje za nápomocné pre MSP.

4. Každá zmluvná strana, prostredníctvom digitálneho média uvedeného v odseku 1, napríklad prostredníctvom internetového odkazu na webovom sídle na databázu s možnosťou vyhľadávania alebo na podobný zdroj, poskytne prístup k týmto špecifickým informáciám pre výrobky a všeobecným informáciám, pokiaľ ide o jej trh:

- a) colné sadzby a kvóty vrátane doložky najvyšších výhod, sadzieb, ktoré sa netýkajú krajín doložky najvyšších výhod, a preferenčných sadzieb a colných kvót;
- b) spotrebné dane;

- c) dane (daň z pridanej hodnoty alebo daň z predaja);
- d) clá alebo iné poplatky vrátane iných poplatkov špecifických pre produkt;
- e) pravidlá pôvodu stanovené v 3. kapitole (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu);
- f) informácie o vrátení cla, jeho odklade alebo o iných typoch úľav, ktorými sa clo znižuje alebo refunduje alebo ktorými sa od cla oslobodzuje;
- g) kritériá používané na určenie colnej hodnoty tovaru
- h) iné sadzobné opatrenia;
- i) informácie potrebné pre dovozné postupy a
- j) informácie týkajúce sa nesadzobných opatrení alebo nariadení.

5. Každá zmluvná strana pravidelne alebo na požiadanie druhej zmluvnej strany aktualizuje informácie sprístupnené podľa tohto článku s cieľom zabezpečiť, aby boli aktuálne a presné.

6. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa informácie uvedené v tomto článku poskytovali formou, ktorá je ľahko použiteľná pre MSP. Každá zmluvná strana sa usiluje o sprístupnenie týchto informácií v anglickom jazyku.

7. Zmluvná strana neúčtuje osobám ktorejkoľvek zmluvnej strany poplatok za prístup k informáciám uvedeným v tomto článku.

ČLÁNOK 21.3

Kontaktné miesta pre MSP

1. Každá zmluvná strana určí kontaktné miesto pre MSP zodpovedné za vykonávanie funkcií uvedených v tomto článku a oznámi druhej zmluvnej strane kontaktné údaje uvedeného kontaktného miesta pre MSP. Každá zmluvná strana bezodkladne zašle oznámenie druhej zmluvnej strane v prípade akejkolvek zmeny týchto kontaktných údajov.

2. Kontaktné miesta pre MSP:

- a) zabezpečujú, aby sa pri vykonávaní tejto dohody zohľadňovali potreby MSP, aby MSP v oboch zmluvných stranách mohli využívať výhody plynúce z tejto dohody;
- b) zabezpečujú, aby informácie uvedené v článku 21.2 (Poskytovanie informácií) boli aktuálne a relevantné pre MSP. Zmluvná strana môže prostredníctvom kontaktného miesta pre MSP navrhnúť dodatočné informácie, ktoré môže druhá zmluvná strana zahrnúť do informácií, ktoré sa majú poskytovať v súlade s článkom 21.2 (Poskytovanie informácií);
- c) preskúmavajú všetky záležitosti týkajúce sa MSP v súvislosti s vykonávaním tejto dohody vrátane:
 - i) výmeny informácií a prípadne spolupráce s cieľom pomáhať Výboru pre obchod pri jeho úlohe monitorovať a vykonávať aspekty tejto dohody týkajúce sa MSP a

- ii) pomoci iným výborom, kontaktným miestam a pracovným skupinám zriadeným na základe tejto dohody pri posudzovaní záležitostí, ktoré sú relevantné pre MSP;
 - d) pravidelne, spoločne alebo individuálne, podávajú správy o svojej činnosti Výboru pre obchod na zváženie a
 - e) posudzujú akúkoľvek inú záležitosť vyplývajúcu z tejto dohody, ktorá sa týka MSP a na ktorej sa zmluvné strany môžu dohodnúť.
3. Kontaktné miesta pre MSP sa schádzajú podľa potreby a vykonávajú svoju činnosť osobne alebo prostredníctvom iných vhodných prostriedkov, ktoré môžu zahŕňať elektronickú poštu, videokonferencie alebo iné prostriedky.
4. Kontaktné miesta pre MSP môžu pri svojej činnosti podľa potreby požiadať o spoluprácu odborníkov a externé organizácie.

ČLÁNOK 21.4

Neuplatňovanie urovnávania sporov

26. kapitola (Urovnávanie sporov) sa nevzťahuje na túto kapitolu.

22. KAPITOLA

OSVEDČENÉ REGULAČNÉ POSTUPY A REGULAČNÁ SPOLUPRÁCA

ČLÁNOK 22.1

Všeobecné zásady

1. Každá zmluvná strana môže slobodne určiť svoj prístup k osvedčeným regulačným postupom a regulačnej spolupráci podľa tejto dohody spôsobom, ktorý je v súlade s jej vlastným právnym rámcom, praxou a so základnými zásadami¹, z ktorých vychádza jej systém regulačného riadenia.
2. Žiadne z ustanovení tejto kapitoly nemožno vykladať tak, že sa od zmluvnej strany vyžaduje, aby:
 - a) sa odchyľovala od vnútroštátnych postupov na prípravu a prijímanie regulačných opatrení;
 - b) prijala opatrenia, ktoré by mohli ohroziť alebo oslabiť cieľ verejnej politiky konkrétneho regulačného opatrenia;
 - c) prijala kroky, ktoré by sťažovali alebo znemožňovali včasné prijatie regulačných opatrení, ktoré slúžia na dosiahnutie cieľov jej verejnej politiky, alebo
 - d) dosiahla akýkoľvek konkrétny regulačný výsledok.

¹ Pokiaľ ide o Úniu, takéto zásady zahŕňajú zásady, ktoré sú uvedené v ZFEÚ a vyplývajú z nej.

3. Každá zmluvná strana môže slobodne určiť svoje regulačné priority a pripraviť a prijať regulačné opatrenia na riešenie týchto regulačných priorít pri zaistení úrovne ochrany, ktorú zmluvná strana považuje za vhodnú.

ČLÁNOK 22.2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „regulačný orgán“ je:
 - i) v prípade Únie Európska komisia a
 - ii) v prípade Nového Zélandu výkonná vláda Nového Zélandu;
- b) „regulačné opatrenia“ sú, pokiaľ nie je v tejto kapitole stanovené inak:
 - i) v prípade Únie:
 - A) nariadenia a smernice, ako sa stanovuje v článku 288 ZFEÚ a
 - B) vykonávacie a delegované akty, ako sa stanovuje v článkoch 290 a 291 ZFEÚ;

ii) v prípade Nového Zélandu:

- A) vládne návrhy zákonov, ktoré sa môžu stať verejnými aktmi Parlamentu Nového Zélandu, s výnimkou, pokiaľ ide o účely článku 22.9 (Periodické preskúmanie platných regulačných opatrení) a článku 22.10 (Prístup k regulačným opatreniam), v prípade ktorých ide o verejné akty Parlamentu Nového Zélandu a
- B) predpisy vydané prostredníctvom vládneho dekrétu.

ČLÁNOK 22.3

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa vzťahuje na regulačné opatrenia vydané alebo iniciované regulačným orgánom zmluvnej strany, pokiaľ ide o akúkoľvek záležitosť, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda.
2. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že táto kapitola sa nevzťahuje na regulačné orgány ani na regulačné opatrenia, postupy alebo prístupy členských štátov.

ČLÁNOK 22.4

Transparentnosť procesov a mechanizmov

1. Regulačný orgán každej zmluvnej strany verejne a bezplatne sprístupní opisy všeobecných procesov a mechanizmov, v rámci ktorých regulačný orgán pripravuje, vypracúva, vyhodnocuje alebo preskúmava svoje regulačné opatrenia. Urobí tak prostredníctvom digitálneho média.
2. Opisy všeobecných procesov a mechanizmov uvedené v odseku 1 odkazujú na akékoľvek príslušné usmernenia, pravidlá alebo postupy vrátane tých usmernení, pravidiel alebo postupov, ktoré sa týkajú príležitostí pre verejnosť predložiť svoje pripomienky.

ČLÁNOK 22.5

Vnútoraná koordinácia regulačného rozvoja¹

V zmysle článku 22.4 (Transparentnosť procesov a mechanizmov) regulačný orgán každej zmluvnej strany zachováva pri príprave alebo vypracúvaní regulačných opatrení interné procesy alebo mechanizmy vnútornej koordinácie, konzultácií a preskúmania. Cieľom takýchto procesov alebo mechanizmov je okrem iného úsilie:

- a) podporovať osvedčené regulačné postupy, ako sú postupy uvedené v tejto kapitole;

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že zmluvná strana môže dodržiavať článok 22.5 (Vnútoraná koordinácia regulačného rozvoja) a článok 22.9 ods. 1 (Periodické preskúmanie platných regulačných opatrení) prostredníctvom akejkoľvek kombinácie samostatných alebo spojených postupov alebo mechanizmov.

- b) identifikovať zbytočnú duplicitu a nekonzistentné požiadavky v regulačných opatreniach zmluvnej strany a predchádzať im;
- c) zabezpečiť súlad s medzinárodnými záväzkami v oblasti obchodu a investícií a
- d) podporovať zohľadnenie účinkov pripravovaných alebo vypracúvaných regulačných opatrení, medzi ktoré môžu patriť aj účinky na MSP.

ČLÁNOK 22.6

Včasné informovanie o plánovaných regulačných opatreniach¹

1. Každá zmluvná strana aspoň raz ročne zostaví zoznam plánovaných hlavných² regulačných opatrení, ktoré odôvodnene očakáva, že prijme do jedného roka, a sprístupní takýto zoznam alebo zoznamy verejnosti.
2. Pokiaľ ide o každé hlavné regulačné opatrenie uvedené v odseku 1, regulačný orgán každej zmluvnej strany by mal čo najskôr zverejniť:
 - a) stručný opis jeho rozsahu pôsobnosti a cieľov a

¹ V prípade Nového Zélandu sa „regulačné opatrenia“ na účely tohto článku chápu ako predpisy vydané prostredníctvom vládneho dekrétu, ako sa uvádza v článku 22.2 písm. b) bode ii) bode B) (Vymedzenie pojmov).

² Regulačný orgán každej zmluvnej strany môže určiť, ktoré opatrenia predstavujú „hlavné“ regulačné opatrenia na účely tejto kapitoly.

- b) odhadovaný časový harmonogram jeho prijatia vrátane príležitostí na verejnú konzultáciu.

ČLÁNOK 22.7

Verejná konzultácia

1. Pri príprave alebo vypracúvaní hlavných regulačných opatrení regulačný orgán každej zmluvnej strany v čo najväčšej možnej a miere, a pokiaľ je to vhodné:
 - a) zverejní, napríklad zverejnením návrhov regulačných opatrení alebo konzultačných dokumentov, dostatočné podrobné informácie o predmetných regulačných opatreniach s cieľom umožniť každej osobe, aby posúdila, či a ako môžu byť významne ovplyvnené jej záujmy;
 - b) poskytne každej osobe na nediskriminačnom základe primerané príležitosti na predloženie pripomienok a
 - c) zväži doručené pripomienky.
2. Na účely poskytovania informácií a prijímania pripomienok v súvislosti s verejnými konzultáciami regulačný orgán každej zmluvnej strany sprístupní informácie verejnosti digitálnymi prostriedkami, najlepšie prostredníctvom špecializovaného elektronického portálu.

3. Regulačný orgán každej zmluvnej strany sa usiluje zverejniť zhrnutie výsledkov konzultácií a prijatých pripomienok, pričom v príslušnom rozsahu zohľadní potrebu ochrany dôverných informácií alebo potrebu neuviesť osobné údaje či nevhodný obsah.

ČLÁNOK 22.8

Posúdenie vplyvu

1. Regulačný orgán každej zmluvnej strany potvrdzuje svoj zámer vykonávať v súlade so svojimi príslušnými pravidlami a postupmi posúdenie vplyvu hlavných regulačných opatrení, ktoré pripravuje.
2. Pri vykonávaní posúdenia vplyvu regulačný orgán každej zmluvnej strany podporuje identifikáciu a posúdenie:
 - a) potreby regulačného opatrenia vrátane povahy a významnosti problému, ktorý by sa mal regulačným opatrením riešiť;
 - b) všetkých uskutočniteľných a vhodných regulačných a neregulačných možností vrátane možnosti neregulácie, prostredníctvom ktorých je možné dosiahnuť ciele verejnej politiky zmluvnej strany;
 - c) pokiaľ je to možné a relevantné, potenciálneho sociálneho, hospodárskeho vplyvu možností a vplyvu možností na životné prostredie, napríklad akýchkoľvek vplyvov na medzinárodný obchod a investície alebo vplyvu na MSP a

d) toho, ako zvažované možnosti súvisia s príslušnými medzinárodnými normami, ak existujú, ako aj dôvodu na akékoľvek odchýlenie sa od nich, ak je to relevantné.

3. Pokiaľ ide o akékoľvek posúdenie vplyvu, ktoré regulačný orgán zmluvnej strany vykonal v súvislosti s regulačným opatrením, daný regulačný orgán podá správu o faktoroch, ktoré zvažoval vo svojom posúdení, a zhrnie príslušné zistenia. Tieto informácie sa sprístupnia verejnosti najneskôr pri zverejnení regulačného opatrenia, na ktoré sa vzťahujú.

ČLÁNOK 22.9

Pravidelné preskúmanie platných regulačných opatrení

1. V zmysle článku 22.4 (Transparentnosť procesov a mechanizmov) regulačný orgán každej zmluvnej strany zachováva procesy alebo mechanizmy na podporu pravidelného preskúmania platných regulačných opatrení.

2. Regulačný orgán každej zmluvnej strany sa usiluje zabezpečiť, aby v rámci pravidelných preskúmaní podľa potreby zvažilo:

a) či existujú príležitosti na účinnejšie a efektívnejšie dosiahnutie cieľov verejnej politiky¹ a

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že to môže zahŕňať otázku, či možno znížiť zbytočné regulačné zaťaženie, a to aj pre MSP.

b) či je pravdepodobné, že regulačné opatrenia, ktoré sú predmetom preskúmania, budú aj naďalej plniť svoj účel.

3. Pokiaľ je to možné a vhodné, regulačný orgán každej zmluvnej strany zverejní všetky plány na takéto pravidelné preskúmanie a jeho výsledky.

ČLÁNOK 22.10

Prístup k regulačným opatreniam

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby boli platné regulačné opatrenia zverejnené v registri, ktorý je na to určený, alebo prostredníctvom jednotného digitálneho média, ktoré je verejne dostupné, možno v ňom vyhľadávať, je bezplatné a pravidelne aktualizované.

ČLÁNOK 22.11

Regulačná spolupráca

1. Zmluvné strany uznávajú hodnotu vytvorenia jednoduchého mechanizmu na identifikáciu potenciálnych príležitostí na vzájomnú regulačnú spoluprácu.

2. Zmluvná strana môže navrhnúť činnosť v rámci regulačnej spolupráce druhej zmluvnej strane. Svoj návrh zašle kontaktnému miestu druhej zmluvnej strany určenému v súlade s článkom 22.12 (Kontaktné miesta pre regulačnú spoluprácu).

3. Návrhy sa môžu týkať:
 - a) dvojstrannej výmeny informácií o prístupoch k regulačnej spolupráci alebo
 - b) neformálnej spolupráce medzi regulačnými orgánmi.
4. Druhá zmluvná strana odpovie na návrh v primeranej lehote.
5. Ak je to vhodné, a ak s tým regulačné orgány súhlasia, vykonávaním činnosti v rámci regulačnej spolupráce sa môžu zaoberať príslušné divízie, oddelenia alebo agentúry každej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 22.12

Kontaktné miesta pre regulačnú spoluprácu

Každá zmluvná strana bezodkladne po dátume nadobudnutia platnosti tejto dohody určí kontaktné miesto, ktoré bude zodpovedné za koordináciu činností v rámci regulačnej spolupráce podľa článku 22.11 (Regulačná spolupráca), a druhej zmluvnej strane oznámi kontaktné údaje daného kontaktného miesta. Každá zmluvná strana bezodkladne zašle oznámenie druhej zmluvnej strane v prípade akejkolvek zmeny týchto kontaktných údajov.

ČLÁNOK 22.13

Neuplatňovanie urovnávania sporov

26. kapitola (Urovnávanie sporov) sa nevzťahuje na túto kapitolu.

23. KAPITOLA

TRANSPARENTNOSŤ

ČLÁNOK 23.1

Ciele

1. Zmluvné strany uznávajú vplyv, ktorý môžu mať ich príslušné regulačné prostredia na obchod a investície medzi nimi, pričom majú za cieľ poskytovať predvídateľné regulačné prostredie a účinné postupy pre hospodárske subjekty, najmä MSP.
2. Zmluvné strany potvrdzujú svoje záväzky v súvislosti s transparentnosťou v rámci dohody o založení WTO a v tejto kapitole na uvedené záväzky nadväzujú.

ČLÁNOK 23.2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly „správne rozhodnutie“ je rozhodnutie alebo opatrenie s právnym účinkom, ktoré sa vzťahuje na konkrétnu osobu, tovar alebo službu v konkrétnom prípade, pričom zahŕňa aj neprijatie správneho rozhodnutia, ak sa to vyžaduje v právnych predpisoch zmluvnej strany.

ČLÁNOK 23.3

Uverejňovanie

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa jej všeobecne záväzné zákony, iné právne predpisy, postupy a správne rozhodnutia v súvislosti s akoukoľvek záležitosťou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, urýchlene uverejnili prostredníctvom úradne určeného média, a ak je to možné, elektronickými prostriedkami, alebo aby sa inak sprístupnili takým spôsobom, aby sa s nimi mohla každá osoba oboznámiť.
2. Pokiaľ je to možné a vhodné, každá zmluvná strana poskytne vysvetlenie cieľa a odôvodnenia všeobecne záväzných zákonov, iných právnych predpisov, postupov a správnych rozhodnutí uvedených v odseku 1.

3. Pokiaľ je to možné a vhodné, každá zmluvná strana poskytne primeranú lehotu medzi uverejnením a nadobudnutím účinnosti zákonov a iných právnych predpisov v súvislosti s akoukoľvek záležitosťou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda.

ČLÁNOK 23.4

Žiadosti o informácie

1. Každá zmluvná strana zachová vhodné mechanizmy umožňujúce odpovedať na žiadosti o informácie od akejkoľvek osoby týkajúce sa akýchkoľvek zákonov alebo iných právnych predpisov v súvislosti s akoukoľvek záležitosťou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda.

2. Na žiadosť zmluvnej strany druhá zmluvná strana bezodkladne poskytne informácie a odpovie na otázky týkajúce sa akéhokoľvek platného alebo plánovaného zákona alebo iného právneho predpisu v súvislosti s akoukoľvek záležitosťou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, pokiaľ nie je zriadený osobitný mechanizmus podľa inej kapitoly tejto dohody.

ČLÁNOK 23.5

Správne konanie

1. Každá zmluvná strana uplatňuje všetky všeobecne záväzné zákony, iné právne predpisy, postupy a správne rozhodnutia týkajúce sa akejkoľvek záležitosti, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, objektívnym, nestranným a primeraným spôsobom.

2. V prípade začatia správneho konania týkajúceho sa určitých osôb, tovaru alebo služieb druhej zmluvnej strany v súvislosti s uplatňovaním všeobecne záväzných zákonov, iných právnych predpisov, postupov alebo správnych rozhodnutí uvedených v odseku 1 každá zmluvná strana:

- a) sa usiluje osobám, ktorých sa správne konanie priamo týka, zaslať v súlade so svojimi právnymi predpismi primerané oznámenie o začatí konania vrátane opisu charakteru konania, vyhlásenia príslušného orgánu, ktorý začal konanie, a všeobecného opisu všetkých dotknutých otázok a
- b) poskytne takýmto osobám vhodnú príležitosť na predloženie skutočností a argumentov na podporu ich stanoviska, skôr ako sa pristúpi ku konečnému správne rozhodnutiu, ak to umožňuje čas, charakter konania a verejný záujem.

ČLÁNOK 23.6

Odvolanie a preskúmanie

1. Každá zmluvná strana zriadi alebo zachová súdne, arbitrážne alebo správne tribunály alebo postupy na účely rýchleho preskúmania a v odôvodnených prípadoch na účely nápravy správnych rozhodnutí týkajúcich sa ktorejkoľvek záležitosti, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej súdne, arbitrážne alebo správne tribunály vykonávali postupy na odvolanie alebo preskúmanie nediskriminačným a nestranným spôsobom. Takéto tribunály sú nestranné a nezávislé od orgánu povereného presadzovaním správnych predpisov.

2. Pokiaľ ide o tribunály alebo postupy uvedené v odseku 1, každá zmluvná strana zabezpečí, aby strany pred týmito tribunálmi, resp. strany podliehajúce týmto postupom dostali:

- a) primeranú možnosť podporiť alebo obhájiť svoje príslušné stanoviská a
- b) rozhodnutie založené na dôkazoch a poskytnutých záznamoch alebo v prípade, že sa to vyžaduje v jej právnych predpisoch, na zázname vypracovanom správnym orgánom.

3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby rozhodnutie uvedené v odseku 2 písm. b) vykonal orgán poverený presadzovaním správnych predpisov, s výhradou odvolania alebo ďalšieho preskúmania, ako sa stanovuje v jej právnych predpisoch.

ČLÁNOK 23.7

Vzťah k ostatným kapitolám

Ustanoveniami tejto kapitoly sa dopĺňajú osobitné pravidlá stanovené v ostatných kapitolách tejto dohody.

24. KAPITOLA

INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

ČLÁNOK 24.1

Výbor pre obchod

1. Zmluvné strany týmto zriaďujú Výbor pre obchod zložený zo zástupcov oboch zmluvných strán s cieľom dohliadať na plnenie cieľov tejto dohody. Každá zmluvná strana sa môže obrátiť na Výbor pre obchod s akoukoľvek otázkou týkajúcou sa vykonávania, uplatňovania a výkladu tejto dohody.
2. Výbor pre obchod zasadne najneskôr šesť mesiacov odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody. Následne Výbor pre obchod zasadá každoročne, pokiaľ sa zástupcovia zmluvných strán nedohodnú inak, alebo bez zbytočného odkladu na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany.
3. Pokiaľ sa zástupcovia zmluvných strán nedohodnú inak, zasadnutia Výboru pre obchod sa uskutočňujú striedavo v Bruseli alebo vo Wellingtone. Výbor pre obchod môže zasadať osobne alebo prostredníctvom iných vhodných prostriedkov komunikácie podľa dohody medzi zástupcami zmluvných strán.

4. Výboru pre obchod spolupredseda minister Nového Zélandu zodpovedný za obchod a člen Európskej komisie zodpovedný za obchod alebo ich príslušní zástupcovia.

ČLÁNOK 24.2

Funkcie Výboru pre obchod

1. Výbor pre obchod:
 - a) posudzuje spôsoby ďalšej podpory obchodu a investícií medzi zmluvnými stranami;
 - b) dohliada na vykonávanie a uplatňovanie tejto dohody a uľahčuje vykonávanie a uplatňovanie tejto dohody;
 - c) vykonáva dohľad, poskytuje usmernenia a koordináciu v súvislosti s činnosťou všetkých osobitných výborov a iných orgánov zriadených na základe tejto dohody a dáva uvedeným osobitným výborom a orgánom odporúčanie na akékoľvek potrebné opatrenie;
 - d) zvažuje akýkoľvek návrh na zmenu tejto dohody;
 - e) bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia 26. kapitoly (Urovnávanie sporov), hľadá vhodné spôsoby a metódy na prevenciu alebo riešenie problémov, ktoré môžu vzniknúť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, alebo na riešenie sporov, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s výkladom alebo uplatňovaním tejto dohody;

- f) v prípade pristúpenia tretej krajiny k Únii preskúma všetky účinky takéhoto pristúpenia na túto dohodu a zváži všetky potrebné úpravy alebo prechodné opatrenia v dostatočnom predstihu pred dátumom pristúpenia a
- g) posudzuje a prerokúva akékoľvek iné záležitosti popri tých, ktoré sú uvedené v písmenách a) až f), týkajúce sa oblasti, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda.

2. Výbor pre obchod môže:

- a) rozhodnúť o zriadení osobitných výborov alebo iných orgánov, než sú osobitné výbory alebo iné orgány zriadené podľa článku 24.4 (Osobitné výbory), rozpustiť ktorýkoľvek z osobitných výborov alebo iných orgánov a určiť alebo zmeniť ich zloženie, funkciu a úlohy;
- b) prideliť povinnosti osobitným výborom alebo iným orgánom zriadeným podľa tejto dohody;
- c) delegovať niektoré zo svojich právomocí alebo povinností na osobitný výbor, s výnimkou právomocí a povinností uvedených v písmenách a) alebo d) tohto odseku;
- d) odporučiť zmluvným stranám akékoľvek zmeny tejto dohody;
- e) prijímať rozhodnutia o výklade ustanovení tejto dohody;

- f) s výnimkou tejto kapitoly, do konca štvrtého roka po nadobudnutí platnosti tejto dohody prijímať rozhodnutia o zmene tejto dohody za predpokladu, že takéto zmeny sú potrebné na opravu chýb alebo na riešenie opomenutí alebo iných nedostatkov;
- g) prijímať rozhodnutia, ako sa predpokladá v tejto dohode, alebo vydávať odporúčania v súlade s článkom 24.5 (Rozhodnutia a odporúčania);
- h) komunikovať so všetkými zainteresovanými stranami vrátane súkromného sektora, sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti o záležitostiach súvisiacich s touto dohodou;
- i) prijímať rozhodnutia o zmene tejto dohody v súlade s článkom 27.1 ods. 3 (Zmeny) v prípadoch stanovených v článku 24.3 (Zmeny tejto dohody na podnet Výboru pre obchod) a
- j) prijímať v rámci výkonu svojich funkcií akékoľvek iné opatrenia, na ktorých sa zmluvné strany dohodnú.

3. Výbor pre obchod pravidelne informuje Spoločný výbor zriadený na základe článku 53 ods. 1 partnerskej dohody o svojich činnostiach a podľa potreby o činnosti osobitných výborov alebo iných orgánov na pravidelných zasadnutiach Spoločného výboru.

ČLÁNOK 24.3

Zmeny tejto dohody na podnet Výboru pre obchod

Výbor pre obchod môže prijať rozhodnutia o zmene nasledujúcich častí tejto dohody v súlade s príslušnými ustanoveniami zahrnutými v kapitolách, prílohách alebo dodatkoch uvedených ďalej, ako aj v súlade s článkom 27.1 ods. 3 (Zmeny)¹:

- a) príloha 2-A (Listiny odstraňovania ciel);
- b) 3. kapitola (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu) a príloha 3-A (Úvodné poznámky k špecifickým pravidlám pôvodu pre výrobky), príloha 3-B (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky) vrátane dodatku 3-B-1 k nej (Kvóty pôvodu a alternatívy k špecifickým pravidlám pôvodu pre výrobky v prílohe 3-B(Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky), príloha 3-C (Text potvrdenia o pôvode) a príloha 3-D [Vyhlásenie dodávateľa uvedené v článku 3.3 ods. 4 (Kumulácia pôvodu)];
- c) príloha 6-B (Regionálne podmienky pre rastliny a rastlinné produkty), príloha 6-C (Uznávanie rovnocennosti sanitárnych a rastlinolekárskeho opatrení), príloha 6-D (Usmernenia a postupy pre audit alebo overovanie), príloha 6-E (Certifikácia) a príloha 6-F (Dovozné kontroly a poplatky);

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že keď sa v tomto článku odkazuje na prílohy, Výbor pre obchod má takisto právomoc meniť dodatky k daným prílohám, aj pokiaľ sa takéto dodatky v tomto článku výslovne neuvádzajú.

- d) príloha 9-A [Akceptovanie posudzovania zhody (dokumenty)], príloha 9-B (Motorové vozidlá a zariadenia alebo ich časti a súčasti), príloha 9-C [Dojednanie uvedené v článku 9.10 ods. 5 písm. b) o systematickej výmene informácií týkajúcich sa bezpečnosti nepotravinových výrobkov a súvisiacich ochranných, reštriktívnych a nápravných opatrení], príloha 9-D [Dojednanie uvedené v článku 9.10 ods. 6 o pravidelnej výmene informácií týkajúcich sa opatrení prijatých v súvislosti s nevyhovujúcimi nepotravinovými výrobkami iných, ako sú tie, ktoré sa uvádzajú v článku 9.10 ods. 5 písm. b)] a príloha 9-E (Vína a liehoviny);
- e) nástroj vzájomného uznávania uvedený v 10. kapitole (Obchod so službami a investície) článku 10.39 ods. 5 (Vzájomné uznávanie odborných kvalifikácií)¹;
- f) článok 10.9 ods. 1 (Výkonnostné požiadavky) a príloha 10-A (Platné opatrenia) a príloha 10-B (Budúce opatrenia) s cieľom začleniť disciplíny týkajúce sa výkonnostných požiadaviek v súvislosti so zriadením alebo s prevádzkou poskytovateľa finančných služieb, o ktorých sa rokuje podľa 10. kapitoly (Obchod so službami a investície) článku 10.9 ods. 11 (Výkonnostné požiadavky);
- g) príloha 13 (Zoznamy energetického tovaru, uhl'ovodíkov a surovín);
- h) príloha 14 (Záväzky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania);

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že Výbor pre obchod má právomoc prijať svojím rozhodnutím takýto nástroj ako prílohu k tejto dohode, ako aj zmeniť alebo zrušiť daný nástroj po jeho prijatí.

- i) príloha 18-A (Triedy výrobkov) a príloha 18-B (Zoznamy zemepisných označení);
- j) 19. kapitola (Obchod a udržateľný rozvoj) článok 19.3 ods. 3 a 4 (Mnohostranné pracovné normy a dohody);
- k) príloha 24 (Rokovací poriadok Výboru pre obchod);
- l) príloha 26-A (Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov) a príloha 26-B (Kódex správania rozhodcov a mediátorov) a
- m) akékoľvek iné ustanovenie, príloha alebo dodatok, v súvislosti s ktorými je možnosť takéhoto rozhodnutia výslovne uvedená v tejto dohode.

ČLÁNOK 24.4

Osobitné výbory

1. Týmto sa zriaďujú tieto osobitné výbory:
 - a) Výbor pre obchod s tovarom, ktorý sa zaoberá záležitosťami, na ktoré sa vzťahuje 2. kapitola (Národné zaobchádzanie a prístup na trh pre tovar), 5. kapitola (Nápravné opatrenia v oblasti obchodu) a 9. kapitola (Technické prekážky obchodu);

- b) Výbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ktorý sa zaoberá záležitosťami, na ktoré sa vzťahuje 6. kapitola (Sanitárne a rastlinolekárske opatrenia) a 8. kapitola (Dobré životné podmienky zvierat);
 - c) Výbor pre udržateľné potravinové systémy, ktorý sa zaoberá záležitosťami, na ktoré sa vzťahuje 7. kapitola (Udržateľné potravinové systémy);
 - d) Výbor pre víno a liehoviny, ktorý sa zaoberá záležitosťami, na ktoré sa vzťahuje príloha 9-E (Vína a liehoviny);
 - e) Výbor pre obchod a udržateľný rozvoj, ktorý sa zaoberá záležitosťami, na ktoré sa vzťahuje 19. kapitola (Obchod a udržateľný rozvoj), a
 - f) Výbor pre investície, služby, digitálny obchod, vládne obstarávanie a právo duševného vlastníctva vrátane zemepisných označení, ktorý sa zaoberá záležitosťami, na ktoré sa vzťahuje 10. kapitola (Obchod so službami a investície), 11. kapitola (Pohyb kapitálu, platby a prevody), 12. kapitola (Digitálny obchod), 14. kapitola (Verejné obstarávanie) a 18. kapitola (Duševné vlastníctvo).
2. Spoločný výbor pre colnú spoluprácu koná pod záštitou Výboru pre obchod ako osobitný výbor, ktorý sa zaoberá záležitosťami, na ktoré sa vzťahuje 3. kapitola (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu), 4. kapitola (Uľahčenie v oblasti ciel a obchodu), ustanovenia 18. kapitoly (Duševné vlastníctvo) o presadzovaní na hraniciach a colnej spolupráci a akékoľvek ďalšie ustanovenia tejto dohody týkajúce sa ciel.

3. Pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak alebo pokiaľ sa inak nedohodnú zástupcovia zmluvných strán, osobitné výbory zasadajú raz ročne alebo bez zbytočného odkladu na žiadosť ktorejkoľvek zo zmluvných strán, alebo na žiadosť Výboru pre obchod. Zasadnutia sa konajú striedavo v Únii alebo na Novom Zélande, alebo akýmkoľvek inými vhodnými prostriedkami komunikácie podľa dohody medzi zástupcami zmluvných strán. Osobitné výbory sa dohodnú na svojom harmonograme zasadnutí a stanovia svoj program.
4. Osobitné výbory sa skladajú zo zástupcov každej zmluvnej strany a spolupredsedia im na príslušnej úrovni zástupcovia každej zmluvnej strany.
5. Každý osobitný výbor môže rozhodnúť o vlastnom rokovacom poriadku, bez ktorého sa bude *mutatis mutandis* uplatňovať rokovací poriadok Výboru pre obchod.
6. Pokiaľ ide o otázky oblasti pôsobnosti výborov uvedenej v odseku 1, osobitné výbory majú právomoc:
 - a) monitorovať a preskúmať vykonávanie a fungovanie tejto dohody;
 - b) posúdiť a prerokovať technické otázky vyplývajúce z vykonávania tejto dohody bez toho, aby bola dotknutá 26. kapitola (Urovnávanie sporov);
 - c) prijímať rozhodnutia, ak sa to stanovuje v tejto dohode, alebo vydávať odporúčania;

- d) vykonávať prípravné práce potrebné na podporu funkcií Výboru pre obchod, a to aj vtedy, keď musí Výbor pre obchod prijať rozhodnutia alebo odporúčania, a
- e) poskytnúť fórum pre zmluvné strany na výmenu informácií, diskusiu o najlepších postupoch a výmenu skúseností s vykonávaním.

7. Pokiaľ ide o otázky oblasti pôsobnosti výborov uvedenej v odseku 1, osobitné výbory:

- a) informujú Výbor pre obchod o harmonograme a programe svojich zasadnutí v dostatočnom predstihu;
- b) podávajú Výboru pre obchod správy o výsledkoch a záveroch z každého zasadnutia a
- c) vykonávajú všetky úlohy, ktorými ich poveril Výbor pre obchod, a všetky povinnosti, ktoré na ne delegoval Výbor pre obchod.

8. Zriadením alebo existenciou osobitného výboru sa nebráni zmluvnej strane, aby predložila akúkoľvek záležitosť priamo Výboru pre obchod.

9. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby na zasadnutiach osobitných výborov boli prítomné príslušné orgány pre každú prerokúvanú záležitosť, tak ako to každá zmluvná strana uzná za vhodné, a aby každá záležitosť bola prerokovaná na zodpovedajúcej odbornej úrovni.

ČLÁNOK 24.5

Rozhodnutia a odporúčania

1. Rozhodnutia prijaté Výborom pre obchod alebo prípadne osobitným výborom sú záväzné pre zmluvné strany a pre všetky orgány zriadené podľa tejto dohody vrátane tribunálov uvedených v 26. kapitole (Urovnávanie sporov). Zmluvné strany prijímú opatrenia potrebné na vykonanie rozhodnutí prijatých Výborom pre obchod. Odporúčania nemajú záväzný charakter.
2. Výbor pre obchod alebo prípadne osobitný výbor prijíma svoje rozhodnutia a predkladá svoje odporúčania na základe konsenzu.

ČLÁNOK 24.6

Domáce poradné skupiny

1. Každá zmluvná strana do jedného roka od nadobudnutia platnosti tejto dohody určí domácu poradnú skupinu. Uvedená domáca poradná skupina bude príslušnej zmluvnej strane radiť v záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda. V skupine budú vyvážené zastúpené nezávislé organizácie občianskej spoločnosti vrátane mimovládnych organizácií, podnikateľských a zamestnávateľských organizácií a odborových zväzov, ktoré sa aktívne venujú záležitostiam týkajúcim sa hospodárstva, udržateľného rozvoja, sociálnych vecí, ľudských práv, životného prostredia a iných oblastí. V prípade Nového Zélandu domáca poradná skupina zahŕňa zástupcov Maoriov. Domáca poradná skupina sa môže zvoliť v rôznych zloženiach, aby rokovala o vykonávaní rôznych ustanovení tejto dohody.

2. Každá zmluvná strana má spoločné zasadnutie so svojou domácou poradnou skupinou aspoň raz ročne. Každá zmluvná strana zväží názory alebo odporúčania predložené jej domácou poradnou skupinou k vykonávaniu tejto dohody.
3. S cieľom podporiť informovanosť verejnosti o domácich poradných skupinách každá zmluvná strana môže zverejniť zoznam organizácií, ktoré sa zúčastňujú na jej domácej poradnej skupine, a zverejni kontaktné miesto pre túto domácu poradnú skupinu.
4. Zmluvné strany podporujú interakciu medzi svojimi príslušnými domácimi poradnými skupinami.

ČLÁNOK 24.7

Fórum občianskej spoločnosti

1. Zmluvné strany uľahčia organizáciu fóra občianskej spoločnosti s cieľom viesť dialóg o vykonávaní tejto dohody a na prvom zasadnutí Výboru pre obchod sa dohodnú na operačných usmerneniach pre fungovanie fóra občianskej spoločnosti.
2. Fórum občianskej spoločnosti sa usiluje mať svoje zasadnutia v spojení so zasadnutiami Výboru pre obchod. Zmluvné strany smú umožniť aj virtuálnu účasť na fóre občianskej spoločnosti.

3. Účasť na fóre občianskej spoločnosti je otvorená pre nezávislé organizácie občianskej spoločnosti so sídlom na území zmluvných strán vrátane členov domácich poradných skupín, na ktoré sa odkazuje v článku 24.6 (Domáce poradné skupiny). Každá zmluvná strana sa usiluje podporovať vyvážené zastúpenie vrátane mimovládnych organizácií, podnikateľských a zamestnávateľských organizácií a odborových zväzov, ktoré sa aktívne venujú záležitostiam týkajúcim sa hospodárstva, udržateľného rozvoja, sociálnych vecí, ľudských práv, životného prostredia a iných oblastí. V prípade Nového Zélandu fórum občianskej spoločnosti zahŕňa zástupcov Maoriov.

4. Zástupcovia zmluvných strán, ktorí sa zúčastňujú vo Výbore pre obchod, sa podľa potreby zúčastňujú na zasadnutí fóra občianskej spoločnosti s cieľom prezentovať informácie o vykonávaní tejto dohody a zapojiť sa do dialógu s fórom občianskej spoločnosti. Tomuto zasadnutiu podľa potreby predsedajú spolupredsedia Výboru pre obchod alebo osoby, ktoré určia. Zmluvné strany spoločne alebo jednotlivo zverejnia všetky formálne vyhlásenia vydané fórom občianskej spoločnosti.

25. KAPITOLA

VÝNIMKY A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 25.1

Všeobecné výnimky

1. Na účely 2. kapitoly (Národné zaobchádzanie a prístup na trh pre tovar), 4. kapitoly (Uľahčenie v oblasti ciel a obchodu), 10. kapitoly (Obchod so službami a investície) oddielu B (Liberalizácia investícií), 12. kapitoly (Digitálny obchod), 13. kapitoly (Energia a suroviny) a 17. kapitoly (Štátom vlastnené podniky) sa článok XX dohody GATT z roku 1994 a výkladové poznámky a dopĺňujúce ustanovenia k uvedenému článku *mutatis mutandis* začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.

2. S výhradou požiadavky, že takéto opatrenia sa nesmú uplatňovať spôsobom, ktorý by znamenal svojvoľnú alebo bezdôvodnú diskrimináciu medzi krajinami v situáciách vyznačujúcich sa obdobnými podmienkami, a ani spôsobom, ktorý by bol skrytým obmedzovaním investícií alebo obchodu so službami, žiadne z ustanovení 10. kapitoly (Obchod so službami a investície), 11. kapitoly (Pohyb kapitálu, platby a prevody), 12. kapitoly (Digitálny obchod), 13. kapitoly (Energia a suroviny) a 17. kapitoly (Štátom vlastnené podniky) nemožno vykladať tak, že sa ním bráni ktorejkoľvek zmluvnej strane prijať alebo presadzovať opatrenia, ktoré sú:
 - a) nevyhnutné na ochranu verejnej bezpečnosti alebo morálky alebo na zachovanie verejného poriadku;¹

¹ Na výnimky v súvislosti s verejnou bezpečnosťou alebo verejným poriadkom sa možno odvolať, len ak existuje skutočné a dostatočne vážne ohrozenie základných záujmov spoločnosti.

- b) nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín;
 - c) nevyhnutné na zabezpečenie súladu so zákonmi alebo s inými právnymi predpismi, ktoré nie sú v rozpore s ustanoveniami tejto dohody vrátane ustanovení vzťahujúcich sa na:
 - i) predchádzanie klamlivým a podvodným praktikám alebo riešenie dôsledkov neplnenia záväzkov zo zmlúv;
 - ii) ochranu súkromia jednotlivcov, pokiaľ ide o spracúvanie a šírenie osobných údajov, a ochranu dôvernosti individuálnych záznamov a účtov;
 - iii) bezpečnosť.
3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že v rozsahu, v akom sú takéto opatrenia inak v rozpore s kapitolou alebo oddielom uvedenými v odsekoch 1 a 2 tohto článku:
- a) opatrenia uvedené v článku XX písm. b) dohody GATT z roku 1994 a v odseku 2 písm. b) tohto článku zahŕňajú opatrenia v oblasti životného prostredia, ktoré sú nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín;
 - b) článok XX písm. g) dohody GATT z roku 1994 sa vzťahuje na opatrenia týkajúce sa zachovania živých a neživých vyčerpatel'ných prírodných zdrojov a

c) opatrenia prijaté na vykonávanie mnohostranných environmentálnych dohôd môžu patriť do článku XX písmen b) alebo g) dohody GATT z roku 1994 alebo do odseku 2 písm. b) tohto článku.

4. Skôr ako zmluvná strana prijme akékoľvek opatrenia uvedené v článku XX písm. i) a j) dohody GATT z roku 1994, uvedená zmluvná strana poskytne druhej zmluvnej strane všetky relevantné informácie s cieľom dospieť k riešeniu, ktoré bude prijateľné pre obe zmluvné strany. Ak nedôjde k dohode do 30 dní od poskytnutia informácií, strana môže uplatniť príslušné opatrenia. V prípade mimoriadnych a kritických okolností, ktoré si vyžadujú okamžité opatrenia, ktoré znemožňujú informovanie alebo preskúmanie vopred, môže zmluvná strana, ktorá má v úmysle prijať tieto opatrenia, bezodkladne uplatniť preventívne opatrenia potrebné na riešenie tejto situácie. Uvedená zmluvná strana o tom bezodkladne informuje druhú zmluvnú stranu.

ČLÁNOK 25.2

Výnimky z dôvodu bezpečnosti

Žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať:

a) tak, že sa od niektorej zmluvnej strany požaduje, aby poskytla či sprístupnila akúkoľvek informáciu, ktorej zverejnenie je podľa nej v rozpore s jej základnými bezpečnostnými záujmami, alebo

- b) tak, že sa niektorej zmluvnej strane bráni podniknúť akékoľvek kroky, ktoré považuje za potrebné na ochranu svojich podstatných bezpečnostných záujmov:
- i) v súvislosti s výrobou zbraní, munície a vojenského materiálu alebo obchodom s nimi a v súvislosti s takýmto obchodom a transakciami s iným tovarom a materiálom, so službami a s technológiami a hospodárskymi činnosťami, ak prebiehajú priamo alebo nepriamo na účely zásobovania ozbrojených síl;
 - ii) v súvislosti so štiepnymi a s termonukleárnymi materiálmi alebo materiálmi, ktoré slúžia na ich výrobu, alebo
 - iii) prijaté v prípade vojny alebo inej mimoriadnej situácie v medzinárodných vzťahoch, alebo
- c) tak, že sa niektorej zmluvnej strane bráni v prijatí opatrení na splnenie jej záväzkov vyplývajúcich z Charty Organizácie Spojených národov v záujme udržania medzinárodného mieru a bezpečnosti.

ČLÁNOK 25.3

Zdaňovanie

1. Na účely tohto článku sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
- a) „priame dane“ sú všetky dane z príjmu alebo majetku vrátane daní zo zisku z prevodu majetku, dane z nehnuteľností, dedičstva a darovania, dane z miezd alebo platov vyplatených podnikmi a dane zo zhodnotenia kapitálu;

- b) „pobyt“ je daňová rezidencia a
- c) „daňová zmluva“ je dohovor o zamedzení dvojitého zdanenia alebo akákoľvek iná medzinárodná dohoda alebo dojednanie, ktoré sa týkajú výlučne alebo hlavne zdaňovania a na ktorých sa zúčastňuje ktorýkoľvek členský štát, Únia alebo Nový Zéland.
2. Žiadne z ustanovení tejto dohody nemá vplyv na práva alebo povinnosti Únie alebo členských štátov alebo Nového Zélandu vyplývajúce z akejkoľvek daňovej zmluvy. V prípade akéhokoľvek rozporu medzi touto dohodou a akoukoľvek daňovou zmluvou je vo veci rozpornej otázky rozhodná daňová zmluva. Pokiaľ ide o daňovú zmluvu medzi Úniou alebo členskými štátmi a Novým Zélandom, o tom, či existuje rozpor medzi touto dohodou a uvedenou daňovou zmluvou, spoločne rozhodnú orgány príslušné podľa tejto dohody a daňovej zmluvy.¹
3. Článok 10.7 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod) a článok 10.17 (Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod) sa neuplatňujú na výhodu poskytnutú zmluvnou stranou na základe daňovej zmluvy.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že týmto nie je dotknutá 26. kapitola (Urovnávanie sporov).

4. S výhradou požiadavky, že takéto opatrenia sa nesmú uplatňovať spôsobom, ktorý by znamenal svojvoľnú alebo bezdôvodnú diskrimináciu medzi krajinami v situáciách vyznačujúcich sa obdobnými podmienkami, a ani spôsobom, ktorý by bol skrytým obmedzovaním obchodu a investícií, žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať tak, že sa ním bráni zmluvnej strane prijať, zachovať alebo presadzovať akékoľvek opatrenie:

- a) ktoré má za cieľ zabezpečiť spravodlivé alebo účinné¹ uloženie alebo výber priamych daní alebo
- b) ktorým sa rozlišuje medzi daňovníkmi, ktorí nie sú v rovnakej situácii, najmä pokiaľ ide o ich miesto pobytu alebo miesto, kde je investovaný ich kapitál.

¹ Medzi opatrenia zamerané na zabezpečenie spravodlivého alebo účinného uloženia alebo výberu priamych daní patria opatrenia prijaté zmluvnou stranou v rámci jej daňového systému:

- i) ktoré sa vzťahujú na poskytovateľov služieb, ktorí nie sú rezidentmi, na základe skutočnosti, že daňová povinnosť nerezidentov je určená vzhľadom na zdaniteľné položky, ktoré majú zdroj alebo sa nachádzajú na území zmluvnej strany, alebo
- ii) ktoré sa vzťahujú na nerezidentov na účely zabezpečenia uloženia alebo výberu daní na území zmluvnej strany alebo
- iii) ktoré sa vzťahujú na nerezidentov alebo rezidentov na účely zabránenia vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam alebo daňovým únikom vrátane opatrení na zabezpečenie súladu alebo
- iv) ktoré sa vzťahujú na spotrebiteľov služieb poskytovaných na území alebo z územia druhej zmluvnej strany na účely zabezpečenia uloženia daní odvodených zo zdrojov na území zmluvnej strany takým spotrebiteľom alebo ich výberu od takých spotrebiteľov alebo
- v) ktorými sa rozlišujú poskytovatelia služieb podliehajúcich dani z celosvetovo zdaniteľných položiek od iných poskytovateľov služieb vzhľadom na rozdielny charakter ich daňového základu alebo
- vi) ktorými sa určuje, prideluje alebo rozdeľuje príjem, zisk, výnos, strata, odpočet alebo zápočet osôb alebo pobočiek, ktoré sú rezidentmi, alebo medzi prepojenými osobami resp. pobočkami tej istej osoby na účely zabezpečenia daňového základu zmluvnej strany.

ČLÁNOK 25.4

Obmedzenia v prípade ťažkostí v oblasti platobnej bilancie a vonkajších finančných ťažkostí

1. V prípade, že má ktorákoľvek zmluvná strana závažné ťažkosti v oblasti platobnej bilancie alebo vonkajšie finančné ťažkosti, alebo jej takéto ťažkosti hrozia, táto zmluvná strana môže prijať alebo zachovať dočasné ochranné opatrenia v súvislosti s pohybom kapitálu, platbami alebo prevodmi¹.
2. Pokiaľ ide o každé dočasné ochranné opatrenie prijaté alebo zachované podľa odseku 1:
 - a) musí byť v súlade s článkami Dohody o Medzinárodnom menovom fonde;
 - b) nesmie ísť nad rámec nevyhnutný na riešenie okolností opísaných v odseku 1;
 - c) musí mať dočasný charakter a po zlepšení okolností opísaných v odseku 1 sa musí postupne odstrániť;
 - d) musí sa ním zabráňovať zbytočnému poškodeniu obchodných, hospodárskych a finančných záujmov druhej zmluvnej strany a
 - e) musí byť nediskriminačné, aby sa s druhou zmluvnou stranou zaobchádzalo nemenej priaznivo než s ktoroukoľvek nezmluvnou stranou v obdobných situáciách.

¹ V záujme väčšej istoty treba uviesť, že závažné ťažkosti v oblasti platobnej bilancie alebo vonkajšie finančné ťažkosti, alebo hrozba takýchto ťažkostí môžu byť spôsobené okrem iného závažnými ťažkosťami týkajúcimi sa menovej alebo devízovej politiky alebo hrozbou takýchto ťažkostí.

3. V prípade obchodu s tovarom môže zmluvná strana prijať dočasné ochranné opatrenia s cieľom zabezpečiť svoju platobnú bilanciu alebo vonkajšiu finančnú situáciu. Akékoľvek dočasné ochranné opatrenie prijaté alebo zachované podľa tohto odseku musí byť v súlade s dohodou GATT z roku 1994 a s jej Dohovorom o ustanoveniach o platobnej bilancii.

4. V prípade obchodu so službami môže zmluvná strana prijať dočasné ochranné opatrenia s cieľom zabezpečiť svoju platobnú bilanciu alebo vonkajšiu finančnú situáciu. Akékoľvek dočasné ochranné opatrenie prijaté alebo zachované podľa tohto odseku musí byť v súlade s článkom XII dohody GATS.

ČLÁNOK 25.5

Dočasné ochranné opatrenia

1. V prípade, že za výnimočných okolností dôjde k závažným ťažkostiam pri fungovaní hospodárskej a menovej únie, alebo hrozí, že dôjde k takýmto závažným ťažkostiam, Únia môže prijať alebo zachovať dočasné ochranné opatrenia týkajúce sa pohybu kapitálu, platieb alebo prevodov na obdobie nepresahujúce šesť mesiacov.

2. Každé dočasné ochranné opatrenie prijaté alebo zachované podľa odseku 1 musí byť obmedzené do tej miery, ktorá je nevyhnutne potrebná, a nesmie byť prostriedkom svojvoľnej alebo bezdôvodnej diskriminácie medzi Novým Zélandom a treťou krajinou v obdobných situáciách.

ČLÁNOK 25.6

Tiriti o Waitangi/Zmluva z Waitangi

1. Za predpokladu, že takéto opatrenia sa nepoužívajú ako prostriedok svojvoľnej alebo bezdôvodnej diskriminácie osôb druhej zmluvnej strany alebo ako skryté obmedzovanie obchodu s tovarom, obchodu so službami a investícií, žiadnym z ustanovení tejto dohody sa nebráni tomu, aby Nový Zéland prijal opatrenia, ktoré považuje za potrebné na poskytnutie výhodnejšieho zaobchádzania s Maorijmi, pokiaľ ide o záležitosti, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, a to aj pri plnení svojich povinností vyplývajúcich z *te Tiriti o Waitangi*/zo Zmluvy z Waitangi.

2. Zmluvné strany súhlasia s tým, že výklad *te Tiriti o Waitangi*/Zmluvy z Waitangi vrátane povahy práv a povinností, ktoré z nej vyplývajú, nepodlieha ustanoveniam tejto dohody o urovnávaní sporov. 26. kapitola (Urovnávanie sporov) sa na túto kapitolu inak vzťahuje. Únia môže požiadať tribunál zriadený podľa článku 26.5 (Zriadenie tribunálu), aby určil len to, či akékoľvek opatrenie uvedené v odseku 1 nie je v súlade s jej právami podľa tejto dohody.

ČLÁNOK 25.7

Zverejňovanie informácií

1. Žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať tak, že zmluvnej strane ukladá povinnosť, aby sprístupnila dôverné informácie, ktorých poskytnutie by bolo prekážkou presadzovania práva alebo by bolo inak v rozpore s verejným záujmom, alebo by poškodilo oprávnené obchodné záujmy určitých verejných alebo súkromných podnikov, pokiaľ tribunál nepotrebuje takéto dôverné informácie v rámci konania o urovnaní sporu podľa 26. kapitoly (Urovnávanie sporov). V takýchto prípadoch tribunál zabezpečí plnú ochranu dôvernosti informácií.
2. Každá zmluvná strana zaobchádza so všetkými informáciami, ktoré druhá zmluvná strana predložila Výboru pre obchod alebo osobitným výborom a označila za dôverné, ako s dôvernými informáciami.

ČLÁNOK 25.8

Výnimky WTO

Ak určité právo alebo záväzok v tejto dohode je duplicitný s právom alebo so záväzkom obsiahnutým v dohode o založení WTO, každé opatrenie prijaté v súlade s rozhodnutím o výnimke prijatým podľa článku IX dohody o založení WTO sa považuje za opatrenie, ktoré je v súlade s duplicitným ustanovením tejto dohody.

26. KAPITOLA

UROVNÁVANIE SPOROV

ODDIEL A

CIEĽ A ROZSAH PÔSOBNOSTI

ČLÁNOK 26.1

Cieľ

Cieľom tejto kapitoly je zriadiť účinný a efektívny mechanizmus na predchádzanie akýmkoľvek sporom a urovnávanie akýchkoľvek sporov medzi zmluvnými stranami v súvislosti s výkladom a uplatňovaním tejto dohody a dohody o sanitárnych opatreniach v záujme dosiahnutia vzájomne dohodnutého riešenia, ak je to možné.

ČLÁNOK 26.2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa s výhradou odseku 2 uplatňuje na všetky spory medzi zmluvnými stranami týkajúce sa výkladu a uplatňovania tejto dohody a dohody o sanitárnych opatreniach (ďalej len „zahrnuté ustanovenia“).
2. Zahrnuté ustanovenia zahŕňajú všetky ustanovenia tejto dohody a dohody o sanitárnych opatreniach s výnimkou:
 - a) 5. kapitoly (Nápravné opatrenia v oblasti obchodu) oddielu B (Antidumpingové a vyrovnávacie clá) a oddielu C (Globálne ochranné opatrenia);
 - b) 15. kapitoly (Politika hospodárskej súťaže);
 - c) článku 16.6 (Konzultácie);
 - d) 20. kapitoly (Obchodná a hospodárska spolupráca s Maorijmi);
 - e) 21. kapitoly (Malé a stredné podniky);
 - f) 22. kapitoly (Osvedčené regulačné postupy a regulačná spolupráca) a

- g) ustanovení *te Tiriti o Waitangi*/Zmluvy z Waitangi, pokiaľ ide o jej výklad vrátane povahy práv a povinností, ktoré z nej vyplývajú.

ODDIEL B

KONZULTÁCIE

ČLÁNOK 26.3

Konzultácie

1. Zmluvné strany sa usilujú o vyriešenie akéhokoľvek sporu uvedeného v článku 26.2 (Rozsah pôsobnosti) tak, že začnú v dobrej viere konzultácie s cieľom čo najskôr dosiahnuť vzájomne dohodnuté riešenie.
2. Zmluvná strana požiada o konzultácie prostredníctvom písomnej žiadosti doručenej druhej zmluvnej strane, v ktorej uvedie sporné opatrenie a tie zahrnuté ustanovenia, ktoré pokladá za uplatniteľné.
3. Zmluvná strana, ktorej bola adresovaná žiadosť o konzultácie, (ďalej len „zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje“) na túto žiadosť odpovie bezodkladne, ale najneskôr do desiatich dní odo dňa doručenia žiadosti. Ak sa zmluvné strany nedohodnú inak, konzultácie sa uskutočnia do 30 dní odo dňa doručenia žiadosti o konzultácie na území zmluvnej strany, voči ktorej sťažnosť smeruje. Konzultácie sa považujú za ukončené do 30 dní odo dňa doručenia žiadosti alebo do 90 dní od uvedeného dátumu v prípade sporov podľa 19. kapitoly (Obchod a udržateľný rozvoj), pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú na pokračovaní konzultácií.

4. Konzultácie o naliehavých záležitostiach vrátane záležitostí týkajúcich sa tovaru podliehajúceho skaze alebo sezónneho tovaru, alebo služieb, ktoré rýchlo strácajú svoju obchodnú hodnotu, sa uskutočnia do 15 dní odo dňa doručenia žiadosti o konzultácie. Konzultácie sa považujú za ukončené do uvedených 15 dní, ak sa zmluvné strany nedohodnú, že budú v konzultáciách pokračovať.
5. Každá zmluvná strana počas konzultácií predloží faktické informácie dostatočné na úplné preskúmanie toho, akým spôsobom by predmetné opatrenie mohlo ovplyvniť uplatňovanie tejto dohody alebo dohody o sanitárnych opatreniach. Každá zmluvná strana sa usiluje o zabezpečenie účasti pracovníkov svojich príslušných vládnych orgánov s odbornými znalosťami o otázke, ktorá je predmetom konzultácií.
6. V sporoch týkajúcich sa ustanovení 19. kapitoly (Obchod a udržateľný rozvoj), ktoré sa týkajú mnohostranných dohôd alebo nástrojov uvedených v 19. kapitole (Obchod a udržateľný rozvoj), zmluvné strany zohľadnia informácie od MOP alebo príslušných organizácií alebo orgánov zriadených na základe mnohostranných environmentálnych dohôd s cieľom podporiť súdržnosť medzi prácou zmluvných strán a danými organizáciami alebo orgánmi. V prípade potreby zmluvné strany požiadajú príslušné organizácie alebo orgány, alebo akéhokoľvek iného odborníka alebo orgán, ktorý považujú za vhodný, o poradenstvo. Každá zmluvná strana môže v prípade potreby požiadať o názory domácich poradných skupín uvedených v článku 24.6 (Domáce poradné skupiny) alebo o iné odborné poradenstvo.
7. Konzultácie, a najmä všetky informácie, ktoré zmluvné strany počas konzultácií označili za dôverné, a stanoviská, ktoré počas konzultácií zaujali, sú dôverné a nie sú nimi dotknuté práva žiadnej zmluvnej strany v rámci akýchkoľvek ďalších konaní.

8. Opatrenie navrhnuté zmluvnou stranou, ktoré však ešte nebolo vykonané, môže byť predmetom konzultácií podľa tohto článku, ale nesmie byť predmetom konania pred tribunálom podľa oddielu C (Konanie pred tribunálom) ani mediácie podľa oddielu D (Mediácia).

ODDIEL C

KONANIE PRED TRIBUNÁLOM

ČLÁNOK 26.4

Začatie konania pred tribunálom

1. Zmluvná strana, ktorá požiadala o konzultácie, môže požiadať o zriadenie tribunálu, ak:
 - a) zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, neodpovie na žiadosť o konzultácie do desiatich dní odo dňa jej doručenia;
 - b) sa konzultácie neuskutočnia v lehotách stanovených v článku 26.3 ods. 3 a 4 (Konzultácie);
 - c) sa zmluvné strany dohodli, že neuskutočnia konzultácie, alebo

d) konzultácie boli ukončené bez toho, aby sa dospelo k vzájomne dohodnutému riešeniu.

2. Žiadosť o zriadenie tribunálu sa podáva písomnou žiadosťou doručenou druhej zmluvnej strane a prípadne akémukoľvek externému orgánu poverenému podľa odseku 4. Sťažujúca sa zmluvná strana vo svojej žiadosti o zriadenie tribunálu uvedie sporné opatrenie a vysvetlí, ako sa daným opatrením porušujú zahrnuté ustanovenia v takej miere, že to jasne predstavuje dostatočný právny základ na sťažnosť.

3. Každá zmluvná strana zabezpečí urýchlené zverejnenie žiadosti o zriadenie tribunálu.

4. Výbor pre obchod môže rozhodnúť o poverení externého orgánu plnením funkcie pomocných tribunálov podľa tejto kapitoly vrátane poskytovania administratívnej a právnej podpory.

Rozhodnutie Výboru pre obchod sa zaoberá aj nákladmi vyplývajúcimi z daného poverenia.

ČLÁNOK 26.5

Zriadenie tribunálu

1. Tribunál sa skladá z troch rozhodcov.

2. Do 15 dní odo dňa doručenia žiadosti o zriadenie tribunálu zmluvné strany uskutočnia konzultácie v dobrej viere s cieľom dohodnúť sa na zložení tribunálu.

3. Ak zmluvné strany nedospejú k dohode o zložení tribunálu v lehote stanovenej v odseku 2, každá zmluvná strana do desiatich dní po uplynutí lehoty stanovenej v odseku 2 vymenuje rozhodcu:

- a) z čiastkového zoznamu danej zmluvnej strany zostaveného podľa článku 26.6 (Zoznamy rozhodcov) alebo
- b) v prípade sporov podľa 19. kapitoly (Obchod a udržateľný rozvoj) z čiastkového zoznamu danej zmluvnej strany v rámci zoznamu na účely obchodu a udržateľného rozvoja zostaveného podľa článku 26.6 ods. 1 písm. b) (Zoznamy rozhodcov).

Ak zmluvná strana nevymenuje rozhodcu zo svojho čiastkového zoznamu v lehote uvedenej v odseku 3, rozhodcu vyberie spolupredseda Výboru pre obchod za sťažujúcu sa zmluvnú stranu do desiatich dní od uplynutia lehoty uvedenej v odseku 3, a to žrebovaním z čiastkového zoznamu zmluvnej strany, ktorá rozhodcu nevymenovala. Spolupredseda Výboru pre obchod za sťažujúcu sa zmluvnú stranu môže takýto výber žrebovaním delegovať.

4. Ak sa zmluvné strany nedohodnú na predsedovi tribunálu v lehote stanovenej v odseku 2, predsedu tribunálu vyberie spolupredseda Výboru pre obchod za sťažujúcu sa zmluvnú stranu do desiatich dní od uplynutia uvedenej lehoty, a to žrebovaním:

- a) z čiastkového zoznamu predsedov zostaveného podľa článku 26.6 ods. 2 (Zoznamy rozhodcov) ani
- b) v prípade sporov podľa 19. kapitoly (Obchod a udržateľný rozvoj) z čiastkového zoznamu predsedov v rámci zoznamu na účely obchodu a udržateľného rozvoja zostaveného podľa článku 26.6 ods. 1 písm. b) (Zoznamy rozhodcov).

Spolupredseda Výboru pre obchod za sťažujúcu sa zmluvnú stranu môže takýto výber žrebovaním delegovať.

5. Tribunál sa považuje za zriadený 15 dní po tom, ako traja vybraní rozhodcovia súhlasili s ich vymenovaním v súlade s článkom 10 prílohy 26-A (Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov), pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak. Každá zmluvná strana bezodkladne zverejní dátum zriadenia tribunálu.

6. Ak niektorý zo zoznamov stanovených v článku 26.6 (Zoznamy rozhodcov) nebol zostavený alebo neobsahuje dostatok mien, alebo obsahuje len mená osôb, ktoré nie sú k dispozícii v čase výberu rozhodcu podľa odseku 3 alebo 4, rozhodcovia sa vyberú žrebovaním spomedzi osôb, ktoré boli formálne navrhnuté jednou zmluvnou stranou alebo oboma zmluvnými stranami v súlade s prílohou 26-A (Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov).

ČLÁNOK 26.6

Zoznamy rozhodcov

1. Výbor pre obchod na svojom prvom zasadnutí odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody zostaví:

a) zoznam osôb, ktoré sú ochotné a schopné zastávať funkciu rozhodcu, a

b) samostatný zoznam osôb, ktoré sú ochotné a schopné zastávať funkciu rozhodcu v sporoch podľa 19. kapitoly (Obchod a udržateľný rozvoj) (ďalej len „zoznam na účely obchodu a udržateľného rozvoja“).

2. Každý zo zoznamov uvedených v odseku 1 písm. a) a b) sa skladá z týchto čiastkových zoznamov:

a) jedného čiastkového zoznamu osôb zostaveného na základe návrhov Únie

b) jedného čiastkového zoznamu osôb zostaveného na základe návrhov Nového Zélandu a

c) jedného čiastkového zoznamu osôb, ktoré nie sú štátnymi príslušníkmi žiadnej zo zmluvných strán a ktoré sú ochotné a schopné zastávať funkciu predsedu tribunálu.

3. Čiastkové zoznamy uvedené v odseku 2 písm. a), b) a c) obsahujú aspoň po tri osoby.

Čiastkový zoznam uvedený v odseku 2 písm. c) neobsahuje viac než šesť osôb. Výbor pre obchod zabezpečí, aby bol v čiastkovom zozname vždy tento počet osôb.

4. Výbor pre obchod môže zostaviť ďalšie zoznamy osôb s odbornými znalosťami v konkrétnych odvetviach, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda. Na základe dohody zmluvných strán budú tieto dodatočné zoznamy použité na vytvorenie tribunálu v súlade s postupom stanoveným v článku 26.5 (Zriadenie tribunálu).

ČLÁNOK 26.7

Požiadavky na rozhodcov

1. Každý rozhodca:
 - a) preukáže odborné znalosti v oblasti práva, medzinárodného obchodu a iných záležitostí, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda;
 - b) musí byť nezávislý od ktorejkoľvek zmluvnej strany, resp. nesmie byť spojený so žiadnou zmluvnou stranou, ani nesmie prijímať žiadne pokyny od žiadnej zmluvnej strany;
 - c) musí vykonávať funkciu osobne a pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa sporu, nesmie prijímať pokyny od žiadnej organizácie ani vlády a
 - d) musí konať súlade s prílohou 26-B (Kódex správania rozhodcov a mediátorov).
2. Predseda tribunálu má takisto skúsenosti s postupmi urovnávania sporov.
3. Bez ohľadu na odsek 1 písm. a) a odsek 2 musí mať každý rozhodca v zozname na účely obchodu a udržateľného rozvoja špecializované vedomosti alebo odborné znalosti v týchto oblastiach:
 - a) pracovné alebo environmentálne právo;
 - b) otázky riešené v 19. kapitole (Obchod a udržateľný rozvoj) alebo

c) riešenie sporov vyplývajúcich z medzinárodných dohôd.

4. S ohľadom na predmet konkrétneho sporu sa zmluvné strany môžu dohodnúť, že sa odchyľia od požiadaviek uvedených v odseku 1 písm. a).

ČLÁNOK 26.8

Funkcie tribunálu

Tribunál:

- a) objektívne posudzuje predloženú záležitosť vrátane skutkových okolností prípadu a uplatniteľnosti zahrnutých ustanovení a súladu s nimi;
- b) uvádza vo svojich rozhodnutiach a správach skutkové zistenia, použiteľnosť zahrnutých ustanovení a základné odôvodnenie všetkých svojich zistení a odporúčaní a
- c) mal by uskutočňovať pravidelné konzultácie so zmluvnými stranami a vytvoriť náležité možnosti na dosiahnutie vzájomne dohodnutého riešenia.

ČLÁNOK 26.9

Mandát tribunálu

1. Ak sa zmluvné strany do piatich dní odo dňa zriadenia tribunálu nedohodnú inak, mandátom tribunálu je:

„preskúmať na základe príslušných zahrnutých ustanovení, na ktoré sa zmluvné strany odvolávajú, záležitosť uvedenú v žiadosti o zriadenie tribunálu, dospieť k zisteniam o uplatniteľnosti zahrnutých ustanovení a súlade predmetného opatrenia s danými ustanoveniami a predložiť správu v súlade s článkom 26.11 (Predbežná správa) a článkom 26.12 (Záverečná správa).“

2. Ak sa zmluvné strany dohodnú na inom mandáte tribunálu, než je mandát uvedený v odseku 1, oznámia ho tribunálu v lehote stanovenej v odseku 1.

ČLÁNOK 26.10

Rozhodnutie o naliehavosti

1. Ak o to niektorá zmluvná strana požiada, tribunál do desiatich dní od svojho zriadenia rozhodne, či sa prípad týka naliehavých záležitostí.

2. Ak tribunál rozhodne, že spor sa týka naliehavých záležitostí, uplatniteľné lehoty stanovené v oddiele C (Konanie pred tribunálom) tejto kapitoly sú polovičné oproti lehotám stanoveným v danom oddiele, s výnimkou lehôt uvedených v článku 26.5 (Zriadenie tribunálu) a článku 26.9 (Mandát tribunálu).

ČLÁNOK 26.11

Predbežná správa

1. Tribunál doručí zmluvným stranám predbežnú správu do 90 dní odo dňa zriadenia tribunálu. Ak tribunál usúdi, že túto lehotu nemožno dodržať, predseda tribunálu o tom bezodkladne písomne informuje zmluvné strany, pričom uvedie dôvody omeškania a dátum predpokladaného vydania predbežnej správy. Tribunál za žiadnych okolností nedoručí svoju predbežnú správu neskôr ako 120 dní odo dňa zriadenia tribunálu.

2. Každá zmluvná strana môže tribunálu doručiť písomnú žiadosť o preskúmanie konkrétnych aspektov predbežnej správy v lehote desať dní po jej doručení. Zmluvná strana môže k písomnej žiadosti druhej zmluvnej strany predložiť pripomienky do šiestich dní po doručení žiadosti.

ČLÁNOK 26.12

Záverečná správa

1. Tribunál doručí zmluvným stranám záverečnú správu do 120 dní odo dňa zriadenia tribunálu. Ak tribunál usúdi, že túto lehotu nemožno dodržať, predseda tribunálu o tom bezodkladne písomne informuje zmluvné strany, pričom uvedie dôvody omeškania a dátum predpokladaného vydania záverečnej správy. Tribunál za žiadnych okolností nedoručí svoju záverečnú správu neskôr ako 150 dní odo dňa zriadenia tribunálu.
2. Záverečná správa musí obsahovať diskusiu o akejkol'vek písomnej žiadosti zmluvných strán týkajúcej sa predbežnej správy, ako sa uvádza v článku 26.11 ods. 2 (Predbežná správa), a jasne sa venovať pripomienkam zmluvných strán.

ČLÁNOK 26.13

Opatrenia na zabezpečenie súladu

1. Zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, prijme akékoľvek opatrenie potrebné na urýchlené dosiahnutie súladu so zisteniami a s odporúčaniami uvedenými v záverečnej správe s cieľom dosiahnuť súlad so zahrnutými ustanoveniami.

2. Zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, najneskôr do 30 dní po doručení záverečnej správy doručí sťažujúcej sa zmluvnej strane oznámenie o opatreniach, ktoré prijala alebo plánuje prijať na dosiahnutie súladu so záverečnou správou.
3. Okrem toho, pokiaľ ide o spory podľa 19. kapitoly (Obchod a udržateľný rozvoj):
 - a) zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, najneskôr do 30 dní po doručení záverečnej správy informuje svoje domáce poradné skupiny uvedené v článku 24.6 (Domáce poradné skupiny) a kontaktné miesto druhej zmluvnej strany zriadené podľa článku 19.16 (Kontaktné miesta) o opatreniach, ktoré prijala alebo ktoré plánuje prijať na dosiahnutie súladu, a
 - b) Výbor pre obchod a udržateľný rozvoj monitoruje vykonávanie opatrení na zabezpečenie súladu. Domáce poradné skupiny uvedené v článku 24.6 (Domáce poradné skupiny) môžu v tejto súvislosti predkladať Výboru pre obchod a udržateľný rozvoj svoje pripomienky.

ČLÁNOK 26.14

Primeraná lehota

1. Ak nie je možné okamžité dosiahnutie súladu, zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, najneskôr do 30 dní odo dňa doručenia záverečnej správy doručí sťažujúcej sa zmluvnej strane oznámenie o dĺžke primeranej lehoty, ktorú bude potrebovať na dosiahnutie takéhoto súladu. Zmluvné strany sa budú snažiť dohodnúť na dĺžke primeranej lehoty na dosiahnutie súladu.

2. Ak sa zmluvné strany nedohodnú na dĺžke primeranej lehoty, sťažujúca sa zmluvná strana môže najskôr 20 dní odo dňa doručenia oznámenia uvedeného v odseku 1 písomne požiadať, aby dĺžku primeranej lehoty určil pôvodný tribunál. Tribunál doručí zmluvným stranám svoje rozhodnutie do 20 dní odo dňa doručenia takejto žiadosti.
3. Zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, doručí sťažujúcej sa zmluvnej strane písomné oznámenie o svojom pokroku pri dosahovaní súladu so záverečnou správou najneskôr 30 dní pred uplynutím primeranej lehoty.
4. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť, že primeranú lehotu predĺžia.

ČLÁNOK 26.15

Preskúmanie súladu

1. Zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, najneskôr v deň uplynutia primeranej lehoty doručí sťažujúcej sa zmluvnej strane oznámenie o akomkoľvek opatrení prijatom na dosiahnutie súladu so záverečnou správou.

2. Ak sa zmluvné strany nezhodnú na existencii akéhokoľvek opatrenia prijatého na dosiahnutie súladu alebo na súlade takéhoto opatrenia so zahrnutými ustanoveniami, sťažujúca sa zmluvná strana môže pôvodnému tribunálu predložiť písomnú žiadosť o rozhodnutie v tejto veci. V takejto žiadosti sa identifikuje akékoľvek sporné opatrenie a vysvetlí sa, čím dané opatrenie porušuje zahrnuté ustanovenia v takej miere, že to jasne predstavuje dostatočný právny základ na sťažnosť. Tribunál doručí zmluvným stranám svoje rozhodnutie do 54 dní odo dňa doručenia takejto žiadosti.

ČLÁNOK 26.16

Dočasné prostriedky nápravy

1. Zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, začne na žiadosť sťažujúcej sa zmluvnej strany konzultácie so sťažujúcou sa zmluvnou stranou s cieľom dohodnúť sa na vzájomne prijateľnej kompenzácii, ak:
 - a) zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, doručí sťažujúcej sa zmluvnej strane oznámenie, že nie je možné dosiahnuť súlad so záverečnou správou;
 - b) zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, v lehote podľa článku 26.13 (Opatrenia na zabezpečenie súladu) alebo pred vypršaním primeranej lehoty nedoručí oznámenie o akomkoľvek opatrení prijatom na dosiahnutie súladu;
 - c) tribunál zistí, že neexistuje žiadne opatrenie prijaté na dosiahnutie súladu, alebo

- d) tribunál zistí, že opatrenie prijaté na dosiahnutie súladu nie je v súlade so zahrnutými ustanoveniami.
2. V prípade sporov podľa 19. kapitoly (Obchod a udržateľný rozvoj) sa tento článok uplatňuje, ak:
- a) nastane situácia uvedená v odseku 1 písm. a), b) alebo c) tohto článku a v záverečnej správe podľa článku 26.12 (Záverečná správa) sa zistí porušenie:
 - i) článku 19.3 ods. 3 (Mnohostranné pracovné normy a dohody) ani
 - ii) článku 19.6 ods. 3 (Obchod a zmena klímy), ak daný tribunál vo svojej záverečnej správe zistí, že zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, sa dopustila konania alebo opomenutia, ktoré podstatne narúša predmet a účel Parížskej dohody; ani
 - b) nastane situácia uvedená v odseku 1 písm. d) tohto článku a v rozhodnutí tribunálu podľa článku 26.15 (Preskúmanie súladu) sa zistí porušenie:
 - i) článku 19.3 ods. 3 (Mnohostranné pracovné normy a dohody) alebo
 - ii) článku 19.6 ods. 3 (Obchod a zmena klímy), ak tribunál vo svojom rozhodnutí zistí, že zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, sa dopustila konania alebo opomenutia, ktoré podstatne narúša predmet a účel Parížskej dohody.

3. Ak sa za okolností uvedených v odsekoch 1 a 2 sťažujúca sa zmluvná strana rozhodne nepožiadat' o konzultácie v súvislosti s kompenzáciou alebo ak sa zmluvné strany nedohodnú na kompenzácii do 20 dní od začatia konzultácií o kompenzácii, sťažujúca sa zmluvná strana môže zmluvnej strane, voči ktorej sťažnosť smeruje, doručiť písomné oznámenie o tom, že má v úmysle pozastaviť plnenie záväzkov podľa zahrnutých ustanovení. V takom oznámení sa spresní úroveň zamýšľaného pozastavenia plnenia záväzkov.

4. Sťažujúca sa zmluvná strana môže pozastaviť plnenie záväzkov 10 dní odo dňa doručenia oznámenia uvedeného v odseku 3, pokiaľ zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, nepredložila písomnú žiadosť podľa odseku 6.

5. Pozastavenie plnenia záväzkov nesmie presiahnuť úroveň rovnocennú zrušeniu alebo obmedzeniu vyplývajúcejmu z porušenia.

6. Ak sa zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, domnieva, že oznámená úroveň pozastavenia plnenia záväzkov prekračuje úroveň rovnocennú zrušeniu alebo obmedzeniu vyplývajúcejmu z porušenia alebo že nie sú splnené podmienky stanovené v odseku 2, môže pred uplynutím desaťdňovej lehoty stanovenej v odseku 4 písomne požiadať pôvodný tribunál, aby rozhodol v tejto veci. Tribunál doručí zmluvným stranám svoje rozhodnutie o úrovni pozastavenia plnenia záväzkov alebo o otázke splnenia podmienok stanovených v odseku 2 do 30 dní od dátumu tejto žiadosti. Plnenie záväzkov sa nesmie pozastaviť, kým tribunál nevydá svoje rozhodnutie. Pozastavenie plnenia záväzkov musí byť v súlade s uvedeným rozhodnutím.

7. Pozastavenie plnenia záväzkov alebo kompenzácia uvedená v tomto článku sú dočasné a neuplatnia sa po tom, čo:

- a) zmluvné strany dospeli k vzájomne dohodnutému riešeniu podľa článku 26.26 (Vzájomne dohodnuté riešenie);
- b) sa zmluvné strany dohodli, že zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, opatrením prijatým na dosiahnutie súladu dosiahla súlad so zahrnutými ustanoveniami, alebo
- c) opatrenie prijaté na dosiahnutie súladu, ktoré je podľa konštatovania tribunálu v rozpore so zahrnutými ustanoveniami, bolo vzaté späť alebo zmenené, aby zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, dosiahla súlad so zahrnutými ustanoveniami.

ČLÁNOK 26.17

Preskúmanie opatrenia prijatého na dosiahnutie súladu po prijatí dočasných prostriedkov nápravy

1. Zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, doručí sťažujúcej sa zmluvnej strane oznámenie o akomkoľvek opatrení prijatom na dosiahnutie súladu po pozastavení plnenia záväzkov alebo prípadne po uplatnení dočasnej kompenzácie. Okrem prípadov podľa odseku 2 ukončí sťažujúca sa zmluvná strana pozastavenie plnenia záväzkov do 30 dní odo dňa doručenia oznámenia. V prípadoch, v ktorých sa uplatnila kompenzácia, a s výnimkou prípadov uvedených v odseku 2, môže zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, ukončiť uplatňovanie takejto kompenzácie do 30 dní po doručení jej oznámenia o dosiahnutí súladu.

2. Ak zmluvné strany nedosiahnu dohodu o tom, či zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, oznámeným opatrením dosiahla súlad so zahrnutými ustanoveniami do 30 dní odo dňa doručenia oznámenia, ktorákoľvek zmluvná strana môže písomne požiadať pôvodný tribunál, aby rozhodol v tejto veci, v opačnom prípade sa pozastavenie plnenia záväzkov alebo prípadne uplatňovanie kompenzácie ukončí. Tribunál doručí zmluvným stranám svoje rozhodnutie do 46 dní odo dňa doručenia žiadosti. Ak tribunál rozhodne, že opatrenie prijaté na dosiahnutie súladu je v súlade so zahrnutými ustanoveniami, pozastavenie plnenia záväzkov alebo prípadné uplatňovanie kompenzácie sa ukončí. V príslušných prípadoch sťažujúca sa zmluvná strana na základe rozhodnutia tribunálu upraví úroveň pozastavenia plnenia záväzkov alebo úroveň kompenzácie.

3. Ak sa zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, domnieva, že úroveň pozastavenia plnenia záväzkov prekračuje úroveň rovnocennú zrušeniu alebo obmedzeniu spôsobenému porušením, môže písomne požiadať pôvodný tribunál, aby rozhodol v tejto veci.

ČLÁNOK 26.18

Výmena rozhodcov

Ak sa počas akéhokoľvek postupu urovnávania sporov podľa tohto oddielu rozhodca nemôže zúčastniť, odstúpi alebo musí byť nahradený, pretože nespĺňa ustanovenia prílohy 26-B (Kódex správania rozhodcov a mediátorov), uplatňuje sa postup stanovený v článku 26.5 (Zriadenie tribunálu) a každý náhradný rozhodca má všetky právomoci a povinnosti ako pôvodní rozhodcovia. Lehota na doručenie správy alebo rozhodnutia tribunálu sa predĺži o čas potrebný na vymenovanie nového rozhodcu.

ČLÁNOK 26.19

Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov

1. Konania pred tribunálom sa riadia týmto oddielom a prílohou 26-A (Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov).
2. Všetky vypočutia pred tribunálom sú verejné, pokiaľ sa v prílohe 26-A (Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov) nestanovuje inak.

ČLÁNOK 26.20

Pozastavenie a ukončenie

1. Na základe spoločného návrhu zmluvných strán tribunál kedykoľvek pozastaví svoju prácu na čas, na ktorom sa zmluvné strany dohodli a ktorý nepresiahne 12 po sebe nasledujúcich mesiacov.
2. Tribunál obnoví svoju prácu pred uplynutím obdobia pozastavenia na základe spoločného písomného návrhu zmluvných strán alebo na konci obdobia pozastavenia na základe písomného návrhu ktorejkoľvek zo zmluvných strán. Žiadajúca zmluvná strana doručí druhej zmluvnej strane príslušné oznámenie. Ak tribunál po uplynutí obdobia pozastavenia v súlade s týmto odsekom neobnoví svoju prácu, orgán tribunálu zanikne a postup urovnávania sporov sa ukončí.
3. V prípade pozastavenia práce tribunálu sa príslušné lehoty stanovené v tomto oddiele predĺžia o rovnaké obdobie ako to, počas ktorého bola práca tribunálu pozastavená.

ČLÁNOK 26.21

Právo vyhľadávať a prijímať informácie

1. Na žiadosť zmluvnej strany alebo z vlastného podnetu môže tribunál získavať od zmluvných strán relevantné informácie, ktoré považuje za potrebné a vhodné. Zmluvné strany musia bezodkladne a v plnej miere odpovedať na akúkoľvek žiadosť tribunálu o takéto informácie.
2. Na žiadosť zmluvnej strany alebo z vlastného podnetu môže tribunál požadovať akékoľvek informácie, ktoré považuje za vhodné, z akéhokoľvek zdroja. Tribunál má takisto právo požiadať o stanovisko odborníkov, ak to považuje za vhodné, pričom v príslušných prípadoch postupuje podľa akýchkoľvek podmienok, na ktorých sa zmluvné strany dohodnú.
3. Pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa dodržiavania mnohostranných dohôd a nástrojov uvedených v 19. kapitole (Obchod a udržateľný rozvoj), stanoviská externých odborníkov alebo informácie požadované tribunálom by mali zahŕňať informácie a poradenstvo od MOP alebo príslušných organizácií alebo orgánov zriadených na základe mnohostranných environmentálnych dohôd.
4. Tribunál posúdi podania *amicus curiae* od fyzických osôb zmluvnej strany alebo právnických osôb usadených v zmluvnej strane v súlade s prílohou 26-A (Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov).
5. Všetky informácie alebo stanoviská, ktoré tribunál získa podľa tohto článku, sa poskytnú zmluvným stranám a zmluvné strany k nim môžu predložiť pripomienky.

ČLÁNOK 26.22

Pravidlá výkladu

1. Tribunál podá výklad zahrnutých ustanovení podľa obyčajových výkladových pravidiel medzinárodného práva verejného vrátane tých, ktoré sú uvedené vo Viedenskom dohovore o zmluvnom práve, podpísanom 23. mája 1969 vo Viedni.
2. Tribunál berie do úvahy aj príslušné výklady uvedené v správach porôt WTO a Odvolacieho orgánu WTO, ktoré prijal orgán WTO na urovnávanie sporov, ako aj v rozhodcovských rozsudkoch orgánu pre urovnávanie sporov.
3. Správami a rozhodnutiami tribunálu sa nesmú rozširovať ani obmedzovať práva a povinnosti zmluvných strán stanovené v tejto dohode.

ČLÁNOK 26.23

Správy a rozhodnutia tribunálu

1. Porady tribunálu sú dôverné. Tribunál vynaloží maximálne úsilie na vypracovanie správ a prijímanie rozhodnutí konsenzom. Ak to nie je možné, tribunál rozhodne väčšinou hlasov. Individuálne stanoviská rozhodcov sa v žiadnom prípade nesprístupňujú.
2. Rozhodnutia a správy tribunálu prijímajú zmluvné strany bezpodmienečne. Týmito rozhodnutiami a správami sa neukladajú žiadne práva ani povinnosti fyzickým ani právnickým osobám.

3. Každá zmluvná strana uverejní správy a rozhodnutia tribunálu a svoje podania, a to s výhradou ochrany dôverných informácií.
4. Tribunál a zmluvné strany zaobchádzajú so všetkými informáciami, ktoré zmluvná strana predložila tribunálu v súlade s článkami 34 až 36 prílohy 26-A (Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov), ako s dôvernými informáciami.

ČLÁNOK 26.24

Výber fóra

1. Ak vznikne spor v súvislosti s konkrétnym opatrením pri údajnom porušení zahrnutých ustanovení a v podstatných rysoch rovnocennej povinnosti vyplývajúcej z akejkoľvek inej medzinárodnej obchodnej dohody, ktorej sú zmluvné strany stranami, vrátane dohody o založení WTO, zmluvná strana, ktorá sa snaží o nápravu, si zvolí fórum, na ktorom sa spor urovná.
2. Ak si zmluvná strana vybrala fórum a začala postupy na urovanie sporov podľa tohto oddielu alebo akejkoľvek inej medzinárodnej obchodnej dohody, táto zmluvná strana nesmie začať postupy na urovanie sporov podľa akejkoľvek inej dohody, pokiaľ ide o konkrétne opatrenie uvedené v odseku 1 tohto článku, s výnimkou prípadu, keď prvé vybrané fórum z procesných alebo jurisdikčných dôvodov nedospeje k rozhodnutiu.
3. Na účely tohto článku:
 - a) postupy urovnávania sporov podľa tohto oddielu sa považujú za začaté na základe žiadosti zmluvnej strany o zriadenie tribunálu v súlade s článkom 26.4 (Začatie konania pred tribunálom);

- b) postupy urovnávania sporov podľa dohody o založení WTO sa považujú za začaté na základe žiadosti zmluvnej strany o zriadenie tribunálu v súlade s článkom 6 Dohovoru o urovnávaní sporov a
- c) postupy urovnávania sporov podľa akejkoľvek inej medzinárodnej dohody sa považujú za začaté v súlade s príslušnými ustanoveniami danej dohody.

4. Žiadnym z ustanovení tejto dohody sa nebráni zmluvnej strane pozastaviť plnenie záväzkov na základe povolenia orgánu WTO na urovnávanie sporov alebo povolenia vyplývajúceho z postupov urovnávania sporov akejkoľvek inej medzinárodnej obchodnej dohody, ktorej sú zmluvné strany zúčastnené na spore stranami. Zmluvná strana sa nesmie odvolávať na dohodu o založení WTO ani žiadnu inú medzinárodnú obchodnú dohodu medzi zmluvnými stranami s cieľom zabrániť druhej zmluvnej strane pozastaviť plnenie záväzkov podľa tejto kapitoly.

ODDIEL D

MEDIÁCIA

ČLÁNOK 26.25

Mediácia

Zmluvné strany môžu využiť mediáciu v súvislosti s akýmkoľvek opatrením, ktoré zmluvná strana považuje za nepriaznivo ovplyvňujúce obchod a investície medzi zmluvnými stranami. Mediačné konanie je stanovené v prílohe 26-C (Rokovací poriadok pre mediáciu).

ODDIEL E

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 26.26

Vzájomne dohodnuté riešenie

1. Zmluvné strany môžu kedykoľvek dosiahnuť vzájomne dohodnuté riešenie akéhokoľvek sporu uvedeného v článku 26.2 (Rozsah pôsobnosti).
2. Ak sa vzájomne dohodnuté riešenie dosiahne počas konania pred tribunálom alebo mediačného konania, zmluvné strany spoločne oznámia toto vzájomne dohodnuté riešenie predsedovi tribunálu, resp. mediátorovi. Na základe takéhoto oznámenia sa konanie pred tribunálom alebo mediačné konanie ukončia.
3. Každé vzájomne dohodnuté riešenie, ktoré zmluvné strany dosiahnu, sa zverejní.
4. Každá zmluvná strana prijme akékoľvek opatrenie potrebné na vykonanie vzájomne dohodnutého riešenia v dohodnutej lehote.
5. Vykonávajúca zmluvná strana najneskôr do dňa uplynutia dohodnutej lehoty informuje písomne druhú zmluvnú stranu o všetkých opatreniach, ktoré prijala na vykonanie vzájomne dohodnutého riešenia.

ČLÁNOK 26.27

Lehoty

1. Všetky lehoty stanovené v tejto kapitole sa počítajú v kalendárnych dňoch odo dňa nasledujúceho po skutočnosti, na ktorú odkazujú, pokiaľ nie je stanovené inak.
2. Zmluvné strany môžu na základe vzájomnej dohody zmeniť akúkoľvek lehotu stanovenú v tejto kapitole.
3. Pokiaľ ide o oddiel C (Konania pred tribunálom), tribunál môže zmluvným stranám kedykoľvek navrhnúť zmenu ktorejkoľvek lehoty stanovenej v tejto kapitole, pričom uvedie dôvody takého návrhu.

ČLÁNOK 26.28

Trovy

1. Každá zmluvná strana sama znáša vlastné náklady, ktoré jej vznikajú v súvislosti s jej účasťou na konaní pred tribunálom alebo mediačnom konaní.
2. Pokiaľ sa v prílohe 26-A (Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov) nestanovuje inak, zmluvné strany spoločne a rovnakou mierou znášajú náklady na organizačné záležitosti vrátane odmeny a nákladov rozhodcov a mediátorov. Odmeňovanie rozhodcov a mediátorov je v súlade s normami WTO.

3. Výbor pre obchod môže prijať rozhodnutie, v ktorom stanoví parametre alebo iné podrobnosti o odmeňovaní a náhrade nákladov rozhodcov a mediátorov vrátane akýchkoľvek súvisiacich nákladov, ktoré by mohli vzniknúť v konaní. Do prijatia takéhoto rozhodnutia sa odmena a náhrada nákladov rozhodcov a mediátorov a všetkých súvisiacich nákladov určuje v súlade s článkom 10 prílohy 26-A (Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov).

ČLÁNOK 26.29

Zmeny príloh

Výbor pre obchod môže zmeniť prílohu 26-A (Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov) a prílohu 26-B (Kódex správania rozhodcov a mediátorov).

27. KAPITOLA

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 27.1

Zmeny

1. Zmluvné strany sa môžu písomne dohodnúť na zmene tejto dohody.
2. Zmeny k tejto dohode nadobudnú platnosť v prvý deň druhého mesiaca alebo v taký neskorší deň, na ktorom sa môžu zmluvné strany dohodnúť, po dni, keď si zmluvné strany vymenili písomné oznámenia potvrdzujúce, že splnili svoje príslušné právne požiadavky a ukončili postupy potrebné pre nadobudnutie platnosti takýchto zmien.
3. Výbor pre obchod môže zmeniť túto dohodu svojím rozhodnutím, ak sa to stanovuje v článku 24.3 (Zmeny k tejto dohode na podnet Výboru pre obchod). V rozhodnutí Výboru pre obchod sa buď uvedie dátum nadobudnutia platnosti zmien k tejto dohode, alebo ak to vyžaduje domáci systém zmluvnej strany, stanoví sa v ňom, že takéto zmeny nadobudnú platnosť po písomnom oznámení o tom, že zmluvné strany splnili všetky zostávajúce právne požiadavky a ukončili príslušné postupy.

ČLÁNOK 27.2

Nadobudnutie platnosti

1. Táto dohoda nadobudne platnosť prvým dňom druhého mesiaca nasledujúceho po dni, keď si zmluvné strany vymenili písomné oznámenia potvrdzujúce, že splnili svoje príslušné platné právne požiadavky a postupy pre nadobudnutie platnosti tejto dohody. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť na inom dni nadobudnutia platnosti tejto dohody.

2. Písomné oznámenia uvedené v odseku 1 sa zasielajú Generálnemu tajomníkovi Rady Európskej únie a Ministerstvu zahraničných vecí a obchodu Nového Zélandu.

ČLÁNOK 27.3

Ukončenie

1. Táto dohoda zostáva v platnosti, pokiaľ nebude ukončená podľa odseku 2.

2. Zmluvná strana môže druhej zmluvnej strane oznámiť svoj úmysel túto dohodu ukončiť. Oznámenie určené Únii sa zašle Generálnemu tajomníkovi Rady Európskej únie a oznámenie určené Novému Zélandu sa zašle Ministerstvu zahraničných vecí a obchodu Nového Zélandu. Pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak, ukončenie tejto dohody nadobúda platnosť šesť mesiacov odo dňa doručenia oznámenia.

ČLÁNOK 27.4

Plnenie záväzkov

1. Každá zmluvná strana nesie plnú zodpovednosť za dodržiavanie všetkých ustanovení tejto dohody.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa prijali všetky potrebné opatrenia na uvedenie ustanovení tejto dohody do platnosti vrátane ich dodržiavania na všetkých úrovniach verejnej správy, ako aj osobami vykonávajúcimi delegovanú vládnú právomoc. Každá zmluvná strana plní záväzky stanovené v tejto dohode v dobrej viere.
3. Táto dohoda je súčasťou spoločného inštitucionálneho rámca uvedeného v článku 52 ods. 1 partnerskej dohody. Zmluvná strana môže prijať vhodné opatrenia týkajúce sa tejto dohody v prípade obzvlášť závažného a podstatného porušenia ktoréhokolvek zo záväzkov opísaných v článku 2 ods. 1 alebo článku 8 ods. 1 partnerskej dohody ako základných prvkov, ktoré ohrozuje medzinárodný mier a bezpečnosť tak, že si vyžaduje okamžitú reakciu. Zmluvná strana môže prijať takéto vhodné opatrenia týkajúce sa tejto dohody aj v prípade konania alebo opomenutia, ktoré podstatne narúša predmet a účel Parížskej dohody. Takéto vhodné opatrenia sa prijímú v súlade s postupom stanoveným v článku 54 partnerskej dohody.

ČLÁNOK 27.5

Poverený orgán

Pokiaľ nie je v tejto dohode stanovené inak, každá zmluvná strana zabezpečí, aby v prípade, že právnická osoba vrátane štátom vlastneného podniku, podniku, ktorému boli udelené osobitné práva alebo výsady, alebo určeného monopolu vykonáva akúkoľvek regulačnú, správnu alebo inú vládnu právomoc, ktorou takúto osobu poverila daná zmluvná strana, uvedená osoba konala v súlade so záväzkami danej zmluvnej strany vyplývajúcimi z tejto dohody.

ČLÁNOK 27.6

Neexistencia priameho účinku

1. Žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať tak, že sa ním osobám udeľujú iné práva či ukladajú iné povinnosti, než sú práva alebo povinnosti, ktoré medzi zmluvnými stranami vznikli na základe medzinárodného práva verejného.
2. Zmluvná strana nesmie v rámci svojich vnútroštátnych právnych predpisov stanoviť právo na podanie žaloby proti druhej zmluvnej strane z dôvodu, že určité opatrenie druhej zmluvnej strany je v rozpore s touto dohodou.

ČLÁNOK 27.7

Zákony a iné právne predpisy a ich zmeny

Pokiaľ nie je stanovené inak, ak sa v tejto dohode odkazuje na zákony a iné právne predpisy zmluvnej strany, treba tomu rozumieť tak, že tieto zákony a iné právne predpisy zahŕňajú aj zmeny týchto zákonov alebo iných právnych predpisov.

ČLÁNOK 27.8

Neoddeliteľné súčasti tejto dohody

1. Prílohy, dodatky, vyhlásenia, spoločné vyhlásenia a poznámky pod čiarou v rámci tejto dohody tvoria neoddeliteľnú súčasť tejto dohody.
2. Každá z príloh k tejto dohode vrátane dodatkov k nej tvorí neoddeliteľnú súčasť kapitoly, v ktorej sa na danú prílohu odkazuje alebo na ktorú sa odkazuje v danej prílohe. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že:
 - a) príloha 2-A (Listiny odstraňovania ciel) a dodatky k nej tvoria neoddeliteľnú súčasť 2. kapitoly (Národné zaobchádzanie a prístup na trh pre tovar);

- b) príloha 3-A (Úvodné poznámky k špecifickým pravidlám pôvodu pre výrobky), príloha 3-B (Špecifické pravidlá pôvodu pre výrobky) a dodatky k nej, príloha 3-C (Text potvrdenia o pôvode), príloha 3-D [Vyhlásenie dodávateľa uvedené v článku 3.3 ods. 4 (Kumulácia pôvodu)], príloha 3-E (Spoločné vyhlásenie týkajúce sa Andorrského kniežatstva) a príloha 3-F (Spoločné vyhlásenie týkajúce sa Sanmarínskej republiky) tvoria neoddeliteľnú súčasť 3. kapitoly (Pravidlá pôvodu a postupy stanovenia pôvodu);
- c) príloha 6-A (Príslušné orgány), príloha 6-B (Regionálne podmienky pre rastliny a rastlinné produkty), príloha 6-C (Uznávanie rovnocennosti sanitárnych a rastlinolekárskych opatrení), príloha 6-D (Usmernenia a postupy pre audit alebo overovanie), príloha 6-E (Certifikácia) a príloha 6-F (Dovozné kontroly a poplatky) tvoria neoddeliteľnú súčasť 6. kapitoly (Sanitárne a rastlinolekárske opatrenia);
- d) príloha 9-A [Akceptovanie posudzovania zhody (dokumenty)], príloha 9-B (Motorové vozidlá a zariadenia alebo ich časti a súčasti) a dodatok k nej, príloha 9-C [Dojednanie uvedené v článku 9.10 ods. 5 písm. b) o systematickej výmene informácií týkajúcich sa bezpečnosti nepotravinových výrobkov a súvisiacich ochranných, reštriktívnych a nápravných opatrení], príloha 9-D [Dojednanie uvedené v článku 9.10 ods. 6 o pravidelnej výmene informácií týkajúcich sa opatrení prijatých v súvislosti s nevyhovujúcimi nepotravinovými výrobkami iných, ako sú tie, ktoré sa uvádzajú v článku 9.10 ods. 5 písm. b)] a príloha 9-E (Vína a liehoviny) a dodatky k nej tvoria neoddeliteľnú súčasť 9. kapitoly (Technické prekážky obchodu);

- e) príloha 10-A (Platné opatrenia), príloha 10-B (Budúce opatrenia), príloha 10-C (Obchodné návštevy na účely usadenia sa, osoby preložené v rámci spoločnosti a krátkodobé obchodné návštevy), príloha 10-D (Zoznam činností pri krátkodobých obchodných návštevách), príloha 10-E (Poskytovatelia zmluvných služieb a nezávislí odborníci) a príloha 10-F (Pohyb fyzických osôb na obchodné účely) tvoria neoddeliteľnú súčasť 10. kapitoly (Obchod so službami a investície);
- f) príloha 13 (Zoznamy energetického tovaru, uhl'ovodíkov a surovín) tvorí neoddeliteľnú súčasť 13. kapitoly (Energia a suroviny);
- g) príloha 14 (Záväzky týkajúce sa prístupu na trh verejného obstarávania) tvorí neoddeliteľnú súčasť 14. kapitoly (Verejné obstarávanie);
- h) príloha 18-A (Triedy výrobkov) a príloha 18-B (Zoznamy zemepisných označení) tvoria neoddeliteľnú súčasť 18. kapitoly (Duševné vlastníctvo);
- i) príloha 19 (Environmentálny tovar a služby) tvorí neoddeliteľnú súčasť 19. kapitoly (Obchod a udržateľný rozvoj);
- j) príloha 24 (Rokovací poriadok Výboru pre obchod) tvorí neoddeliteľnú súčasť 24. kapitoly (Inštitucionálne ustanovenia);
- k) príloha 26-A (Rokovací poriadok pre urovnávanie sporov), príloha 26-B (Kódex správania rozhodcov a mediátorov) a príloha 26-C (Rokovací poriadok pre mediáciu) tvoria neoddeliteľnú súčasť 26. kapitoly (Urovnávanie sporov) a

- l) príloha 27 (Spoločné vyhlásenie týkajúce sa colných únií) tvorí neoddeliteľnú súčasť 27. kapitoly (Záverečné ustanovenia).

ČLÁNOK 27.9

Autentické znenia

Táto dohoda je vyhotovená v dvoch vyhotoveniach v anglickom, bulharskom, českom, dánskom, estónskom, vo fínskom, francúzskom, v gréckom, holandskom, chorvátskom, írskom, litovskom, lotyšskom, maďarskom, maltskom, nemeckom, poľskom, portugalskom, rumunskom, slovenskom, slovinskom, španielskom, vo švédskom a v talianskom jazyku, pričom každé znenie je rovnako autentické.

NA DÔKAZ TOHO dolupodpísaní splnomocnení zástupcovia, náležite na tento účel oprávnení, podpísali túto dohodu.

V

Za Európsku úniu

Za Nový Zéland